

T.C.

BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BİYOTEKNOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEŞ ÜYELİ HETEROSİKLİK AKTİF METİLEN BİLEŞİKLERİNİN
METABOLİK ENZİMLER ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

ZEYNEP KARAOĞLAN

DANIŞMAN

DOÇ. DR. PARHAM TASLIMI

BARTIN-2025

T.C.

**BARTIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BİYOTEKNOLOJİ ANABİLİM DALI**

**BEŞ ÜYELİ HETEROSİKLİK AKTİF METİLEN BİLEŞİKLERİNİN
METABOLİK ENZİMLER ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zeynep KARAOĞLAN

JÜRİ ÜYELERİ

Danışman : Doç. Dr. Paham TASLIMI
Üye : Doç. Dr. Burak TÜZÜN
Üye : Dr. Ör. Üyesi Ahmet KARAKUŞ

BARTIN-2025

KABUL VE ONAY

Zeynep KARAOĞLAN tarafından hazırlanan “BEŞ ÜYELİ HETEROSİKLİK AKTİF METİLEN BİLEŞİKLERİNİN METABOLİK ENZİMLER ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ” başlıklı bu çalışma, 29.12.2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Burak TÜZÜN .....

Üye : Doç. Dr. Parham TASLIMI .....

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KARAKUŞ .....

Bu tezin kabulü Lisansüstü Eğitimi Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun ....../...../20... tarih ve 20...../.....-..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Zafer CEYLAN
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre Doç. Dr. Parham TASLIMI danışmanlığında hazırlamış olduğum “BEŞ ÜYELİ HETEROSİKLİK AKTİF METİLEN BİLEŞİKLERİNİN METABOLİK ENZİMLER ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ” başlıklı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

29.12.2025

Zeynep KARAOĞLAN

YAPAY ZEKÂ KULLANIMINA İLİŞKİN BEYAN

☐ Tez yazım sürecinde yapay zekâ tabanlı araçlardan **faydalanmadım**.

☒ Tez yazım sürecinde yapay zekâ tabanlı araçlardan **faydalandım**. Bu kapsamda, yapay zekâ destekli araçların kullanımına ilişkin aşağıdaki hususları beyan ederim:

1. Bu çalışmada, yalnızca bilimsel üretim sürecini desteklemek amacıyla yapay zekâ tabanlı araçlardan yararlanılmış olup; kullanılan araçların işlevi, katkı düzeyi ve sınırları açık biçimde eklerde belirtilmiştir. Bu kapsamda kullanılan yapay zekânın kapsamı hipotez geliştirme, teorik tartışma ve yorumlama gibi üst düzey beceri, deneyim ve uzmanlık gerektiren aşamaları içermemektedir.
2. Yapay zekâ kullanımı, çalışmanın özgünlüğüne, bilimsel etik kurallarına ve ilgili mevzuata aykırı olmayacak biçimde gerçekleştirilmiştir.
3. Usulsüz yapay zekâ kullanımı (örneğin: kaynak göstermeksizin metin üretimi, otomatik içerik üretiminin özgün eser gibi sunulması, yanıltıcı kaynak gösterimi vb.) tarafımdan kesinlikle yapılmamıştır.
4. Çalışmanın hazırlanmasında kullanılan yapay zekâ araçları ve işlevleri ekte sunulan tabloda ayrıntılı olarak belirtilmiş olup bu kullanım danışman öğretim üyesinin bilgisi dahilinde gerçekleştirilmiştir.
5. Yukarıda yer alan beyanımın gerçeğe aykırı olduğunun tespiti hâlinde, yükseköğretim mevzuatı, ilgili etik kurallar ve Bartın Üniversitesi disiplin mevzuatı çerçevesinde hakkımda yaptırım uygulanabileceğini bildiğimi ve bu sonuçları kabul ettiğimi taahhüt ederim.

29.12.2025

Zeynep KARAOĞLAN

ÖN SÖZ

Bu tez çalışmasının yürütülmesi sürecinde bilgi birikimi, rehberliği ve sürekli desteğiyle çalışmama önemli katkılar sağlayan danışmanım Doç. Dr. Parham TASLIMI'ya içten teşekkürlerimi sunarım. Çalışma boyunca gösterdiği yol gösterici yaklaşım ve yapıcı geri bildirimler, tezimin şekillenmesinde büyük katkı sağlamıştır. Tez sürecinde bilgi ve deneyimleriyle destek olan Dr. Öğr. Üyesi Nastaran SADEGHIAN'a; akademik yaklaşımı ve desteğiyle her zaman yanımda olan bölüm başkanımız Doç. Dr. Hasan Ufuk ÇELEBİOĞLU'na ve değerli katkıları için Doç. Dr. Burak Tüzün'e teşekkür ederim. Ayrıca bölümümüze sunduğu katkılar ve sağladığı imkânlar için dekanımız Prof. Dr. Ömer KİŞİ'ye şükranlarımı sunarım. Bu süreçte bilimsel ve akademik destek veren tüm hocalarıma da teşekkür ederim. Hayatım boyunca her zaman yanımda olan, destekleriyle bu çalışmayı mümkün kılan annem Gülfıdan KARAOĞLAN'a ve babam Mustafa KARAOĞLAN'a minnettarlığımı özellikle belirtmek isterim. Onların sabrı ve desteği benim için her zaman en büyük motivasyon kaynağı olmuştur. Bu tez çalışması, Bartın Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) birimi tarafından desteklenmiştir.

Zeynep KARAOĞLAN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

BEŞ ÜYELİ HETEROSİKLİK AKTİF METİLEN BİLEŞİKLERİNİN METABOLİK ENZİMLER ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Zeynep KARAOĞLAN

Bartın Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Biyoteknoloji Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Parham TASLİMİ

Bartın-2025, sayfa: 174

Thiazolidin-2,4-dion, rhodanine, hydantoin, 2-thiohydantoin, 3-aminorhodanine ve creatinine türevlerinin çeşitli enzimler üzerindeki inhibitör etkileri deneysel ve hesaplamalı yöntemlerle değerlendirilmiştir. Bileşiklerin asetilkolinesteraz (AChE), bütirikolinesteraz (BChE), α -glukozidaz, karbonik anhidraz izoenzimleri (hCA I ve hCA II), kollajenaz ve elastaz enzimleri üzerindeki aktiviteleri ile metal şelatlama kapasiteleri belirlenmiştir. AChE inhibisyonunda hydantoin bileşiği 352,1 nM IC_{50} değeri ile en güçlü inhibitör olarak belirlenmiştir; BChE enzimi için creatinine (830,3 nM) ve hydantoin (846,1 nM) bileşikleri referans inhibitör takrine yakın etki göstermiştir. α -glukozidaz enzimi üzerinde thiazolidin-2,4-dion bileşiği 0,53 μ M IC_{50} değeri ile akarboza en yakın aktiviteyi sergilemiş, karbonik anhidraz (hCA II) enzimi için creatinine (144,9 nM) ve thiazolidin-2,4-dion (277,1 nM) bileşikleri asetazolamide göre daha güçlü inhibitörler olarak öne çıkmıştır. Elastaz inhibisyonunda ise thiazolidin-2,4-dion bileşiği 5,38 μ M IC_{50} değeri ile standart inhibitör EGCG'ye en yakın etkiyi göstermiştir. Moleküler docking sonuçları, özellikle hydantoin ve thiazolidin-2,4-dion iskeletine sahip bileşiklerin hedef proteinlerin aktif bölgelerine daha kararlı şekilde bağlandığını göstermiştir. Bu sonuçlar, söz konusu yapıların ilaç geliştirme açısından umut vadettiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Aktif metilen bileşikleri, enzim inhibisyonu, metabolik enzimler, metal şelatlama.

ABSTRACT

M.Sc. Thesis

EXAMINATION OF THE EFFECTS OF FIVE-MEMBERED HETEROCYCLIC ACTIVE METHYLENE COMPOUNDS ON METABOLIC ENZYMES

Zeynep KARAOGLAN

Bartın University

Graduate School

Department of Biotechnology

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Parham TASLIMI

Bartın- 2025, pp: 174

The inhibitory effects of thiazolidin-2,4-dione, rhodanine, hydantoin, 2-thiohydantoin, 3-aminorhodanine, and creatinine derivatives on various enzymes were evaluated using experimental and computational approaches. The activities of these compounds against acetylcholinesterase (AChE), butyrylcholinesterase (BChE), α -glucosidase, carbonic anhydrase isoenzymes (hCA I and hCA II), collagenase, and elastase were determined, together with their metal chelating capacities. In AChE inhibition studies, hydantoin was identified as the most potent inhibitor with an IC_{50} value of 352.1 nM, while creatinine (830.3 nM) and hydantoin (846.1 nM) exhibited inhibitory effects comparable to the reference inhibitor tacrine against BChE. For α -glucosidase, thiazolidin-2,4-dione showed the closest activity to acarbose with an IC_{50} value of 0.53 μ M. Regarding carbonic anhydrase hCA II, creatinine (144.9 nM) and thiazolidin-2,4-dione (277.1 nM) emerged as more potent inhibitors than the reference compound acetazolamide. In elastase inhibition assays, thiazolidin-2,4-dione demonstrated the closest activity to the standard inhibitor EGCG with an IC_{50} value of 5.38 μ M. Molecular docking results revealed that compounds bearing hydantoin and thiazolidin-2,4-dione scaffolds bind more stably to the active sites of the target proteins. Overall, these findings indicate that the investigated structures hold promise for drug development applications.

Keywords: Active methylene compounds, enzyme inhibition, metabolic enzymes, metal chelation.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY.....	ii
BEYANNAME	iii
YAPAY ZEKÂ KULLANIMINA İLİŞKİN BEYAN	iv
ÖN SÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xvi
TABLolar DİZİNİ.....	xxii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xxvi
KISALTMALAR.....	xxvi
1. GİRİŞ	1
1.1 Enzimler.....	2
1.1.2 Enzimlerin yapısal özellikleri.....	4
1.2 Enzim kinetiği	5
1.2.1 Enzim aktivitesini belirleyen faktörler.....	7
1.2.1.1 Sıcaklık	7
1.2.1.2 pH.....	7
1.2.1.3 Substrat ve Enzim Konsantrasyonu	8
1.2.1.4 İnhibitör Varlığı	8
1.3 Enzim inhibisyonu	8
1.3.1 Geri Dönüşümsüz İnhibisyon.....	9
1.3.2 Geri Dönüşümlü İnhibisyon	9
1.3.2.1 Yarışmalı inhibisyon	9
1.3.2.2 Yarışmalı Tip I (Nonkompetitif) inhibisyon	9
1.3.2.3 Yarışmasız Tip II (Unkompetitif) İnhibisyon	10
1.3.2.4 Karışık inhibisyon	10
1.4 Kollajenaz	10
1.5 Elastaz	11
1.6 Hyalüronidaz.....	12
1.7 Asetilkolinesteraz	13

1.8 Bütirilkolinesteraz	13
1.9 Karbonik Anhidraz I	14
1.10 Karbonik Anhidraz II	15
1.11 Alfa Glikozidaz.....	16
1.12 Antioksidanlar.....	17
1.12.1 Antioksidan Etkinliği Üzerinde Etkili Olan Faktörler	17
1.12.2 Sık Kullanılan Antioksidan Analiz Yöntemleri.....	18
1.13 İnhibitörler	18
1.13.1 Beş Üyeli Heterosiklik Bileşikler.....	19
1.13.1.1 Thiazolidin-2,4-dione.....	19
1.13.1.2 Rhodanine.....	20
1.13.1.3 Hydantoin	21
1.13.1.4 2-Thiohydantoin.....	22
1.13.1.5 3-Aminorhodanine	23
1.13.1.6 Creatinine	24
1.14 Moleküler Docking	25
1.15 Çalışmanın amacı ve önemi	25
2. LİTERATÜR ÖZETİ	27
3. MATERYAL VE METOT	29
3.1 Materyal.....	29
3.1.1 Kullanılan Cihazlar.....	29
3.1.2 Kullanılan Kimyasallar	29
3.2 Kullanılan Çözeltilerin Hazırlanması	30
3.2.1 Metal Şelatlama Aktivitesinin Belirlenmesinde Kullanılan Çözeltiler	31
3.2.2 Asetilkolinesteraz Enzimi Aktivite Tayininde Kullanılan Çözeltiler	31
3.2.3 Bütirilkolinesteraz (BChE) Enzim Aktivitesinin Belirlenmesinde Kullanılan Çözeltiler	31
3.2.4 α -Glikozidaz Enzim Aktivitesinin Ölçümünde Kullanılan Çözeltiler	32
3.2.5 Karbonik Anhidraz I ve II Enzimi Aktivite Ölçümlerinde Kullanılan Çözeltiler	32
3.2.6 Kollajenaz Enzimi Aktivite Ölçümlerinde Kullanılan Çözeltiler	32
3.2.7 Elastaz Enzimi Aktivite Ölçümlerinde Kullanılan Çözeltiler	33
3.2.8 Hyalüronidaz Enzimi Aktivite Ölçümlerinde Kullanılan Çözeltiler.....	33

3.2.9 Beş Üyeli Heterosiklik Aktif Metilen Bileşikler Çözeltilerinin Hazırlanması.....	33
3.3 Metot	34
3.3.1 Enzim İnhibisyon Çalışmaları	34
3.3.1.1 Beş Üyeli Aktif Metilen Bileşiklerinin Asetilkolinesteraz Aktivitesi Üzerindeki İnhibitör Etkisi.....	34
3.3.1.2 Beş Üyeli Aktif Metilen Bileşiklerinin Bütirilkolinesteraz Aktivitesi Üzerindeki İnhibitör Etkisi.....	35
3.3.1.3 α -Glikozidaz Enzim Aktivitesinin Belirlenmesi	35
3.3.1.4 Karbonik Anhidraz Esteraz Aktivitesinin Belirlenmesi.....	36
3.3.1.5 Kollajenaz Enzim Aktivitesinin Belirlenmesi.....	37
3.3.1.6 Elastaz Enzim Aktivitesinin Belirlenmesi	37
3.3.1.7 Hyalüronidaz Enzim Aktivitesinin Belirlenmesi.....	38
3.3.2 Metal Şelatlama Kapasitesinin Belirlenmesi	39
3.3.3 Moleküler Kenetlenme (Docking) Yöntemi.....	40
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	41
4.1 Asetilkolinesteraz enzimi inhibisyon sonuçları	41
4.1.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	41
4.1.2 Rhodanine bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	43
4.1.3 Hydantoin bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	45
4.1.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi .	47
4.1.5 3- Aminorhodanine bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	49
4.1.6 Creatinine bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	50
4.1.7 Takrin bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi (Standart inhibitör).....	52
4.2 Alfa Glikozidaz enzimi inhibisyon sonuçları.....	55
4.2.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin alfa glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	55
4.2.2 Rhodanine bileşiğinin α -Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	57
4.2.3 Hydantoin bileşiğinin α -Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	59

4.2.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin α -Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	60
4.2.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin α -Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	62
4.2.6 Creatinine bileşiğinin α -Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	64
4.2.7 Akarboz bileşiğinin α -Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi (Standart inhibitör)	65
4.3 Bütirilkolinesteraz enzimi inhibisyon sonuçları.....	68
4.3.1Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	68
4.3.2 Rhodanine bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	70
4.3.3 Hydantoin bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	72
4.3.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi..	73
4.3.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	75
4.3.6 Creatinine bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	77
4.3.7 Takrin bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi (Standart inhibitör).....	78
4.4 Karbonik anhidraz I enzim inhibisyon sonuçları	81
4.4.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	81
4.4.2 Rhodanine bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	83
4.4.3 Hydantoin bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	85
4.4.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	87
4.4.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	89
4.4.6 Creatinine bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	91
4.4.7 Acetazolamide Creatinine bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	93

4.5 Karbonik anhidraz II enzim inhibisyon sonuçları.....	95
4.5.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin Karbonik Anhidraz II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	96
4.5.2 Rhodanine bileşiğinin Karbonik Anhidraz II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	97
4.5.3 Hydantoin bileşiğinin Karbonik Anhidraz II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	99
4.5.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin Karbonik Anhidraz II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	101
4.5.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin Karbonik Anhidraz II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	103
4.5.6 Creatinine bileşiğinin Karbonik Anhidraz II (hCA II) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	105
4.5.7 Acetazolamide bileşiğinin Karbonik Anhidraz II (hCA II) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi (Standart inhibitör).....	107
4.6 Kollajenaz enzimi inhibisyon sonuçları	110
4.6.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin Kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	110
4.6.2 Rhodanine bileşiğinin Kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi..	112
4.6.3 Hydantoin bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi...	114
4.6.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	116
4.6.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	117
4.6.6 Creatinine bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi ...	119
4.6.7 Epigallocatechin gallate bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi (Standart inhibitör)	121
4.7 Elastaz enzimi inhibisyon sonuçları	124
4.7.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	124
4.7.2 Rhodanine bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	126
4.7.3 Hydantoin bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	128

4.7.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	129
4.7.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	131
4.7.6 Creatinine bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	133
4.7.7 Epigallocatechin gallate bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi (Standart inhibitör)	135
4.8 Hyaluronidaz enzim inhibisyon sonuçları	138
4.8.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin hyalüronidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	138
4.8.2 Rhodanine bileşiğinin hyalüronidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	140
4.8.3 Hydantoin bileşiğinin hyalüronidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	142
4.8.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin hyalüronidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	143
4.8.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin hyalüronidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	145
4.8.6 Creatinine bileşiğinin hyalüronidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	147
4.9 Metal Şelatlama Deney Sonuçları	149
4.10 Moleküler Docking Sonuçları	151
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	160
KAYNAKLAR.....	163
EKLER	173
ÖZGEÇMİŞ	174

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil	Sayfa
No	No
1.1: Enzim-substrat ilişkisi (Savaş, 2024)	5
1.2: Michaelis–Menten kinetiğinde enzim–substrat reaksiyon şeması	6
1.3: BChE aracılı butirilkolin hidroliz reaksiyonu. (Taslimi, 2017)	14
1.4: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin temel yapısı.....	20
1.5: Rhodanine bileşiğinin temel yapısı.	21
1.6: Hydantoin bileşiğinin temel yapısı.....	22
1.7: 2-Thiohydantoin bileşiğinin temel yapısı.....	23
1.8: 3-Aminorhodanine bileşiğinin temel yapısı.	24
1.9: Creatinine bileşiğinin temel yapısı.	24
4.1: AChE inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1. tekrar)	42
4.2: AChE inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2. tekrar)	42
4.3: AChE inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2. tekrar)	43
4.4: AChE inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1. Tekrar)	44
4.5: AChE inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2. Tekrar)	44
4.6: AChE inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3. Tekrar)	45
4.7: AChE inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1. Tekrar).....	46
4.8: AChE inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2. Tekrar).....	46
4.9: AChE inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3. Tekrar).....	47
4.10: AChE inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1. Tekrar).....	48
4.11: AChE inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2. Tekrar).....	48
4.12: AChE inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3. Tekrar).....	48
4.13: AChE inhibisyon eğrisi –3- Aminorhodanine (1. Tekrar).....	50
4.14: AChE inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2. Tekrar)	50
4.15: AChE inhibisyon eğrisi – 3- Aminorhodanine (3. Tekrar)	50
4.16: AChE inhibisyon eğrisi – Creatinine (1. Tekrar)	52
4.17: AChE inhibisyon eğrisi – Creatinine (2. Tekrar)	52
4.19: AChE inhibisyon eğrisi – Takrin (1. Tekrar)	54
4.20: AChE inhibisyon eğrisi – Takrin (2. Tekrar)	54
4.21: AChE inhibisyon eğrisi – Takrin (3. Tekrar)	54
4.22: α -Gli inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1.Tekrar)	56

4.23: α -Gli inhibisyon eğrisi –Thiazolidin-2,4-dione (2. Tekrar)	56
4.24: α -Gli inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (3. Tekrar)	57
4.25: α -Gli inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar)	58
4.26: α -Gli inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar)	58
4.27: α -Gli inhibisyon eğrisi – Rhodanine 3.Tekrar)	58
4.28: α -Gli inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar)	60
4.29: α -Gli inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar)	60
4.30: α -Gli inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar)	60
4.31: α -Gli inhibisyon eğrisi – 2-Thioydantoin (1.Tekrar)	61
4.32: α -Gli inhibisyon eğrisi – 2-Thioydantoin (2.Tekrar)	61
4.33: α -Gli inhibisyon eğrisi – 2-Thioydantoin (3.Tekrar)	62
4.34: α -Gli inhibisyon eğrisi – 3- Aminorhodanine (1.Tekrar).....	63
4.35: α -Gli inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar).....	63
4.36: α -Gli inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar).....	63
4.37: α -Gli inhibisyon eğrisi –Creatinine (1.Tekrar).....	65
4.38: α -Gli inhibisyon eğrisi –Creatinine (2.Tekrar).....	65
4.39: α -Gli inhibisyon eğrisi –Creatinine (3.Tekrar).....	65
4.40: α -Gli inhibisyon eğrisi –Akarboz (1.Tekrar)	67
4.41: α -Gli inhibisyon eğrisi –Akarboz (2.Tekrar)	67
4.42: α -Gli inhibisyon eğrisi –Akarboz (3.Tekrar)	67
4.43: BChE inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1.Tekrar)	69
4.44: BChE inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2.Tekrar)	69
4.45: BChE inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (3.Tekrar)	70
4.46: BChE inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar).....	71
4.47: BChE inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar).....	71
4.48: BChE inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3.Tekrar).....	71
4.49: BChE inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar)	73
4.50: BChE inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar)	73
4.51: BChE inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar)	73
4.52: BChE inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar)	74
4.53: BChE inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar)	74
4.54: BChE inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3.Tekrar)	75
4.55: BChE inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar).....	76

4.56: BChE inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar).....	76
4.57: BChE inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar).....	76
4.58: BChE inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)	78
4.59: BChE inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar)	78
4.60: BChE inhibisyon eğrisi – Creatinine (3.Tekrar)	78
4.61: BChE inhibisyon eğrisi – Takrin (1.Tekrar)	80
4.62: BChE inhibisyon eğrisi – Takrin (2.Tekrar)	80
4.63: BChE inhibisyon eğrisi – Takrin (3.Tekrar)	80
4.64: hCA I inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1.Tekrar).....	82
4.65: hCA I inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2.Tekrar).....	82
4.66: hCA I inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (3.Tekrar).....	83
4.67: hCA I inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar).....	84
4.68: hCA I inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar).....	84
4.69: hCA I inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3.Tekrar).....	85
4.70: hCA I inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar)	86
4.71: hCA I inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar)	86
4.72: hCA I inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar).....	87
4.73: hCA I inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar).....	88
4.74: hCA I inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar).....	88
4.75: hCA I inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3.Tekrar).....	89
4.76: hCA I inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar)	90
4.77: hCA I inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar)	90
4.78: hCA I inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar)	91
4.79: hCA I inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)	92
4.80: hCA I inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar)	92
4.81: hCA I inhibisyon eğrisi – Creatinine (3.Tekrar)	92
4.82: hCA I inhibisyon eğrisi – Acetazolamide (1.Tekrar).....	94
4.83: hCA I inhibisyon eğrisi – Acetazolamide (2.Tekrar).....	94
4.84: hCA I inhibisyon eğrisi – Acetazolamide (3.Tekrar).....	94
4.85: hCA II inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1.Tekrar).....	97
4.86: hCA II inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2.Tekrar).....	97
4.87: hCA II inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (3.Tekrar).....	97
4.88: hCA II inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar)	99

4.89: hCA II inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar)	99
4.90: hCA II inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3.Tekrar)	99
4.91: hCA II inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar).....	101
4.92: hCA II inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar).....	101
4.93: hCA II inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar).....	101
4.94: hCA II inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar).....	103
4.95: hCA II inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar).....	103
4.96: hCA II inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3.Tekrar).....	103
4.97: hCA II inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar)	105
4.98: hCA II inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar)	105
4.99: hCA II inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar)	105
4.100: hCA II inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)	107
4.101: hCA II inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar).....	107
4.102: hCA II inhibisyon eğrisi – Creatinine (3.Tekrar).....	107
4.103: hCA II inhibisyon eğrisi – Acetazolamide (1.Tekrar).....	109
4.104: hCA II inhibisyon eğrisi – Acetazolamide (2.Tekrar).....	109
4.105: hCA II inhibisyon eğrisi – Acetazolamide (3.Tekrar).....	109
4.106: COL inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1.Tekrar).....	112
4.107: COL inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2.Tekrar).....	112
4.108: COL inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (3.Tekrar).....	112
4.109: COL inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar)	113
4.110: COL inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar)	113
4.111: COL inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3.Tekrar)	114
4.112: COL inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar).....	115
4.113: COL inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar).....	115
4.114: COL inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar).....	115
4.115: COL inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar).....	117
4.116: COL inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar).....	117
4.117: COL inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3.Tekrar).....	117
4.118: COL inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar)	119
4.119: COL inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar).....	119
4.120: COL inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar)	119
4.121: COL inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)	121

4.122: COL inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar)	121
4.123: COL inhibisyon eğrisi – Creatinine (3.Tekrar)	121
4.124: COL inhibisyon eğrisi –EGCG (1.Tekrar)	123
4.125: COL inhibisyon eğrisi –EGCG (2.Tekrar)	123
4.126: COL inhibisyon eğrisi –EGCG (3.Tekrar)	123
4.127: ELA inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dion (1.Tekrar)	125
4.128: ELA inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dion (2.Tekrar)	125
4.129: ELA inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dion (3.Tekrar)	126
4.130: ELA inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar)	127
4.131: ELA inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar)	127
4.132: ELA inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3.Tekrar)	127
4.133: ELA inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar)	129
4.134: ELA inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar)	129
4.135: ELA inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar)	129
4.136: ELA inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar)	131
4.137: ELA inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar)	131
4.138: ELA inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3.Tekrar)	131
4.139: ELA inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar)	133
4.140: ELA inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar)	133
4.141: ELA inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar)	133
4.142: ELA inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)	135
4.143: ELA inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar)	135
4.144: ELA inhibisyon eğrisi – Creatinine (3.Tekrar)	135
4.145: ELA inhibisyon eğrisi – EGCG (1.Tekrar)	137
4.146: ELA inhibisyon eğrisi – EGCG (2.Tekrar)	137
4.147: ELA inhibisyon eğrisi – EGCG (3.Tekrar)	137
4.148: HYAL inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1.Tekrar)	139
4.149: HYAL inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2.Tekrar)	139
4.150: HYAL inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (3.Tekrar)	140
4.151: HYAL inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar)	141
4.152: HYAL inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar)	141
4.153: HYAL inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3.Tekrar)	141
4.154: HYAL inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar)	143

4.155: HYAL inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar).....	143
4.156: HYAL inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar).....	143
4.157: HYAL inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar).....	144
4.158: HYAL inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar).....	144
4.159: HYAL inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3.Tekrar).....	145
4.160: HYAL inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar)	146
4.161: HYAL inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar)	146
4.162: HYAL inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar)	146
4.163: HYAL inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)	148
4.164: HYAL inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar)	148
4.165: HYAL inhibisyon eğrisi – Creatinine (3.Tekrar)	148
4.166: Metal şelatma değerleri grafik şeklinde verilmiştir.....	151
4.167: 3-Aminorhodanine molekülünün AChE proteini ile etkileşimlerinin gösterimi...	157
4.168: 3-Aminorhodanine molekülünün BChE proteini ile etkileşimlerinin gösterimi...	157
4.169: 2-Thiohydantoin molekülünün hCA I enzimi ile etkileşimlerinin gösterimi.....	157
4.170: Hydantoin molekülünün hCA II enzimi ile etkileşimlerinin gösterimi.....	158
4.171: Rhodanine molekülünün Kollajenaz enzimi ile etkileşimlerinin gösterimi	158
4.172: Rhodanine molekülünün Hyalüronidaz enzimi ile etkileşimlerinin gösterimi.....	158
4.173: Hydantoin molekülünün alfa-Gli enzimi ile etkileşimlerinin gösterimi	159
4.174: 2-Thiohydantoin molekülünün Elastaz enzimi ile etkileşimlerinin gösterimi	159

TABLÖLER DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
1.1: Enzimlerin Katalizlenen Reaksiyon Türüne Göre Sınıflandırılması.....	3
3.1.: Kullanılan cihazlar	29
3.2: Kullanılan Kimyasallar	30
3.3: AChE inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri.	34
3.4: BChE inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri.....	35
3.5: α -Gli inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri.....	36
3.6: Karbonik Anhidraz Esteraz inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri	36
3.7: Kollajenaz inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri	37
3.8: Elastaz inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri.....	38
3.9: Hyalüronidaz inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri.....	39
4.1: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar)	42
4.2: Rhodanine bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar).....	43
4.3: Hydantoin bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar).....	46
4.4: 2-Thiohydantoin bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar).....	47
4.5: 3-Aminorhodanine bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar).....	49
4.6: Creatinine bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar).....	51
4.7: Takrin bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar).....	53
4.8: Bileşiklerin AChE inhibisyonuna ait IC_{50} ve R^2 değerleri	55
4.9: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında α -glikozidaz enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar)	56
4.10: Rhodanine bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında α -glikozidaz enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar).....	57

4.11: Hydantoin bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında α-glikozidaz enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar).....	59
4.12: 2-Thiohydantoin α-Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	61
4.13: 3-Aminorhodanine α-Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	62
4.14: Creatinine α-Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	64
4.15: Akarboz bileşiğinin α-Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	66
4.16: Bileşiklerin α-glikozidaz inhibisyonuna ait IC_{50} ve R^2 değerleri	68
4.17: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	69
4.18: Rhodanine bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	70
4.19: Hydantoin bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	72
4.20: 2-Thiohydantoin bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	74
4.21: 3-Aminorhodanine bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	75
4.22: Creatinine bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	77
4.23: Takrin bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	79
4.24: Bileşiklerin BChE inhibisyonuna ait IC_{50} ve R^2 değerleri	81
4.25: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	82
4.26: Rhodanine bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	83
4.27: Hydantoin bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	85
4.28: 2-Thiohydantoin bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	87
4.29: 3-Aminorhodanine bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	89
4.30: Creatinine bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	91
4.31: Acetazolamide bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	93
4.32: Bileşiklerin hCA I inhibisyonuna ait IC_{50} ve R^2 değerleri.....	95
4.33: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	96
4.34: Rhodanine bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	98
4.35: Hydantoin bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	100
4.36: 2-Thiohydantoin bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	102
4.37: 3-Aminorhodanine bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	104
4.38: Creatinine bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	106
4.39: Acetazolamide bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	108
4.40: Bileşiklerin hCA II inhibisyonuna ait IC_{50} ve R^2 değerleri	110
4.41: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	111
4.42: Rhodanine bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	113

4.43: Hydantoin bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	114
4.44: 2-Thiohydantoin bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	116
4.45: 3-Aminorhodanine bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	118
4.46: Creatinine bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	120
4.47: EGCG bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	122
4.48: Bileşiklerin COL inhibisyonuna ait IC ₅₀ ve R ² değerleri	124
4.49: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	125
4.50: Rhodanine bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	126
4.51: Hydantoin bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	128
4.52: 2-Thiohydantoin bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	130
4.53: 3-Aminorhodanine bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	132
4.54: Creatinine bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	134
4.55: EGCG bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	136
4.56: Bileşiklerin ELA inhibisyonuna ait IC ₅₀ ve R ² değerleri	138
4.57: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin HYAL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	139
4.58: Rhodanine bileşiğinin HYAL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	140
4.59: Hydantoin bileşiğinin HYAL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	142
4.60: 2-Thiohydantoin bileşiğinin HYAL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi	144
4.61: 3-Aminorhodanine bileşiğinin HYAL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	145
4.62: Creatinine bileşiğinin HYAL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi.....	147
4.63: Bileşiklerin HYAL inhibisyonuna ait IC ₅₀ ve R ² değerleri	149
4.64: Metal şelatımla için birinci konsantrasyon değerleri.....	149
4.65: Metal şelatımla için ikinci konsantrasyon değerleri	150
4.66: Metal şelatımla için üçüncü konsantrasyon değerleri.....	150
4.67: Bileşiklerin metal şelatımla değerlerinin ortalamaları.....	150
4.68: Seçili proteinler karşısında test bileşiklerinin bağlanma davranışları	151
4.69: Molekülün proteinlere karşı docking parametrelerine ait sayısal değerler	154
5.1: İncelenen bileşiklerin farklı enzimler üzerindeki inhibitör aktiviteleri (IC ₅₀) ve regresyon katsayıları (R ²).....	162

EKLER DİZİNİ

Ek	Sayfa
No	No
Ek 1. Yapay zekâ kullanım tablosu.....	173

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

IC ₅₀	: Enzim aktivitesini %50 oranında inhibe eden inhibitör konsantrasyonu
R ²	: Determinasyon katsayısı
μM	: Mikromolar
nM	: Nanomolar
mM	: Milimolar
μL	: Mikrolitre
mL	: Mililitre
nm	: Nanometre

KISALTMALAR

AChE	: Asetilkolinesteraz
BChE	: Bütilkolinesteraz
α-Gli	: Alfa-glikozidaz
CA	: Karbonik anhidraz
hCA I	: İnsan karbonik anhidraz I
hCA II	: İnsan karbonik anhidraz II
COL	: Kollajenaz
ELA	: Elastaz
HYAL	: Hyalüronidaz
EGCG	: Epigallokateşin gallat
EC	: Enzyme Commission (Enzim sınıflandırma numarası)
NISE	: Homolog olmayan eş işlevli enzimler (Non-Homologous Isofunctional Enzymes)
ATP	: Adenozin trifosfat
ADP	: Adenozin difosfat
AMP	: Adenozin monofosfat
NTP	: Nükleozit trifosfat
DMSO	: Dimetil sülfoksit
EDTA	: Etilendiamintetraasetik asit
BHA	: Bütilhidroksianisol

1. GİRİŞ

Enzimler, canlı organizmalarda gerçekleşen biyokimyasal reaksiyonların hızını artırarak metabolik süreçlerin düzenli bir şekilde ilerlemesini sağlayan biyolojik katalizörlerdir. Enzim aktivitelerindeki değişimlerin metabolik dengenin bozulması ve çeşitli hastalıkların ortaya çıkışıyla ilişkili olduğu bilinmektedir. Bu nedenle enzimlerin fonksiyonlarının ve inhibisyon mekanizmalarının aydınlatılması, biyokimya ve ilaç geliştirme alanlarında temel araştırma konuları arasında yer almaktadır (Nelson ve Cox, 2017; Berg vd., 2019).

Kolinerjik sistemde görev yapan asetilkolinesteraz (AChE) ve bütirilkolinesteraz (BChE) enzimleri ile sindirim sisteminde rol alan α -glukozidaz enzimi, Alzheimer hastalığı ve tip 2 diyabet gibi yaygın hastalıkların tedavisinde hedeflenen başlıca enzimler arasında yer almaktadır (Lane vd., 2006; Colović vd., 2013; Lebovitz, 1997; van de Laar vd., 2005). Benzer şekilde karbonik anhidraz izoenzimleri (hCA I ve hCA II) ile kollajenaz ve elastaz gibi proteolitik enzimler de, çeşitli metabolik, nörolojik ve dermatolojik hastalıkların tedavisinde farmakolojik hedefler olarak önem taşımaktadır (Supuran, 2008; Supuran, 2016; Chung vd., 2001).

Bu bağlamda, thiazolidin-2,4-dion, hydantoin, rhodanine ve benzeri heterosiklik çekirdek yapılar, farklı biyolojik hedefler üzerinde aktivite gösterebilmeleri nedeniyle ilaç keşfi çalışmalarında sıklıkla incelenmektedir (Verma ve Saraf, 2008; Tomašić ve Mašić, 2009). Deneysel enzim inhibisyon çalışmalarını desteklemek amacıyla kullanılan moleküler docking analizleri, ligand-protein etkileşimlerinin moleküler düzeyde değerlendirilmesine olanak tanıyan tamamlayıcı hesaplamalı yöntemlerdir (Morris ve Lim-Wilby, 2008). Ayrıca metal iyonlarının oksidatif stres mekanizmalarındaki rolleri göz önünde bulundurulduğunda, metal şelatlama kapasitesine sahip bileşiklerin dolaylı antioksidan etki gösterebileceği bildirilmektedir (Halliwell ve Gutteridge, 2015).

Bu kapsamda, bu çalışmada thiazolidin-2,4-dion, hydantoin, 2-thiohydantoin, rhodanine, 3-aminorhodanine ve kreatinin türevlerinin biyolojik etkileri; enzim inhibisyon deneyleri, moleküler docking analizleri ve metal şelatlama sonuçları birlikte değerlendirilmiştir.

1.1 Enzimler

Enzimler, canlı organizmalarda metabolik süreçlerin düzenlenmesinde görev alan ve kimyasal reaksiyonların hızını artırarak aktivasyon enerjisini düşüren biyolojik katalizörlerdir. Biyolojik kataliz kavramı, ilk kez 18. yüzyılın sonlarına doğru, mide salgılarının etin parçalanmasındaki rolünü inceleyen çalışmalarla bilimsel olarak dikkat çekmiştir. Bu ön bulgular, 19. yüzyıl boyunca özellikle tükürük ve bitki özütlerinin nişasta üzerinde dönüştürücü etkileri üzerine yapılan deneylerle daha da derinleştirilmiştir. 1850’li yıllarda Louis Pasteur, şekerin maya aracılığıyla alkole dönüşmesinin, canlı hücrelerin ayrılmaz bir parçası olarak gördüğü "ferment" adı verilen maddeler tarafından gerçekleştiğini öne sürmüştür (Nelson ve Cox, 2005). Bu yaklaşım, yaşamın yalnızca canlı organizmalara özgü bir “yaşamsal kuvvet” le sürdürülebileceğini savunan vitalizm anlayışını uzun süre desteklemiştir. Ancak 1897’de Eduard Buchner’in yürüttüğü çalışmalar, bu görüşe önemli bir itiraz getirmiştir. Buchner, hücrelerden arındırılmış maya özütlerinin de fermantasyon sürecini sürdürebildiğini göstererek, katalitik etkinin hücre bütünlüğü olmadan da gerçekleşebileceğini deneysel olarak ortaya koymuştur. Bu süreçte rol alan işlevsel moleküller, ilerleyen dönemde Frederick W. Kühne tarafından “enzim” olarak adlandırılmıştır (Heckmann ve Paradisi, 2020).

1.1.1 Enzimlerin adlandırılması ve sınıflandırılması

Enzimler, gerçekleştirdikleri kimyasal tepkimelere göre sınıflandırılır ve her biri bir EC numarası ile tanımlanır. Bu sınıflandırma, yalnızca belirli bir enzim proteinini tanımlamakla kalmaz; aynı işlevi yerine getiren ancak yapısal olarak farklı proteinleri de kapsayabilir. Bazen birbirinden tamamen farklı yapıya sahip proteinlerin, aynı reaksiyonu katalizleyebildiği görülür. Bu tür proteinler "homolog olmayan eş işlevli enzimler" (Nonhomologous Isofunctional Enzymes- NISE) olarak adlandırılır (Vandenberghe vd., 2020).

Başlangıçta enzimler altı ana gruba ayrılmıştır: oksidoredüktazlar, transferazlar, hidrolazlar, liyazlar, izomerazlar ve ligazlar. Ancak 2018 yılında bu sınıflandırmaya bir yedinci sınıf daha eklenmiş ve translokazlar (EC 7) olarak adlandırılan yeni bir kategori tanımlanmıştır (Vandenberghe vd., 2020). Enzimlerin dizilerinin ve üç boyutlu yapılarının sınıflandırılmasında, evrimsel ilişkiler ve biyofiziksel özellikler dikkate alınarak yapılan

analizler, enzimler arasındaki benzerliklerin daha net anlaşılmasına olanak sağlamıştır. Enzim sınıflandırmasında kullanılan EC numarası dört haneli bir yapıdan oluşmakta olup, bu yapıdaki rakamlar sırasıyla enzimin genel sınıfını, alt sınıfını, daha alt sınıfını ve ilgili gruptaki sıra numarasını ifade etmektedir (McDonald ve Tipton, 2023). Enzimlerin katalizledikleri reaksiyon türlerine göre yapılan bu sınıflandırma, Tablo 1.1’de özetlenmiştir.

Tablo 1.1: Enzimlerin katalizlenen reaksiyon türüne göre sınıflandırılması.

Enzim Sınıfı	İsim	Genel Reaksiyon Tipi
EC 1	Oksidoredüktazlar	$AH_2 + B \rightarrow A + BH_2$
EC 2	Transferazlar	$AX + B \rightarrow BX + A$
EC 3	Hidrolazlar	$A-B + H_2O \rightarrow AH + BOH$
EC 4	Liyazlar	$A-B + X-Y \rightarrow A-B \mid \mid X \quad Y$
EC 5	İzomerazlar	$A \rightarrow B$
EC 6	Ligazlar	$A + B + NTP \rightarrow A-B + NDP + P$ (veya $NMP + PP$)
EC 7	Translokazlar	$AX + B_1 \rightarrow A + X + B_2$

EC 1. Oksidoredüktazlar: Elektron transferine dayalı redoks tepkimelerini katalizleyen enzimlerdir. Genellikle hidrojen veya elektronların bir molekülden diğerine aktarılmasını sağlarlar.

EC 2. Transferazlar: Hidrojen dışındaki kimyasal grupların bir molekülden diğerine aktarılmasında görev alırlar.

EC 3. Hidrolazlar: Su molekülü kullanarak kimyasal bağların kırılmasını sağlayan enzimlerdir.

EC 4. Liyazlar: Molekül içinden belirli grupların ayrılmasını, bu sırada çift bağ oluşumunu sağlayarak gerçekleştiren enzimlerdir; mekanizmaları hidrolazlardan farklıdır.

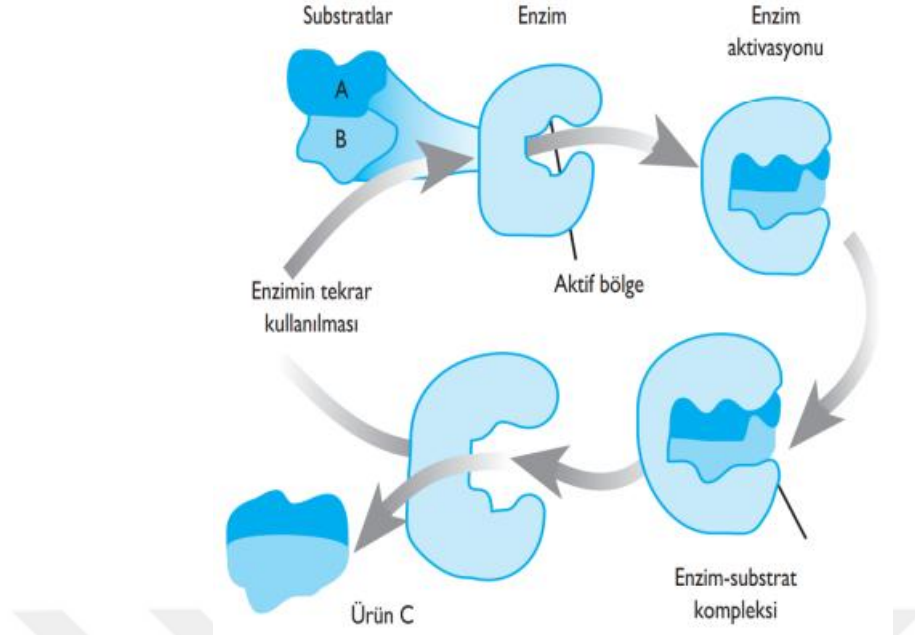
EC 5. İzomerazlar: Moleküllerin izomerleri arasında dönüşüm gerçekleştirir; geometrik, konumsal veya optik izomerleri birbirine çevirirler.

EC 6. Ligazlar: İki molekülün kovalent bağlarla birleşmesini sağlar. Bu tepkimeler genellikle ATP gibi yüksek enerjili bileşiklerin yıkımı ile elde edilen enerjiyle gerçekleşir (Gökalp, 2002).

EC 7. Translokazlar: İyon ve moleküllerin hücre zarından taşınmasını veya zar içinde yer değiştirmesini sağlayan enzimlerdir (Karaytuğ, 2024).

1.1.2 Enzimlerin yapısal özellikleri

Enzimler temel olarak iki ana yapıdan meydana gelir: bir protein bölümü ve buna eşlik eden yardımcı birim. Protein yapısındaki bu kısma apoenzim adı verilir ve apoenzim, enzimin yalnızca belirli bir kimyasal tepkimeyi katalizleyebilmesini sağlayan özgüllüğü belirler. Apoenzimler, ısı ve pH gibi çevresel faktörlere karşı hassas olup, yüksek sıcaklıklarda yapısal bütünlüklerini kaybederek denatüre olabilirler (Nelson ve Cox, 2017; Hasanzade, 2023). Enzimlerin yardımcı kısımları ise genellikle koenzim veya kofaktör olarak adlandırılır. Koenzimler çoğunlukla vitamin kökenli organik moleküllerden oluşurken, kofaktörler demir (Fe), magnezyum (Mg) ve çinko (Zn) gibi metal iyonlarıdır. Bu yardımcı gruplar, enzimin katalitik olarak aktif hâle gelmesini sağlar; ancak tek başlarına katalitik etkinlik gösteremezler ve mutlaka apoenzim ile birlikte bulunmaları gerekir (Berg vd., 2019; Hasanzade, 2023). Bazı enzimler yalnızca apoenzimden oluşur ve ek bir yardımcı yapıya ihtiyaç duymazlar. Koenzim apoenzime zayıf biçimde bağlanıyorsa kolaylıkla ayrılabilir; buna karşılık sıkı ve kalıcı bir bağ ile birleşmiş olan koenzimler prostetik grup olarak adlandırılır. Apoenzim ile yardımcı grubun birleşmesiyle oluşan aktif enzim kompleksi ise holoenzim olarak tanımlanır (Nelson ve Cox, 2017). Apoenzim, enzimin substrata özgülüğünü belirleyen ve hangi substratla etkileşime gireceğini tayin eden temel bölümdür. Enzim–substrat etkileşimi sırasında enzimler geçici yapısal değişiklikler gösterebilmekle birlikte, reaksiyon tamamlandıktan sonra özgün yapılarına geri dönerler ve ürün oluşumunu sağlarlar (Şekil 1.1). Bununla birlikte, protein yapısında olmaları nedeniyle bazı fiziksel ve kimyasal etkenler enzimlerin üç boyutlu yapısını bozarak denatürasyona yol açabilmektedir (Kalaycıoğlu vd., 2006; Berg vd., 2019).

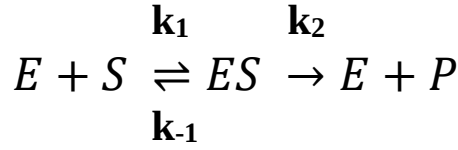
Şekil 1.1: Enzim-substrat ilişkisi (Savaş, 2024)

1.2 Enzim kinetiği

Enzimatik reaksiyonlarda, enzimler substratlarıyla etkileşime girerek belirli ürünlerin oluşumunu sağlar. Bu süreçte, enzim, substrat ve ürünün derişimleri zamanla değışim gösterir. Enzim ile substrat arasında gerçekleşen tersinir bir reaksiyon sonucunda, enzim-substrat (E-S) kompleksi meydana gelir. Bu kompleks, devamında gerçekleşen ve çoğunlukla geri dönüşsüz olan bir adım ile ürüne dönüşür. Bu reaksiyonlar sırasıyla k_{-1} , k_1 ve k_2 hız sabitleriyle tanımlanır. Bu reaksiyon mekanizması Şekil 1.2’de şematik olarak gösterilmiştir. Söz konusu tepkimeler, belirli bir kinetik model çerçevesinde ilerler. Enzim kinetiği, enzimin substratla her etkileşim aşamasındaki davranışlarını anlamaya yardımcı olur. Bu kinetik analizler sayesinde, enzimin substrat üzerindeki etkisiyle ilgili çeşitli bilgiler elde edilebilir. Özellikle K_m (Michaelis sabiti) ve V_{max} (maksimum hız) gibi enzim kinetiğine özgü parametreler, bu sürecin sonunda elde edilen en kritik veriler arasında yer alır (Nelson ve Cox, 2017).

Enzimlerin büyük bir bölümü, kinetik davranışları açısından Michaelis-Menten modeliyle açıklanır. Michaelis ve Menten, enzimlerin katalizlediği reaksiyonların temel özelliklerini ortaya koyan genel bir kuramsal yaklaşım geliştirmiştir. Bu modele göre, enzim önce substratla geri dönüşümlü bir şekilde etkileşime girerek bir enzim-substrat kompleksi oluşturur. Ardından bu geçici kompleks, kimyasal dönüşüm geçirerek nihai ürünü meydana

getirir (Taslimi, 2017). Bu süreç Şekil 1.2’de gösterilen reaksiyon şeması ile ifade edilmektedir.

Şekil 1.2: Michaelis–Menten kinetiğinde enzim–substrat reaksiyon şeması

Burada S substratı, E enzimi, ES ise enzim-substrat kompleksini temsil etmektedir. k_1 ve k_2 ise bu sistemdeki reaksiyonun hız sabitleridir. Enzimlerin katalizlediği reaksiyonların hızları, hem substratın hem de enzimin derişimlerine bağlıdır. Michaelis-Menten modeli, reaksiyon hızı ile substrat yoğunluğu arasındaki matematiksel ilişkiyi tanımlar. Substrat konsantrasyonuna karşı reaksiyon hızının grafiği çizildiğinde, eğri genellikle hiperbolik bir şekil alır. Bu ilişkiyi ilk kez tanımlayan Leonor Michaelis ve Maud Menten, enzim kinetiği kapsamında bu durumu ifade eden ve kendi adlarını taşıyan denklemi geliştirmişlerdir (Taslimi, 2017).

$$V_0 = \frac{V_{max} [S]}{K_m + [S]} \quad (1)$$

Denklem (1)’de Michaelis-Menten kinetiği ifade edilmektedir. Michaelis-Menten denkleminde; V_0 başlangıç hızını, V_{max} reaksiyonun ulaşabileceği en yüksek hızı, $[S]$ substratın derişimini ve K_m ise Michaelis sabitini temsil eder. K_m değeri, enzimin substrata olan bağlanma eğilimini gösterir. K_m ’nin değeri, reaksiyon hızının yarısına ulaşıldığı noktadaki substrat derişimine karşılık gelir ve bu değer enzim miktarından bağımsızdır. Küçük bir K_m değeri, enzimin substrata yüksek afinite gösterdiğini, büyük bir K_m değeri ise bu ilginin daha düşük olduğunu ifade eder. Michaelis-Menten denklemi, K_m ve V_{max} değerlerinin daha rahat belirlenebilmesi için farklı bir biçime dönüştürülebilir. Bu amaçla, $1/V_0$ değerleri $1/[S]$ ’ye karşı çizildiğinde doğrusal bir grafik elde edilir. Bu doğrusal grafik, Lineweaver-Burk grafiği ya da diğer adıyla çift ters grafik olarak adlandırılır (Taslimi, 2017).

$$\frac{1}{V_0} = \frac{K_m}{V_{max}} \frac{1}{[S]} + \frac{1}{V_{max}} \quad (2)$$

Denklem (2) Lineweaver-Burk yaklaşımını ifade etmektedir.

1.2.1 Enzim aktivitesini belirleyen faktörler

Enzimler, bulundukları ortamda mevcut olan substratlarla etkileşime girerek bu maddeleri ürünlere dönüştürürler. Enzimlerin etkinliği, substrat miktarındaki azalma ya da oluşan ürün miktarındaki artışla ölçülebilir. Enzim aktivitesini ifade eden birim, 25°C’de ve optimum koşullar altında, bir dakikada 1 mikromol substratın ürüne dönüşmesini sağlayan enzim miktarıdır (Nelson ve Cox, 2005). Enzim aktivitesi bu birim (enzim ünitesi) kullanılarak belirlenir. Enzimlerin görev aldığı reaksiyonlarda hızı etkileyen çeşitli faktörler vardır. Bunlar arasında sıcaklık, enzim miktarı, ışık, süre, substrat derişimi, ortamın pH değeri ve diğer fiziksel koşullar yer alır (Seçgin, 2013).

1.2.1.1 Sıcaklık

Enzimlerin maksimum etkinlik gösterdiği sıcaklık değerine optimum sıcaklık denir ve bu değer, enzimin türüne göre değişiklik gösterebilir. Özellikle memeli organizmalardan elde edilen enzimler, genellikle 37°C gibi fizyolojik sıcaklıklarda en yüksek aktiviteyi sergiler. Sıcaklık değişimleri, enzimlerin üç boyutlu yapısını etkileyerek aktivitenin azalmasına veya protein yapısının bozulmasına, yani denatürasyona neden olabilir (Daniel vd., 2008).

1.2.1.2 pH

Enzimlerin en verimli şekilde çalıştığı pH düzeyine optimum pH denir ve bu değer, her enzim için farklılık gösterebilir. Enzim, bu ideal pH aralığından uzaklaştıkça etkinliğinde azalma görülür. pH değerinin aşırı yükselmesi veya düşmesi, enzimlerin iyonik etkileşimlerini ve üç boyutlu yapılarını bozarak denatürasyona yol açabilir; bu durumda enzim aktivitesi büyük ölçüde azalır veya tamamen kaybolur (Nelson ve Cox, 2017).

1.2.1.3 Substrat ve Enzim Konsantrasyonu

Enzim miktarı sabit tutulduğunda, substrat yoğunluğundaki artış genellikle reaksiyon hızının da artmasına neden olur. Ancak, substrat miktarı belirli bir düzeyi aştığında ve enzimlerin tüm aktif bölgeleri dolduğunda, hız artışı durur ve reaksiyon sabit bir seviyeye ulaşır (Sousa vd., 2015).

1.2.1.4 İnhibitör Varlığı

İnhibitörler, enzimlere bağlanarak katalitik etkinliği baskılayan ve bu etkiyi geri dönüşümlü ya da geri dönüşümsüz biçimde gösterebilen bileşiklerdir. (Berg vd., 2019).

1.3 Enzim inhibisyonu

Bazı bileşikler, enzimin yapısına bağlanabildikleri hâlde gerçek substratlar gibi reaksiyona girmez ve ürün oluşumunu gerçekleştirmezler. Bu tür bileşikler, enzim aktivitesini engelledikleri için "enzim inhibitörleri" olarak adlandırılır (Bingöl, 1977). Enzim inhibisyonu ise, reaksiyon hızının belirli kimyasal maddeler, yani inhibitörler tarafından yavaşlatılması ya da tamamen durdurulması anlamına gelir (Savaş, 2024). Bu süreçteki temel amaç, enzimin katalizlediği biyokimyasal reaksiyonu kesintiye uğratarak hastalığın tedavisine katkı sağlamaktır. Nitekim birçok ilaç bu ilkeye dayanarak işlev görür; hedef enzimlerin faaliyetini baskılayarak tedavi edici etkiler oluşturur (Ak, 2020). Genellikle düşük moleküler ağırlığa sahip olan enzim inhibitörleri, enzimlerin katalitik etkinliğini azaltarak biyokimyasal tepkimelerin yavaşlamasına neden olurlar (Çakmak vd., 2017).

Enzimatik aktivitenin baskılanması, biyolojik sistemlerde önemli bir düzenleyici mekanizmadır ve birçok ilacın ya da toksik bileşiğin etkisi bu mekanizma üzerinden açıklanmaktadır. İnhibitörler, enzimlerin çalışma prensiplerinin anlaşılmasında temel bir yere sahiptir. Enzimlerin hem canlı organizmalarda (in vivo) hem de laboratuvar koşullarında (in vitro) belirli maddeler tarafından yavaşlatılması veya tamamen durdurulması "inhibisyon" olarak tanımlanır ve bu etkiye neden olan maddeler "inhibitör" olarak adlandırılır.

Enzim inhibisyonu genel olarak geri dönüşümlü ve geri dönüşümsüz olmak üzere iki ana sınıfta ele alınmaktadır (Nelson vd., 2021; Berg vd., 2019; Voet ve Voet, 2016).

1.3.1 Geri Dönüşümsüz İnhibisyon

İnhibitör, enzim ya da enzim-substrat kompleksi ile kovalent bir bağ oluşturarak etkileşir. Bu durum, substratın enzime bağlanmasını önler. Oluşan Enzim-İnhibitör (EI) kompleksi ise geri dönüşü olmayan bir yapıdadır (Nelson vd., 2021; Berg vd., 2019; Voet ve Voet, 2016).

1.3.2 Geri Dönüşümlü İnhibisyon

İnhibitör, enzime kovalent olmayan bağ türleriyle örneğin hidrofobik etkileşimler, iyonik bağlar ve van der Waals kuvvetleriyle geçici olarak tutunur. Ortamdan inhibitör kaldırıldığında, enzim eski işlevini yeniden kazanabilir (Nelson vd., 2021; Berg vd., 2019; Voet ve Voet, 2016).

1.3.2.1 Yarışmalı inhibisyon

İnhibitör, yapısal olarak substrata benzediği için enzimle bağlanma konusunda substratla rekabet eder. Aktif bölgeye inhibitör bağlandığında, substrat enzime tutunamaz ve tepkime gerçekleşemez. Bu durum maksimum hız (V_{max}) üzerinde etkili olmazken, Michaelis sabiti (K_m) yükselir (Saboury, 2009).

1.3.2.2 Yarışmalı Tip I (Nonkompetitif) inhibisyon

İnhibitör, enzimin aktif bölgesi dışında yer alan allosterik bir bölgeye bağlanarak enzimin üç boyutlu yapısında değişikliğe neden olur. Bu yapısal değişim, aktif merkezin substrata olan özgün uyumunu bozar ve substratın işlenmesini engeller. Bu tür bir etkileşimde Michaelis-Menten sabiti (K_m) sabit kalırken, enzimatik reaksiyonun ulaşabileceği maksimum hız (V_{max}) düşer (Ring vd., 2014).

1.3.2.3 Yarışmasız Tip II (Unkompetetif) İnhibisyon

İnhibisyon, enzimin yapısal (konformasyonel) özelliklerinde değişikliklerle ortaya çıksa da, esas olarak enzim-substrat kompleksi ile inhibitörün etkileşimi sonucu meydana gelir. Bu etkileşim sonucunda enzim-substrat-inhibitör (ESI) kompleksi oluşur ve ürün meydana gelmesi engellenir. Bu tür inhibisyonda, hem Michaelis sabiti (K_m) hem de maksimum reaksiyon hızı (V_{max}) düşüş gösterir (A. Amine vd., 2016).

1.3.2.4 Karışık inhibisyon

Bu inhibisyon türünde inhibitör, yarışmasız inhibisyondan farklı olarak serbest enzim ile enzim-substrat kompleksine eşit olmayan afinitelerle bağlanır. Substrat derişiminin artırılması inhibitörün bağlanma etkisini kısmen azaltabilse de, bu etki tamamen ortadan kaldırılamaz. Bu nedenle sistemde K_m değerinde artış ya da azalış gözlenebilirken, V_{max} değeri her durumda azalır. (Ochs, 2000).

1.4 Kollajenaz

Kollajen, memelilerde diş, kemik ve kornea gibi dokuların organik yapısını oluşturan temel bir bileşen olmanın yanı sıra; deri, tendon ve kıkırdak gibi bağ dokularında da yoğun olarak bulunur. Özellikle cildin dermis tabakasında yüksek oranlarda (%80'e kadar) yer alır ve toplam vücut proteinlerinin %25 ila %33'lük bir kısmını oluşturur (Calleja-Agius vd., 2013; Harrington, 1996).

Kollajenazlar, özellikle bağ dokularının yapısal bütünlüğünü bozan süreçlerde aktif rol oynarlar. Uluslararası Biyokimya ve Moleküler Biyoloji Birliği (IUBMB) tarafından tanımlanan kollajenaz enzimi, EC 3.4.24.3 numarasını taşır. Bu sınıflandırmaya göre; ilk basamak olan “3” enzimin hidrolaz grubuna ait olduğunu, “4” sayısı proteaz özellik taşıdığını, “24” ise metalloproteaz alt sınıfına dâhil olduğunu ve “3” numarası da spesifik olarak kollajenazı ifade eder (Çağlar, 2022).

Matriks metalloproteinazlar (MMP'ler), hücreler arası matriksin çeşitli bileşenlerini parçalayan çinko veya kalsiyum bağımlı endoproteinazlardır (Cawston ve Wilson, 2006; vd., 2007). MMP'ler yalnızca kollajen yapısını yıkmakla sınırlı kalmaz; yara iyileşmesi, kemik

ve doku yenilenmesi, meme ve rahim dokularının düzenlenmesi, ovülasyon, embriyo yerleşimi ve süt üretimi gibi birçok fizyolojik süreçte de rol alırlar. Bununla birlikte, patolojik durumlarda, özellikle artrit, kanser hücrelerinin yayılması (invazyon) ve metastaz süreçlerinde etkin olduklarına dair çeşitli bulgular mevcuttur. Bu sebeple MMP'ler, pek çok farmakolojik araştırmada antiinflamatuvar, antikanser ve antiartrit tedaviler için potansiyel hedefler arasında yer almaktadır (Apakkan Aksun vd., 2001; Gupta ve Kumaran, 2003).

Kollajenaz (özellikle MMP-8, MMP-1 gibi matriks metalloproteinazlar) periodontal dokularda ekstraselüler matriksin yıkımında merkezi bir rol oynar; bu enzimlerin aktivitesi periodontal cep sıvısı ve dokularında artış göstererek diş eti hastalıklarının ilerlemesiyle pozitif korelasyon taşımaktadır (Checchi vd., 2020; Radzki vd., 2024). İleri evre artrit vakalarında, kollajenaz ve diğer MMP'lerin kırık ile kemik dokularındaki kollajen ve ekstraselüler matriks bileşenlerini parçalayarak eklem yapılarında geri dönüşsüz tahribata ve fonksiyon kaybına yol açtığı gösterilmiştir. Yapılan derlemeler ve in vitro çalışmalarda, MMP inhibitörleri içeren kombinasyon tedavilerinin bu yıkım sürecini yavaşlatabileceğine dair umut verici veriler elde edilmiştir (Pulik vd., 2023; Mixon vd., 2021).

1.5 Elastaz

Elastazlar, elastin adlı temel bağ doku proteinini parçalayan serin proteaz enzim grubuna dahildir. Bu enzimler, başta deri, akciğer, lenf ve damar sistemleri olmak üzere çeşitli dokularda yaygın şekilde bulunur. Bulundukları bölgelerde, özellikle enflamatuvar süreçlerde meydana gelen doku hasarında önemli rol oynadıkları bilinmektedir (Ceylan, 2022). Elastazlar, serin proteazlar içerisinde elastin fibrillerini parçalama yeteneği ile öne çıkan enzimlerdir. Elastin; akciğer, damar duvarı, deri ve bağ dokusunda bulunan ve bu yapılara esneklik kazandıran temel bir ekstraselüler matriks proteindir. Güncel çalışmalar, elastazların yalnızca elastini değil; tip I, II, III, IV ve XI kollajenleri, fibronectin, laminin ve çeşitli proteoglikanları da parçalayabildiğini göstermektedir. Bu geniş substrat yelpazesi nedeniyle elastaz aktivitesindeki artış, bağ dokusunun yapısal bütünlüğünü bozarak doku hasarı ve inflamasyon süreçlerinde kritik bir rol oynamaktadır (Korkmaz vd., 2010; de Oliveira ve Saldanha, 2020; Guyot ve Wehrle-Haller, 2021). Normal fizyolojik koşullar altında, vücutta bulunan endojen inhibitörler sağlıklı dokuların zarar görmesini önleyici bir rol üstlenir. Ancak bu biyolojik denge bozulduğunda; başta kanser, ateroskleroz, solunum

sistemi hastalıkları ve kalp-damar rahatsızlıkları olmak üzere çeşitli sağlık sorunları ortaya çıkabilmektedir (Sahasrabudhe ve Deodhar, 2010).

Elastaz enziminin kontrol edilemeyen aktivitesi, pek çok kronik inflamatuvar hastalığın ortaya çıkmasında merkezi bir rol oynamaktadır. Özellikle nötrofil elastazın aşırı aktivitesi; KOAH, pulmoner amfizem, kistik fibrozis, şiddetli astım, akut solunum sıkıntısı sendromu (ARDS), romatoid artrit ve kronik iyileşmeyen yaralarda doku yıkımını hızlandıran temel biyokimyasal mekanizmalardan biri olarak tanımlanmaktadır. Güncel çalışmalar, elastazın elastin, kollajen ve diğer ekstraselüler matriks bileşenlerini parçalayarak yapısal bütünlüğü bozduğunu ve bu süreçte inflamatuvar döngüyü daha da şiddetlendirdiğini göstermektedir (Korkmaz vd., 2010; Guyot ve Wehrle-Haller, 2021).

1.6 Hyalüronidaz

Hyalüronidaz, hyalüronik asidi düşük molekül ağırlıklı fragmanlara ayıran ve ekstraselüler matriksin yapısal bütünlüğünü düzenleyen anahtar endo-glikozidaz enzimlerinden biridir. Bu enzim, doku geçirgenliğini artırması, inflamatuvar süreçleri etkilemesi ve tümör hücrelerinin invazyonunda rol oynaması nedeniyle fizyolojik ve patolojik birçok mekanizmada önemli bir yer tutar. Güncel çalışmalar, hyalüronidazların yalnızca matriksin yeniden şekillenmesinde değil, aynı zamanda yara iyileşmesi, alerjik reaksiyonlar ve kanser metastazı gibi süreçlerde de kritik işlevlere sahip olduğunu göstermektedir (Stern, 2003; Girish ve Kemparaju, 2007; Triggs ve Mitchell, 2020). Hyalüronik asit ve metabolizma enzimleri, tümör biyolojisinden başka; yaşlanma, hidrasyon, fertilizasyon, embriyonik gelişim, hücre bölünmesi, farklılaşma ve yara iyileşmesi gibi pek çok fizyolojik ve patolojik süreçte aktif rol oynar (Kaul vd., 2021). Tümör invazyonu ve metastaz süreçlerinde, hyalüronidazlar da dahil olmak üzere birçok faktörün etkili olduğu belirlenmiştir. Hyalüronan düzeyinin, tümör hücrelerinin gelişimi ve olumsuz klinik sonuçlarla ilişkili olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, aşırı hyalüronan üretiminin, hücrelerin bağımsız şekilde büyüme yeteneğini artırdığı bulunmuştur (Csokaa vd., 2001). Tümör hücrelerinde hyalüronidaz enzim aktivitelerinin yüksek seviyelerde olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle, nekrotik tümör hücrelerinde ve metastatik meme ile prostat kanserlerinde, hyalüronidaz aktivitesinin normal hücrelere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, çeşitli araştırmalar hyalüronidazın endometriyum, ovaryum ve meme kanserlerinin ilerlemesini desteklediğini ve tümör hücrelerinde in vivo anjiyogenezi teşvik ettiğini rapor

etmiştir. Ayrıca, kanser hastalarının serumlarında, karaciğer hastalıklarında ve bazı dermatolojik bozukluklarda hyaluronidaz inhibitör aktivitesinin arttığı gözlemlenmiştir (Özmen, 2015).

1.7 Asetilkolinesteraz

Asetilkolin esteraz (E.C. 3.1.1.7) enzimi; merkezi ve periferik sinir sistemleri, kolinerjik ve adrenerjik dokular, kas hücreleri, eritrositler ve plasenta gibi birçok dokuda bulunmaktadır. Bu enzim, sinaptik boşluklardaki asetilkolini asetat ve koline parçalayarak inaktive eder. Asetilkolin ise sinir hücreleri arasındaki iletişimi sağlayan ve sinapslarda sinir impulslarının iletimini kolaylaştıran bir nörotransmitterdir. Asetilkolinesteraz, özellikle böceklerin merkezi sinir sistemindeki kolinerjik sinapslarda asetilkolinin hidrolizini gerçekleştirir. Sinaptik bölgelerde asetilkolinin inaktivasyonu aşırı derecede arttığında, sinirsel iletim bozulur ve bu durum insanlarda Alzheimer hastalığının gelişiminde etkili olabilir (Taslimi, 2017). Özellikle beyin korteksindeki kolinerjik sistemlerin bozulmasının; zeka, hafıza ve bellek gibi bilişsel işlevlerde gerilemeye neden olduğu, ayrıca AChE'nin Alzheimer hastalığının çeşitli semptomlarıyla ilişkili olduğu yönündeki bulgular dikkate alındığında, AChE inhibitörleri ve antikolinesterazlar günümüzde Alzheimer tedavisinde en etkili ilaç grupları arasında yer almaktadır (Timur, 2023).

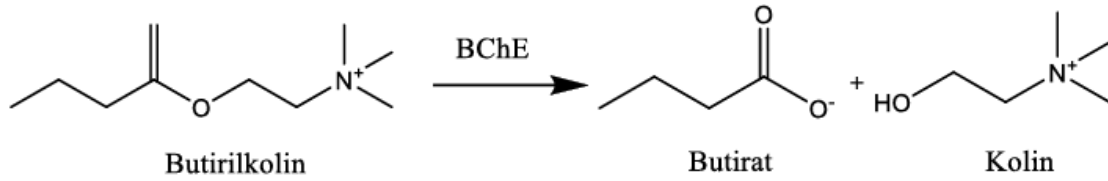
1.8 Bütirilkolinesteraz

Bütirilkolinesteraz (BChE, E.C.3.1.1.8), kolinesteraz enzim ailesinin bir üyesi olup, başlıca karaciğerde sentezlenerek sistemik dolaşıma salınmaktadır (Chatonnet ve Lockridge, 1989). Bütirilkolinesteraz (BChE), merkezi sinir sistemi (MSS) içerisinde sınırlı bir şekilde belirli nöronal bölgelerde bulunan bir kolinesteraz enzimidir (Khan vd., 2018). Bütirilkolinesteraz (BChE) enzimi, yalnızca bütirilkolini değil, aynı zamanda asetilkolini de hidrolize edebilen bir enzimdir. Bunun yanı sıra, bu enzim kolin yapısına sahip olmayan çeşitli ester bileşiklerini de parçalama yeteneğine sahiptir (Layer vd., 2005).

BChE, AChE'den farklı olarak canlı organizma koşullarında AChE'ye benzer şekilde işlev görebilmektedir. Yapı olarak oldukça çeşitli olan bu enzim, çeşitli kolinler, asil tiokolinler, asil kolinler, süksinil kolinler, asetanilidler ve organofosfatları hidrolize etme yeteneğine sahiptir. BChE ve benzeri enzimler, nöronlar arası iletişim ve hücreler arası farklılaşma

süreçlerinde fizikokimyasal özellikleri bakımından çeşitlilik gösterebilir. Bu özellikleri sayesinde, birçok organik toksik maddeyi tanıyabilen ve etkisiz hale getirebilen biyosensörler ve biyolojik arındırıcılar olarak potansiyel uygulama alanlarına sahiptirler. Ayrıca, Down sendromu, glokom, Parkinson hastalığı, travmatik beyin hasarı ve hafıza kaybı gibi merkezi sinir sistemi bozukluklarının tedavisinde de kullanımları araştırılmıştır (Taslimi vd., 2017).

Alzheimer hastalığının erken evrelerinde bütirilkolinesteraz (BChE) enziminin aktivitesinde artış gözlemlenmektedir; ancak tedavi süreci ilerledikçe bu enzimin aktivitesi azalma eğilimi gösterir. Bu nedenle, BChE enziminin düzeyleri hastalığın seyri açısından potansiyel bir biyobelirteç olarak değerlendirilebilir (Das vd., 2012). Öte yandan, hastalığın ileri aşamalarında beyindeki bazı bölgelerde asetilkolinesteraz (AChE) aktivitesinde belirgin bir azalma meydana gelirken, BChE aktivitesinde artış görülmektedir (Greig vd., 2001). BChE aracılı bütirilkolin hidroliz reaksiyonu gösterilmiştir Şekil 1.3’de gösterilmiştir.

Şekil 1.3: BChE aracılı bütirilkolin hidroliz reaksiyonu. (Taslimi, 2017)

1.9 Karbonik Anhidraz I

Karbonik anhidrazlar (CA’lar, EC 4.2.1.1), yapılarında koordineli bir metal iyonu içeren ve karbon dioksit (CO₂) ile suyun bikarbonat ve protona dönüşümünü çift yönlü olarak katalizleyen, yaygın bulunan metalloenzimler grubuna dahildir (Hasanova, 2024). Bu katalitik dönüşüm şu şekilde gerçekleşir ve Denklem (3)’te gösterilmektedir:

Bu enzim sınıfı, erken dönem biyokimyasal araştırmalarda tanımlanmış olsa da, modern çalışmalar enzimlerin yapısı, katalitik mekanizmaları ve biyolojik dağılımlarıyla ilgili çok daha ayrıntılı bilgiler sunmaktadır. Günümüzde yapılan araştırmalar, bu enzimlerin yalnızca

eritrositlerde değil, birçok dokuda ve hücre tipinde kritik işlevler üstlendiğini, ayrıca metabolik süreçlerde ve hücresel düzenlemede önemli roller oynadığını göstermektedir (Nelson, Cox ve Hoskins, 2021; Berg vd., 2019).

Karbonik anhidraz (hCA I) enzimi, eritrositlerin de dahil olduğu çeşitli dokularda pH dengesini düzenleyen bir enzim olarak tanımlanmıştır. Bu enzim, özellikle asit-baz dengesinin korunması gibi birçok metabolik süreçte önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, doku ve organlar ile akciğerler arasındaki CO_2 / HCO_3^- değişimi ve taşınmasıyla ilgili kritik fizyolojik süreçlerde yer alır. CA enzimleri, pH ve CO_2 homeostazının sağlanmasında, elektrolit sekresyonunda, biyosentetik reaksiyonlarda (örneğin, glukoneogenez, lipogenez ve üre sentezi), kemik resorpsiyonu, kalsifikasyon, tümör oluşumu ve diğer birçok fizyolojik ve patolojik olayda da aktif olarak rol oynamaktadır (Hasanova, 2024).

Karbonik anhidraz (hCA I), pek çok düzenleyici dokuda bulunan ve özellikle tümörlerde ekspresyonu belirgin şekilde artan bir enzim ailesidir. CA izoenzimlerinin, özellikle CA IX ve CA XII'nin, hücre dışı ortamı asitleştirme yeteneği sayesinde tümör mikroçevresinde düşük pH oluşturduğu ve bunun kanser hücrelerine normal dokulara kıyasla büyüme avantajı sağladığı gösterilmiştir (Lee vd., 2020).

1.10 Karbonik Anhidraz II

Karbonik anhidraz II (hCA II), α sınıfı karbonik anhidraz ailesinin en yüksek katalitik hızı sahip üyelerinden biridir ve CO_2 ile suyun bikarbonat (HCO_3^-) ve protonlara (H^+) dönüşümünü son derece hızlı bir şekilde katalizler. Bu yüksek etkinlik, solunum, asit-baz dengesi ve iyon transportu gibi temel fizyolojik süreçlerin düzenlenmesinde hCA II'yi kritik bir enzim hâline getirmektedir. Güncel çalışmalar, hCA II'nin hem normal dokularda hem de çeşitli patolojik koşullarda metabolik düzenlemede merkezi bir rol oynadığını göstermektedir (Supuran, 2016). hCA II, insan vücudunda en yaygın ifade edilen karbonik anhidraz izoenzimlerinden biridir ve toplam karbonik anhidraz aktivitesinin büyük bir bölümünden sorumludur. Sitozolde lokalize olan bu enzim, eritrositler, böbrek tübülleri, karaciğer, beyin, pankreas kanalları, mide mukozası, endotel hücreleri, göz dokuları ve erkek üreme sistemi gibi birçok dokuda yüksek düzeyde bulunur (Imtaiyaz Hassan vd., 2013). Güncel çalışmalar, hCA II'nin özellikle aköz hümeür üretimi üzerinde düzenleyici bir etkisi

olduğunu ve göz içi basıncının kontrolünde önemli bir rol oynadığını göstermektedir (Occhipinti ve Boron, 2019).

İnsan vücudunda 12 hCA izoformu bulunmakla birlikte, özellikle hCA I ve hCA II, epilepsi tedavisinin yanı sıra, solunum, pH dengesi, elektrolit salgılanması, patofizyoloji, diyabetle ilişkili görme kaybının ilerlemesi ve glokom gibi hayati fizyolojik süreçlerde de önemli bir işlev üstlenmektedir (Durgun vd., 2024; Doğan vd., 2023). Bu hayati süreçlere yapılan en küçük bir müdahale, izoenzimlerin aşırı ekspresyonuna yol açabilir ve bunun sonucunda çeşitli metabolik bozukluklar ile hastalıklar ortaya çıkabilir. Bu nedenle, CA izoenzimleri, özellikle kanser gibi önemli hastalıkların tanı ve tedavisinde biyobelirteç olarak sıklıkla kullanılmaktadır (Lionetto, 2023).

1.11 Alfa Glikozidaz

Alfa-glikozidaz (α -glikozidaz, EC 3.2.1.20), ince bağırsağın fırçamsı kenarında bulunan ve diyetle alınan oligo- ve disakkaritlerin terminal α -1,4-glikozidik bağlarını hidrolize ederek glikoz açığa çıkmasını sağlayan bir hidrolaz enzimidir. Bu enzim, karbonhidrat sindiriminin son basamağında görev almakta ve postprandiyal kan glikoz düzeylerinin belirlenmesinde kritik rol oynamaktadır (Nelson vd., 2021).

α -Glikozidaz aktivitesinin artması, postprandiyal hiperglisemiye yol açarak tip 2 diyabet mellitusun patogenezinde önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, α -glikozidaz enziminin inhibisyonu, karbonhidratların glikoza dönüşümünü geciktirerek glisemik dalgalanmaların azaltılmasını hedefleyen etkili bir tedavi stratejisi olarak değerlendirilmektedir. Klinik uygulamada kullanılan akarboz, vogliboz ve miglitol gibi α -glikozidaz inhibitörleri bu mekanizma üzerinden etki göstermektedir (Derosa ve Maffioli, 2012).

Son yıllarda yapılan çalışmalar, sentetik ve doğal kökenli yeni α -glikozidaz inhibitörlerinin geliştirilmesine yönelik araştırmaların arttığını ve bu süreçte enzim kinetiği ile moleküler docking analizlerinin inhibitör-enzim etkileşimlerinin aydınlatılmasında yaygın olarak kullanıldığını göstermektedir (van de Laar, 2008).

1.12 Antioksidanlar

Oksijenli yaşamın başlamasıyla birlikte, oksijeni kullanan canlılar serbest radikal üretimine de başlamıştır. Buna bağlı olarak, organizmalarda bu zararlı moleküllerin olumsuz etkilerini önlemek, azaltmak ya da yok etmek üzere antioksidan savunma sistemleri gelişmiştir (Çelikdemir Yıldırım, 2025). Bu yapılara, serbest radikallerin zararlarını azaltan veya engelleyen sistemler olarak antioksidan savunma mekanizmaları ya da kısaca antioksidanlar adı verilmektedir. Antioksidanlar, serbest oksijen radikalleriyle etkileşime girerek onların hücrelere zarar vermesini engelleyen kimyasal maddelerdir. Bu bileşikler, oksidasyonu durdurabilen moleküller olup, kendileri serbest radikale dönüşmeden elektron vererek radikal zincir reaksiyonlarını sonlandırabilir (Aslankoç vd., 2019). Günümüzde serbest radikallerin neden olduğu oksidatif stresin, farklı canlı türlerinde moleküler düzeyde değişikliklere ve genetik mutasyonlara yol açarak çeşitli hastalıkların gelişiminde rol oynadığı anlaşılmıştır. Bu doğrultuda, hücreler üzerindeki olumsuz etkileri azaltmak ya da önlemek amacıyla, birçok araştırmacı doğal kaynaklı biyolojik olarak etkili bileşenlerin keşfi üzerine çalışmalar yürütmektedir (Yılmaz, 2025).

Antioksidanlar kökenlerine göre “doğal antioksidanlar” ve “sentetik antioksidanlar” olarak iki gruba ayrılır. Doğal antioksidan bileşikler, mikroorganizmalar, mantarlar ve hayvan dokuları da dahil olmak üzere birçok canlı türünde yaygın olarak bulunur. Özellikle fenolik bileşikler, bitkilerin ikincil metabolitleri arasında yer almakta olup, neredeyse tüm bitkisel kaynaklı besinlerde doğal halde yer alırlar. Bu bileşiklerin, hem insan hem de hayvan organizmalarında fizyolojik süreçlerin ayrılmaz bir parçası oldukları düşünülmektedir. Fenolik yapılı doğal antioksidanlar arasında en çok dikkat çeken gruplar tokoferoller, flavonoidler ve fenolik asitlerdir (Gülçin vd., 2011; Gülçin, 2012). Sentetik antioksidanların büyük çoğunluğu fenolik yapıya sahip olup, bu bileşiklerin etkinlikleri, kimyasal yapılarına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bu yapılar, aynı zamanda bileşiklerin uçuculuk, çözünürlük ve termal stabilite gibi fiziksel özelliklerini de etkileyebilir (Solak, 2025).

1.12.1 Antioksidan Etkinliği Üzerinde Etkili Olan Faktörler

Antioksidanların biyolojik sistemlerdeki önemi, serbest radikallerle etkileşime girerek hücresel hasarı azaltma kapasitelerinden kaynaklanmaktadır (Halliwell ve Gutteridge, 2015; Pham-Huy vd., 2008). Bir bileşiğin antioksidan etkinliği, doğrudan kimyasal özellikleriyle

ilişkilidir. Özellikle serbest radikallere hidrojen ya da elektron verebilme yeteneği, yani indirgeme gücü, antioksidan etkiyi belirleyen temel unsurlardan biridir (Apak vd., 2016). Bunun yanı sıra, antioksidanın reaksiyon sonrası oluşan radikal formunun kararlılığı ve çevresiyle kurduğu etkileşimler de bileşiğin biyolojik etkinliğini şekillendirmektedir (Prior vd., 2005). Ayrıca antioksidan moleküllerin birbirleriyle etkileşim potansiyeli ve geçiş metalleriyle kompleks oluşturarak onları etkisiz hâle getirme (şelatlama) yeteneği, toplam antioksidan kapasiteyi destekleyen önemli mekanizmalar arasında yer almaktadır (Halliwell ve Gutteridge, 2015; Nimse ve Pal, 2015).

1.12.2 Sık Kullanılan Antioksidan Analiz Yöntemleri

Literatürde yaygın olarak tercih edilen antioksidan aktivite analizleri arasında çeşitli indirgeme ve radikal giderme testleri yer almaktadır (Munteanu ve Apetrei, 2021; Mendonça vd., 2022). Bu yöntemler arasında; demir (Fe^{3+}) iyonlarının demir (Fe^{2+}) iyonlarına indirgenme kapasitesinin belirlenmesi, kuprak yöntemiyle bakır (Cu^{2+}) iyonlarının indirgenmesi, FRAP (ferrik indirgeme antioksidan gücü) testi, süperoksit anyonlarının ($\text{O}_2^{\cdot-}$) uzaklaştırılması, ABTS $^{\cdot+}$ radikaliyle yapılan nötralizasyon testleri, DPPH $^{\cdot}$ serbest radikalının giderilmesi ve DMPD $^{\cdot+}$ radikalının etkisizleştirilmesi gibi analizler bulunmaktadır (Munteanu ve Apetrei, 2021; Apak vd., 2016). Ayrıca, ferrozin ve bipiridil reaktifleri kullanılarak Fe^{2+} iyonlarının şelatlama kapasitesinin belirlenmesi ve ferrik tiyosiyanat yöntemiyle toplam antioksidan kapasite ölçümleri de sıklıkla başvurulmuş teknikler arasında yer almaktadır (Taslimi, 2017; Mendonça vd., 2022).

1.13 İnhibitörler

Enzim inhibisyonu, ilaç geliştirme süreçlerinde oldukça kritik bir role sahiptir. Günümüzde kullanılan pek çok ilacın etki mekanizması, belirli enzimlerin aktivitelerinin seçici olarak baskılanmasına dayanmaktadır (Copeland, 2016). Özellikle çeşitli hastalıkların tedavisinde, hedef enzimin işlevini engelleyen inhibitör moleküller temel farmakolojik ajanlar olarak kullanılmaktadır. Bu kapsamda, HIV enfeksiyonuna karşı geliştirilen bazı ilaçlar, virüsün çoğalmasında kilit rol oynayan HIV proteaz enziminin aktivitesini inhibe etmeyi amaçlamakta ve bu yaklaşım antiviral tedavilerin temelini oluşturmaktadır (Wensing vd., 2019). Bununla birlikte, enzim inhibisyonu yalnızca farmasötik alanla sınırlı kalmayıp,

toksikoloji, pestisit formülasyonu ve zehirlenme mekanizmalarının anlaşılması gibi çeşitli uygulama alanlarında da önemli bir yer tutmaktadır (Çelik, 2024; Liu vd., 2022).

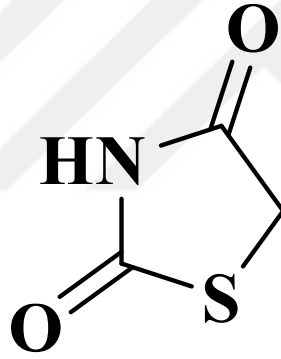
1.13.1 Beş Üyeli Heterosiklik Bileşikler

Beş üyeli heterosiklik bileşikler, yapılarında azot, oksijen veya kükürt gibi heteroatomlar içeren ve hem doğal ürünlerde hem de sentetik bileşiklerde yaygın olarak bulunan önemli bir molekül sınıfını oluşturmaktadır. Bu yapı sınıfı, biyolojik sistemlerde yer alan birçok temel molekülün iskeletini oluşturmasının yanı sıra, farmasötik kimya açısından da geniş bir uygulama alanına sahiptir. Özellikle beş üyeli heterosiklik halkaların yüksek yapısal çeşitlilik sunması ve farklı pozisyonlardan kimyasal olarak modifiye edilebilmesi, bu bileşikler ilaç tasarımı çalışmalarında cazip hâle getirmiştir. Güncel literatürde, beş üyeli heterosiklik bileşiklerin antimikrobiyal, antienflamatuvar, antikanser ve enzim inhibitör aktiviteleri gibi çeşitli biyolojik etkiler sergilediği bildirilmektedir (Kabir, 2022; Galeev ve Nugmanov, 2021).

1.13.1.1 Thiazolidin-2,4-dione

Azot ve kükürt elementlerini içeren küçük yapıli heterosiklik bileşikler, sahip oldukları terapötik potansiyeller nedeniyle uzun yıllardır bilimsel araştırmalara konu olmaktadır (Kumar vd., 2023). Bu bileşikler yalnızca yapısal çeşitlilikleriyle değil, aynı zamanda farklı farmakolojik etkiler göstermeleriyle de dikkat çekmektedir. Özellikle ilaç keşfi ve geliştirme çalışmalarında, biyolojik açıdan etkili moleküllerin tasarımında ve sentezinde çok sayıda heterosiklik iskelet değerlendirilmiştir (Gupta vd., 2024). Bu yapılar arasında, thiazolidin-2,4-dion (TZD) halkası önemli bir yer edinmiş ve tıbbi kimyada temel farmakofor iskeletlerinden biri olarak kabul edilmiştir (Kumar vd., 2022). Thiazolidin-2,4-dion, literatürde glitazon çekirdeği olarak da tanımlanmakta olup, beş üyeli doymuş bir thiazolidin halkası yapısına sahiptir. Şekil 1.4'te gösterildiği üzere, bu halkada birinci konumda kükürt, üçüncü konumda azot atomu yer almakta; ikinci ve dördüncü pozisyonlarda ise iki adet karbonil grubu bulunmaktadır. TZD çekirdek yapısında gerçekleştirilen yapısal modifikasyonlar esas olarak üçüncü ve beşinci pozisyonlarla sınırlıdır. Bu pozisyonların fonksiyonel gruplarla modifiye edilebilmesi, TZD türevlerine geniş bir kimyasal çeşitlilik kazandırmakta ve farklı biyolojik hedeflere yönelik aktivite profillerinin geliştirilmesine olanak sağlamaktadır (Ahsan vd., 2022). Bu bağlamda TZD türevlerinin antidiyabetik,

analjezik, antienflamatuvar, yara iyileştirici, antiproliferatif, antimalaryal, antitüberküloz, hipolipidemik, antiviral, antimikrobiyal, antifungal ve antioksidan aktiviteler sergilediği çeşitli çalışmalarla rapor edilmiştir (Gupta., 2024). TZD bileşiklerinin biyolojik etkinlikleri, birden fazla biyokimyasal mekanizma üzerinden gerçekleşmektedir. Antidiyabetik etkilerinin temelinde peroksizom proliferatör-aktif edici reseptör gama (PPAR γ) aktivasyonu yer alırken, antimikrobiyal aktivitelerinin Mur ligaz gibi hücre duvarı biyosentezinde görev alan enzimlerin inhibisyonu yoluyla ortaya çıktığı bildirilmektedir (Kumar vd., 2022). Buna ek olarak, TZD türevlerinin antioksidan etkilerinin reaktif oksijen türlerinin (ROS) süpürülmesi ve oksidatif stresin baskılanmasıyla ilişkili olduğu gösterilmiştir (Gupta vd., 2024). Bu çok yönlü biyolojik etki mekanizmaları, thiazolidin-2,4-dion türevlerini güncel farmasötik ve biyoteknolojik araştırmalarda dikkat çeken ve potansiyel terapötik ajan adayları arasında yer alan önemli heterosiklik yapılar hâline getirmektedir.

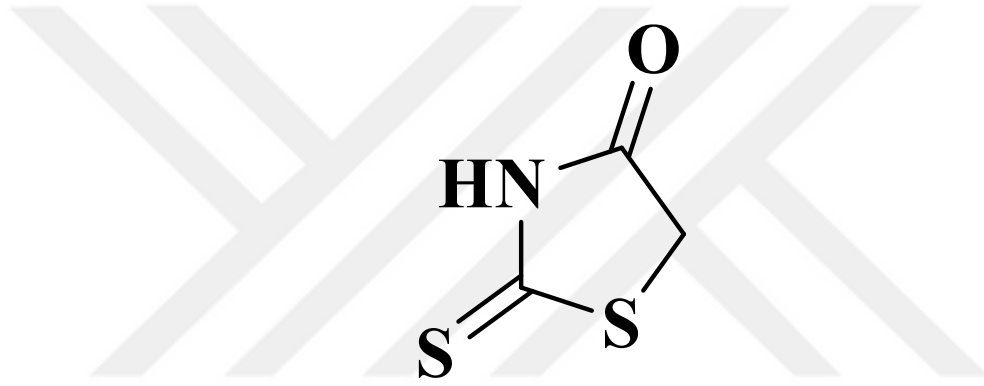

Şekil 1.4: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin temel yapısı.

1.13.1.2 Rhodanine

Tiyazol halkası içeren bileşikler, organik ve farmasötik kimya alanlarında önemli bir yere sahiptir. Bu sınıfa dâhil olan (5Z)-5-benziliden-2-tiyokso-1,3-tiyazolidin-4-on türevleri, literatürde rodaninler (rhodanines) olarak adlandırılmakta olup (Şekil 1.5), bu yapıların çeşitli biyolojik aktiviteler sergilediği bilinmektedir (Chaurasyia vd., 2023). Rodanin türevleri, yapılarında bulunan N=C=S fonksiyonel grubu sayesinde farklı biyolojik hedeflerle etkileşime girebilmekte ve bu durum, antidiyabetik ve antimikrobiyal etkiler gibi çeşitli farmakolojik özelliklerle ilişkilendirilmektedir (Tomasic ve Mašič, 2009). Tip II diyabet ve buna bağlı komplikasyonların tedavisinde kullanılan bazı ilaçlarda rodanin ve

benzeri heterosiklik yapılara rastlanması, bu iskeletlere olan ilgiyi artırmıştır. Özellikle rodanin ve thiazolidin-2,4-dion çekirdeğini içeren bileşikler, çeşitli biyolojik hedefler üzerinde etki gösterebilen moleküller olarak değerlendirilmektedir (Kamar vd., 2022). Bunun yanı sıra, son yıllarda yapılan çalışmalar rodanin türevlerinin yalnızca metabolik hastalıklarla sınırlı kalmayıp, farklı enzimlerin inhibisyonu açısından da araştırıldığını göstermektedir. Bu kapsamda, nörodejeneratif hastalıklarla ilişkili bazı enzimler üzerinde potansiyel etki gösteren rodanin türevleri rapor edilmiştir (Guerraoui vd., 2023). Ayrıca, rodanin türevlerinin antimikrobiyal aktiviteleri uzun süredir bilinmekte olup, güncel araştırmalarda bu yapıların yeni antibakteriyel ajanların geliştirilmesinde başlangıç molekülü olarak değerlendirilebileceği bildirilmektedir (Chaurasya vd., 2023).

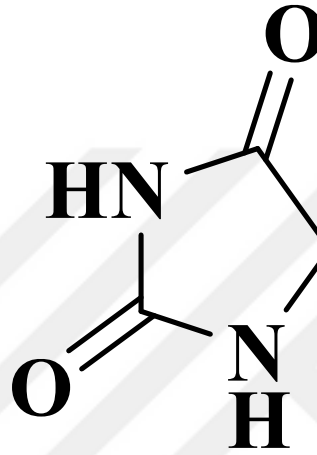
Şekil 1.5: Rhodanine bileşiğinin temel yapısı.

1.13.1.3 Hydantoin

Hydantoin (imidazolidin-2,4-dion), beş üyeli ve non-aromatik bir heterosiklik halka yapısına sahip olup, ilaç keşfi ve medikal kimya çalışmalarında önemli bir molekül iskeleti olarak değerlendirilmektedir (Şekil 1.6). Bu çekirdek yapıyı içeren bileşikler imidazolidin türevleri arasında yer almakta; hidrojen bağı verici ve alıcı gruplar içermeleri ve farklı pozisyonlardan kimyasal olarak değiştirilebilmeleri nedeniyle yapısal çeşitliliğe olanak sağlamaktadır. Bu özellikler, hydantoinin yanı sıra izoelektronik analogları olan 2-thiohydantoin ve 2-selenohydantoin için de geçerlidir (Cho vd., 2019; Gupta vd., 2025).

Hydantoin türevlerinin antikonvülsan, antimikrobiyal, antienflamatuvar, antikanser ve antidiyabetik gibi çeşitli biyolojik etkilere sahip olduğu bildirilmiştir. Özellikle bu çekirdek yapının farklı biyolojik aktiviteler sergilemesi, ilaç tasarım çalışmalarında yapı-etkinlik

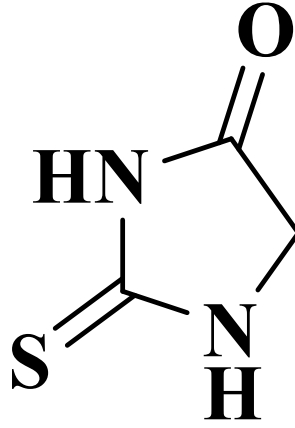
ilişkisi (SAR) analizlerine olan ilgiyi artırmıştır (Gupta vd., 2025). Klinik uygulamada, fenitoin benzeri hydantoin türevleri epilepsi gibi nörolojik hastalıkların tedavisinde kullanılırken, nitrofurantoin antimikrobiyal bir ajan ve enzalutamid gibi bazı bileşikler hormonal kanser tedavisinde yer almaktadır (Cho vd., 2019). Ayrıca hydantoin ve thiohydantoin halkalarının sunduğu yapısal esneklik sayesinde, yeni sentezlenen türevlerin farklı hedeflere yönelik enzim inhibitör aktiviteleri açısından incelenmesine yönelik çalışmalar sürmektedir (Cho vd., 2019; Khirallah vd., 2022).

Şekil 1.6: Hydantoin bileşiğinin temel yapısı.

1.13.1.4 2-Thiohydantoin

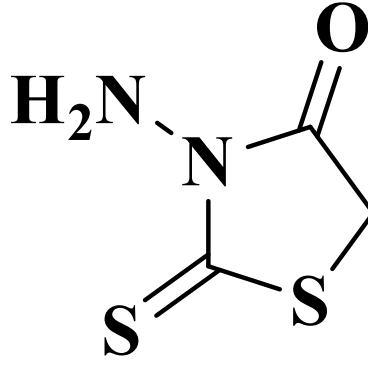
Thiohydantoinler, karbonil gruplarından birinin ya da her ikisinin tiokarbonil gruplarıyla yer değiştirmesiyle oluşan (Şekil 1.7), hydantoinlerin kükürt analoglarıdır. Özellikle 2-tiyohidantoin türevlerinin antikanser, antiviral, antitüberküloz, antimikrobiyal, anti-inflamatuar ve antioksidan etkiler gibi geniş bir biyolojik aktivite yelpazesine sahip olduğu, son yıllarda yapılan deneysel ve derleme çalışmalarda rapor edilmiştir (Cho., 2019).

Şekil 1.7: 2-Thiohydantoin bileşiğinin temel yapısı.

1.13.1.5 3-Aminorhodanine

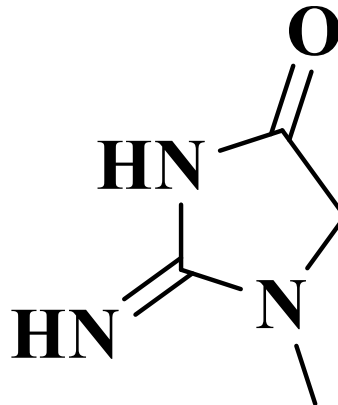
3-Aminorhodanine, moleküler formülü $C_3H_4N_2OS_2$ olan beş üyeli heterosiklik bir bileşiktir. Şekil 1.8’de görüldüğü gibi, yapısında 1,3-tiyazolidin-4-on çekirdeği, bir amino grubu ($-NH_2$) ve bir tiyokarbonil birimi ($C=S$) bulunmaktadır. Bu yapısal özellikler, molekülün hidrazin ve tiyol tautomerik formları arasında denge kurmasına olanak sağlamaktadır (Tomasic ve Mašič, 2009). Tautomerizm nedeniyle 3-aminorhodanine, farklı çözücü ve reaksiyon koşullarında farklı kondensasyon ürünleri oluşturabilmektedir. Örneğin, aromatik aldehitlerle etanol ortamında 3-ariliden türevleri, amonyak içeren ortamlarda ise tiyol formu üzerinden 5-ariliden türevleri elde edilebilmektedir (Havrylyuk vd., 2016). 3-Aminorhodanine ve türevlerinin antikanser, antimikrobiyal, antiviral ve antiparazitik aktiviteler sergilediği çeşitli çalışmalarda rapor edilmiştir. Bu özellikleri nedeniyle söz konusu bileşikler, farmasötik araştırmalarda biyolojik açıdan dikkat çeken yapılar arasında yer almaktadır (Havrylyuk vd., 2016).

Şekil 1.8: 3-Aminorhodanine bileşiğinin temel yapısı.

1.13.1.6 Creatinine

Creatinine, memelilerde kreatin fosfat metabolizmasının son ürünü olarak oluşan ve kimyasal açıdan 2-amino-1-metil-2-imidazolin-4-on yapısına sahip bir moleküldür (Şekil 1.9). Kas dokusunda enerji döngüsünün doğal bir yan ürünü olarak sentezlenen kreatininin vücutta üretim hızı büyük ölçüde sabit olup, başlıca böbrekler aracılığıyla glomerüler filtrasyon yoluyla atılmaktadır. Bu özellikleri nedeniyle serum kreatinin düzeyleri, özellikle böbrek fonksiyonlarının değerlendirilmesinde yaygın olarak kullanılan temel biyobelirteçler arasında yer almaktadır. Güncel klinik çalışmalar, kreatininin yalnızca böbrek hastalıklarının tanı ve takibinde değil, aynı zamanda kas hasarı durumlarının değerlendirilmesinde ve tiroit fonksiyon bozukluklarının belirlenmesinde de önemli tanısal değer taşıdığını göstermektedir (Chincholkar vd., 2023; Delanaye vd., 2021).

Şekil 1.9: Creatinine bileşiğinin temel yapısı.

1.14 Moleküler Docking

Moleküler yerleştirme, küçük moleküller ile biyomoleküller arasındaki etkileşimleri modelleyen bir hesaplamalı yöntemdir. Bu teknik; ilaç tasarımı, moleküler biyoloji ve biyoteknoloji gibi pek çok bilimsel alanda yoğun biçimde kullanılmaktadır (Skariyachan ve Garka, 2018). Temel amacı, bir hedef protein ya da enzimin, ligand olarak adlandırılan küçük moleküllerle nasıl bir etkileşim içine girdiğini öngörmektir. İlaç geliştirme çalışmalarında kritik bir rol oynayan bu yöntem, potansiyel ilaç adaylarının hedef proteinlere ve onların bağlanma bölgelerine nasıl bağlandığını tahmin etmeye yardımcı olur. Böylece, yeni tedavi yaklaşımlarının geliştirilmesine katkı sağlar (Meng vd., 2011). Bu simülasyonlar, hedef protein (reseptör) ile ona bağlanabilen küçük moleküller (ligandlar) arasındaki etkileşimleri değerlendirmek üzere çeşitli hesaplamalı teknikler kullanır. Genellikle biyolojik olarak aktif proteinler bu analizlerde hedef yapı olarak seçilir (Agu vd., 2023). Bu proteinler, organizmada önemli biyolojik işlevlere sahip olan ve belirli ligandlarla etkileşime girerek çeşitli biyolojik tepkiler oluşturabilen makromoleküllerdir. Ligandlar ise bu proteinlerle etkileşim kurarak biyolojik aktivite gösterebilen küçük moleküllerdir ve çoğunlukla ilaç adayları olarak değerlendirilir (Grinter ve Zou, 2014). Moleküler yerleştirme işlemi, bu küçük molekülün hedef proteine bağlanma şeklini ve bu bağlanmanın olası biyolojik sonuçlarını tahmin etmeye yöneliktir. Moleküler yerleştirme, enzim inhibitörleri ve ajan tasarımı gibi daha özel alanlarda da önemli bir rol oynamaktadır. Enzim inhibisyonuna dair yapılan araştırmalar, kanser tedavisi, bulaşıcı hastalıklar ve nörolojik hastalıklar gibi çeşitli sağlık alanlarında yeni tedavi yaklaşımlarının geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Ayrıca, viral ve bakteriyel enzimler üzerinde gerçekleştirilen incelemeler, bu patojenlere karşı etkili tedavi yöntemlerinin oluşturulmasına yardımcı olabilir (Arjamand vd., 2022).

1.15 Çalışmanın amacı ve önemi

Bu çalışma kapsamında; Thiazolidin-2,4-dione, Rhodanine, Hydantoin, 2-Thiohydantoin, 3-Aminorhodanine ve Creatinine gibi farmakolojik açıdan önemli altı farklı bileşik seçilerek bu bileşiklerin çeşitli metabolik enzimler üzerindeki etkileri sistematik olarak değerlendirilmiştir. İlk aşamada, bileşiklerin Kollagenaz, Elastaz, Hyaluronidaz, Alfa Glikozidaz, Asetilkolinesteraz, Bütilkolinesteraz ile Karbonik anhidraz I ve II enzimleri

üzerindeki inhibitör kapasiteleri in vitro olarak analiz edilmiş ve elde edilen veriler bileşik–enzim etkileşimlerine ilişkin temel biyokimyasal sonuçları ortaya koymuştur.

Deneysel sonuçların ardından, bileşiklerin ilgili enzimlerin aktif bölgeleriyle etkileşim mekanizmaları in silico yöntemlerle ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Moleküler yerleştirme (docking) analizleri aracılığıyla, her bir bileşiğin hedef enzimlere bağlanma biçimleri, etkileşim motifleri ve bağlanma skorları belirlenmiş; bu değerler bileşiklerin inhibitör potansiyellerinin karşılaştırılmasında temel ölçüt olarak kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, söz konusu bileşiklerin yapısal özelliklerinin enzimlerle kurdukları etkileşimleri nasıl şekillendirdiğini ortaya koymakta ve bu bileşiklerin gelecekte terapötik amaçlı kullanım potansiyelleri hakkında yol gösterici bilgiler sunmaktadır.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

Enzimler, canlı organizmalardaki biyokimyasal reaksiyonları katalizleyen, protein yapısında biyomoleküllerdir. Bu biyolojik katalizörler, aktivasyon enerjisini düşürerek reaksiyon hızlarını artırır ve metabolik süreçlerin düzenli işlemlerini sağlar (Bingöl, 2016). Enzimlerin yüksek özgüllük ve etkinliğe sahip olmaları, ilaç, gıda, kimya ve kozmetik gibi pek çok endüstride geniş uygulama alanı bulmalarına olanak tanımaktadır. Bununla birlikte, bazı enzimlerin organizma içinde aşırı aktivite göstermesi çeşitli sağlık problemleriyle ilişkilendirilmiştir. Örneğin, asetilkolinesteraz (AChE) enziminin aşırı aktivitesi Alzheimer hastalığının ortaya çıkmasında önemli bir rol oynamaktadır (Timur, 2023). Benzer şekilde, butirilkolinesteraz (BChE) enziminin artan aktivitesi, lipid metabolizması ve nörolojik bozukluklarla bağlantılı süreçlerde etkili olabilmektedir (Bingöl, 2016). Bu tür patolojik durumlarda enzim inhibitörleri terapötik ajanlar olarak önem kazanmakta ve belirli enzimlerin aktivitesini modüle ederek hastalıkların ilerleyişini yavaşlatmayı amaçlamaktadır.

Son yıllarda özellikle heterosiklik bileşiklerin geniş biyolojik etki yelpazesi nedeniyle enzim inhibisyonu çalışmalarında ön plana çıktığı görülmektedir. Rodanin ve 2,4-tiyazolidindion gibi beş üyeli halkalar içeren bileşikler, sahip oldukları farmakofor özellikler sayesinde antidiyabetik, antioksidan ve antikanser aktivitelerinin yanı sıra çeşitli enzimler üzerinde güçlü inhibisyon gösterebilmektedir (Günay, 2014). Bu bağlamda, Chinchilli ve çalışma arkadaşları tarafından yürütülen güncel bir araştırmada, çeşitli rodanin türevlerinin karbonik anhidraz (CA) izoformları üzerindeki etkileri değerlendirilmiş ve özellikle CA II ile tümör ilişkili CA IX üzerinde belirgin inhibisyon gösterdikleri rapor edilmiştir (Chinchilli vd., 2023). Bu bulgular, rodanin yapıları bileşiklerin antikanser ilaç geliştirme çalışmalarında değerlendirilebileceğini ortaya koymaktadır. Hydantoin ve türevleri üzerine yapılan çalışmalar da dikkat çekicidir. Camargo ve ekibi, sentezledikleri hydantoin ve thiohydantoin türevlerinin Canavalia ensiformis üreaz (CEU) enzimi üzerindeki inhibisyon etkilerini incelemiş ve thiohydantoinlerin referans inhibitör tiyüre kıyasla daha güçlü aktivite gösterdiğini bildirmiştir (Camargo vd., 2022). Benzer şekilde, Wu ve arkadaşları tarafından mutant IDH1 enzimi üzerine geliştirilen 2-thiohydantoin türevleri, hem kristalografik hem de biyokimyasal analizlerle yüksek seçici inhibisyon göstermiş ve IDH1 mutasyonlu tümör modellerinde biyolojik etkinlik doğrulanmıştır (Wu vd., 2015).

Son yıllarda literatüre eklenen bazı çalışmalar heterosiklik bileşiklerin farklı enzim sınıfları üzerindeki potansiyelini daha da güçlendirmektedir. Örneğin, Wang ve arkadaşları tarafından yapılan bir çalışmada, çeşitli rhodanine türevlerinin akarboza kıyasla çok daha güçlü α -glucosidase inhibitör aktivitesi gösterdiği ve moleküler docking ile bu bileşiklerin enzimin aktif bölgesindeki kritik etkileşimleri ortaya koyduğu bildirilmiştir (Wang vd., 2017). Thiazolidindion yapısının da enzim inhibisyonunda önemli bir araştırma alanı olduğu görülmektedir. Zheng ve arkadaşlarının 2023 çalışmasında, thiazolidin-2,4-dion türevlerinin özellikle tümör mikro çevresinin asidifikasyonundan sorumlu CA IX ve CA XII izoformlarına karşı seçici inhibisyon gösterdiği belirlenmiştir (Zheng., 2023). Bu sonuçlar, thiazolidindion iskeletinin antikanser ajan tasarımı umut vadeden bir yapı olduğunu ortaya koymaktadır.

Mezoughi ve arkadaşlarının 2021 derlemesinde, thiohydantoin türevlerinin antikanser, antimikrobiyal ve çeşitli enzimler üzerine inhibitör etkiler dâhil olmak üzere çok geniş bir biyolojik aktivite yelpazesine sahip olduğu vurgulanmıştır (Mezoughi vd., 2021). Benzer şekilde Bayındır ve arkadaşları, yeşil sentezle elde edilen N-süstitüe rodanin türevlerinin hem karbonik anhidraz hem de asetilkolinesteraz için güçlü inhibitörler olabileceğini göstermiştir (Bayındır vd., 2019). Daha yakın tarihli bir çalışmada Abdoli ve arkadaşları, ftalimid–hydantoin hibritlerinin çeşitli insan karbonik anhidraz izoenzimleri (hCA VI, VII ve IX) üzerinde anlamlı inhibisyon sağladığını ve bu hibrit yapıların yeni CA inhibitörleri için umut verici bir başlangıç noktası olduğunu bildirmiştir (Abdoli vd., 2024). Ayrıca Khirallah ve çalışma arkadaşları, 1,3-disüstitüe 2-thiohydantoin analoglarının güçlü antiinflamatuvar aktivite gösterdiğini ve bu iskeletin enzim hedefli ilaç tasarımı önemli bir farmakofor olarak değerlendirilebileceğini ortaya koymuştur (Khirallah vd., 2022). Bu bulgular, rodanin, hydantoin ve thiohydantoin türevlerinin farklı enzim sistemlerinde terapötik potansiyel taşıyan çok yönlü inhibitörler olduğunu ve bu tez kapsamında incelenen bileşiklerin seçimini literatür açısından desteklediğini göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, heterosiklik bileşiklerin sahip olduğu kimyasal esneklik, metal iyonlarıyla etkileşim kapasiteleri ve protein aktif bölgeleriyle uyumlu farmakofor özellikleri, bu molekül sınıflarını enzim inhibisyonu araştırmaları için ideal adaylar haline getirmektedir. Bu nedenle Thiazolidin-2,4-dion, rhodanine, hydantoin, 2-thiohydantoin, 3-aminorhodanine ve creatinine, yeni nesil inhibitör tasarımı önemli bir potansiyel sunmaktadır.

3. MATERYAL VE METOT

Çalışmanın yürütülmesinde kullanılan tüm kimyasal maddeler, ekipmanlar, deneysel prosedürler ve analiz süreçlerine ilişkin bilgiler verilmiştir.

3.1 Materyal

Bu çalışmada kullanılan tüm materyaller, deneylerin güvenilir ve tekrarlanabilir şekilde yürütülmesini sağlayacak biçimde seçilmiştir. Kullanılan cihazlar ve kimyasal maddelere ilişkin bilgiler aşağıda alt başlıklar hâlinde sunulmuştur.

3.1.1 Kullanılan Cihazlar

Deneysel çalışmalarda kullanılan cihazlar, ölçüm ve analiz işlemlerinin gerçekleştirilmesinde kullanılmış olup cihazlara ait bilgiler Tablo 3.1’de sunulmuştur.

Tablo 3.1: Kullanılan cihazlar

Terazi	Mikropipet uçları
pH Metre	Analitik terazi
Vorteks	Derin dondurucu (-20 °C / -80 °C)
Manyetik Karıştırıcı	Moleküler docking yazılımı (Schrödinger Glide / AutoDock)
Saf Su Cihazı	Yüksek işlem kapasiteli bilgisayar (modelleme için)
Spektrofotometre	Ultrasonik Banyo
Otomatik Pipetler	Cam malzemeler

3.1.2 Kullanılan Kimyasallar

Bu çalışmada kullanılan kimyasallar analitik saflıkta olup test ve kontrol amaçlı deneylerde kullanılmıştır. Kimyasal maddelere ait bilgiler Tablo 3.2’de sunulmuştur.

Tablo 3.2: Kullanılan kimyasallar

Kimyasal Adı	Kullanım Amacı	CAS No
Thiazolidin-2,4-dione	Test bileşigi	288-46-6
Rhodanine	Test bileşigi	1763-91-1
Hydantoin (Imidazolidine-2,4-dione)	Test bileşigi	141-87-5
2-Thiohydantoin	Test bileşigi	121-39-9
3-Aminorhodanine	Test bileşigi	2230-16-4
Creatinine	Test bileşigi	60-27-5
BHA (Butylated hydroxyanisole)	Metal şelatlama standart antioksidan	25013-16-5
BHT (Butylated hydroxytoluene)	Metal şelatlama standart antioksidan	128-37-0
EDTA (Disodyum edetat)	Metal şelatlama pozitif kontrol	6381-92-6
Tacrine (Takrin)	AChE/BChE standart inhibitör	123-52-4
Acarbose	α -Glukozidaz standart inhibitör	56180-94-0
Acetazolamide	hCA I–II standart inhibitör	59-66-5
Epigallocatechin gallate (EGCG)	Elastaz, Kollajenaz, Hyalüronidaz standart inhibitör	989-51-5
Sodyum hiyalüronat	Hyalüronidaz substratı	9067-32-7
Kalsiyum klorür (CaCl ₂)	Hyalüronidaz aktivatörü	10035-04-8
Sodyum hidroksit (NaOH)	Renk geliştirme reaktifi	1310-73-2
Potasyum borat	Renk geliştirme reaktifi	1303-96-4
p-Dimetilaminobenzaldehit (DMAB)	Renk indikatörü	100-10-7
Asetik asit (glacial)	Reaktif çözeltisi hazırlama	64-19-7
Hidroklorik asit (HCl, 10 M)	Reaktif hazırlama	7647-01-0
DMSO (Dimetil sülfoksit)	Bileşik çözücü	67-68-5
Asetat tamponu	Enzim deneylerinde tampon	—
Fosfat tamponu (PBS)	Enzim deneylerinde tampon	—
Saf su / distile su	Çözücü	—

3.2 Kullanılan Çözeltilerin Hazırlanması

Deneylerde kullanılan çözeltiler, ilgili analizlerin gerekliliklerine uygun olarak belirlenen konsantrasyonlarda hazırlanmış ve deneyler süresince uygun koşullarda muhafaza edilmiştir.

3.2.1 Metal Şelatlama Aktivitesinin Belirlenmesinde Kullanılan Çözeltiler

1. **2 mM FeCl₂ çözeltisi:** Metal şelatlama deneylerinde kullanılmak üzere 0,028 g FeCl₂·3/4H₂O tartılarak 100 mL etanol içinde tamamen çözülünceye kadar karıştırılmıştır.
2. **5 mM ferrozin çözeltisi:** Şelatlama reaksiyonlarında ligand ajanı olarak kullanılan ferrozin için, 12 mg madde 50 mL saf etanol içerisinde çözülerek homojen bir çözelti elde edilmiştir.

3.2.2 Asetilkolinesteraz Enzimi Aktivite Tayininde Kullanılan Çözeltiler

1. **1 M Tris-HCl Tamponu:** 30,27 g Tris bazı ve 0,370 g (5 mM) EDTA, 200 mL distile su içinde çözülmüştür. pH değeri, pH-metre yardımıyla 8,0 olarak ayarlandıktan sonra toplam hacim distile su eklenerek 250 mL'ye tamamlanmıştır.
2. **10 mM Asetilkolin İyodür Çözeltisi:** 0,290 g asetilkolin iyodür, 100 mL distile su içinde çözülerek çözelti hazırlanmıştır.
3. **10 mM DTNB (5,5'-Ditiyo-bis(2-nitrobenzoik asit)) Çözeltisi:** 0,02 g DTNB ile 1 g sodyum sitrat, 100 mL distile suda çözündürülerek kullanıma hazır hale getirilmiştir.

3.2.3 Bütirilkolinesteraz (BChE) Enzim Aktivitesinin Belirlenmesinde Kullanılan Çözeltiler

1. **1 M Tris-HCl Tamponu:** 30,27 g Tris bazı ve 0,370 g EDTA (5 mM) 200 mL distile su içinde çözülmüş, pH değeri pH-metre yardımıyla 8,0 olarak ayarlandıktan sonra toplam hacim distile su ile 250 mL'ye tamamlanmıştır.
2. **5 mM Bütirilkolin İyodür Çözeltisi:** 0,14 g bütirilkolin iyodür, 100 mL distile su içerisinde çözülerek hazırlanmıştır.
3. **10 mM DTNB (5,5'-Ditiyo-bis(2-nitrobenzoik asit)) Çözeltisi:** 3,4 mg DTNB, 25 mL distile suda çözündürülerek kullanıma hazır hale getirilmiştir.

3.2.4 α -Glikozidaz Enzim Aktivitesinin Ölçümünde Kullanılan Çözeltiler

1. **0,1 mM Sodyum Fosfat Tamponu (Enzimin Seyreltilmesi İçin):** 6 mg sodyum fosfat, 450 mL saf suya eklenerek çözülmüş, pH değeri 6,9 olarak ayarlandıktan sonra hacim saf suyla 500 mL'ye tamamlanmıştır.
2. **0,1 M Sodyum Fosfat Tamponu (Enzim Aktivitesi İçin):** 5,99 g sodyum fosfat, 450 mL saf su içerisinde çözülerek hazırlanmış; pH değeri 6,9'a ayarlandıktan sonra çözelti hacmi 500 mL'ye tamamlanmıştır.
3. **5 mM 4-Nitrophenyl β -D-glucopyranoside Substrat Çözeltisi:** 0,0376 g substrat madde, 25 mL 0,1 M sodyum fosfat tampon çözeltisinde çözülerek kullanılmaya hazır hale getirilmiştir.

3.2.5 Karbonik Anhidraz I ve II Enzimi Aktivite Ölçümlerinde Kullanılan Çözeltiler

1. **p-Nitrofenilasetat Substrat Çözeltisi:** 27,2 mg p-nitrofenilasetat, 1 mL aseton içerisinde çözülmüş ve ardından bu çözelti, manyetik karıştırıcı yardımıyla sürekli karıştırılan 49 mL distile suya yavaşça ilave edilerek günlük olarak hazırlanmıştır.
2. **0,05 M Tris-SO₄ Tampon Çözeltisi (pH 7,4):** 6,055 g Tris bazı, 950 mL distile su içerisinde çözülmüştür. pH değeri 1 N H₂SO₄ kullanılarak 7,4'e ayarlandıktan sonra, hacim distile su ile 1000 mL'ye tamamlanarak tampon çözelti hazırlanmıştır.

3.2.6 Kollajenaz Enzimi Aktivite Ölçümlerinde Kullanılan Çözeltiler

1. **Trisin Tamponu (50 mM, pH 7.5):** 0.302 g Trisin, 40 mL saf suya eklenerek çözülmüş, pH değeri 7.5'e ayarlandıktan sonra hacim 50 mL'ye tamamlanmıştır.
2. **FALGPA Substrat Çözeltisi:** N-(3-[2-furil]akriloil)-Leu-Gly-Pro-Ala substratı, kullanılacak derişime göre Trisin tamponu içerisinde çözülerek hazırlanmıştır.
3. **Kollajenaz Enzim Çözeltisi (0.8 U/mL):** Kollajenaz enzimi Trisin tamponunda seyreltilerek çalışma çözeltisi elde edilmiştir.
4. **Pozitif Kontrol Çözeltisi (EGCG, 250 μ M):** EGCG, uygun çözücünde çözülerek Trisin tamponu ile 250 μ M olacak şekilde hazırlanmıştır.

3.2.7 Elastaz Enzimi Aktivite Ölçümlerinde Kullanılan Çözeltiler

1. **HEPES Tamponu (0.1 M, pH 7.5):** 2.38 g HEPES, 80 mL saf suda çözölmüş, pH 7.5'e ayarlanarak hacim 100 mL'ye tamamlanmıştır.
2. **Elastaz Enzim Çözeltisi (1 µg/mL):** Elastaz enzimi, HEPES tamponu ile seyreltilerek çalışma çözeltisi hazırlanmıştır.
3. **Pozitif Kontrol Çözeltisi:** N-methoxysuccinyl-Ala-Ala-Pro-Chloro substratı, 10 µg/mL olacak şekilde hazırlanmıştır.
4. **Substrat Çözeltisi:** N-methoxysuccinyl-Ala-Ala-Pro-Val p-nitroanilid, HEPES tamponunda 1 mM olacak şekilde çözölmüştür

3.2.8 Hyalüronidaz Enzimi Aktivite Ölçümlerinde Kullanılan Çözeltiler

1. **Sodyum Fosfat Tamponu (20 mM, pH 7.0):** 0.24 g NaH₂PO₄, 80 mL saf suda çözölmüş, pH 7.0'a ayarlanarak hacim 100 mL'ye tamamlanmıştır. Çözelti %0.01 BSA ve 77 mM sodyum klorür içerir.
2. **Hyalüronik Asit Çözeltisi:** 300 mM sodyum fosfat tamponunda %0.03 hyalüronik asit çözölerek hazırlanmıştır.
3. **Asit Albümin Çöktürme Çözeltisi:** 24 mM sodyum asetat + 79 mM asetik asit içinde %0.1 BSA çözölerek hazırlanmıştır (pH 3.75).
4. **Hyalüronidaz Enzim Çözeltisi:** 100 µL'de 1.50 U olacak şekilde tampon içerisinde seyreltilmiştir.
5. **Pozitif Kontrol:** Standard inhibitör: EGCG

3.2.9 Beş Üyeli Heterosiklik Aktif Metilen Bileşikleri Çözeltilerinin Hazırlanması

Thiazolidin-2,4-dione, Rhodanine, Hydantoin, 2-Thiohydantoin, 3-Aminorhodanine ve Creatinine antioksidan kapasite belirleme testlerinde 1:1 DMSO ile hazırlandı. Enzim Aktivite Testlerinde ise 1:100, 1:1000 oranlarında hazırlandı.

3.3 Metot

Bu bölümde, çalışma kapsamında gerçekleştirilen deneysel ve hesaplamalı analizlerde izlenen yöntemler genel hatlarıyla açıklanmıştır.

3.3.1 Enzim İnhibisyon Çalışmaları

Enzim inhibisyon deneyleri, ilgili enzimlerin aktivitesini değerlendirmeye yönelik olarak uygun deneysel koşullar altında gerçekleştirilmiştir

3.3.1.1 Beş Üyeli Aktif Metilen Bileşiklerinin Asetilkolinesteraz Aktivitesi Üzerindeki İnhibitör Etkisi

Beş üyeli aktif metilen bileşiklerinin asetilkolinesteraz (AChE) enzimi üzerindeki etkisi, Ellman metoduna dayanarak detaylı bir şekilde incelenmiştir. AChE inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımının bileşenleri Tablo 3.3'te verilmiştir. Bu çalışmada bileşiklerin enzim inhibisyon gücünü değerlendirmek amacıyla yarı maksimum inhibitör konsantrasyonu (IC_{50}) değerleri hesaplanmış ve inhibisyon dereceleri belirlenmiştir. Ellman metodunun temel prensibine göre, kolinesteraz enzimleri asetilkolin molekülünü tiyokolin ve asetat bileşenlerine hidrolize eder. Reaksiyon sonucu açığa çıkan tiyokolin, DTNB (5,5'-ditiobis-(2-nitrobenzoik asit)) ile reaksiyona girerek sarı renkli 5-tiyo-2-nitrobenzoik asit oluşumuna neden olur. Oluşan rengin şiddeti, spektrofotometrik olarak 412 nm dalga boyunda ölçülmüştür (Ellman vd., 1961). Deney süresince örnek ve kontrol kuvvetlerinin absorbans değerleri 412 nm'de 5 dakika boyunca kaydedilmiş ve bu ölçümler kullanılarak enzim aktivitesi ile inhibisyon oranları belirlenmiştir.

Tablo 3.3: AChE inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri.

Kullanılan Maddeler	Kontrol Tüpü (µL)	Numune Tüpü (µL)
Tris-HCl	100	100
Saf Su	790	780
Örnek	-	10
DTNB	50	50
Enzim çözeltisi	10	10
Asetilkolin İyodür	50	50

3.3.1.2 Beş Üyeli Aktif Metilen Bileşiklerinin Bütirilkolinesteraz Aktivitesi Üzerindeki İnhibitör Etkisi

Bileşiklerin bütirilkolinesteraz (BChE) enzimi üzerindeki inhibitör etkileri kapsamlı bir şekilde değerlendirilmiştir. Bu amaçla, bileşiklerin inhibisyon potansiyeli yarı maksimum inhibitör konsantrasyonu (IC_{50}) değerleri hesaplanarak belirlenmiştir. Çalışmada Ellman metodu kullanılmış olup, bu yöntem kolinesteraz enzimlerinin asetilkolin substratını tiyokolin ve asetata hidroliz etmesi prensibine dayanmaktadır. Hidroliz sonucu oluşan tiyokolin, 5,5'-ditiobis-(2-nitrobenzoik asit) (DTNB) ile reaksiyona girerek, spektrofotometrik olarak 412 nm dalga boyunda ölçülebilen sarı renkli 5-tiyo-2-nitrobenzoat anyonunu oluşturur (Ellman ve ark., 1961). Deneyler sırasında enzim-substrat karışımı ve inhibitör içeren örnek çözeltilerin absorbans değişimleri 412 nm'de 3 dakika boyunca izlenmiş ve elde edilen veriler kullanılarak BChE aktivitesi ile inhibisyon dereceleri belirlenmiştir. Bu yöntem sayesinde bileşiklerin BChE aktivitesi üzerindeki etkileri niceliksel olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 3.4: BChE inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri

Kullanılan Maddeler	Kontrol Tüpü (µL)	Numune Tüpü (µL)
Tris-HCl	100	100
Saf Su	790	780
Örnek	-	10
DTNB	50	50
Enzim çözeltisi	10	10
Bütirilkolin İyodür	50	50

3.3.1.3 α -Glikozidaz Enzim Aktivitesinin Belirlenmesi

α -Glikozidaz enziminin aktivitesi, Tao ve arkadaşları tarafından geliştirilen yöntem esas alınarak, substrat olarak p-NPG (para-nitrofenil- α -D-glukopiranozit) kullanılarak analiz edilmiştir. Bileşiklerin analizinde kullanılmak üzere her bir numune, EtOH:H₂O karışımı içerisinde 20 mg/2 mL olacak şekilde hazırlanmıştır. Enzim inhibisyonunun değerlendirilmesi amacıyla fosfat tamponu içerisinde çeşitli çözeltiler hazırlanmış olup reaksiyon karışımının bileşenleri Tablo 3.5'te verilmiştir. Reaksiyon sonucunda elde edilen veriler kullanılarak bileşiklerin inhibitör etkileri yarı maksimum inhibitör konsantrasyonu (IC_{50}) değerleri üzerinden belirlenmiş ve karşılaştırmalarda pozitif kontrol olarak akarbose kullanılmıştır. Ölçümler spektrofotometrik olarak 405 nm dalga boyunda

gerçekleştirilmiştir. Bir birim α -glikozidaz enzimi, pH 7.4 koşullarında dakikada 1.0 mol substratı hidrolize edebilen enzim miktarı olarak tanımlanmıştır.

Tablo 3.5: α -Gli inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri

Kullanılan Maddeler	Kontrol Tüpü (μ L)	Numune Tüpü (μ L)
Tris-HCl	700	700
Saf Su	240	230
Örnek	-	10
Enzim çözeltisi	10	10
p-NPG	50	50

3.3.1.4 Karbonik Anhidraz Esteraz Aktivitesinin Belirlenmesi

Bu yöntemin temelini, karbonik anhidraz enziminin esteraz aktivitesine sahip olması oluşturmaktadır. Yöntemin prensibi, karbonik anhidrazın substrat olarak kullanılan p-nitrofenilasetat bileşiğini, 348 nm dalga boyunda absorpsiyon gösteren p-nitrofenol veya p-nitrofenolat formlarına hidroliz etmesine dayanmaktadır. Bu dalga boyunda hem p-nitrofenol hem de p-nitrofenolat aynı absorpsiyonu verdiği için, fenol grubundaki protonun ayrışıp ayrışmaması ölçümleri etkilememektedir (Göçer ve Gülçin, 2013). Spektrofotometrik ölçümler 1 mL hacmindeki kuvarz küvetlerde gerçekleştirilmiştir. Tablo 3.6’da görüldüğü gibi aktivite ölçümleri için, reaksiyon karışımında yer alan bileşenler belirli bir sırayla ortama eklenmiş ve hazırlanan karışımın 3 dakikalık inkübasyonu sonrasında, 25°C’de 348 nm’deki absorbans değeri okunmuştur. Ölçümler sırasında, spektrofotometre enzim yerine saf su içeren karışımın aynı süre sonunda verdiği absorbans değeri ile sıfırlanmıştır. Tüm kinetik analizler, karbonik anhidrazın esteraz aktivitesi temel alınarak yürütülmüştür.

Tablo 3.6: Karbonik anhidraz esteraz inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri

Kullanılan Maddeler	Kontrol Tüpü (μ L)	Numune Tüpü (μ L)
Tris-SO ₄ (pH:7.4, 0.05 M)	400	400
p-Nitrofenol asetat (PNA)	360	360
Saf su	240	210
Enzim çözeltisi	-	30
Toplam hacim	1000	1000

3.3.1.5 Kollajenaz Enzim Aktivitesinin Belirlenmesi

Kollajenaz enzimi inhibisyonu, Wart ve Steinbrink'in yönteminde yapılan küçük değişiklikler esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Deneyde kullanılan numune, kontrol ve pozitif kontrol kuyucuklarının içerikleri Tablo 3.7'de gösterildiği şekilde hazırlanmıştır. Buna göre 96 kuyucuklu plakanın her ilgili kuyucuğuna ilk olarak 25 µL kollajenaz enzimi (0.8 U/mL) ve 50 mM Trisin tamponu (pH 7.5) eklenmiştir. Ardından numune kuyucuklarına 25 µL test bileşiği, kontrol kuyucuklarına 25 µL DMSO ve pozitif kontrol kuyucuklarına 25 µL 250 µM EGCG çözeltisi ilave edilmiştir. Karışımlar 15 dakika inkübasyona bırakıldıktan sonra her kuyucuğa 50 µL FALGPA substratı eklenerek reaksiyon başlatılmıştır. Reaksiyon tamamlandıktan sonra absorbans değerleri 340 nm'de ölçülmüş ve bu veriler kullanılarak kollajenaz enzim aktivitesi ile test bileşiklerinin inhibitör etkileri değerlendirilmiştir.

Tablo 3.7: Kollajenaz inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri

Kullanılan Maddeler	Numune Kuyucuğu (µL)	Kontrol Kuyucuğu (DMSO) (µL)	Pozitif Kontrol (EGCG, 250 µM) (µL)
Kollajenaz enzimi (0.8 U/mL)	25	25	25
Trisin tamponu (50 mM, pH 7.5)	25*	25*	25*
Test bileşiği	25	—	—
DMSO (çözücü kontrolü)	—	25	—
EGCG (250 µM)	—	—	25
FALGPA substratı	50	50	50
Toplam hacim	125	125	125

3.3.1.6 Elastaz Enzim Aktivitesinin Belirlenmesi

Elastaz enzimi inhibisyonu, Kraunsae ve arkadaşlarının bildirdiği metotta yapılan uyarlamalarla belirlenmiştir. Deney düzeneğinde, her kuyucuğa sırasıyla 25 µL 0.1 M HEPES tamponu (pH 7.5), 25 µL test bileşiği ve 25 µL elastaz enzimi (1 µg/mL) eklenmiştir. Kör için yalnızca 75 µL HEPES tamponu kullanılmış; negatif kontrolde elastaz enzimi ile tampon birlikte değerlendirilmiştir. Pozitif kontrolde ise test bileşiği yerine 10 µg/mL N-methoxysuccinyl-Ala-Ala-Pro-Chloro çözeltisi eklenmiştir. Hazırlanan karışımlar oda

sıcaklığında 20 dakika inkübe edilmiş, sürenin sonunda her kuyucuğa 100 µL 1 mM N-methoxysuccinyl-Ala-Ala-Pro-Val p-nitroanilid substratı ilave edilmiştir. Reaksiyon 25 °C’de 40 dakika sürdürüldükten sonra absorbans ölçümleri 405 nm’de gerçekleştirilerek elastaz inhibisyonu hesaplanmıştır.

Tablo 3.8: Elastaz inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri

Kullanılan Maddeler	Numune Kuyucuğu (µL)	Kör (Blank) Kuyucuğu (µL)	Negatif Kontrol (Enzim + Tampon) (µL)	Pozitif Kontrol (10 µg/mL N-Methoxysuccinyl-Ala-Ala-Pro-Chloro) (µL)
HEPES tamponu (0.1 M, pH 7.5)	25	75	50	25
Test bileşiği	25	—	—	—
Elastaz enzimi (1 µg/mL)	25	—	25	25
Pozitif kontrol bileşiği (N Methoxysuccinyl-Ala-Ala-Pro-Chloro)	—	—	—	25
Substrat (1 mM N-Methoxysuccinyl-Ala-Ala-Pro-Val p-nitroanilid)	100	100	100	100
Toplam hacim	150	175	175	175

3.3.1.7 Hyalüronidaz Enzim Aktivitesinin Belirlenmesi

Hyalüronidaz enzimi inhibisyonu, Oh ve arkadaşlarının bildirdiği yöntem temel alınarak yürütülmüştür. Deneyde kullanılan numune, kontrol ve pozitif kontrol tüpleri Tablo 3.9’da belirtilen bileşenlere göre hazırlanmıştır. Bu kapsamda, test bileşiklerinin DMSO içerisinde hazırlanan çözeltilerinden 5 µL alınarak hyalüronidaz enzimi (100 µL’de 1.50 U) ve %0.01 BSA içeren sodyum fosfat tamponu ile bir araya getirilmiş ve karışım 37 °C’de 10 dakika ön inkübasyona bırakılmıştır. Reaksiyonun başlatılması amacıyla her tüpe %0.03 hyalüronik asit içeren substrat çözeltisinden 100 µL ilave edilmiş ve karışımlar 37 °C’de 45 dakika inkübe edilmiştir. Reaksiyon tamamlandıktan sonra sindirilmemiş hyalüronik asidin çöktürülmesi için 1 mL asit albümin çözeltisi eklenmiş ve tüpler oda sıcaklığında 10 dakika

bekletilmiştir. Son olarak absorbans değerleri 600 nm’de ölçülmüş ve elde edilen veriler doğrultusunda enzim aktivitesi ile test bileşiklerinin inhibitör etkileri değerlendirilmiştir. Pozitif kontrol olarak EGCG aynı koşullarda işleme tabi tutulmuş olup, sindirilmemiş hyalüronik asidin absorbansı %100 aktivite kabul edilmiştir.

Tablo 3.9: Hyalüronidaz inhibisyon testi için hazırlanan reaksiyon karışımı bileşenleri

Kullanılan Maddeler	Numune (µL)	Tüpü	Kontrol Tüpü (µL)	Pozitif Kontrol (EGCG) (µL)
Test bileşiği (1.56–50 µg/mL, DMSO içinde hazırlanmış)	5		–	–
Hyalüronidaz enzimi (100 µL’de 1.50 U)	100		100	100
Sodyum fosfat tamponu (%0.01 BSA içerir)	95*		100*	95*
Substrat çözeltisi (%0.03 hyalüronik asit)	100		100	100
EGCG (pozitif kontrol)	–		–	5
Asit albümin çözeltisi	1000		1000	1000
Toplam hacim	200		200	200

3.3.2 Metal Şelatlama Kapasitesinin Belirlenmesi

Ferrozine reaktifi kullanılarak gerçekleştirilen metal şelatlama deneyi, Fe^{2+} iyonlarının ferrozine ile oluşturduğu renkli kompleksin oluşumuna dayanan spektrofotometrik bir yöntemdir. Bu yöntem, metal iyonlarının örnek bileşikler tarafından bağlanma yeteneğinin değerlendirilmesinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Ferrozine– Fe^{2+} kompleksleşmesine dayalı metal şelatlama testinin temel prensipleri ve deneysel uygulamaları literatürde ayrıntılı olarak tanımlanmıştır (Gülçin ve Alwasel, 2022). Deneysel uygulamada, farklı konsantrasyonlardaki örnek ve standart bileşikler 0,05 mL $FeCl_2$ çözeltisi (2 mM) ile karıştırılarak örnek ile Fe^{2+} iyonları arasında etkileşim sağlanmıştır. Bu aşamada, Fe^{2+} iyonlarının örnek bileşikler tarafından şelatlanması gerçekleşmiştir. Reaksiyon, 0,2 mL ferrozine reaktifi (5 mM) ilave edilerek başlatılmış ve karışım 25 °C’de 10 dakika süreyle

inkübe edilmiştir. Süre sonunda oluşan ferrozine-Fe²⁺ kompleksine ait absorbands değerleri spektrofotometrik olarak 562 nm dalga boyunda ölçülmüştür. Elde edilen absorbands değerlerindeki azalma, örneklerin metal şelatlama kapasitesinin bir göstergesi olarak değerlendirilmiştir (Gülçin ve Alwasel, 2022).

3.3.3 Moleküler Kenetlenme (Docking) Yöntemi

Moleküler kenetlenme (docking), ligand-protein etkileşimlerinin teorik olarak incelenmesinde yaygın olarak kullanılan bir hesaplamalı yöntemdir ve biyolojik aktivite sonuçlarının moleküler düzeyde yorumlanmasına olanak sağlar (Tüzün, 2020). Bu çalışmada docking analizleri, Maestro Moleküler Modelleme Platformu'nun 12.8 sürümü kullanılarak gerçekleştirilmiştir (Schrödinger, 2023). Docking analizleri öncesinde hedef protein yapıları Protein Preparation Wizard modülü yardımıyla hazırlanmıştır. Bu aşamada protein yapılarındaki eksik atomlar tamamlanmış, hidrojen atomları eklenmiş, bağ türleri düzenlenmiş ve uygun protonasyon durumları belirlenmiştir. Ayrıca sterik çakışmaları gidermek amacıyla enerji minimizasyonu uygulanmıştır (Schrödinger, 2023). Ligand yapılarının hazırlanmasında LigPrep modülü kullanılmıştır. Ligandların üç boyutlu yapıları oluşturulmuş, olası stereoizomerleri ve iyonizasyon durumları hesaplanarak düşük enerjili ve kararlı konformasyonlar elde edilmiştir (Schrödinger, 2023). Hazırlanan protein ve ligand yapıları Glide Ligand Docking modülüne aktarılmıştır. Docking hesaplamaları standart hassasiyetli (SP) ve yüksek hassasiyetli (XP) modlarda gerçekleştirilmiştir.

Ligand-protein etkileşimlerinin değerlendirilmesinde hidrojen bağları, hidrofobik etkileşimler, π - π etkileşimleri ve elektrostatik etkileşimler dikkate alınmış; bağlanma afiniteleri Glide score ve emodel enerji değerleri üzerinden karşılaştırılmıştır (Friesner ve ark., 2004). Elde edilen docking sonuçları, ligandların aktif bölge içerisindeki bağlanma konumları ve etkileşim profilleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Docking sonuçlarının bu şekilde yorumlanması, literatürde yaygın olarak kullanılan yaklaşımla uyumludur (Tüzün, 2020)

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, çalışmadaki bileşiklerin enzimler üzerindeki etkileri, moleküler docking ve metal şelatlama analizleri ile birlikte sunulmuştur.

4.1 Asetilkolinesteraz enzimi inhibisyon sonuçları

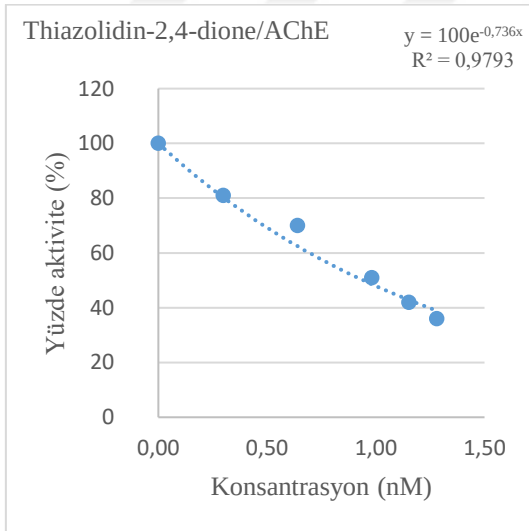
Bu bölümde, çalışmada incelenen bileşiklerin asetilkolinesteraz (AChE) enzimi üzerindeki inhibisyon etkilerine ait sonuçlar sunulmuş ve elde edilen bulgular referans madde ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

4.1.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

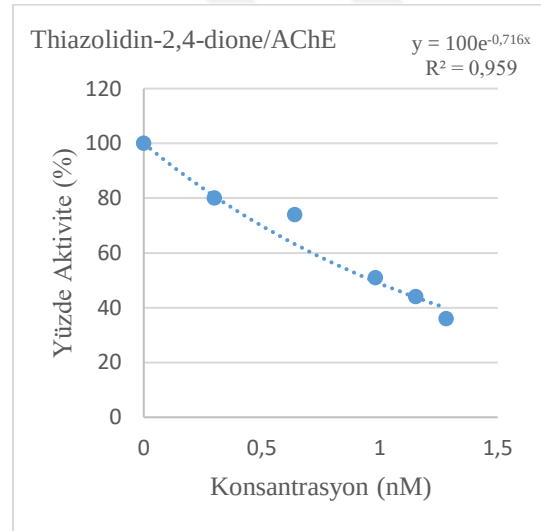
Asetilkolinesteraz (AChE) enzimi üzerinde Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada, reaksiyon sistemine 15 µL enzim eklenmiş ve kontrol grubunun enzim aktivitesi 100 olarak kabul edilmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilerek kullanılmış olup, hesaplamalarda Thiazolidin-2,4-dione'nin 117.12 g/mol olan moleküler ağırlığı temel alınmıştır. Üç tekrar halinde gerçekleştirilen deneylerin sonuçları Tablo 4.1'de gösterilmiştir. Bulgular, inhibitör miktarı arttıkça enzim aktivitesinin kademeli olarak azaldığını göstermektedir. İlk tekrar sonuçları (Şekil 4.1), 35 µL konsantrasyonda aktivitenin 81 olduğunu; miktarın 75 µL'ye çıkarılmasının aktiviteyi 70'e, 150 µL'ye çıkarılmasının ise 36'ya düşürdüğünü ortaya koymuştur. İkinci tekrar (Şekil 4.2) benzer bir eğilim göstermiş; aktivite 35 µL'de 80 iken 150 µL'de 36'ya gerilemiştir. Üçüncü tekrarda elde edilen değerler (Şekil 4.3) de aynı inhibisyon profilini desteklemiş; artan inhibitör hacmine paralel olarak enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı gözlenmiştir. Tüm tekrarların birlikte değerlendirilmesi, Thiazolidin-2,4-dione'nin AChE üzerinde belirgin ve doz-bağımlı bir inhibisyon göstermiştir.

Tablo 4.1: Thiazolidin-2,4-dione bileşığının farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar)

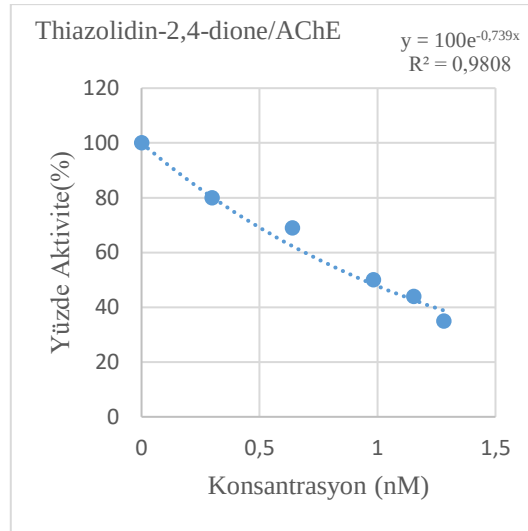
1.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
35 µL	81
75 µL	70
115 µL	51
135 µL	42
150 µL	36
2.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
35 µL	80
75 µL	74
115 µL	51
135 µL	44
150 µL	36
3.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
35 µL	80
75 µL	69
115 µL	50
135 µL	44
150 µL	35

Şekil 4.1: AChE inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1. tekrar)

Şekil 4.2: AChE inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2. tekrar)

Şekil 4.3: AChE inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2. tekrar)

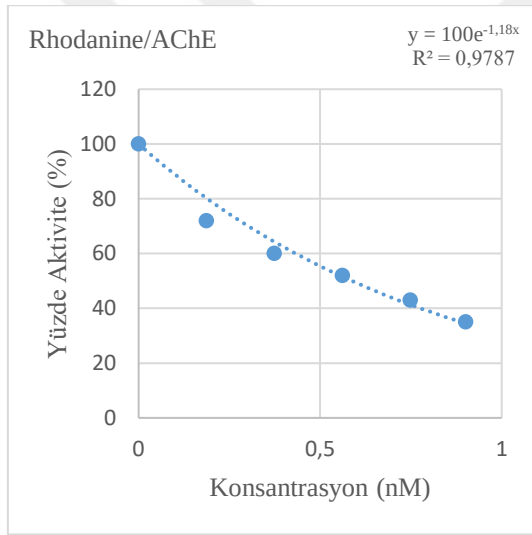
4.1.2 Rhodanine bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Rhodanine bileşiğinin Asetilkolinesteraz (AChE) enzimi üzerindeki inhibitör etkisini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 15 µL enzim eklenmiş ve kontrol grubunun enzim aktivitesi 100 olarak kaydedilmiştir. Rhodanine deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş formda kullanılmış olup hesaplamalarda bileşiğin 133.18 g/mol olan moleküler ağırlığı temel alınmıştır. Üç tekrar halinde elde edilen sonuçlar Tablo 4.2’de gösterilmiştir. İnhibitör hacmi arttıkça enzim aktivitesinin düzenli olarak azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda (Şekil 4.4) aktivite 25 µL’de 72 iken 120 µL’de 35’e kadar gerilemiştir. İkinci tekrarda (Şekil 4.5) benzer bir eğilim izlenmiş; aktivite 25 µL’de 72’den 120 µL’de 35’e düşmüştür. Üçüncü tekrarda (Şekil 4.6) ise aktivitenin 25 µL’de 70 olduğu, artan inhibitör miktarıyla birlikte 120 µL’de 35’e kadar azaldığı belirlenmiştir. Üç tekrardan elde edilen veriler birlikte değerlendirildiğinde Rhodanine’in AChE enzimi üzerinde belirgin ve doz-bağımlı bir inhibitör etki göstermiştir.

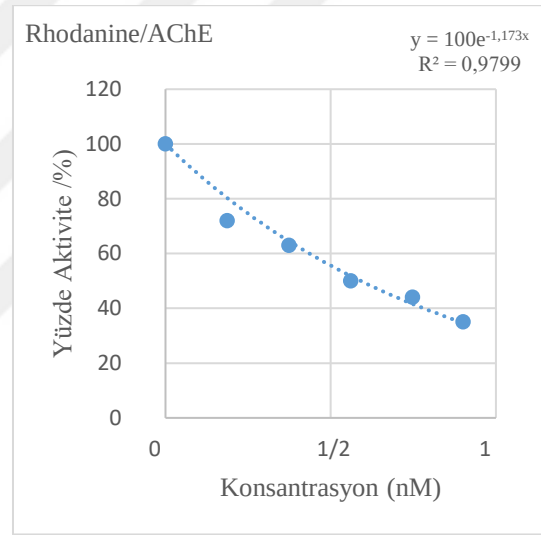
Tablo 4.2: Rhodanine bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar)

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
25 µL	72
50 µL	60
75 µL	52
100 µL	43

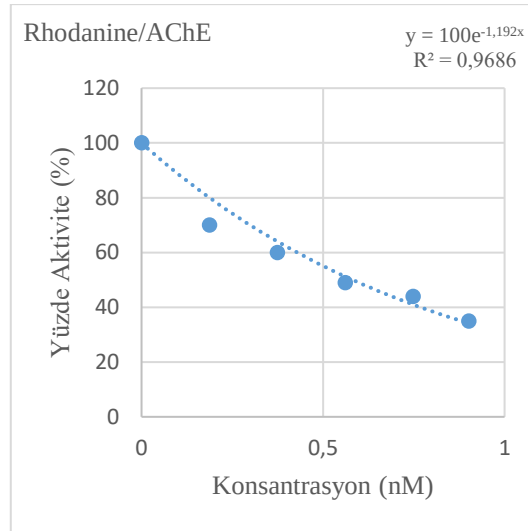
120 µL	35
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
25 µL	72
50 µL	63
75 µL	50
100 µL	44
120 µL	35
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
25 µL	70
50 µL	60
75 µL	49
100 µL	44
120 µL	35

Şekil 4.4: AChE inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1. Tekrar)

Şekil 4.5: AChE inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2. Tekrar)

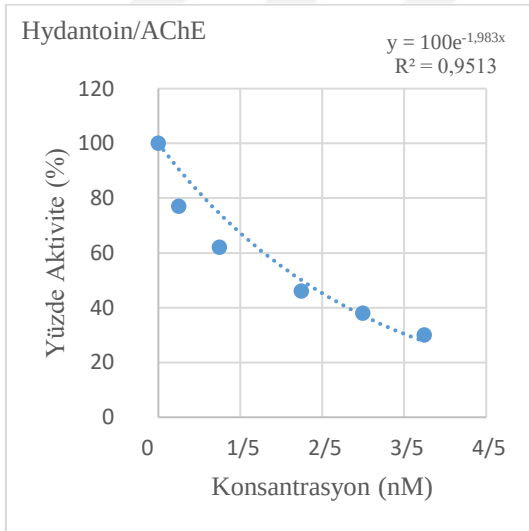
Şekil 4.6: AChE inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3. Tekrar)

4.1.3 Hydantoin bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

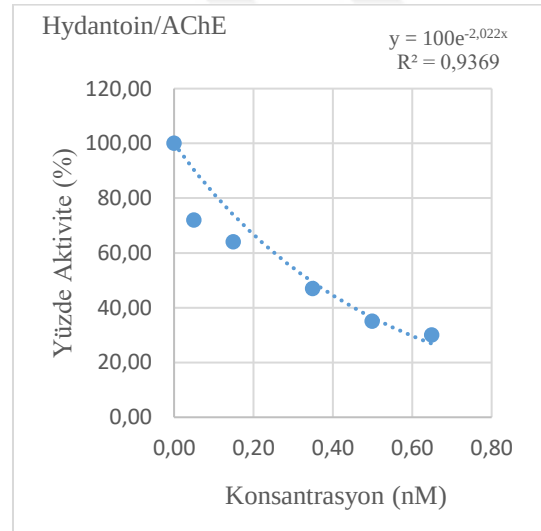
Hydantoin bileşiğinin Asetilkolinesteraz (AChE) enzimi üzerindeki inhibitör etkisini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 15 µL enzim eklenmiş ve kontrol grubunun enzim aktivitesi 100 olarak kabul edilmiştir. Deneyler boyunca hydantoin çözütüsünde 1000 kat seyreltilmiş formda kullanılmış olup, hesaplamalarda bileşiğin 100.08 g/mol olan moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar halinde elde edilen sonuçlar Tablo 4.3'te sunulmuştur. İnhibitör hacminin artmasıyla birlikte AChE aktivitesinin düzenli ve konsantrasyona bağlı olarak azaldığı gözlenmiştir. İlk tekrarda (Şekil 4.7) enzim aktivitesinin 5 µL'de %77 olduğu, inhibitör miktarının artmasıyla birlikte 65 µL'de %30'a kadar gerilediği belirlenmiştir. İkinci tekrarda (Şekil 4.8) benzer bir eğilim izlenmiş; aktivitenin 5 µL'de %72'den 65 µL'de %30'a düştüğü görülmüştür. Üçüncü tekrarda ise aktivitenin 5 µL'de %76 olduğu, artan inhibitör miktarıyla birlikte 65 µL'de %33'e kadar azaldığı tespit edilmiştir. Üç tekrardan elde edilen veriler birlikte değerlendirildiğinde, hydantoin bileşiğinin AChE enzimi üzerinde belirgin ve doz-bağımlı bir inhibitör etki göstermiştir.

Tablo 4.3: Hydantoin bileşiminin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar)

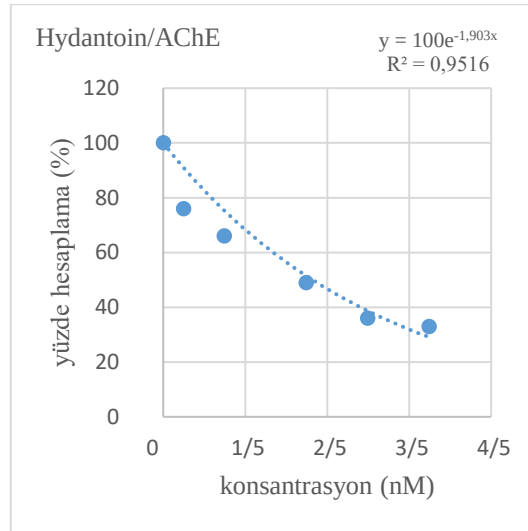
1	1.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
	5 µL	77
	15 µL	62
	35 µL	46
	50 µL	38
	65 µL	30
2	2.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
	5 µL	72
	15 µL	64
	35 µL	47
	50 µL	35
	65 µL	30
3	3.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
	5 µL	76
	15 µL	66
	35 µL	49
	50 µL	36
	65 µL	33

Şekil 4.7: AChE inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1. Tekrar)

Şekil 4.8: AChE inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2. Tekrar)

Şekil 4.9: AChE inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3. Tekrar)

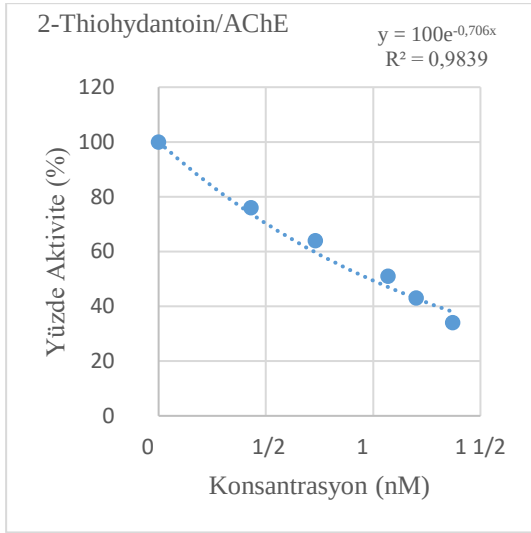
4.1.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

2-Thiohydantoin bileşiğinin Asetilkolinesteraz (AChE) enzimi üzerindeki etkisini değerlendirmek için yapılan deneyde reaksiyon karışımına 15 µL enzim eklenmiş ve kontrol grubunun aktivitesi 100 olarak kabul edilmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş şekilde kullanılmış olup, hesaplamalarda 2-Thiohydantoin'in 116.14 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrardan elde edilen sonuçlar Tablo 4.4'te gösterilmektedir. Tablodan da görülebileceği gibi inhibitör hacmi arttıkça enzim aktivitesi düzenli biçimde azalmıştır. İlk tekrar (Şekil 4.10), ikinci tekrar (Şekil 4.11) ve üçüncü tekrar (Şekil 4.12) benzer bir eğilim göstermiş; her üç tekrarda da düşük inhibitör hacimlerinde daha yüksek, yüksek inhibitör hacimlerinde ise daha düşük aktivite değerleri elde edilmiştir. Bu bulgular, 2-Thiohydantoin'in AChE enzimi üzerinde belirgin bir inhibisyon etki göstermiştir.

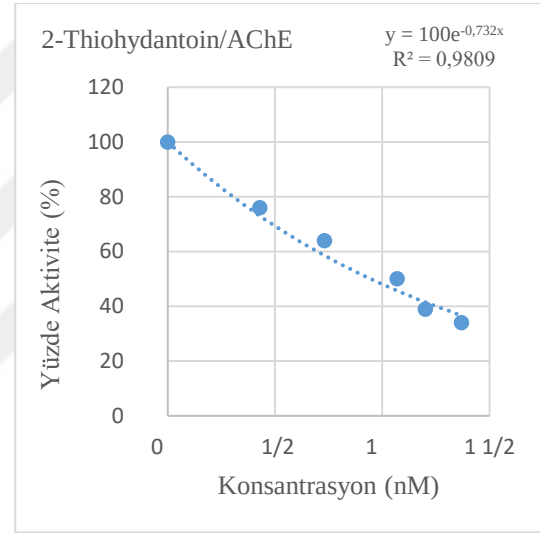
Tablo 4.4: 2-Thiohydantoin bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar)

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
50 µL	76
85 µL	64
125 µL	51
140 µL	43
160 µL	34

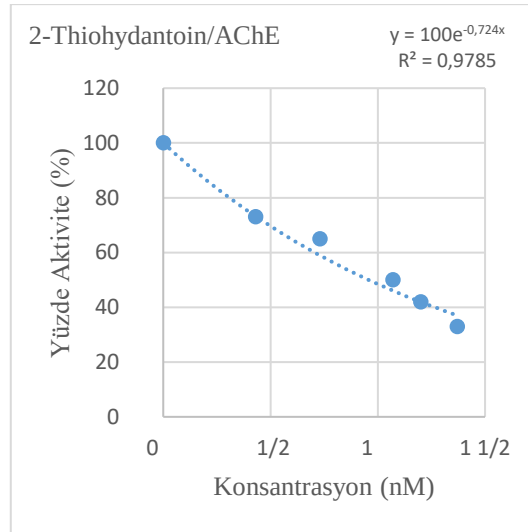
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
50 µL	76
85 µL	64
125 µL	50
140 µL	39
160 µL	34
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
50 µL	73
85 µL	65
125 µL	50
140 µL	42
160 µL	33

Şekil 4.10: AChE inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1. Tekrar)

Şekil 4.11: AChE inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2. Tekrar)

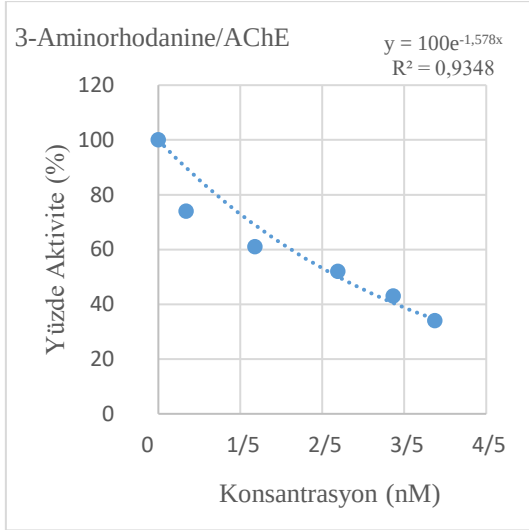
Şekil 4.12: AChE inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3. Tekrar)

4.1.5 3- Aminorhodanine bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

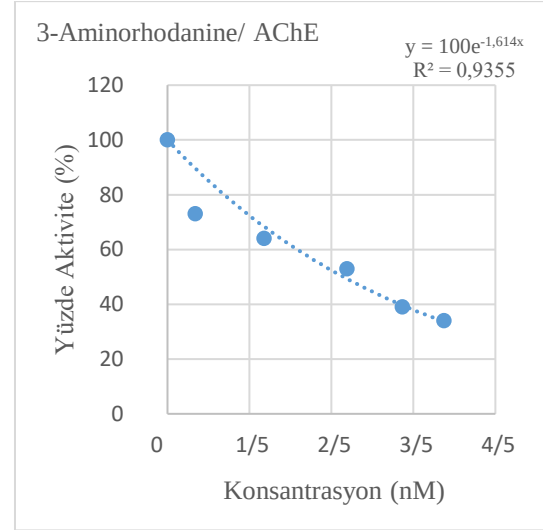
3-Aminorhodanine bileşiğinin Asetilkolinesteraz (AChE) enzimi üzerindeki etkisini incelemek üzere yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 15 µL enzim eklenmiş ve kontrol grubunun aktivitesi 100 olarak kabul edilmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş şekilde kullanılmış olup hesaplamalarda 3-Aminorhodanine'in 148.20 g/mol olan moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrardan elde edilen sonuçlar Tablo 4.4'te verilmiştir. Tablodan da görüldüğü üzere, inhibitör miktarı arttıkça enzim aktivitesi düzenli şekilde azalmıştır. İlk tekrar (Şekil 4.13), ikinci tekrar (Şekil 4.14) ve üçüncü tekrar (Şekil 4.15) benzer bir eğilim göstermiş; düşük inhibitör hacimlerinde aktivite daha yüksek, yüksek inhibitör hacimlerinde ise belirgin şekilde daha düşük bulunmuştur. Üç tekrarın uyumlu sonuçlar vermesi, 3-Aminorhodanine'in AChE enzimi üzerinde güçlü ve konsantrasyona bağlı bir inhibitör etki göstermiştir.

Tablo 4.5: 3-Aminorhodanine bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar)

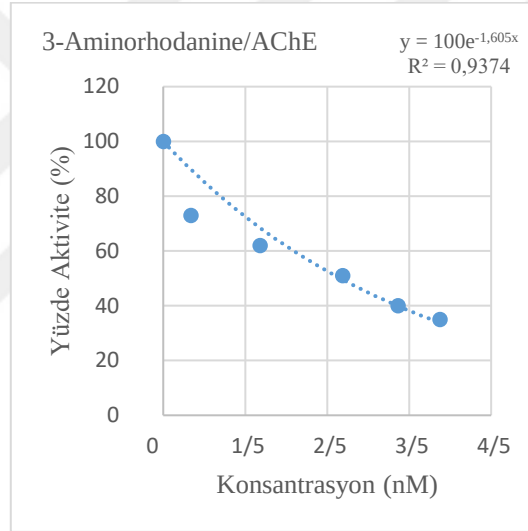
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	74
35 µL	61
65 µL	52
85 µL	43
100 µL	34
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	73
35 µL	64
65 µL	53
85 µL	39
100 µL	34
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	73
35 µL	62
65 µL	51
85 µL	40
100 µL	35

Şekil 4.13: AChE inhibisyon eğrisi –3- Aminorhodanine (1. Tekrar)

Şekil 4.14: AChE inhibisyon eğrisi –3- Aminorhodanine (2. Tekrar)

Şekil 4.15: AChE inhibisyon eğrisi –3- Aminorhodanine (3. Tekrar)

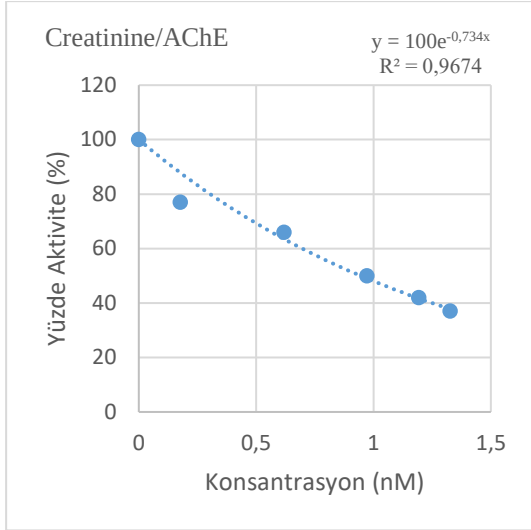
4.1.6 Creatinine bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Creatinine bileşiğinin Asetilkolinesteraz (AChE) enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon ortamına 15 μ L enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak kabul edilmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş şekilde kullanılmış olup hesaplamalarda Creatinine'in 113.12 g/mol olan moleküler ağırlığı temel alınmıştır. Üç tekrardan elde edilen sonuçlar Tablo 4.5'te görülmektedir. Tablodan anlaşıldığı üzere, inhibitör miktarı arttıkça enzim aktivitesi düzenli bir şekilde azalmıştır. İlk tekrar (Şekil 4.16), ikinci tekrar (Şekil 4.17) ve üçüncü tekrar (Şekil

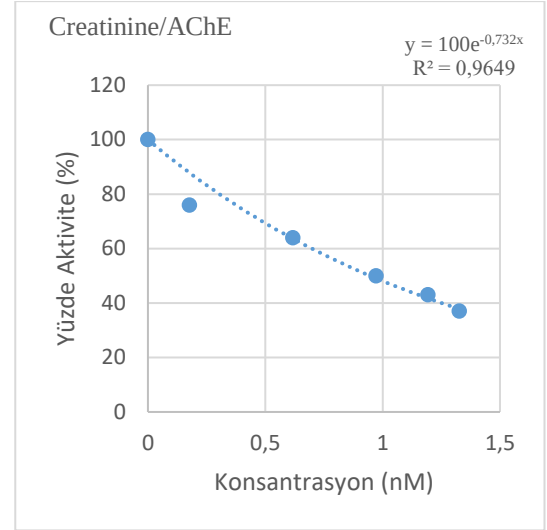
4.18) benzer bir eğilim göstermiş; düşük inhibitör hacimlerinde aktivite daha yüksek, yüksek inhibitör hacimlerinde ise belirgin biçimde daha düşük bulunmuştur. Üç tekrarın birbirini destekleyen sonuçları, Creatinine'in AChE üzerinde belirgin ve doz-bağımlı bir inhibitör etki göstermiştir.

Tablo 4.6: Creatinine bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar)

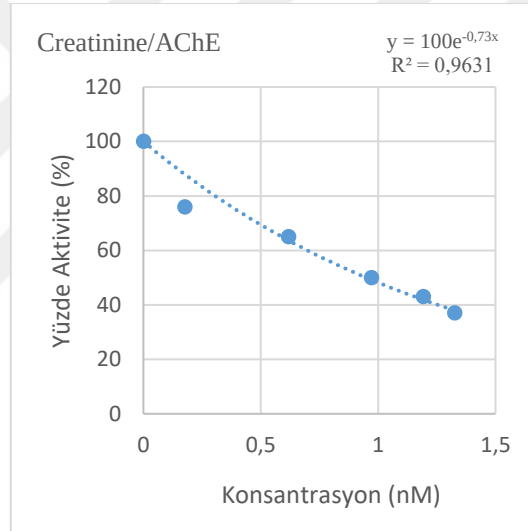
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
20 µL	77
70 µL	66
110 µL	50
135 µL	42
150 µL	37
2.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
20 µL	76
70 µL	64
110 µL	50
135 µL	43
150 µL	37
3.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
20 µL	76
70 µL	65
110 µL	50
135 µL	43
150 µL	37

Şekil 4.16: AChE inhibisyon eğrisi – Creatinine (1. Tekrar)

Şekil 4.17: AChE inhibisyon eğrisi – Creatinine (2. Tekrar)

Şekil 4.18: AChE inhibisyon eğrisi – Creatinine (3. Tekrar)

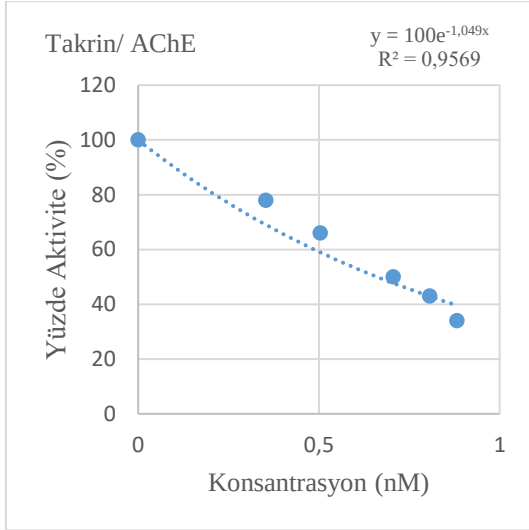
4.1.7 Takrin bileşiğinin AChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi (Standart inhibitör)

Asetilkolinesteraz enzimi için standart inhibitör olarak kullanılan Takrin, çalışmada 15 µL enzim ile değerlendirilmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak kabul edilmiştir. Bileşik tüm deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş olarak uygulanmış; hesaplamalarda ise Takrin'in 198.27 g/mol'lük moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrardan elde edilen veriler Tablo 4.6'da sunulmakta olup, inhibitör konsantrasyonundaki artışın enzim aktivitesini belirgin ve düzenli şekilde azalttığı görülmektedir. İlk tekrar sonuçları (Şekil

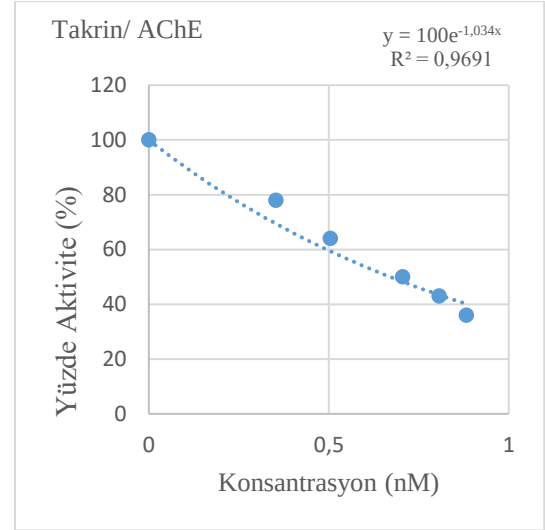
4.19), aktivitenin 70 μL 'de 78 iken 175 μL 'de 34'e kadar düştüğünü göstermektedir. İkinci (Şekil 4.20) ve üçüncü tekrarlar (Şekil 4.21) da aynı inhibisyon profilini ortaya koymuş; her iki tekrarda da düşük konsantrasyonlarda daha yüksek, artan konsantrasyonlarda ise belirgin biçimde düşük aktivite değerleri elde edilmiştir. Üç tekrardan elde edilen bu yüksek tutarlılık, Takrin'in AChE üzerinde güçlü, kararlı ve açık şekilde doz-bağımlı bir inhibitör etki göstermiştir.

Tablo 4.7: Takrin bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında AChE enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar)

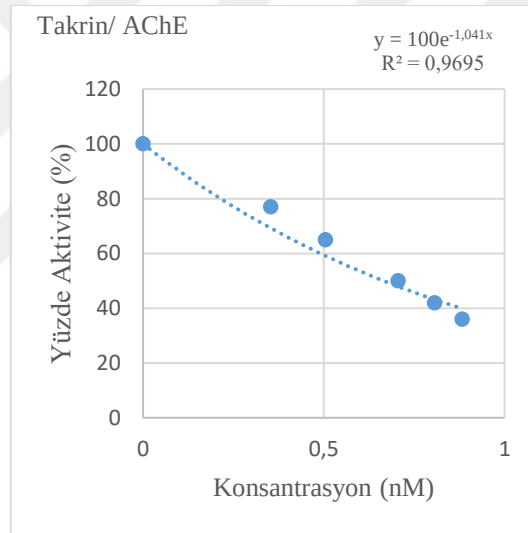
1.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
70 μL	78
100 μL	66
140 μL	50
160 μL	43
175μL	34
2.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
70 μL	78
100 μL	64
140 μL	50
160 μL	43
175 μL	36
2.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
70 μL	77
100 μL	65
140 μL	50
160 μL	42

Şekil 4.18: AChE inhibisyon eğrisi – Takrin (1. Tekrar)

Şekil 4.19: AChE inhibisyon eğrisi – Takrin (2. Tekrar)

Şekil 4.20: AChE inhibisyon eğrisi – Takrin (3. Tekrar)

Bu çalışmada asetilkolinesteraz (AChE) enzimi için referans inhibitör olarak Takrin kullanılmış ve diğer bileşiklerin etkinlikleri Tablo 4.7’de verilen IC_{50} değerleri üzerinden karşılaştırılmıştır. Tablo 4.7’ye göre Takrin’in IC_{50} değerinin 660,6 nM olması, enzimi orta düzeyde bir güçle baskılayan uygun bir standart inhibitör olduğunu göstermektedir. Veriler incelendiğinde set içerisindeki en güçlü inhibitörün Hydantoin olduğu görülmektedir; bu bileşiğin IC_{50} değeri 352,1 nM olup Takrin’den yaklaşık yarı konsantrasyonda aynı inhibisyon düzeyine ulaşabilmektedir. Hydantoin’i sırasıyla 3-Aminorhodanine (433,4 nM) ve Rhodanine (585,9 nM) takip etmektedir; her iki bileşiğin de Takrin’e yakın bir inhibisyon profili sergilediği anlaşılmaktadır. Buna karşılık Thiazolidin-2,4-dione (948,3 nM),

Creatinine (946,7 nM) ve 2-Thiohydantoin (961,8 nM) daha yüksek IC₅₀ değerleri ile daha zayıf inhibitörler olarak değerlendirilmiştir. Genel olarak Tablo 4.7’de sunulan sonuçlar, tüm bileşiklerin AChE üzerinde belirli bir inhibisyon potansiyeli taşıdığını, ancak Hydantoin’ın en güçlü inhibitör olduğu görülmüştür.

Tablo 4.8: Bileşiklerin AChE inhibisyonuna ait IC₅₀ ve R² değerleri

Bileşikler/Enzimler	AChE	
	IC ₅₀ (nM)	R ²
Thiazolidin-2,4-dione	948,3±20	0,9730
Rhodanine	585,9±5	0,9757
Hydantoin	352,1±11	0,9466
2-Thiohydantoin	961,8±18	0,974
3-Aminorhodanine	433,4±5	0,9359
Creatinine	946,7±30	0,9651
Takrin	660,6±4	0,9652

4.2 Alfa Glikozidaz enzimi inhibisyon sonuçları

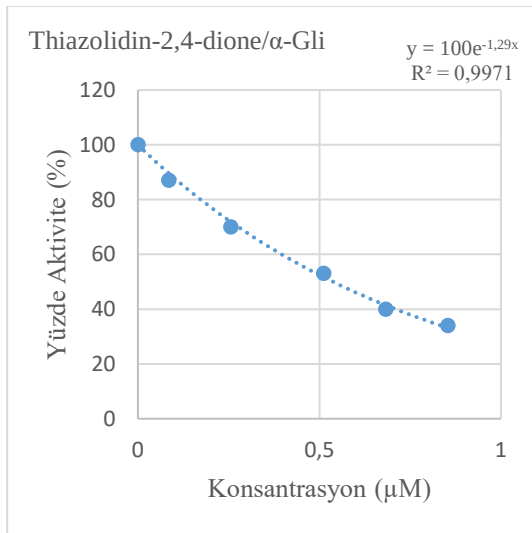
Bu bölümde, test edilen bileşiklerin alfa-glikozidaz enzimi üzerindeki inhibisyon etkilerine ait sonuçlar sunulmuş ve elde edilen bulgular standart inhibitör ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

4.2.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin alfa glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

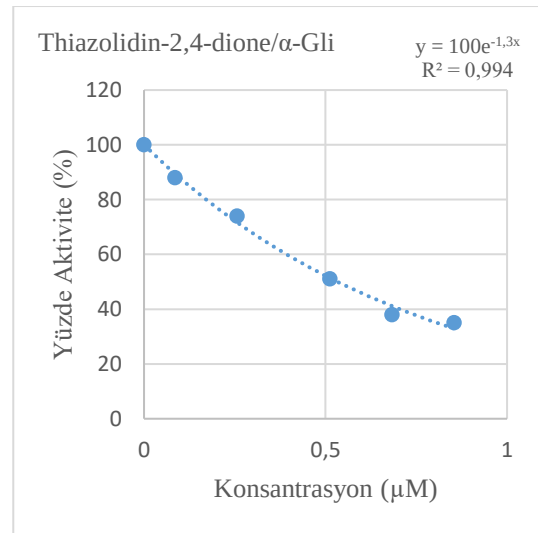
Thiazolidin-2,4-dione’nin α -glikozidaz enzim aktivitesi üzerindeki etkisini belirlemek için yapılan deneyde kontrol aktivitesi 100 birim olarak kabul edilmiştir. Bileşik çözücüsünde 1000 kat seyreltilerek kullanılmıştır ve hesaplamalarda 117.12 g/mol moleküler ağırlık dikkate alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör miktarı arttıkça enzim aktivitesinde düzenli bir azalma gözlenmiştir. İlk tekrarda aktivite 10 μ L’de 87 birim iken, 100 μ L’de 34 birime kadar düşmüştür. Benzer eğilim ikinci ve üçüncü tekrarlar da görülmüştür (Tablo 4.8). Bu ilişkiyi gösteren inhibisyon eğrileri sırasıyla Şekil 4.22, Şekil 4.23 ve Şekil 4.24’de verilmiştir. Grafikler tüm tekrarlar da konsantrasyon arttıkça aktivitenin azaldığını açıkça göstermektedir.

Tablo 4.9: Thiazolidin-2,4-dione bileşığının farklı inhibitör konsantrasyonlarında α -glikozidaz enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar)

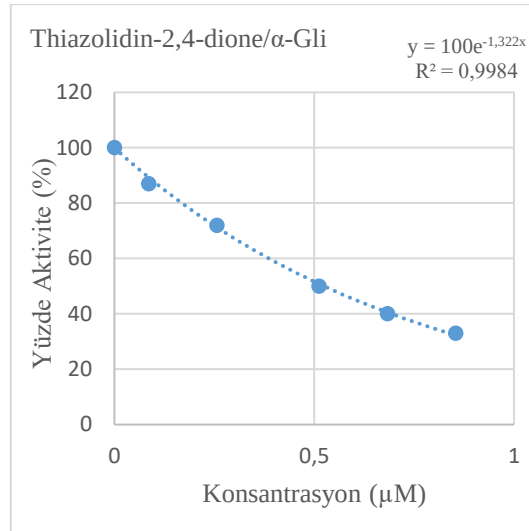
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 μ L	87
30 μ L	70
60 μ L	53
80 μ L	40
100 μ L	34
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 μ L	88
30 μ L	74
60 μ L	51
80 μ L	38
100 μ L	35
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 μ L	87
30 μ L	72
60 μ L	50
80 μ L	40
100 μ L	33

Şekil 4.21: α -Gli inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1.Tekrar)

Şekil 4.22: α -Gli inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2. Tekrar)

Şekil 4.23: α-Gli inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (3. Tekrar)

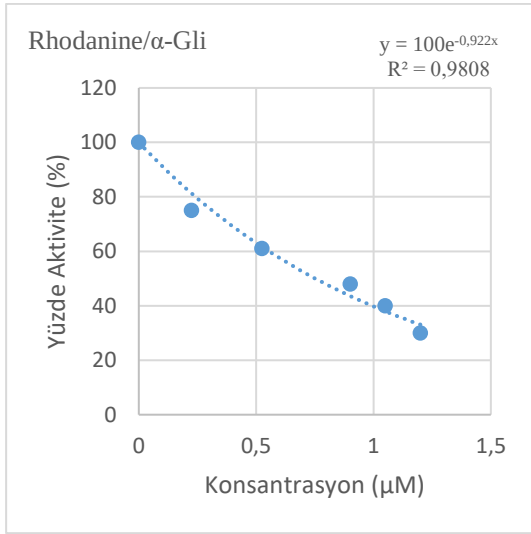
4.2.2 Rhodanine bileşiğinin α-Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Rhodanine bileşiğinin α-glikozidaz enzimi üzerindeki inhibitör etkisini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 10 μL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak kabul edilmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş olarak kullanılmıştır. Hesaplamalarda Rhodanine'in moleküler ağırlığı olan 133.18 g/mol esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 30 μL'de 75 birim iken, en yüksek hacim olan 160 μL'de 30 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer sonuçlar vermiştir (Tablo 4.10). Bu sonuçlara ait inhibisyon eğrileri sırasıyla Şekil 4.25, Şekil 4.26 ve Şekil 4.27'de gösterilmiştir. Grafikler, Rhodanine'in α-glikozidaz üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

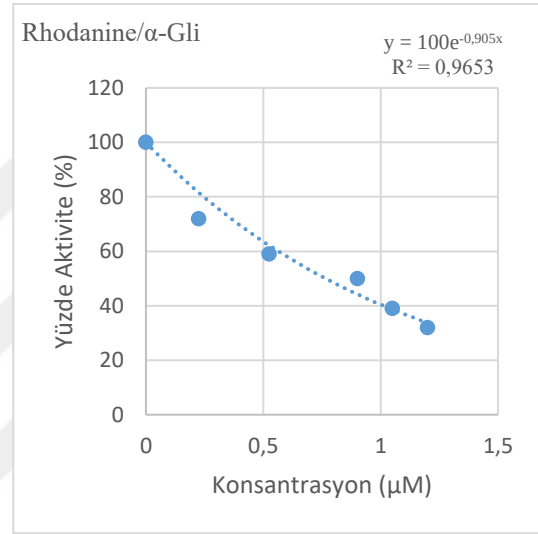
Tablo 4.10: Rhodanine bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında α-glikozidaz enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar)

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 μL	75
70 μL	61
120 μL	48
140 μL	40
160 μL	30
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite

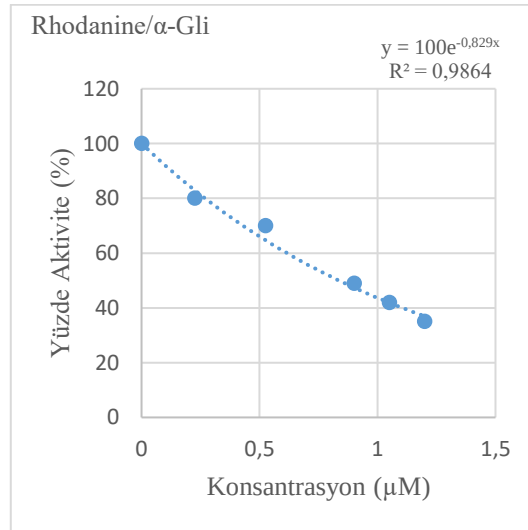
30 µL	72
70 µL	59
120 µL	50
140 µL	39
160 µL	32
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 µL	80
70 µL	70
120 µL	49
140 µL	42
160 µL	35

Şekil 4.24: α-Gli inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.25: α-Gli inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar)

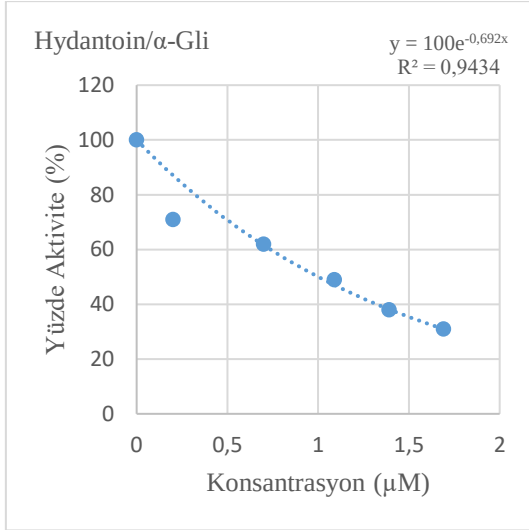
Şekil 4.26: α-Gli inhibisyon eğrisi – Rhodanine 3.Tekrar)

4.2.3 Hydantoin bileşiğinin α -Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

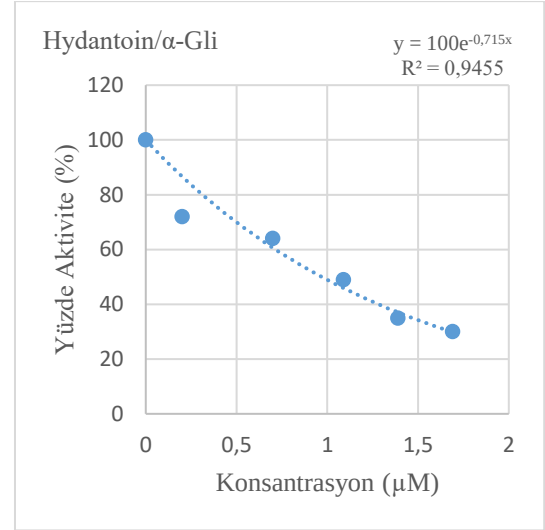
Hydantoin bileşiğinin α -glikozidaz enzimi üzerindeki inhibitör etkisini incelemek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 10 μ L enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş olarak kullanılmıştır. Hesaplamalarda Hydantoin'in moleküler ağırlığı olan 100.08 g/mol temel alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonunun artmasıyla enzim aktivitesinde düzenli bir azalma gözlenmiştir. İlk tekrarda aktivite 20 μ L'de 71 birim iken, en yüksek hacim olan 170 μ L'de 31 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlarda da benzer azalma eğrileri elde edilmiştir (Tablo 4.11). Bu konsantrasyon–aktivite ilişkisini gösteren inhibisyon eğrileri sırasıyla Şekil 4.28, Şekil 4.29 ve Şekil 4.30'da sunulmuştur. Grafikler, Hydantoin'in α -glikozidaz üzerinde konsantrasyona bağlı güçlü bir inhibitör etki gösterdiğini açık biçimde ortaya koymaktadır.

Tablo 4.11: Hydantoin bileşiğinin farklı inhibitör konsantrasyonlarında α -glikozidaz enzim aktivitesi üzerine etkisi (üç tekrar)

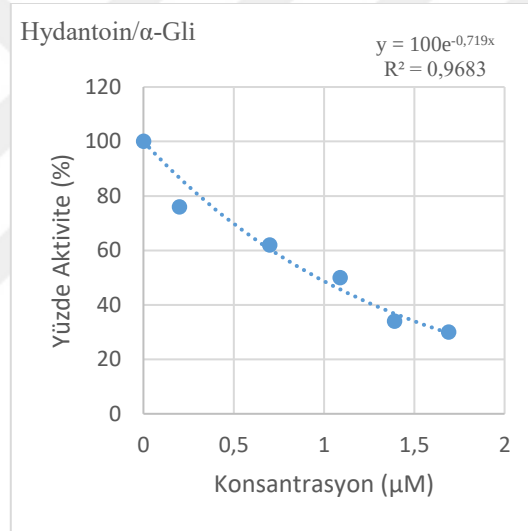
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
20 μ L	71
70 μ L	62
110 μ L	49
140 μ L	38
170 μ L	31
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
20 μ L	72
70 μ L	64
110 μ L	49
140 μ L	35
170 μ L	30
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
20 μ L	76
70 μ L	62
110 μ L	50
140 μ L	34
170 μ L	30

Şekil 4.27: α-Gli inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.28: α-Gli inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.29: α-Gli inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar)

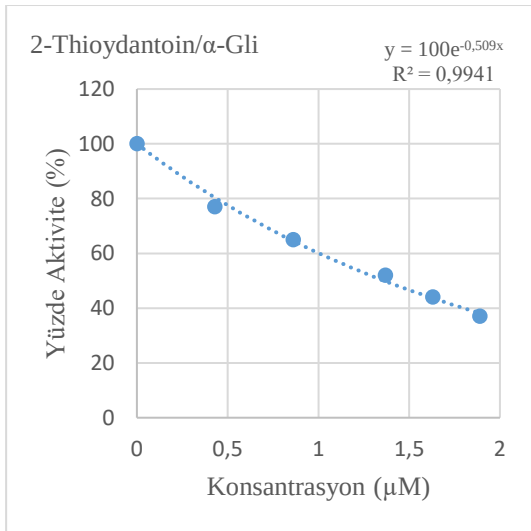
4.2.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin α-Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

2-Thiohydantoin bileşiğinin α-glikozidaz enzimi üzerindeki inhibitör etkisini incelemek amacıyla yürütülen çalışmada reaksiyon ortamına 10 μL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Bileşik deney süresince çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş şekilde kullanılmıştır. Hesaplamalarda 2-Thiohydantoin'in moleküler ağırlığı olan 116.14 g/mol esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 50 μL'de 77 birim iken, en yüksek hacim olan 220 μL'de 37 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü

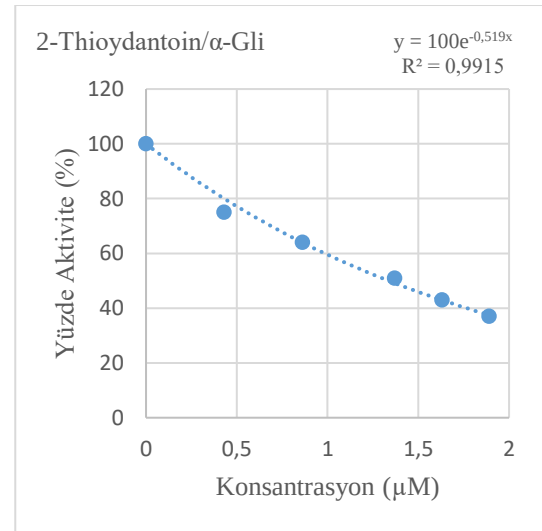
tekrarlar da bu düşüşü destekleyen benzer sonuçlar vermiştir (Tablo 4.12). Bu verilere ait inhibisyon eğrileri sırasıyla Şekil 4.31, Şekil 4.32 ve Şekil 4.33’de gösterilmiştir. Grafikler, 2-Thiohydantoin’in α -glukozidaz üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4.12: 2-Thiohydantoin α -glukozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

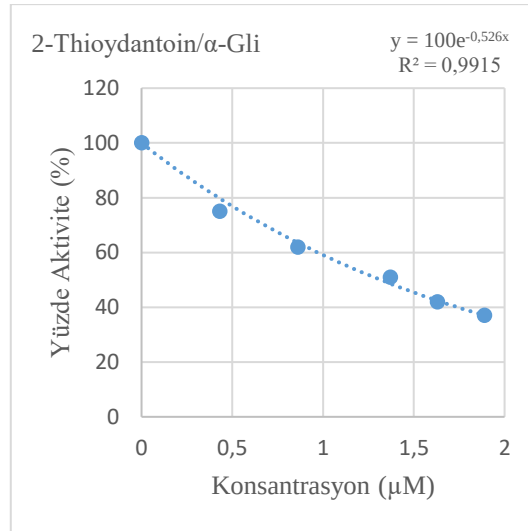
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
50 μ L	77
100 μ L	65
160 μ L	52
190 μ L	44
220 μ L	37
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
50 μ L	75
100 μ L	64
160 μ L	51
190 μ L	43
220 μ L	37
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
50 μ L	75
100 μ L	62
160 μ L	51
190 μ L	42
220 μ L	37

Şekil 4.30: α -Gli inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.31: α -Gli inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.32: α-Gli inhibisyon eğrisi – 2-Thioydantoin (3.Tekrar)

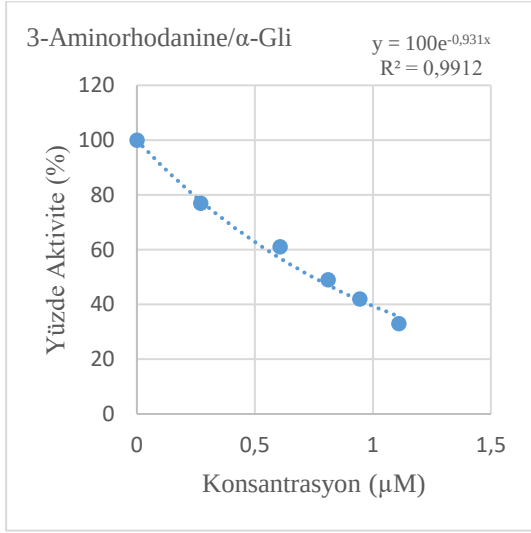
4.2.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin α-Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

3-Aminorhodanine bileşiğinin α-glikozidaz enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 10 μL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Bileşik deney süresince çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş şekilde kullanılmış, hesaplamalarda ise 3-Aminorhodanine'in moleküler ağırlığı olan 148.20 g/mol temel alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonundaki artışa bağlı olarak enzim aktivitesinde düzenli bir azalma gözlenmiştir. İlk tekrarda aktivite 40 μL'de 77 birim iken, en yüksek hacim olan 165 μL'de 33 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlarında da benzer azalma eğilimleri kaydedilmiştir (Tablo 4.13). Bu verilere karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.34, Şekil 4.35 ve Şekil 4.36'da sunulmuştur. Grafikler, 3-Aminorhodanine'in α-glikozidaz enzimi üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki gösterdiğini açıkça ortaya koymaktadır.

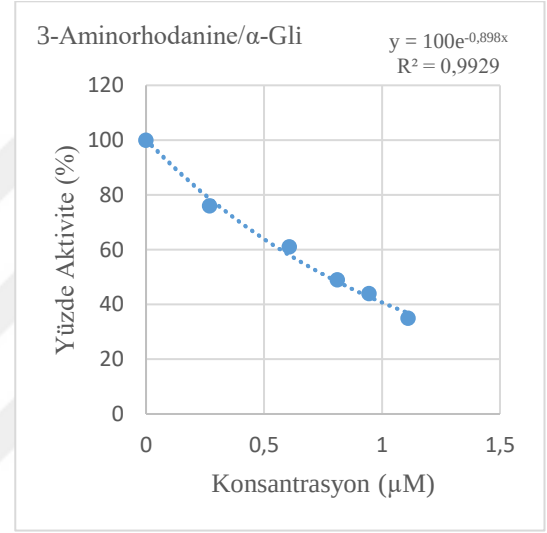
Tablo 4.13: 3-Aminorhodanine α-Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
40 μL	77
90 μL	61
120 μL	49
140 μL	42
165 μL	33
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite

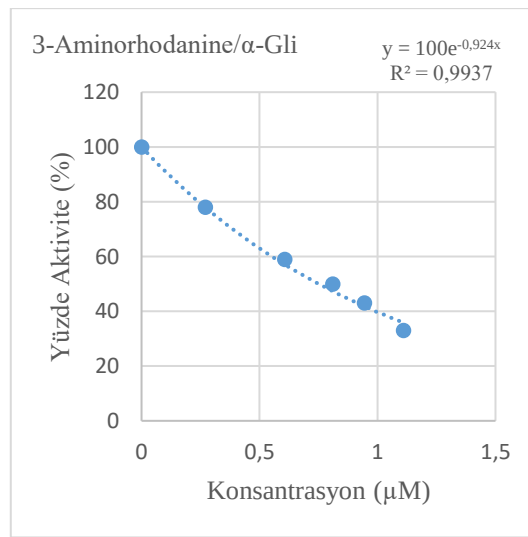
40 µL	76
90 µL	61
120 µL	49
140 µL	44
165 µL	35
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
40 µL	78
90 µL	59
120 µL	50
140 µL	43
165 µL	33

Şekil 4.33: α -Gli inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.34: α -Gli inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar)

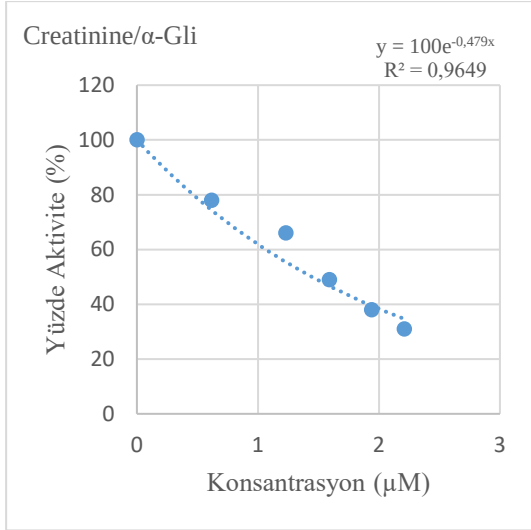
Şekil 4.35: α -Gli inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar)

4.2.6 Creatinine bileşiğinin α -Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

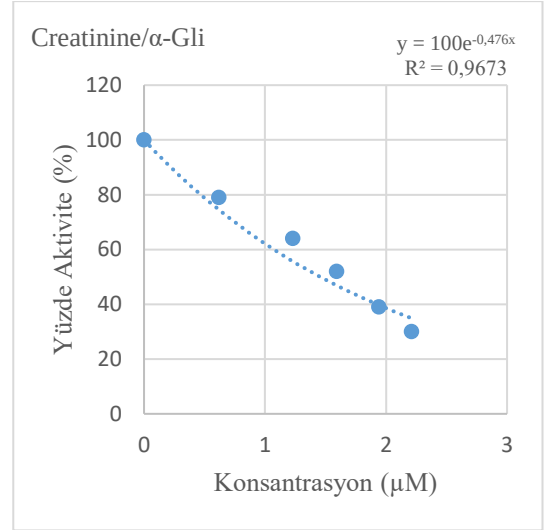
Creatinine bileşiğinin α -glikozidaz enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon ortamına 10 μ L enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş şekilde kullanılmış; hesaplamalarda Creatinine'in moleküler ağırlığı olan 113.12 g/mol esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinde düzenli bir azalma meydana gelmiştir. İlk tekrarda aktivite 70 μ L'de 78 birim iken, en yüksek hacim olan 250 μ L'de 31 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlarda da benzer bir azalma eğilimi gözlenmiştir (Tablo 4.14). Bu verilere ait inhibisyon eğrileri Şekil 4.37, Şekil 4.38 ve Şekil 4.39'da sunulmuştur. Grafikler, Creatinine'in α -glikozidaz üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki gösterdiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Tablo 4.14: Creatinine α -glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

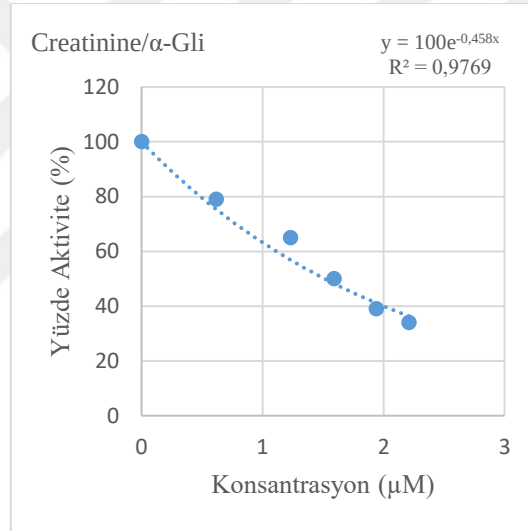
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
70 μ L	78
140 μ L	66
180 μ L	49
220 μ L	38
250 μ L	31
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
70 μ L	79
140 μ L	64
180 μ L	52
220 μ L	39
250 μ L	30
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
70 μ L	79
140 μ L	65
180 μ L	50
220 μ L	39
250 μ L	34

Şekil 4.36: α-Gli inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)

Şekil 4.37: α-Gli inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar)

Şekil 4.38: α-Gli inhibisyon eğrisi –Creatinine (3.Tekrar)

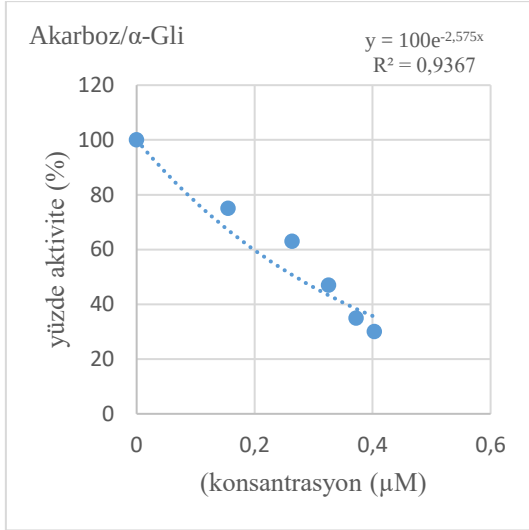
4.2.7 Akarboz bileşiğinin α-Glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi (Standart inhibitör)

Akarboz bu çalışmada α-glikozidaz enzimi için standart inhibitör olarak kullanılmış ve diğer bileşiklerin etkileri bu referans madde üzerinden değerlendirilmiştir. Reaksiyon karışımına 10 μL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi ise 100 birim olarak belirlenmiştir. Akarboz deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş formda kullanılmış olup hesaplamalarda bileşiğin 645.60 g/mol olan moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli bir şekilde azaldığı gözlenmiştir. İlk

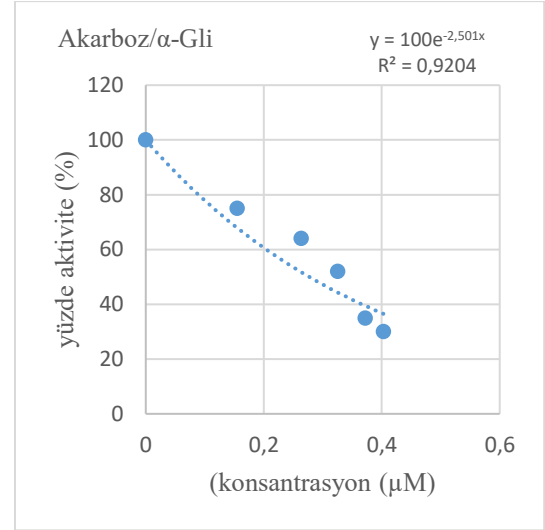
tekrarda aktivite 100 μL 'de 75 birim iken, en yüksek hacim olan 260 μL 'de 30 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlarda da aynı eğilim korunmuştur (Tablo 4.15). Bu verilere ait inhibisyon eğrileri sırasıyla Şekil 4.40, Şekil 4.41 ve Şekil 4.42'de sunulmuştur. Grafikler, Akarboz'un α -glikozidaz üzerinde konsantrasyona bağlı güçlü ve kararlı bir inhibitör etki gösterdiğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu nedenle Akarboz, çalışmadaki diğer bileşiklerin inhibitör aktivitelerinin karşılaştırılması için uygun bir standart madde olarak doğrulanmıştır.

Tablo 4.15: Akarboz bileşiğinin α -glikozidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

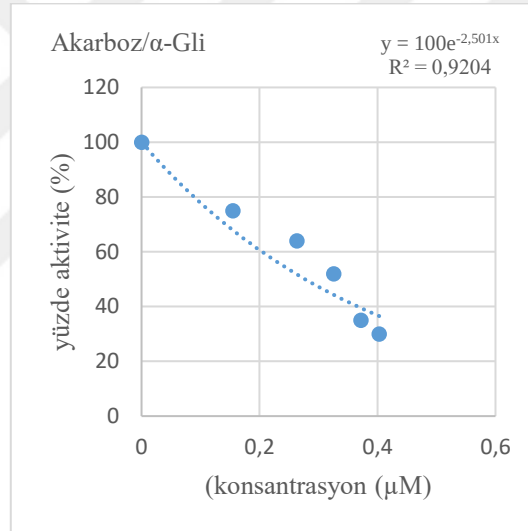
1.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
100 μL	75
170 μL	63
210 μL	47
240 μL	35
260 μL	30
2.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
100 μL	75
170 μL	64
210 μL	52
240 μL	35
260 μL	30
3.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
100 μL	76
170 μL	65
210 μL	50
240 μL	36
260 μL	29

Şekil 4.39: α-Gli inhibisyon eğrisi – Akarboz (1.Tekrar)

Şekil 4.40: α-Gli inhibisyon eğrisi – Akarboz (2.Tekrar)

Şekil 4.41: α-Gli inhibisyon eğrisi – Akarboz (3.Tekrar)

Bu çalışmada bileşiklerin α-glikozidaz enzimi üzerindeki inhibitör etkileri IC₅₀ değerleri üzerinden değerlendirilmiş olup sonuçlar Tablo 4.15'te sunulmuştur. Standart inhibitör olarak kullanılan Akarboz, 0,27 μM IC₅₀ değeri ile set içerisindeki en yüksek inhibitör etkiyi göstermiştir. Diğer bileşikler bu referans değerle karşılaştırıldığında, Thiazolidin-2,4-dione'nin 0,53 μM IC₅₀ değeriyle standarta en çok yaklaşan bileşik olduğu görülmektedir. 3-Aminorhodanine (0,76 μM) ve Rhodanine (0,78 μM) birbirine yakın değerler göstererek orta düzeyde bir inhibisyon sağlamıştır. Hydantoin için belirlenen 0,98 μM IC₅₀ değeri etkinliğin bir miktar daha zayıf olduğunu göstermektedir. Setin sonunda yer alan 2-Thiohydantoin (1,34 μM) ve Creatinine (1,47 μM) ise enzimi daha düşük düzeyde inhibe etmiştir. Genel

olarak bu çalışma, değerlendirilen tüm bileşiklerin α -glikozidaz üzerinde belirli bir inhibitör etki sergilediğini, ancak Akarboz'un açık ara en güçlü inhibitör olduğunu; Thiazolidin-2,4-dione ile 3-Aminorhodanine'in ise standart inhibitöre en yakın adaylar olarak öne çıktığını göstermektedir.

Tablo 4.16: Bileşiklerin α -glikozidaz inhibisyonuna ait IC₅₀ ve R² değerleri

Bileşikler/Enzimler	α -Gli	
	IC ₅₀ (μ M)	R ²
Thiazolidin-2,4-dione	0,53 $\pm$ 0,007	0,9965
Rhodanine	0,78 $\pm$ 0,005	0,9775
Hydantoin	0,98 $\pm$ 0,002	0,9524
2-Thiohydantoin	1,34 $\pm$ 0,002	0,9924
3-Aminorhodanine	0,76 $\pm$ 0,001	0,9926
Creatinine	1,47 $\pm$ 0,04	0,9697
Akarboz	0,27 $\pm$ 0,006	0,9368

4.3 Bütirilkolinesteraz enzimi inhibisyon sonuçları

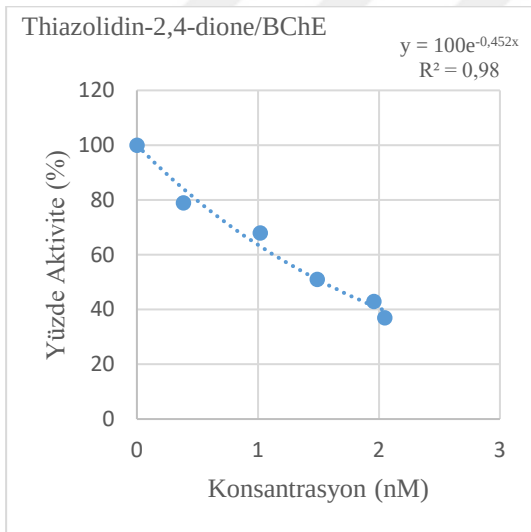
Bu bölümde, çalışmada incelenen bileşiklerin bütirilkolinesteraz (BChE) enzimi üzerindeki inhibisyon etkilerine ait sonuçlar sunulmuş ve elde edilen bulgular referans madde ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

4.3.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

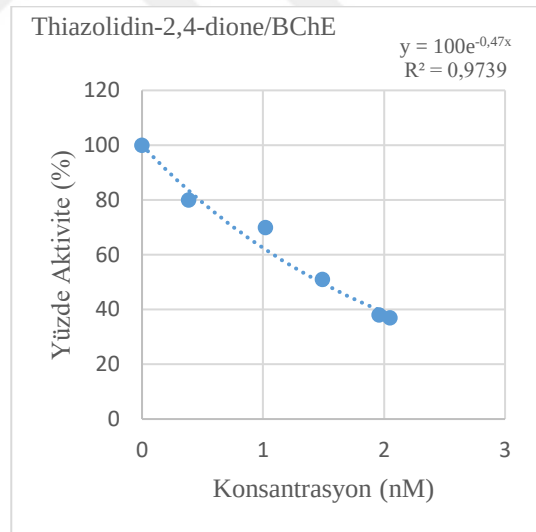
Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin BChE enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 40 μ L enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş olarak kullanılmış; hesaplamalarda ise Thiazolidin-2,4-dione'nin 117.12 g/mol moleküler ağırlığı temel alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 45 μ L'de 79 birim iken, en yüksek hacim olan 240 μ L'de 37 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da bu eğilimle uyumlu olup benzer azalma profilleri göstermiştir (Tablo 4.17). Bu sonuçlara karşılık gelen inhibisyon eğrileri sırasıyla Şekil 4.43, Şekil 4.44 ve Şekil 4.45'de verilmiştir. Grafikler, Thiazolidin-2,4-dione'nin BChE üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki göstermektedir.

Tablo 4.17: Thiazolidin-2,4-dione bileşiminin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

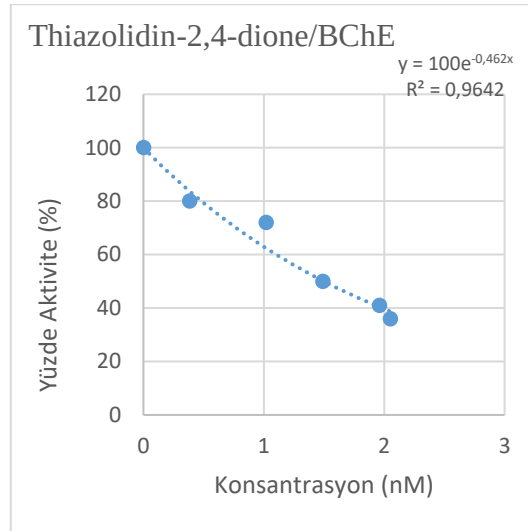
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
45 µL	79
120 µL	68
175 µL	51
230 µL	43
240 µL	37
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
45 µL	80
120 µL	70
175 µL	51
230 µL	38
240 µL	37
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
45 µL	80
120 µL	72
175 µL	50
230 µL	41
240 µL	36

Şekil 4.42: BChE inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1.Tekrar)

Şekil 4.43: BChE inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2.Tekrar)

Şekil 4.44: BChE inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (3.Tekrar)

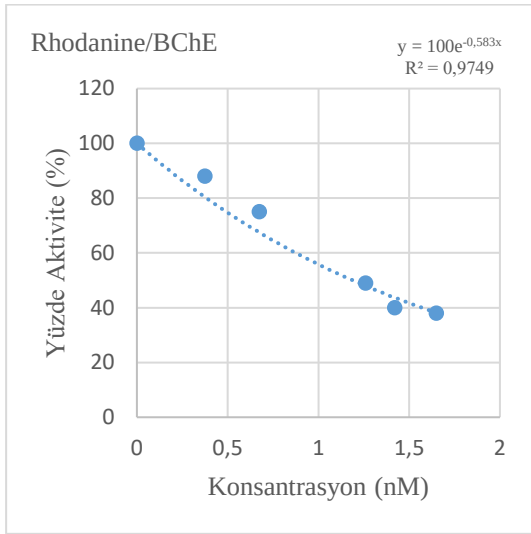
4.3.2 Rhodanine bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Rhodanine bileşiğinin BChE enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon ortamına 40 μL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş olarak kullanılmış, hesaplamalarda Rhodanine'in 133.18 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 50 μL 'de 88 birim iken en yüksek hacim olan 220 μL 'de 38 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da bu eğilimle uyumlu değerler göstermiştir (Tablo 4.18). Bu verilere karşılık gelen inhibisyon eğrileri sırasıyla Şekil 4.46, Şekil 4.47 ve Şekil 4.48'de sunulmuştur. Grafikler, Rhodanine'in BChE üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

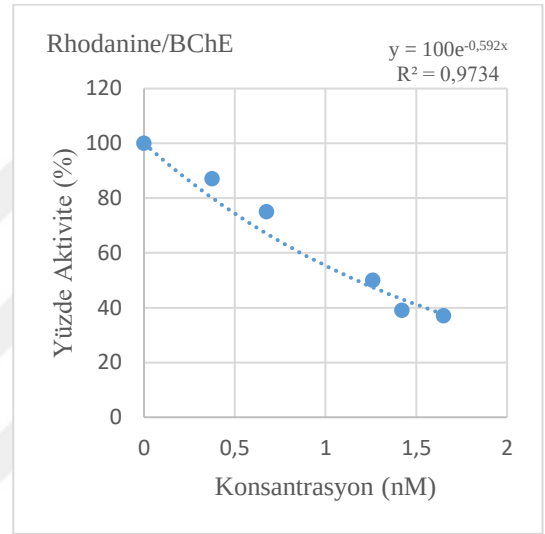
Tablo 4.18: Rhodanine bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
50 μL	88
90 μL	75
150 μL	49
190 μL	40
220 μL	38
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
50 μL	87

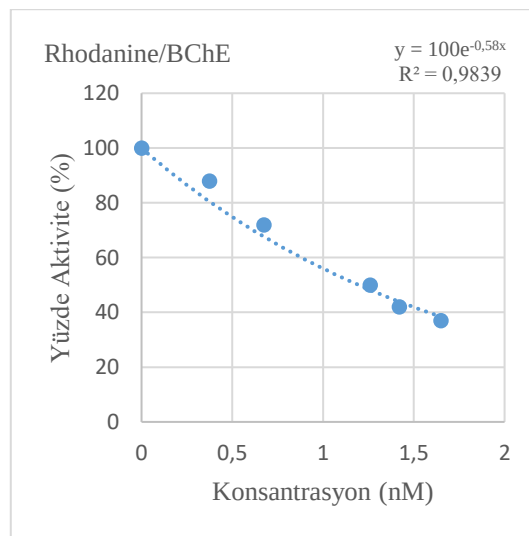
90 µL	75
150 µL	50
190 µL	39
220 µL	37
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
50 µL	88
90 µL	72
150 µL	50
190 µL	42
220 µL	37

Şekil 4.45: BChE inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.46: BChE inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar)

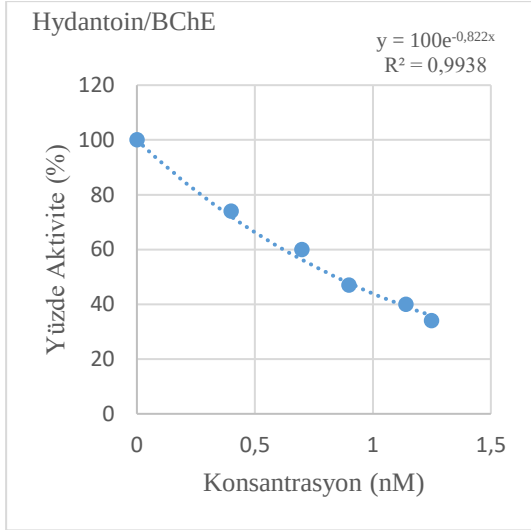
Şekil 4.47: BChE inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3.Tekrar)

4.3.3 Hydantoin bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

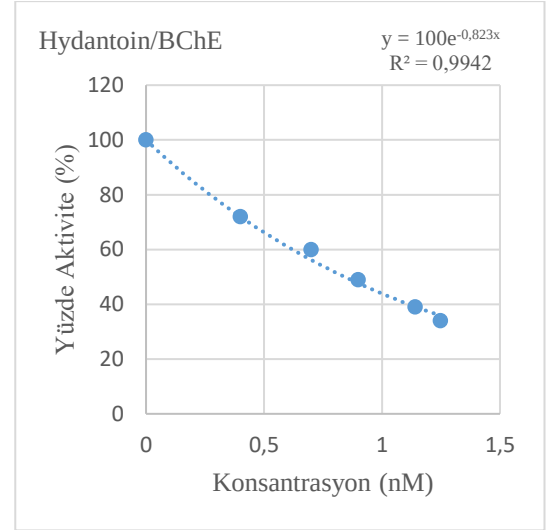
Hydantoin bileşiğinin BChE enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon ortamına 40 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Bileşik deney süresince çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş şekilde kullanılmış; hesaplamalarda Hydantoin'in 100.08 g/mol moleküler ağırlığı temel alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 40 µL'de 74 birim iken, en yüksek hacim olan 125 µL'de 34 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer sonuçlar vermiş olup aktivite değerleri aynı azalma eğrisini takip etmiştir (Tablo 4.19). Bu verilere karşılık gelen inhibisyon eğrileri sırasıyla Şekil 4.49, Şekil 4.50 ve Şekil 4.51'de sunulmuştur. Grafikler, Hydantoin'in BChE üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin ve istikrarlı bir inhibitör etki gösterdiği görülmektedir.

Tablo 4.19: Hydantoin bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

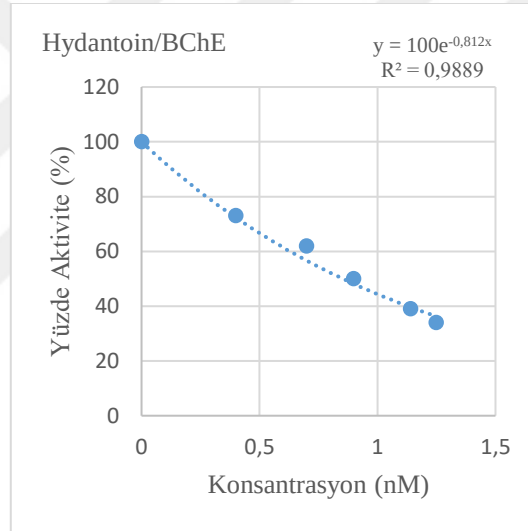
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
40 µL	74
70 µL	60
90 µL	47
115 µL	40
125 µL	34
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
40 µL	72
70 µL	60
90 µL	49
115 µL	39
125 µL	34
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
40 µL	73
70 µL	62
90 µL	50
115 µL	39
125 µL	34

Şekil 4.48: BChE inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.49: BChE inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.50: BChE inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar)

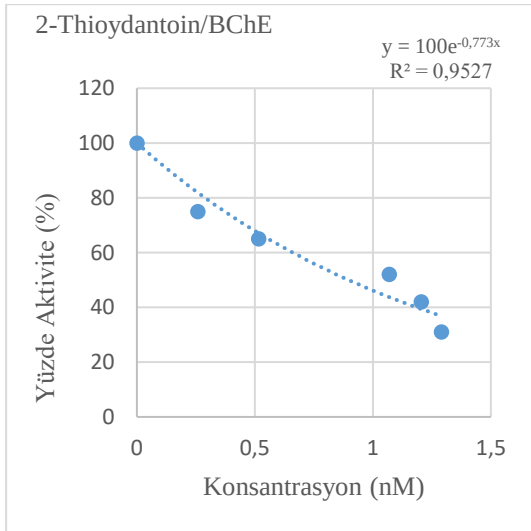
4.3.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

2-Thiohydantoin bileşiğinin BChE enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon ortamına 40 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Bileşik deney süresince çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş şekilde kullanılmış; hesaplamalarda 2-Thiohydantoin'in 116.14 g/mol moleküler ağırlığı temel alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesi düzenli olarak azalmıştır. İlk tekrarda aktivite 30 µL'de 75 birim iken, en yüksek hacim olan 150 µL'de 31 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlarında da benzer değerler elde

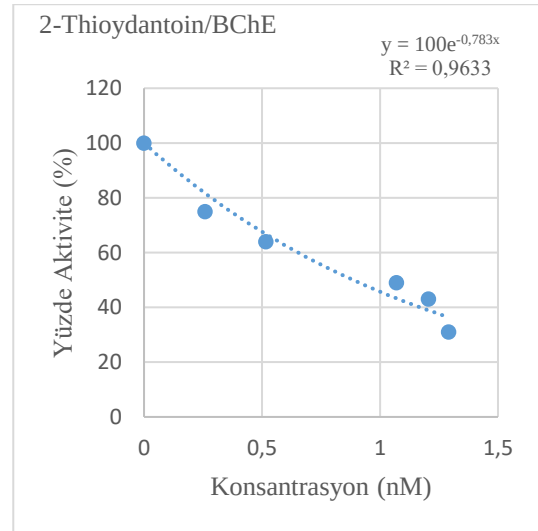
edilmiştir (Tablo 4.20). Bu sonuçlara ait inhibisyon eğrileri Şekil 4.52, Şekil 4.53 ve Şekil 4.54’de yer almaktadır. Grafikler, 2-Thiohydantoin’in BChE üzerinde konsantrasyona bağlı bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.20: 2-Thiohydantoin bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

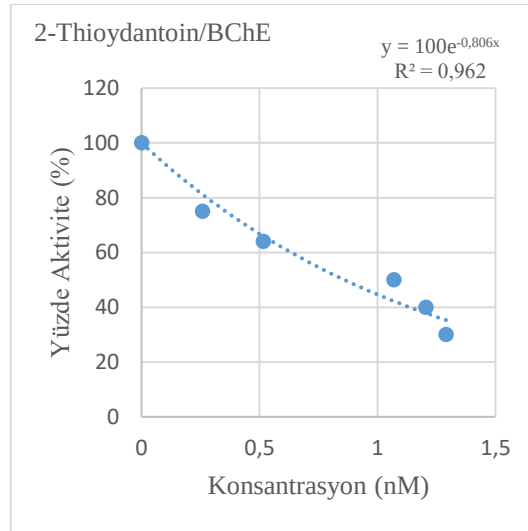
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 µL	75
60 µL	65
125 µL	52
140 µL	42
150 µL	31
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 µL	75
60 µL	64
125 µL	49
140 µL	43
150 µL	31
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 µL	75
60 µL	64
125 µL	50
140 µL	40
150 µL	30

Şekil 4.51: BChE inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.52: BChE inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.53: BChE inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3.Tekrar)

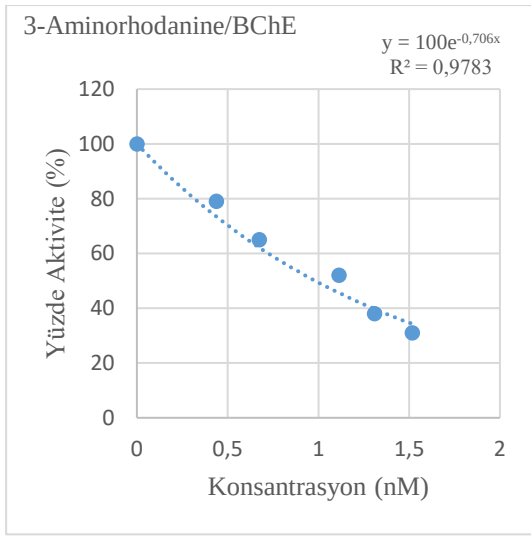
4.3.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

3-Aminorhodanine bileşiğinin BChE enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 40 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş şekilde kullanılmış; hesaplamalarda 3-Aminorhodanine'in 148.20 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı gözlenmiştir. İlk tekrarda aktivite 65 µL'de 79 birim iken, en yüksek hacim olan 225 µL'de 31 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer sonuçlar vererek bu eğilimi doğrulamıştır (Tablo 4.21). Bu verilere karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.55, Şekil 4.56 ve Şekil 4.57'de sunulmuştur. Grafikler, 3-Aminorhodanine'in BChE üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

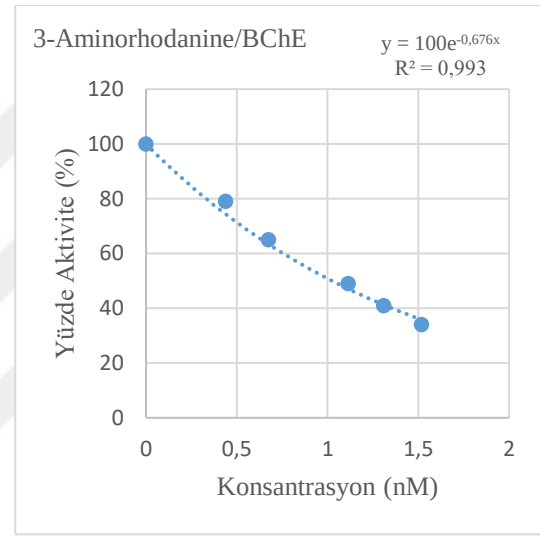
Tablo 4.21: 3-Aminorhodanine bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
65 µL	79
100 µL	65
165 µL	52
195 µL	38
225 µL	31
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite

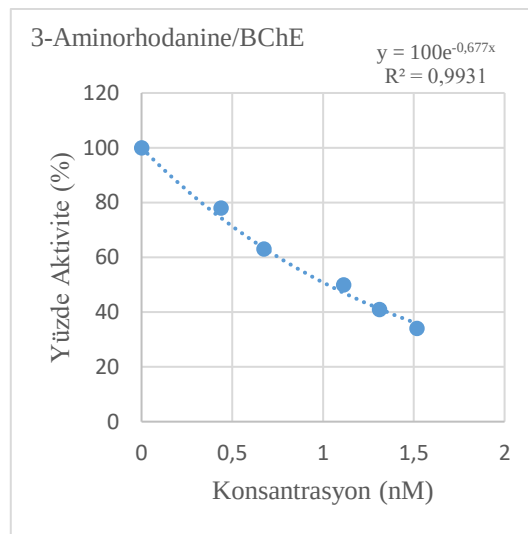
65 µL	79
100 µL	65
165 µL	49
195 µL	41
225 µL	34
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
65 µL	78
100 µL	63
165 µL	50
195 µL	41
225 µL	34

Şekil 4.54: BChE inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.55: BChE inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar)

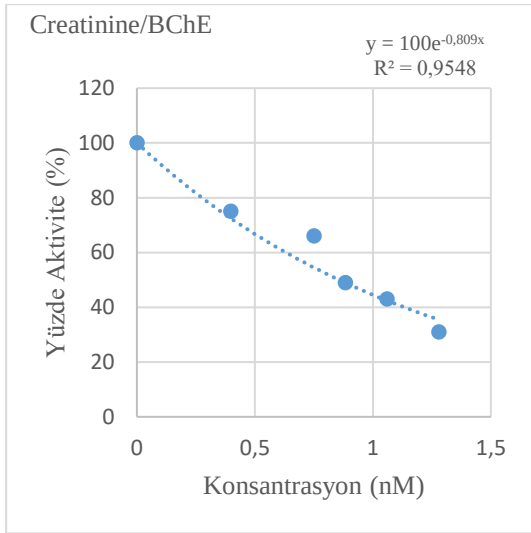
Şekil 4.56: BChE inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar)

4.3.6 Creatinine bileşiminin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

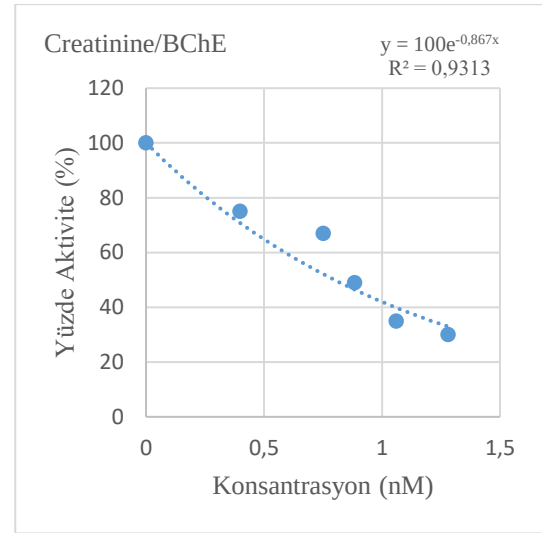
Creatinine'in BChE enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon ortamına 40 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Bileşik deney süresince çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde kullanılmış; hesaplamalarda Creatinine'in 113.12 g/mol moleküler ağırlığı temel alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı gözlenmiştir. İlk tekrarda aktivite 45 µL'de 75 birim iken, en yüksek hacim olan 145 µL'de 31 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da bu eğilimi destekleyen benzer sonuçlar vermiştir (Tablo 4.22). Bu verilere karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.58, Şekil 4.59 ve Şekil 4.60'da sunulmuştur. Grafikler, Creatinine'in BChE üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.22: Creatinine bileşiminin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

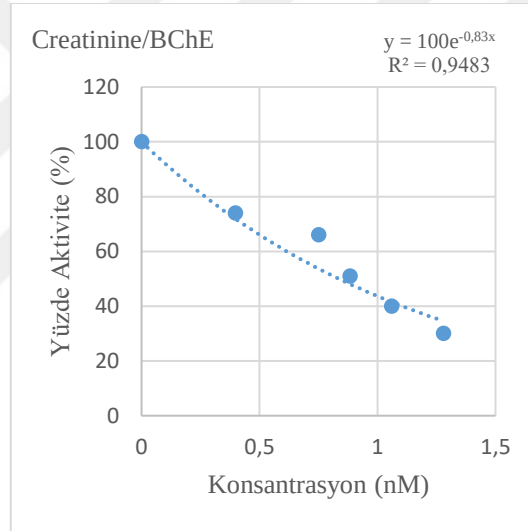
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
45 µL	75
85 µL	66
100 µL	49
120 µL	43
145 µL	31
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
45 µL	75
85 µL	67
100 µL	49
120 µL	35
145 µL	30
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
45 µL	74
85 µL	66
100 µL	51
120 µL	40
145 µL	30

Şekil 4.57: BChE inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)

Şekil 4.58: BChE inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar)

Şekil 4.59: BChE inhibisyon eğrisi – Creatinine (3.Tekrar)

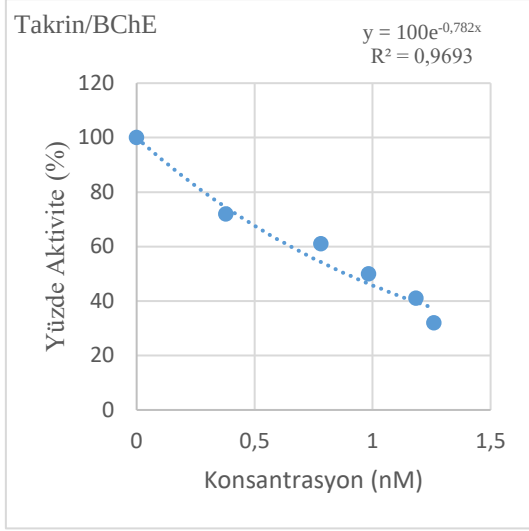
4.3.7 Takrin bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi (Standart inhibitör)

Takrin bileşiğinin BChE enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 40 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Takrin, deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde uygulanmış; hesaplamalarda bileşiğin 198.27 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesi düzenli bir şekilde azalmıştır. İlk tekrarda aktivite 75 µL’de 72 birim iken, en yüksek hacim olan 250 µL’de 32

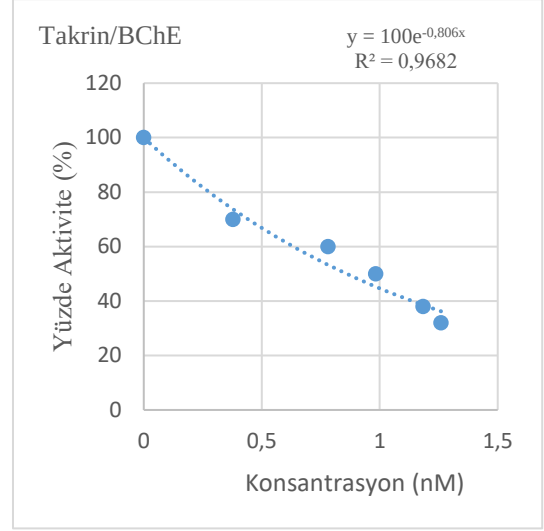
birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da bu azalma eğrisini destekleyen benzer değerler vermiştir (Tablo 4.23). Bu sonuçlara karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.61, Şekil 4.62 ve Şekil 4.63’de sunulmuştur. Grafikler, Takrin’in BChE üzerinde güçlü ve konsantrasyona bağlı bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir. Ayrıca bu özellikleri, çalışmada kullanılan diğer bileşiklerin değerlendirilmesinde Takrin’i güvenilir bir standart inhibitör hâline getirdiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 4.23: Takrin bileşiğinin BChE enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

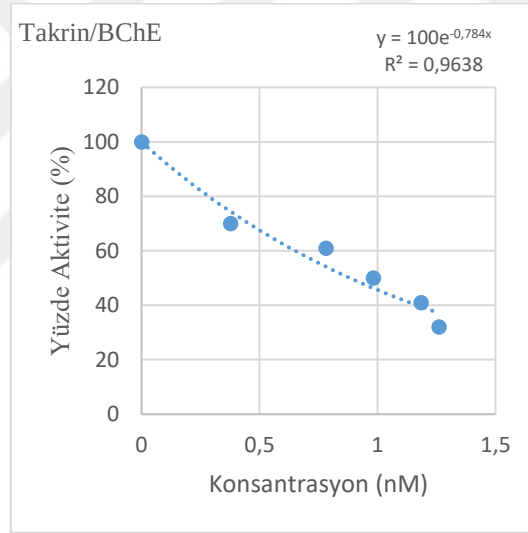
1.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
75 µL	72
155 µL	61
195 µL	50
235 µL	41
250 µL	32
2.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
75 µL	70
155 µL	60
195 µL	50
235 µL	38
250 µL	32
3.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
75 µL	70
155 µL	61
195 µL	50
235 µL	41
250 µL	32

Şekil 4.60: BChE inhibisyon eğrisi – Takrin (1.Tekrar)

Şekil 4.61: BChE inhibisyon eğrisi – Takrin (2.Tekrar)

Şekil 4.62: BChE inhibisyon eğrisi – Takrin (3.Tekrar)

Bu çalışmada BChE enzimi için standart inhibitör olarak Takrin kullanılmıştır. Bileşiklerin IC_{50} ve R^2 değerleri Tablo 4.24'te verilmiş olup değerlendirmeler bu tablo üzerinden yapılmıştır. Takrin'in IC_{50} değeri 876,6 nM olup diğer bileşiklerin karşılaştırılmasında bir referans noktası oluşturmuştur. Tablo incelendiğinde, Creatinine (830,3 nM) ve Hydantoin (846,1 nM) değerlerinin Takrin'e en yakın sonuçları verdiği görülmektedir. 2-Thiohydantoin (880,4 nM) de Takrin'e oldukça yakın bir etki göstermektedir. Buna karşılık 3-Aminorhodanine (1010 nM) ve Rhodanine (1184,7 nM) daha zayıf bir inhibitör etki

sunmaktadır. Setin en yüksek IC_{50} değerine sahip olan Thiazolidin-2,4-dione (1502,5 nM) ise en düşük aktiviteyi göstermiştir. Genel olarak Tablo 4.23, bileşiklerin çoğunun Takrin'e yakın bir inhibisyon gücü sergilediğini, en etkili adayların ise Creatinine, Hydantoin ve 2-Thiohydantoin olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.24: Bileşiklerin BChE inhibisyonuna ait IC_{50} ve R^2 değerleri

Bileşikler/Enzimler	BChE	
	IC_{50} (nM)	R^2
Thiazolidin-2,4-dione	1502,5±30	0,9727
Rhodanine	1184,7±10	0,9774
Hydantoin	846,1±6	0,9923
2-Thiohydantoin	880,4±6	0,9593
3-Aminorhodanine	1010±2	0,9881
Creatinine	830,3±30	0,9448
Takrin	876,6±14,6	0,9671

4.4 Karbonik anhidraz I enzim inhibisyon sonuçları

Bu bölümde, test edilen bileşiklerin karbonik anhidraz I (hCA I) enzimi üzerindeki inhibisyon etkilerine ait sonuçlar sunulmuş ve elde edilen bulgular standart inhibitör ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

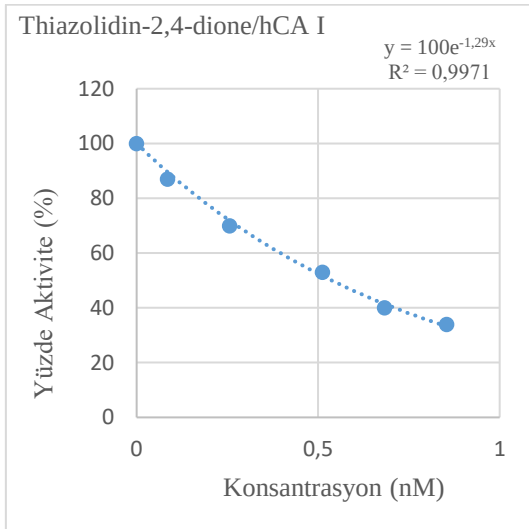
4.4.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin hCA I enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 10 μ L enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde kullanılmış, hesaplamalarda ise 117.12 g/mol olan moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör miktarı arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 10 μ L'de 87 birim iken, 100 μ L'de 34 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir azalma eğilimi göstermiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.25). Bu sonuçlara karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.64, Şekil 4.65 ve Şekil 4.66'da sunulmuştur. Grafikler,

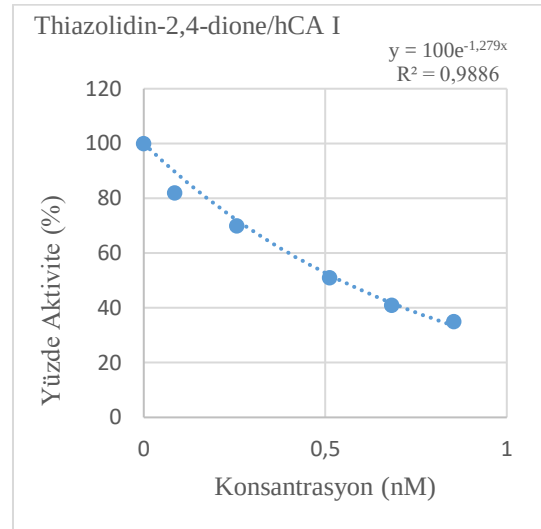
Thiazolidin-2,4-dione'un hCA I üzerinde konsantrasyona bağılı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.25: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

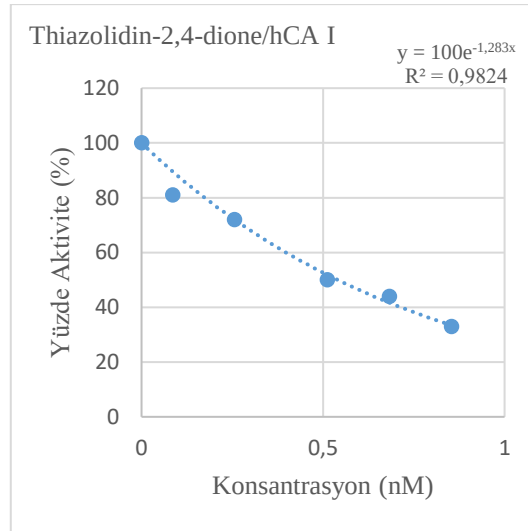
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	87
30 µL	70
60 µL	53
80 µL	40
100 µL	34
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	82
30 µL	70
60 µL	51
80 µL	41
100 µL	35
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	81
30 µL	72
60 µL	50
80 µL	44
100 µL	33

Şekil 4.63: hCA I inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1.Tekrar)

Şekil 4.64: hCA I inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2.Tekrar)

Şekil 4.65: hCA I inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (3.Tekrar)

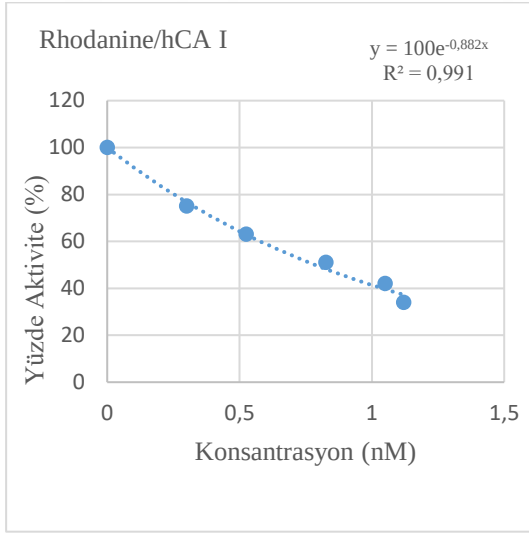
4.4.2 Rhodanine bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Rhodanine bileşiğinin hCA I enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 10 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 birim olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde kullanılmış olup hesaplamalarda Rhodanine'in 133.18 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı gözlenmiştir. İlk tekrarda aktivite 40 µL'de 75 birim iken, en yüksek hacim olan 150 µL'de 34 birime kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir azalma eğilimi göstermiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.26). Bu sonuçlara ait inhibisyon eğrileri Şekil 4.67, Şekil 4.68 ve Şekil 4.69'da sunulmuştur. Grafikler, Rhodanine'in hCA I üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

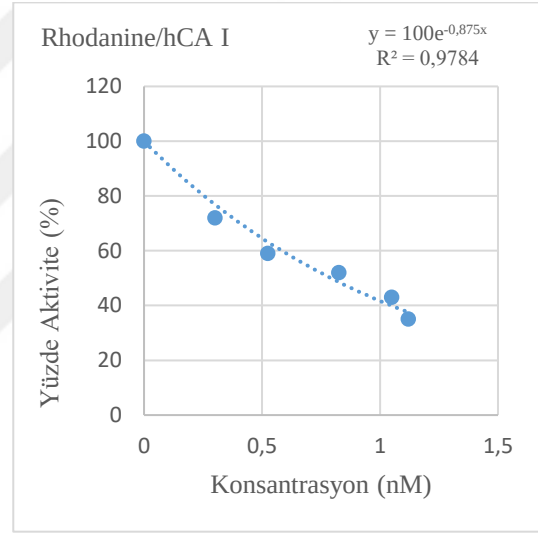
Tablo 4.26: Rhodanine bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
40 µL	75
70 µL	63
110 µL	51
140 µL	42
150 µL	34

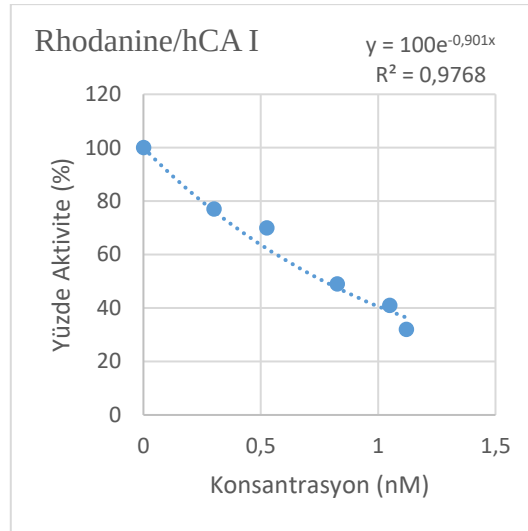
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
40 µL	72
70 µL	59
110 µL	52
140 µL	43
150 µL	35
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
40 µL	77
70 µL	70
110 µL	49
140 µL	41
150 µL	32

Şekil 4.66: hCA I inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.67: hCA I inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar)

Şekil 4.68: hCA I inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3.Tekrar)

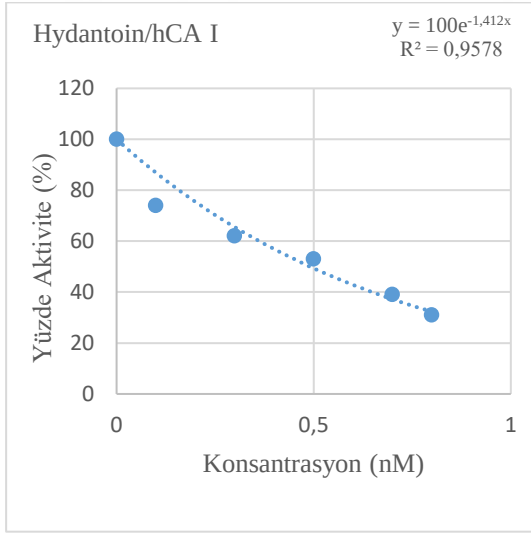
4.4.3 Hydantoin bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Hydantoin bileşiğinin hCA I enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 10 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde uygulanmış olup hesaplamalarda Hydantoin'in 100.08 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı gözlenmiştir. İlk tekrarda aktivite 10 µL'de iken, 80 µL'de 31'e kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir azalma eğilimi göstermiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.27). Bu sonuçlara ait inhibisyon eğrileri Şekil 4.70, Şekil 4.71 ve Şekil 4.72'de sunulmuştur. Grafikler, Hydantoin'in hCA I üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

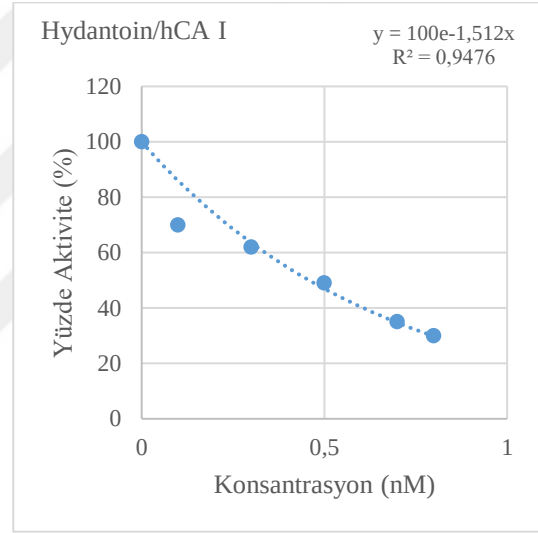
Tablo 4.27: Hydantoin bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	74
30 µL	62
50 µL	53
70 µL	39
80 µL	31

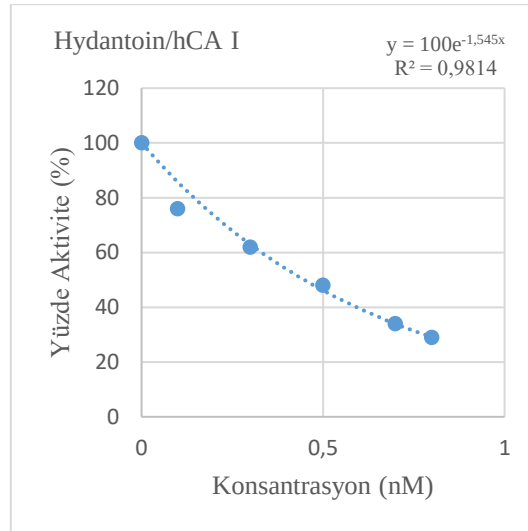
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	70
30 µL	62
50 µL	49
70 µL	35
80 µL	30
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	76
30 µL	62
50 µL	48
70 µL	34
80 µL	29

Şekil 4.69: hCA I inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.70: hCA I inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.71: hCA I inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar)

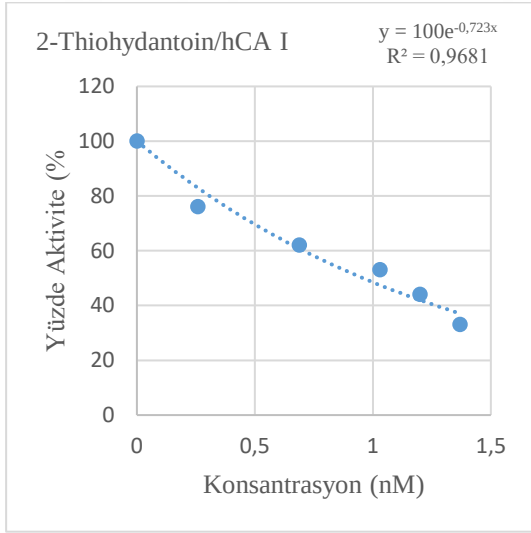
4.4.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

2-Thiohydantoin bileşiğinin hCA I enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon ortamına 10 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney süresince çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde uygulanmış olup hesaplamalarda 2-Thiohydantoin'in 116.14 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı gözlenmiştir. İlk tekrarda aktivite 30 µL'de 76 iken, en yüksek hacim olan 160 µL'de 33'e kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir azalma eğilimi göstermiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.28). Bu sonuçlara karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.73, Şekil 4.74 ve Şekil 4.75'de sunulmuştur. Grafikler, 2-Thiohydantoin'in hCA I üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

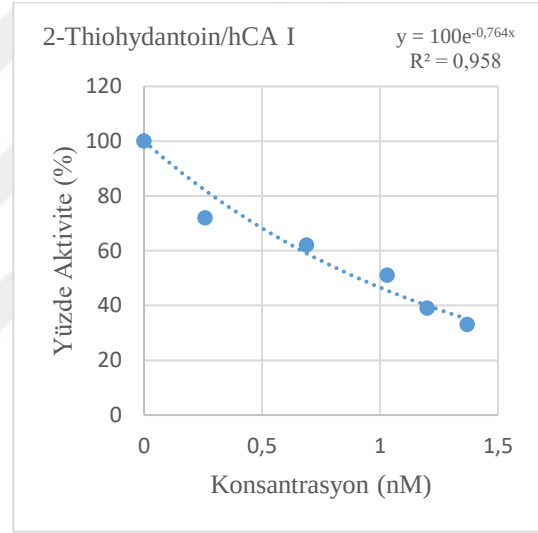
Tablo 4.28: 2-Thiohydantoin bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 µL	76
80 µL	62
120 µL	53
140 µL	44
160 µL	33

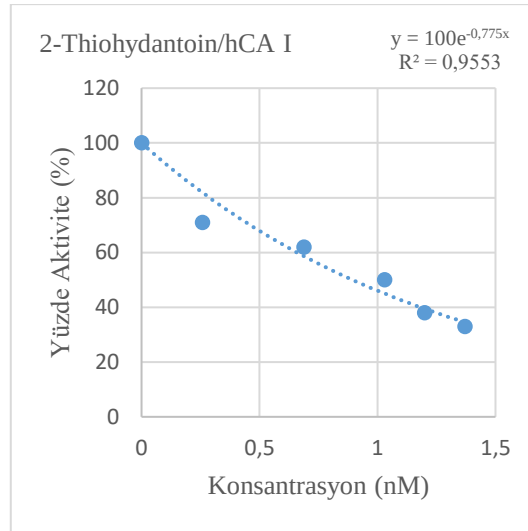
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 µL	72
80 µL	62
120 µL	51
140 µL	39
160 µL	33
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 µL	71
80 µL	62
120 µL	50
140 µL	38
160 µL	33

Şekil 4.72: hCA I inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.73: hCA I inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.74: hCA I inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3.Tekrar)

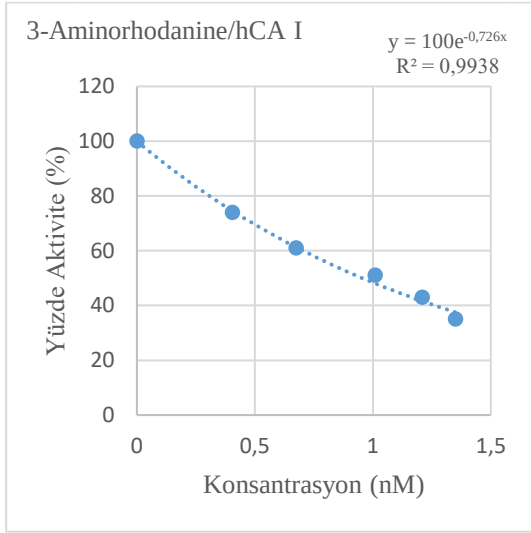
4.4.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

3-Aminorhodanine bileşiğinin hCA I enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 10 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde kullanılmış, hesaplamalarda 3-Aminorhodanine'in 148.20 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı gözlenmiştir. İlk tekrarda aktivite 60 µL'de 74 iken, en yüksek hacim olan 200 µL'de 35'e kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir azalma eğilimi göstermiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.29). Bu verilere ait inhibisyon eğrileri Şekil 4.76, Şekil 4.77 ve Şekil 4.78'de sunulmuştur. Grafikler, 3-Aminorhodanine'in hCA I üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

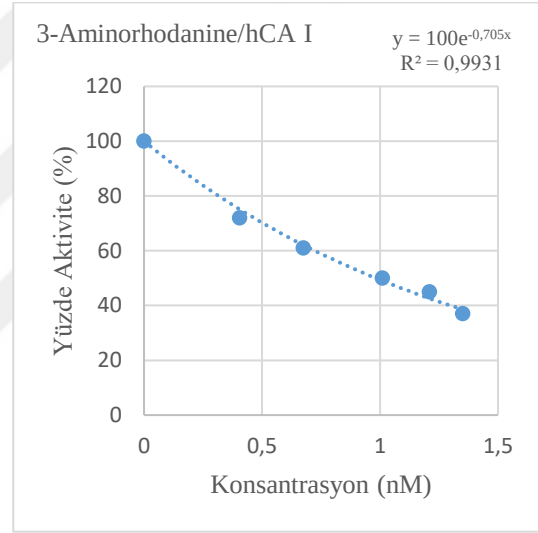
Tablo 4.29: 3-Aminorhodanine bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
60 µL	74
100 µL	61
150 µL	51
180 µL	43
200 µL	35

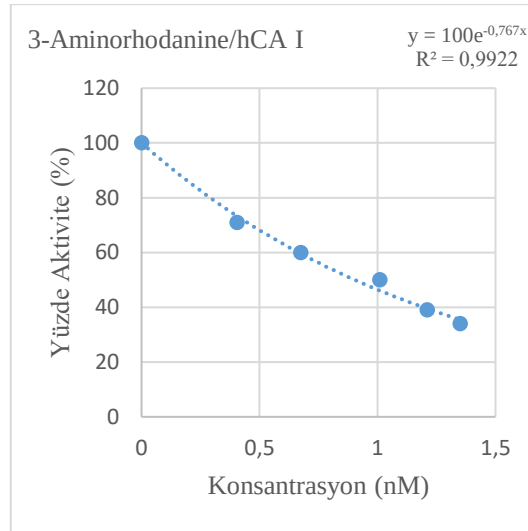
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
60 µL	72
100 µL	61
150 µL	50
180 µL	45
200 µL	37
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
60 µL	71
100 µL	60
150 µL	50
180 µL	39
200 µL	34

Şekil 4.75: hCA I inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.76: hCA I inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar)

Şekil 4.77: hCA I inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar)

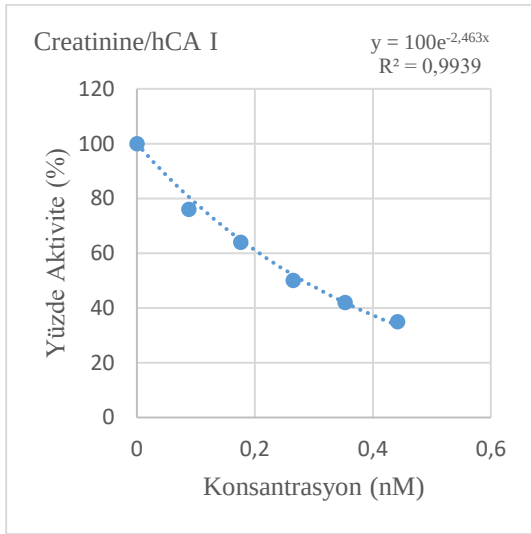
4.4.6 Creatinine bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Creatinine bileşiğinin hCA I enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımında 10 µL enzim kullanılmış ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney süresince çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde uygulanmış, hesaplamalarda Creatinine'in 113.12 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesi düzenli olarak azalmıştır. İlk tekrarda aktivite 10 µL'de 76 iken, 50 µL'de 35'e kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer değerler vermiş ve aynı azalma eğilimini sürdürmüştür (Tablo 4.30). Bu sonuçlara karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.79, Şekil 4.80 ve Şekil 4.81'de sunulmuştur. Grafikler, Creatinine'in hCA I üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

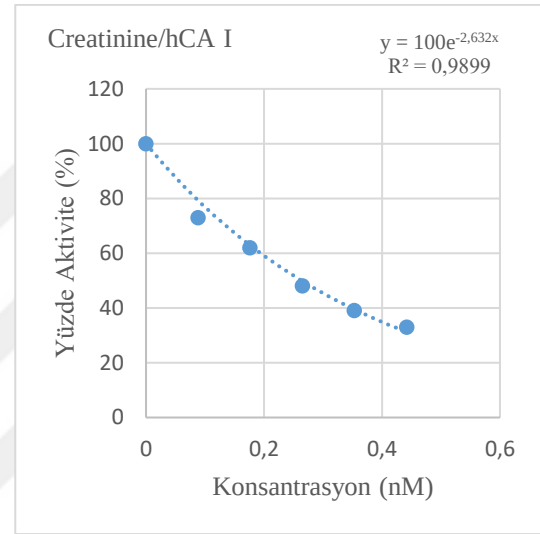
Tablo 4.30: Creatinine bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	76
20 µL	64
30 µL	50
40 µL	42
50 µL	35
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	73

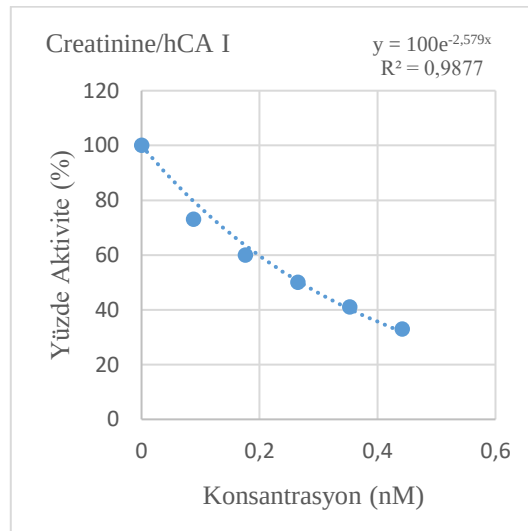
20 µL	62
30 µL	48
40 µL	39
50 µL	33
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	73
20 µL	60
30 µL	50
40 µL	41
50 µL	33

Şekil 4.78: hCA I inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)

Şekil 4.79: hCA I inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar)

Şekil 4.80: hCA I inhibisyon eğrisi – Creatinine (3.Tekrar)

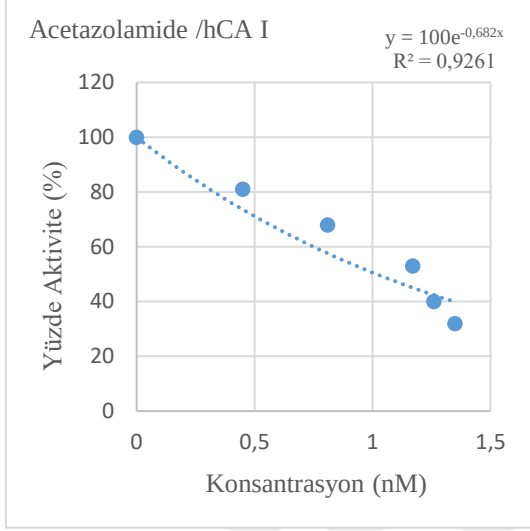
4.4.7 Acetazolamide Creatinine bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Acetazolamide bileşiğinin Karbonik Anhidraz I (hCA I) enzimi üzerindeki inhibitör etkisini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 10 µL enzim eklenmiş ve kontrol grubunun enzim aktivitesi 100 olarak kabul edilmiştir. Deneyler boyunca Acetazolamide çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş formda kullanılmış olup, hesaplamalarda bileşiğin 222.25 g/mol olan moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar halinde elde edilen deneysel sonuçlar Tablo 4.31’de sunulmuştur. Tablo 4.31 incelendiğinde, inhibitör konsantrasyonunun artmasıyla birlikte hCA I enzim aktivitesinin düzenli ve konsantrasyona bağlı olarak azaldığı açıkça görülmektedir. İlk tekrarda enzim aktivitesinin 100 µL’de %81 olduğu, artan inhibitör miktarıyla birlikte 300 µL’de %32’ye kadar gerilediği belirlenmiştir. İkinci tekrarda (Şekil 4.82) benzer bir eğilim izlenmiş; aktivitenin 100 µL’de %81’den 300 µL’de %32’ye düştüğü gözlenmiştir. Üçüncü tekrarda ise (Şekil 4.83 ve Şekil 4.84) enzim aktivitesinin 100 µL’de %80 olduğu, inhibitör konsantrasyonunun artmasına bağlı olarak 300 µL’de %31’e kadar azaldığı tespit edilmiştir. Üç tekrardan elde edilen sonuçların birbirine oldukça yakın olması, deneylerin tekrarlanabilir ve güvenilir olduğunu göstermektedir. Elde edilen veriler birlikte değerlendirildiğinde, Acetazolamide bileşiğinin hCA I enzimi üzerinde belirgin ve doz-bağımlı bir inhibitör etki gösterdiği açıkça ortaya konmuştur.

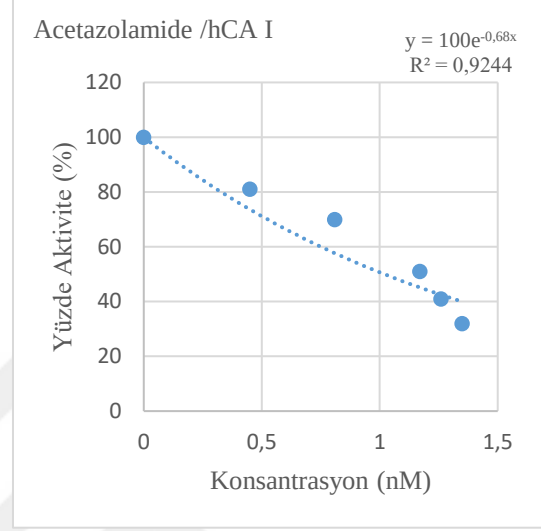
Tablo 4.31: Acetazolamide bileşiğinin hCA I enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
100 µL	81
180 µL	68
260 µL	53
280 µL	40
300 µL	32
Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
100 µL	81
180 µL	70
260 µL	51
280 µL	41
300 µL	32
Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite

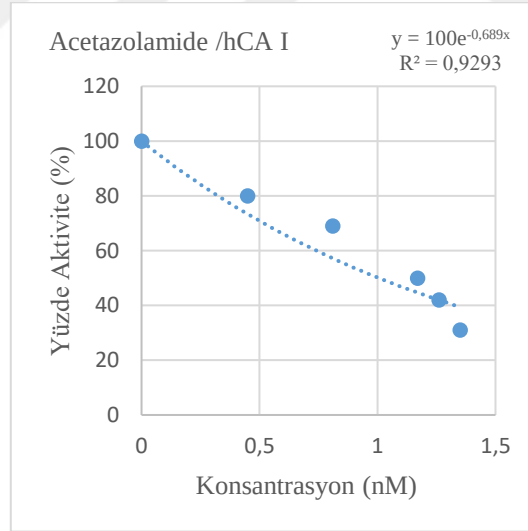
100 µL	80
180 µL	69
260 µL	50
280 µL	42
300 µL	31

Şekil 4.81: hCA I inhibisyon eğrisi – Acetazolamide (1.Tekrar)

Şekil 4.82: hCA I inhibisyon eğrisi – Acetazolamide (2.Tekrar)

Şekil 4.83: hCA I inhibisyon eğrisi – Acetazolamide (3.Tekrar)

CA I enzimi için yapılan IC_{50} değerlendirmesinde, Acetazolamide standart inhibitör olarak kullanılmıştır. Bileşiklere ait IC_{50} ve R^2 değerleri Tablo 4.32’de verilmiştir. Standart inhibitörün IC_{50} değerinin 1010 ± 10 nM olması, hCA I için etkili olmakla birlikte belirli bir konsantrasyon gerektiren bir profil ortaya koymaktadır. Tablo incelendiğinde, test edilen bileşiklerin çoğunun Acetazolamide’den daha düşük IC_{50} değerlerine sahip olduğu görülmektedir. Creatinine ($271,1 \pm 10$ nM) ve Hydantoin ($465,8 \pm 20$ nM) en düşük IC_{50} değerlerine sahip bileşikler olup, hCA I üzerinde en güçlü inhibitör etkiyi gösteren adaylardır. Thiazolidin-2,4-dione ($539,7 \pm 2$ nM) de bu iki bileşiği takip ederek daha yüksek bir inhibisyon potansiyeli sergilemektedir. Rhodanine ($782,3 \pm 10$ nM) ve 2-Thiohydantoin ($919,9 \pm 30$ nM) değerleri standart inhibitörden daha düşük olup etkili inhibitörler arasında yer almaktadır, ancak güçleri önceki bileşiklere kıyasla daha orta düzeydedir. 3-Aminorhodanine (947 ± 40 nM) ise Acetazolamide’e oldukça yakın bir IC_{50} değeri vermiştir. Genel olarak Tablo 4.32, bileşiklerin büyük çoğunluğunun hCA I üzerinde Acetazolamide’den daha güçlü inhibitör etki gösterdiğini; özellikle Creatinine ve Hydantoin’in en yüksek potansiyele sahip bileşikler olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4.32: Bileşiklerin hCA I inhibisyonuna ait IC_{50} ve R^2 değerleri

Bileşikler/Enzimler	hCA I	
	IC_{50} (nM)	R^2
Thiazolidin-2,4-dione	$539,7 \pm 2$	0,9894
Rhodanine	$782,3 \pm 10$	0,9821
Hydantoin	$465,8 \pm 20$	0,9623
2-Thiohydantoin	$919,9 \pm 30$	0,9605
3-Aminorhodanine	947 ± 40	0,993
Creatinine	$271,1 \pm 10$	0,9905
Acetazolamide	1010 ± 10	0,9266

4.5 Karbonik anhidraz II enzim inhibisyon sonuçları

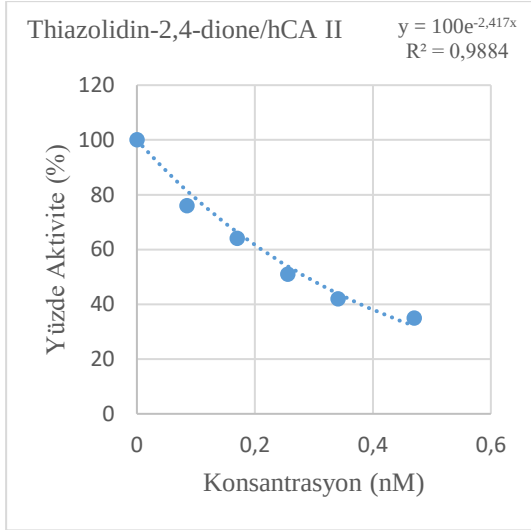
Bu bölümde, çalışmada incelenen bileşiklerin karbonik anhidraz II (hCA II) enzimi üzerindeki inhibisyon etkilerine ait sonuçlar sunulmuş ve elde edilen bulgular standart inhibitör ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

4.5.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiminin Karbonik Anhidraz II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

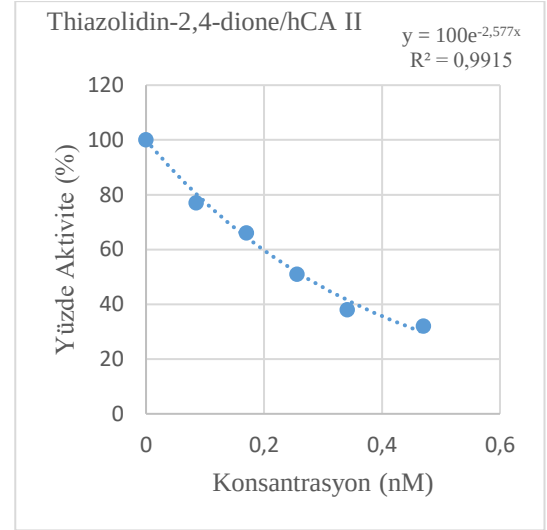
Thiazolidin-2,4-dione bileşiminin hCA II enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 5 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde kullanılmış, hesaplamalarda Thiazolidin-2,4-dione'nin 117.12 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli olarak azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 10 µL'de 76 iken, 55 µL'de 35'e kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer değerler üretmiş ve aynı azalma eğilimini sürdürmüştür (Tablo 4.33). Bu verilere karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.85, Şekil 4.86 ve Şekil 4.87'de sunulmuştur. Grafikler, Thiazolidin-2,4-dione'nin hCA II üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.33: Thiazolidin-2,4-dione bileşiminin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

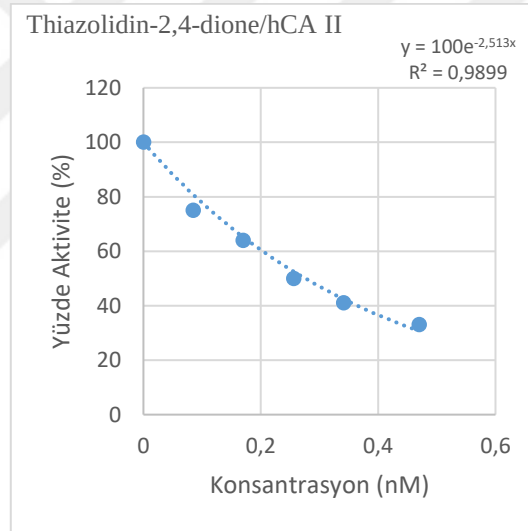
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	76
20 µL	64
30 µL	51
40 µL	42
55 µL	35
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	77
20 µL	66
30 µL	51
40 µL	38
55 µL	32
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	75
20 µL	64
30 µL	50
40 µL	41
55 µL	33

Şekil 4.84: hCA II inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1.Tekrar)

Şekil 4.85: hCA II inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2.Tekrar)

Şekil 4.86: hCA II inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (3.Tekrar)

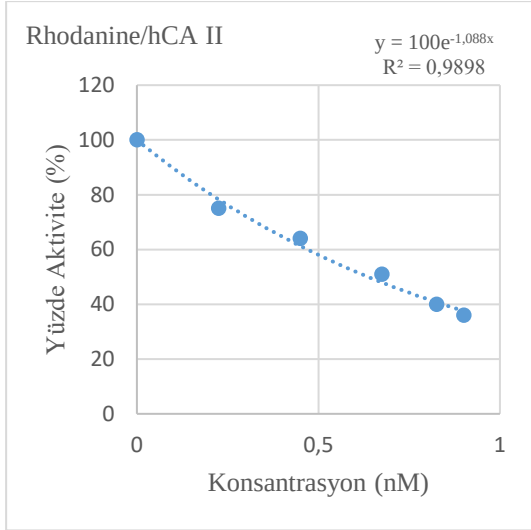
4.5.2 Rhodanine bileşiğinin Karbonik Anhidraz II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Rhodanine bileşiğinin hCA II enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 5 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde uygulanmış, hesaplamalarda Rhodanine'in 133.18 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli olarak azaldığı

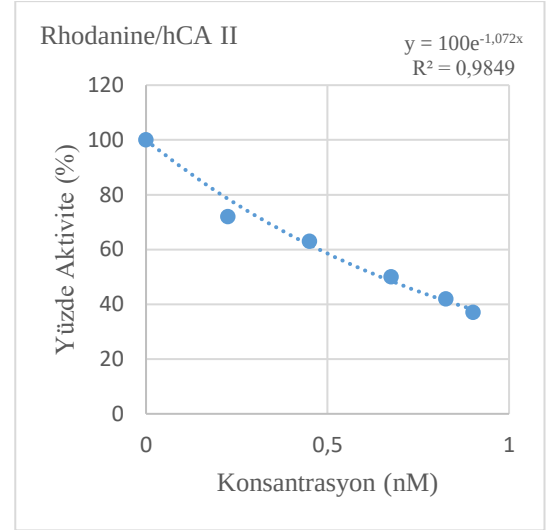
gözlenmiştir. İlk tekrarda aktivite 30 μL 'de 75 iken, en yüksek hacim olan 120 μL 'de 36'ya düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir azalma eğilimi göstermiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.34). Bu verilere ilişkin inhibisyon eğrileri Şekil 4.88, Şekil 4.89 ve Şekil 4.90'da sunulmuştur. Grafikler, Rhodanine'in hCA II üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.34: Rhodanine bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

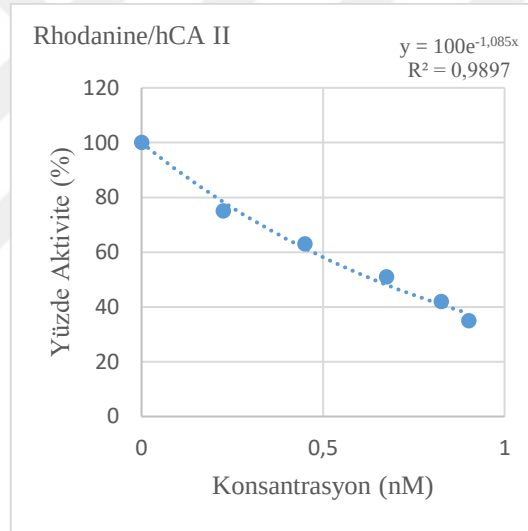
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 μL	75
60 μL	64
90 μL	51
110 μL	40
120 μL	36
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 μL	72
60 μL	63
90 μL	50
110 μL	42
120 μL	37
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 μL	75
60 μL	63
90 μL	51
110 μL	42
120 μL	35

Şekil 4.87: hCA II inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.88: hCA II inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar)

Şekil 4.89: hCA II inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3.Tekrar)

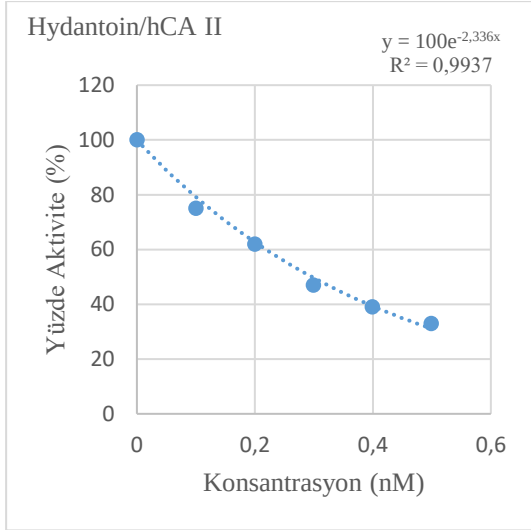
4.5.3 Hydantoin bileşiğinin Karbonik Anhidraz II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Hydantoin bileşiğinin hCA II enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 5 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik tüm ölçümlerde çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde kullanılmış, hesaplamalarda Hydantoin'in 100,08 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli olarak azaldığı

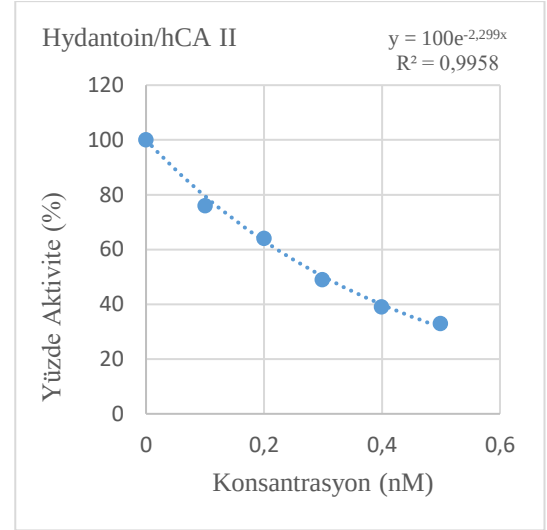
görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 10 μL 'de 75 iken, 50 μL 'de 33'e kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da aynı eğilimi göstermiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.35). Bu verilere karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.91, Şekil 4.92 ve Şekil 4.93'de sunulmuştur. Grafikler, Hydantoin'in hCA II üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.35: Hydantoin bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

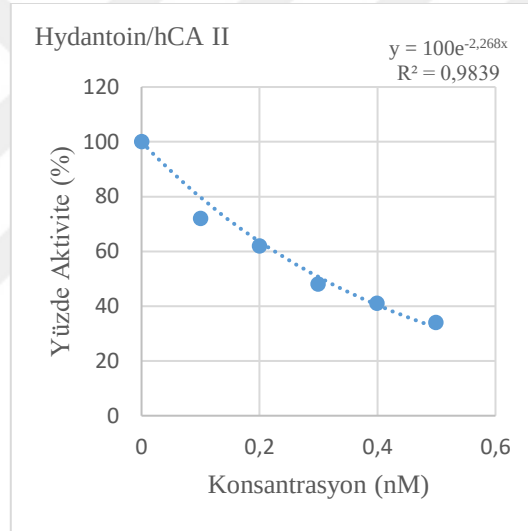
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 μL	75
20 μL	62
30 μL	47
40 μL	39
50 μL	33
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 μL	76
20 μL	64
30 μL	49
40 μL	39
50 μL	33
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 μL	72
20 μL	62
30 μL	48
40 μL	41
50 μL	34

Şekil 4.90: hCA II inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.91: hCA II inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.92: hCA II inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar)

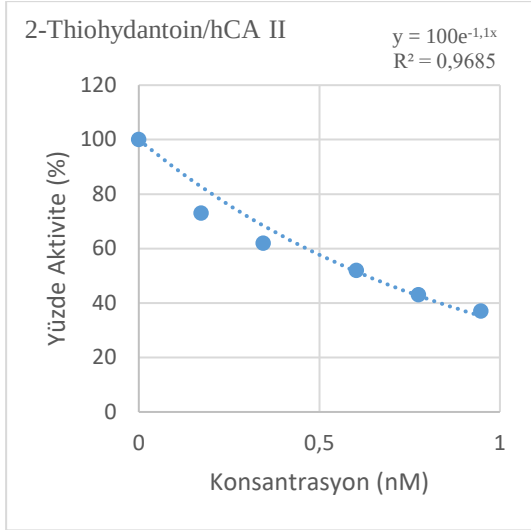
4.5.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin Karbonik Anhidraz II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

2-Thiohydantoin bileşiğinin hCA II enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon ortamına 5 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde uygulanmış, hesaplamalarda 2-Thiohydantoin'in 116.14 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli olarak azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 20 µL'de 73 iken, en yüksek hacim olan

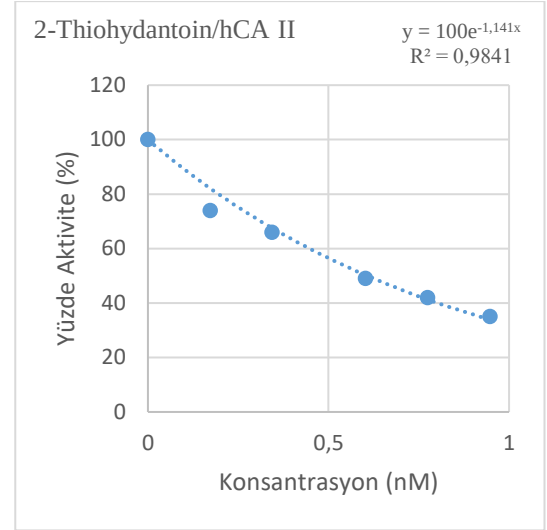
110 μL 'de 37'ye düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir azalma eğilimi göstermiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.36). Bu verilere karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.94, Şekil 4.95 ve Şekil 4.96'da sunulmuştur. Grafikler, 2-Thiohydantoin'in hCA II üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.36: 2-Thiohydantoin bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

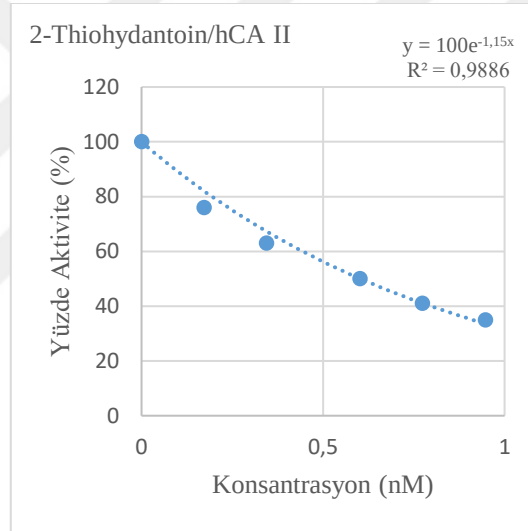
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
20 μL	73
40 μL	62
70 μL	52
90 μL	43
110 μL	37
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
20 μL	74
40 μL	66
70 μL	49
90 μL	42
110 μL	35
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
20 μL	76
40 μL	63
70 μL	50
90 μL	41
110 μL	35

Şekil 4.93: hCA II inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.94: hCA II inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.95: hCA II inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3.Tekrar)

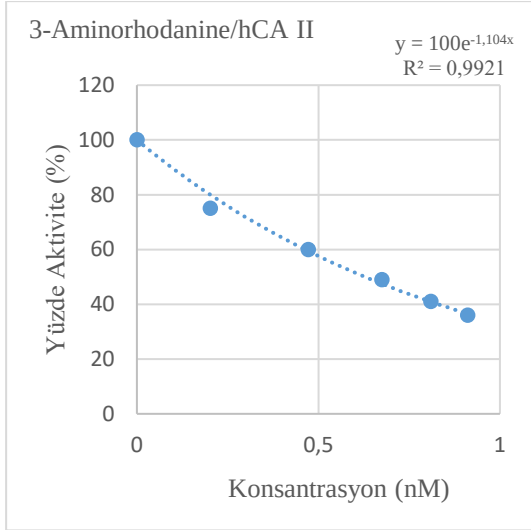
4.5.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin Karbonik Anhidraz II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

3-Aminorhodanine bileşiğinin hCA II enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 5 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde kullanılmış, hesaplamalarda 3-Aminorhodanine'in 148.20 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli olarak azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 30 µL'de 75 iken, en yüksek hacim olan

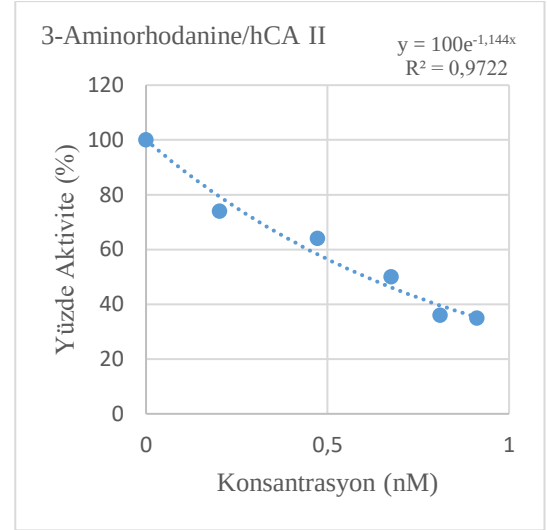
135 μL 'de 36'ya kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer azalma eğilimleri göstermiş ve elde edilen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.37). Bu verilere karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.97, Şekil 4.98 ve Şekil 4.99'da sunulmuştur. Grafikler, 3-Aminorhodanine'in hCA II üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.37: 3-Aminorhodanine bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

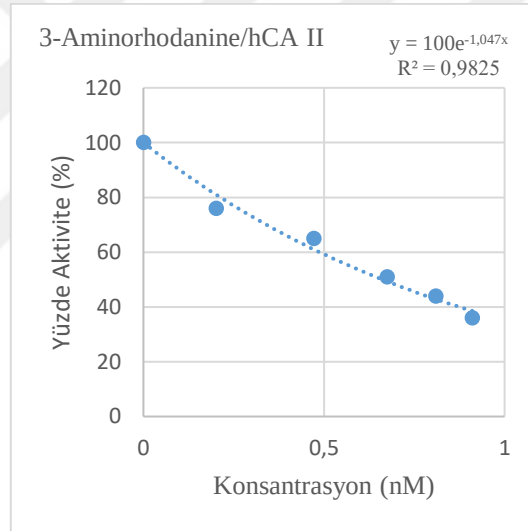
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 μL	75
70 μL	60
100 μL	49
120 μL	41
135 μL	36
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 μL	74
70 μL	64
100 μL	50
120 μL	35
135 μL	36
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 μL	76
70 μL	65
100 μL	51
120 μL	44
135 μL	36

Şekil 4.96: hCA II inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.97: hCA II inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar)

Şekil 4.98: hCA II inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar)

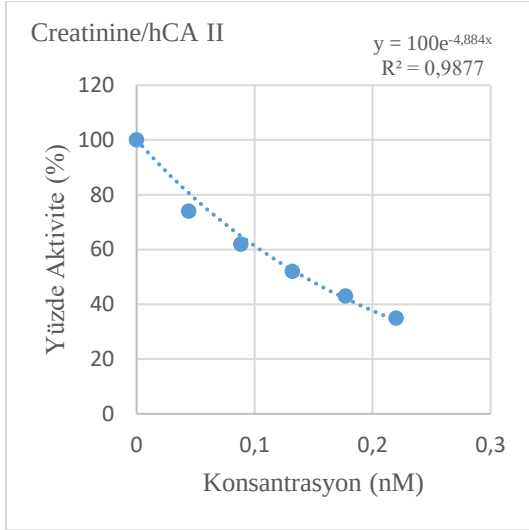
4.5.6 Creatinine bileşiğinin Karbonik Anhidraz II (hCA II) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Creatinine bileşiğinin hCA II enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 5 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney süresince çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde kullanılmış, hesaplamalarda Creatinine'in 113.12 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör hacmi arttıkça enzim aktivitesinin düzenli olarak azaldığı görülmüştür. İlk

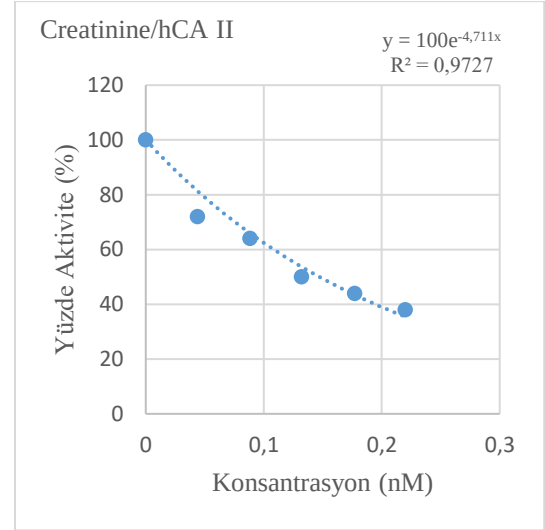
tekrarda aktivite 5 μL 'de 74 iken 25 μL 'de 35'e kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da aynı trendi göstermiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.38). Bu verilere karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.100, Şekil 4.101 ve Şekil 4.102'de sunulmuştur. Grafikler, Creatinine'in hCA II üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.38: Creatinine bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

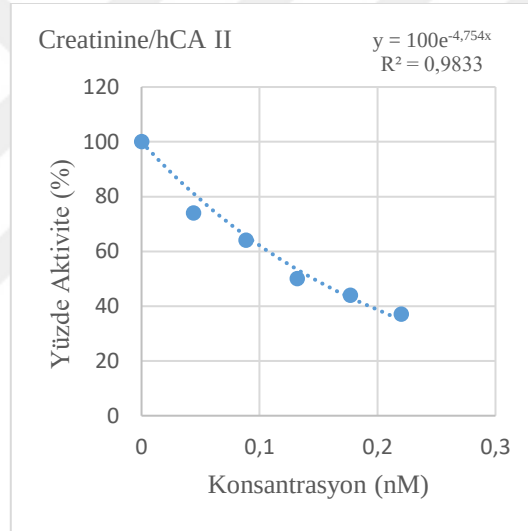
1.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
5 μL	74
10 μL	62
16 μL	52
20 μL	43
25 μL	35
2.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
5 μL	72
10 μL	64
16 μL	50
20 μL	44
25 μL	38
3.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
5 μL	74
10 μL	64
16 μL	50
20 μL	44
25 μL	37

Şekil 4.99: hCA II inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)

Şekil 4.100: hCA II inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar)

Şekil 4.101: hCA II inhibisyon eğrisi – Creatinine (3.Tekrar)

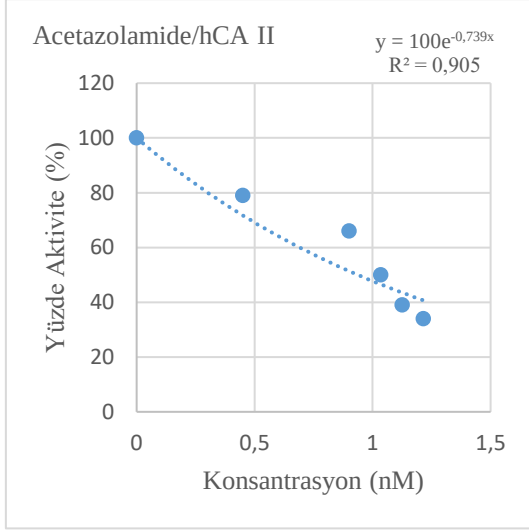
4.5.7 Acetazolamide bileşiğinin Karbonik Anhidraz II (hCA II) enzimi üzerine etkisinin incelenmesi (Standart inhibitör)

Acetazolamide bileşiğinin hCA II enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 10 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 1000 kat seyreltilmiş hâlde uygulanmış, hesaplamalarda Acetazolamide'in 222.25 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli bir şekilde azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 100 µL'de 79 iken, 270 µL'de 35'e

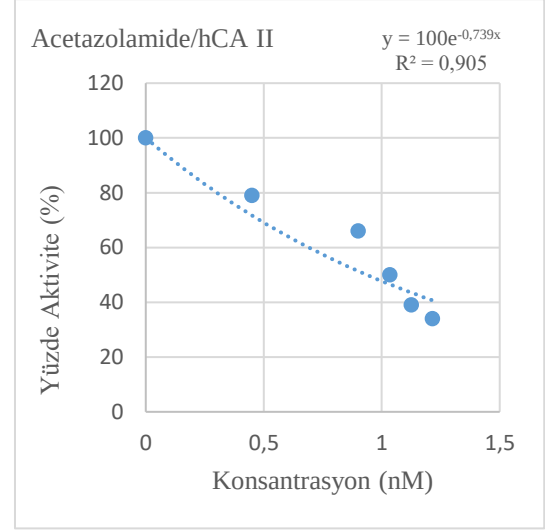
kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir azalma eğilimi göstermiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.39). Bu verilere karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.103, Şekil 4.104 ve Şekil 4.105’de sunulmuştur. Grafikler, Acetazolamide’in hCA II üzerinde konsantrasyona bağlı güçlü ve kararlı bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.39: Acetazolamide bileşiğinin hCA II enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

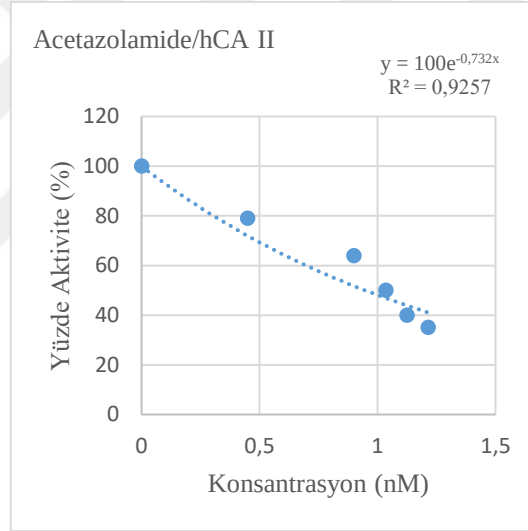
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
100 µL	79
200 µL	64
230 µL	50
250 µL	40
270 µL	35
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
100 µL	79
200 µL	66
230 µL	50
250 µL	39
270 µL	34
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
100 µL	79
200 µL	64
230 µL	49
250 µL	40
270 µL	36

Şekil 4.102: hCA II inhibisyon eğrisi – Acetazolamide (1.Tekrar)

Şekil 4.103: hCA II inhibisyon eğrisi – Acetazolamide (2.Tekrar)

Şekil 4.104: hCA II inhibisyon eğrisi – Acetazolamide (3.Tekrar)

hCA II enzimi için hesaplanan IC_{50} ve R^2 değerleri Tablo 4.38’de sunulmuştur. Bu değerlendirmede Acetazolamide standart inhibitör olarak kullanılmış ve IC_{50} değerinin 945 nM olması, diğer bileşiklerin karşılaştırılması için temel referans noktası oluşturmıştır. Tablo incelendiğinde, test edilen bileşiklerin büyük çoğunluğunun Acetazolamide’den daha düşük IC_{50} değerleri sergilediği görülmektedir. Özellikle Creatinine (144.9 nM) en düşük IC_{50} değerine sahip bileşik olup, hCA II inhibisyonunda en yüksek etkiyi göstermiştir. Bunun ardından Thiazolidin-2,4-dione (277.1 nM) ve Hydantoin (301.2 nM) gelmekte olup, her iki bileşik de standart inhibitörden belirgin şekilde daha güçlü bir inhibitör etki sunmaktadır. 2-

Thiohydantoin (613.3 nM), 3-Aminorhodanine (631.7 nM) ve Rhodanine (640.7 nM) değerleri ise Acetazolamide'den daha düşük olmakla birlikte önceki bileşiklere kıyasla orta düzeyde bir inhibisyon potansiyeli ortaya koymaktadır. Tüm bileşikler için R^2 değerlerinin 0.98'e yakın olması, doz-yanıt eğrilerinin güvenilir ve tekrarların tutarlı olduğunu göstermektedir. Genel olarak Tablo 4.40, bileşiklerin çoğunun hCA II üzerinde Acetazolamide'den daha güçlü inhibitör özellik sergilediğini; özellikle Creatinine, Thiazolidin-2,4-dione ve Hydantoinin en yüksek potansiyele sahip adaylar olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4.40: Bileşiklerin hCA II inhibisyonuna ait IC_{50} ve R^2 değerleri

Bileşikler/Enzimler	hCA II	
	IC_{50} (nM)	R^2
Thiazolidin-2,4-dione	277,1 $\pm$ 10	0,9899
Rhodanine	640,7 $\pm$ 5	0,9881
Hydantoin	301,2 $\pm$ 4	0,9911
2-Thiohydantoin	613,3 $\pm$ 10	0,9804
3-Aminorhodanine	631,7 $\pm$ 30	0,9823
Creatinine	144,9 $\pm$ 3	0,9812
Acetazolamide	945 $\pm$ 6,6	0,9204

4.6 Kollajenaz enzimi inhibisyon sonuçları

Bu bölümde, test edilen bileşiklerin kollajenaz enzimi üzerindeki inhibisyon etkilerine ait sonuçlar sunulmuş ve elde edilen bulgular standart inhibitör ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

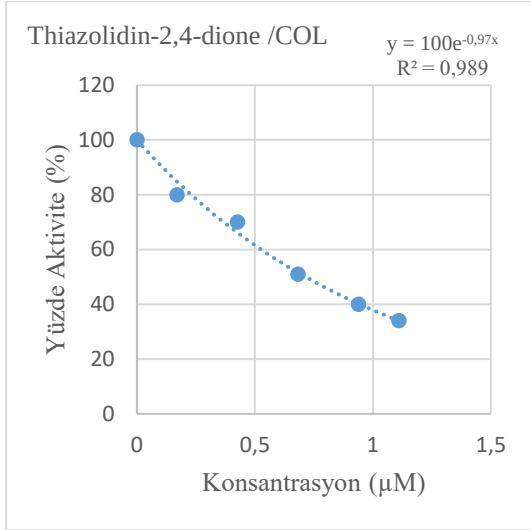
4.6.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin Kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 50 μ L enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney boyunca çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş hâlde uygulanmış, hesaplamalarda Thiazolidin-2,4-dione'nin 117.12 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör hacmi arttıkça enzim aktivitesinin düzenli bir şekilde azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 2 μ L'de 80 iken,

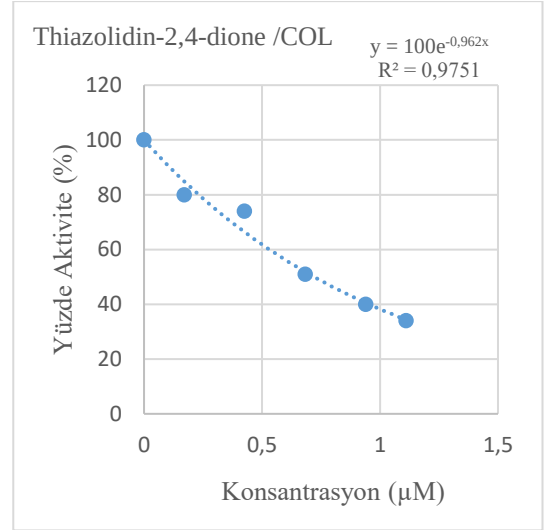
13 µL’de 34’e kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir azalma eğilimi göstermiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.41). Bu verilere karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.106, Şekil 4.107 ve Şekil 4.108’de sunulmuştur. Grafikler, Thiazolidin-2,4-dione’nin kollajenaz üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.41: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

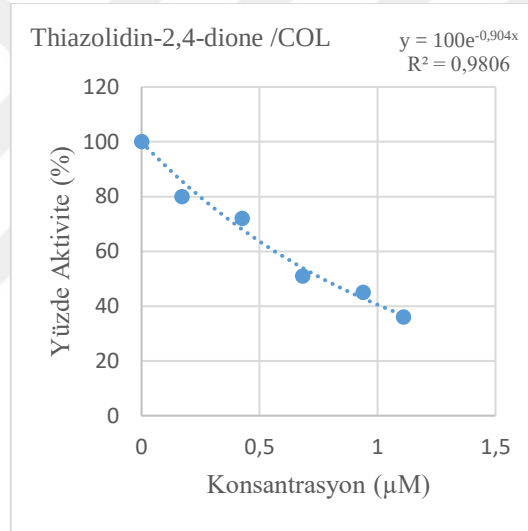
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
2 µL	80
5 µL	70
8 µL	51
11 µL	40
13 µL	34
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
2 µL	80
5 µL	74
8 µL	51
11 µL	39
13 µL	35
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
2 µL	80
5 µL	72
8 µL	51
11 µL	41
13 µL	35

Şekil 4.105: COL inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1.Tekrar)

Şekil 4.106: COL inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2.Tekrar)

Şekil 4.107: COL inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (3.Tekrar)

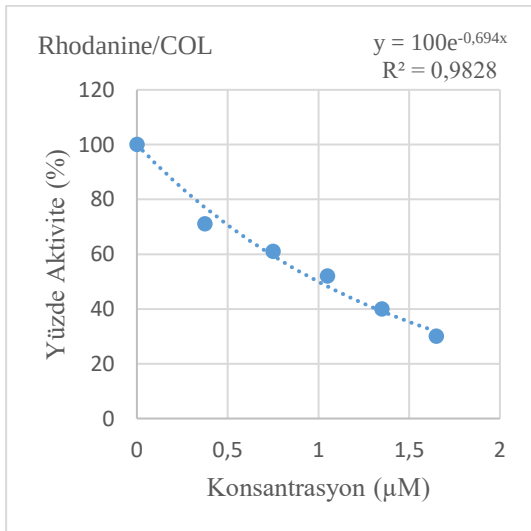
4.6.2 Rhodanine bileşiğinin Kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Rhodanine bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 50 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney süresince çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş hâlde uygulanmış, hesaplamalarda Rhodanine'in 133.18 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör hacmi arttıkça enzim aktivitesinin düzenli olarak azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 5 µL'de 71 iken, 22 µL'de 30'a kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir eğilim sergilemiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça

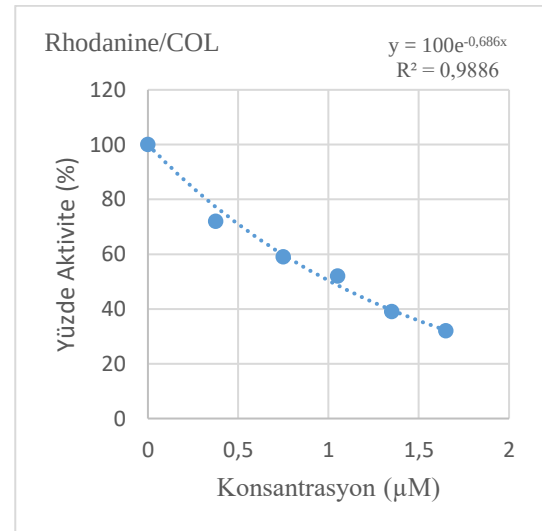
yakın çıkmıştır (Tablo 4.42). Bu sonuçlara ilişkin inhibisyon eğrileri Şekil 4.109, Şekil 4.110 ve Şekil 4.111’de sunulmuştur. Grafikler, Rhodanine’in kollajenaz üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.42: Rhodanine bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

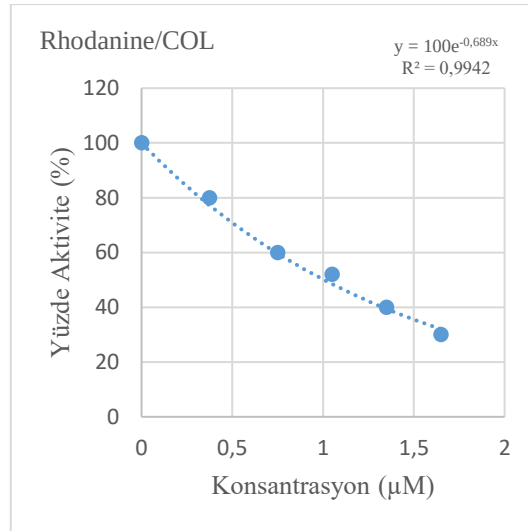
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
5 µL	71
10 µL	61
14 µL	52
18 µL	40
22 µL	30
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
5 µL	72
10 µL	59
14 µL	52
18 µL	39
22 µL	32
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
5 µL	80
10 µL	60
14 µL	52
18 µL	40
22 µL	30

Şekil 4.108: COL inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.109: COL inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar)

Şekil 4.110: COL inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3.Tekrar)

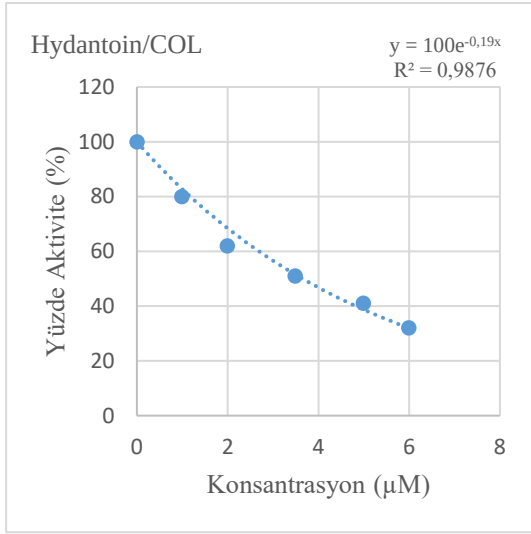
4.6.3 Hydantoin bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Hydantoin bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 50 µL enzim eklenmiş ve kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney süresince çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş hâlde uygulanmış, hesaplamalarda Hydantoin'in 100.08 g/mol moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca inhibitör hacmi arttıkça enzim aktivitesinin düzenli olarak azaldığı görülmüştür. İlk tekrarda aktivite 10 µL'de 80 iken, 60 µL'de 32'ye kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer azalma eğilimi göstermiş ve ölçülen değerler birbirine oldukça yakın çıkmıştır (Tablo 4.43). Bu sonuçlara karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.112, Şekil 4.113 ve Şekil 4.114'de sunulmuştur. Grafikler, Hydantoin'in kollajenaz üzerinde konsantrasyona bağlı belirgin bir inhibitör etki oluşturduğunu göstermektedir.

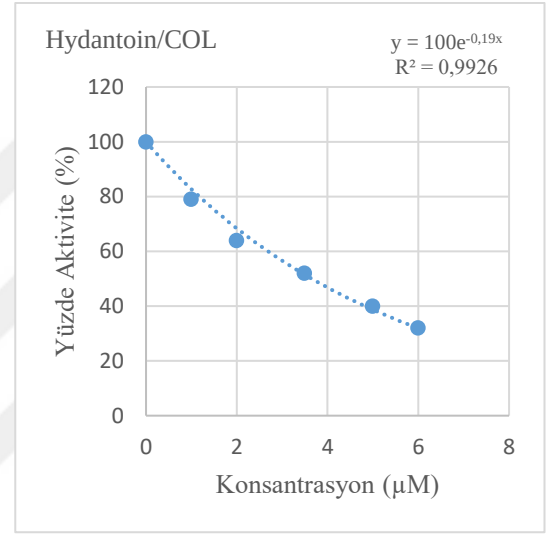
Tablo 4.43: Hydantoin bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	80
20 µL	62
35 µL	51
50 µL	41
60 µL	32
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	79

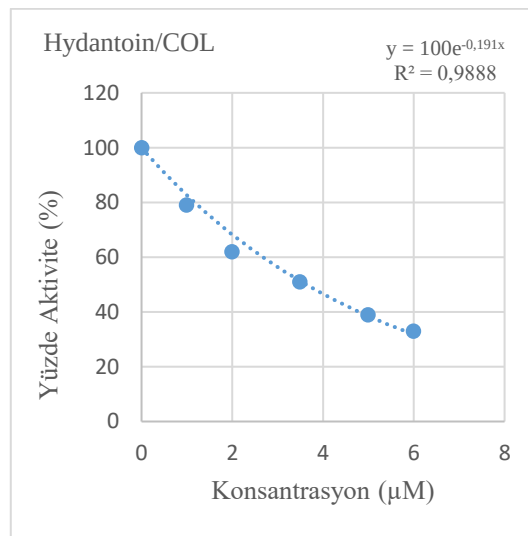
20 µL	64
35 µL	52
50 µL	40
60 µL	32
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	79
20 µL	62
35 µL	51
50 µL	39
60 µL	33

Şekil 4.111: COL inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.112: COL inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar)

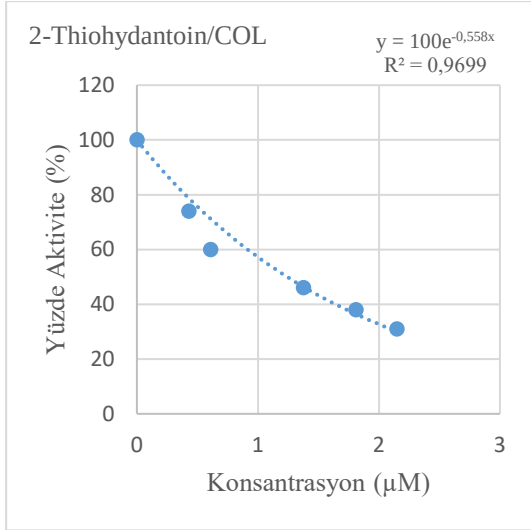
Şekil 4.113: COL inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar)

4.6.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

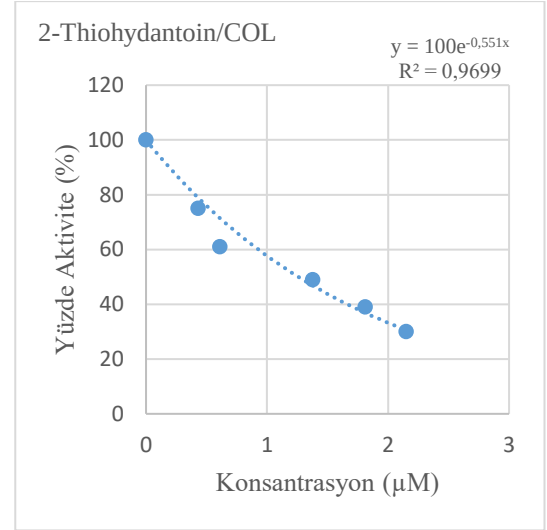
2-Thiohydantoin bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan deneylerde reaksiyon karışımına 50 µL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiştir. Bileşik deney süresince çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş hâlde uygulanmış olup hesaplamalarda 116.14 g/mol olan moleküler ağırlığı temel alınmıştır. Üç tekrar boyunca elde edilen sonuçlar, inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığını göstermektedir. İlk tekrarda aktivite 5 µL’de 74 iken 25 µL’de 31’e kadar gerilemiştir. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir düşüş profili sunmuş ve aktivitenin 5 µL’de 75 düzeyinden başlayarak 25 µL’de 30 seviyesine indiği görülmüştür. Tüm tekrarların birbirine oldukça yakın değerler üretmesi, 2-Thiohydantoin’in kollajenaz üzerinde doz artışıyla uyumlu, düzenli ve kararlı bir inhibitör etki oluşturduğunu ortaya koymaktadır (Tablo 4.44). Bu bulgulara karşılık gelen inhibisyon eğrileri Şekil 4.115, Şekil 4.116 ve Şekil 4.117’de verilmiştir. Grafikler, 2-Thiohydantoin’in kollajenaz enzimi üzerinde belirgin bir inhibisyon sağladığını göstermektedir.

Tablo 4.44: 2-Thiohydantoin bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

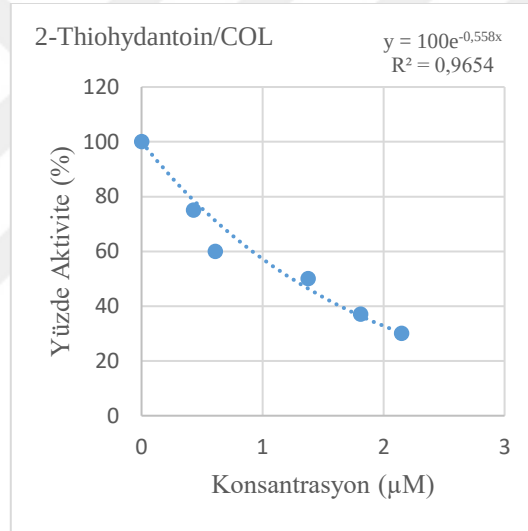
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
5 µL	74
10 µL	60
16 µL	46
21 µL	38
25 µL	31
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
5 µL	75
10 µL	61
16 µL	49
21 µL	39
25 µL	30
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
5 µL	75
10 µL	60
16 µL	50
21 µL	37
25 µL	30

Şekil 4.114: COL inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.115: COL inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.116: COL inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3.Tekrar)

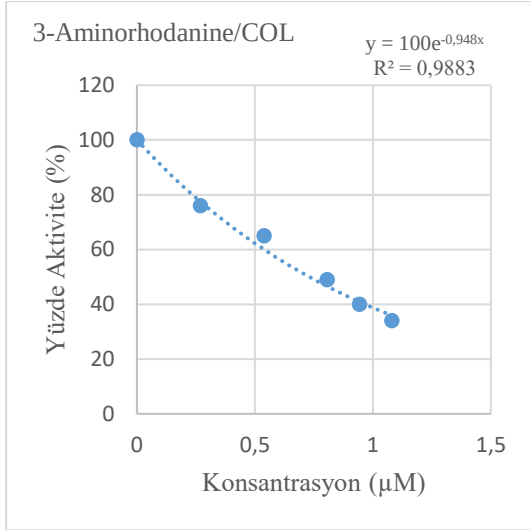
4.6.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

3-Aminorhodanine bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerindeki inhibitör etkisini değerlendirmek amacıyla yapılan deneylerde reaksiyon karışımına 50 μL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiş ve bileşik çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş şekilde uygulanmıştır. Hesaplamalarda bileşiğin 148.20 g/mol olan moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca elde edilen veriler, inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığını göstermektedir. İlk tekrarda aktivite 4 μL’de 76 iken 16 μL’de 34’e kadar gerilemiştir. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir eğilim sergilemiş;

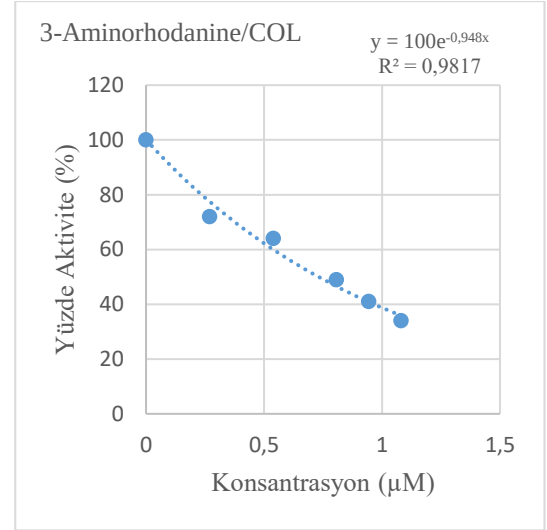
her iki tekrarda da aktivitenin düşük konsantrasyonlarda daha yüksek seyredip 16 μ L’de 34–35 düzeyine indiği görülmüştür. Bu uyumlu sonuçlar, 3-Aminorhodanine’in kollajenaz enzimi üzerinde doz artışıyla paralel, düzenli ve kararlı bir inhibisyon etkisi oluşturduğunu ortaya koymaktadır (Tablo 4.45). Bu sonuçlara ait inhibisyon eğrileri Şekil 4.118, Şekil 4.119 ve Şekil 4.120’de verilmiştir. Grafikler, 3-Aminorhodanine’in kollajenaz üzerinde belirgin bir inhibisyon sağladığını göstermektedir.

Tablo 4.45: 3-Aminorhodanine bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

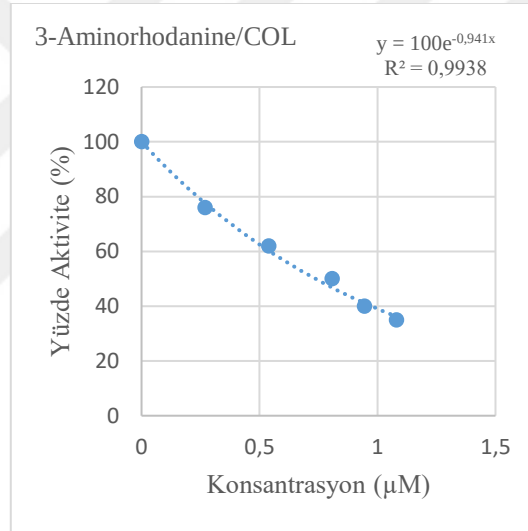
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
4 μL	76
8 μL	65
12 μL	49
14 μL	40
16 μL	34
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
4 μL	72
8 μL	64
12 μL	49
14 μL	41
16 μL	34
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
4 μL	76
8 μL	62
12 μL	50
14 μL	40
16 μL	35

Şekil 4.117: COL inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.118: COL inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar)

Şekil 4.119: COL inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar)

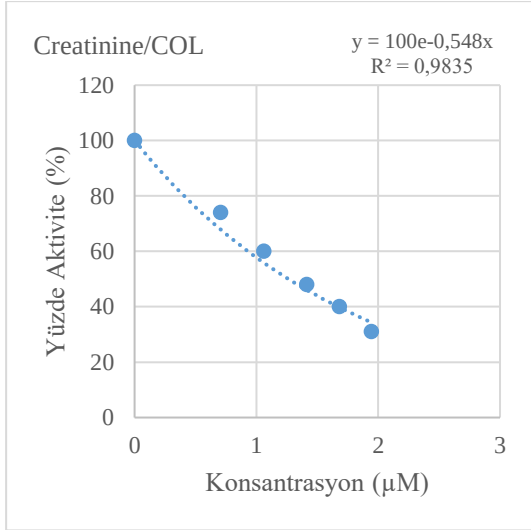
4.6.6 Creatinine bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Creatinine bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerindeki inhibitör etkisini incelemek amacıyla yapılan çalışmada reaksiyon karışımına 50 µL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiş ve bileşik çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş şekilde uygulanmıştır. Hesaplamalarda Creatinine'in 113.12 g/mol olan moleküler ağırlığı esas alınmıştır. Üç tekrar boyunca elde edilen sonuçlar, inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığını göstermektedir. İlk tekrarda aktivite 8 µL'de 74 iken 22 µL'de 31'e kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir eğilim sergilemiş; her iki tekrarda da

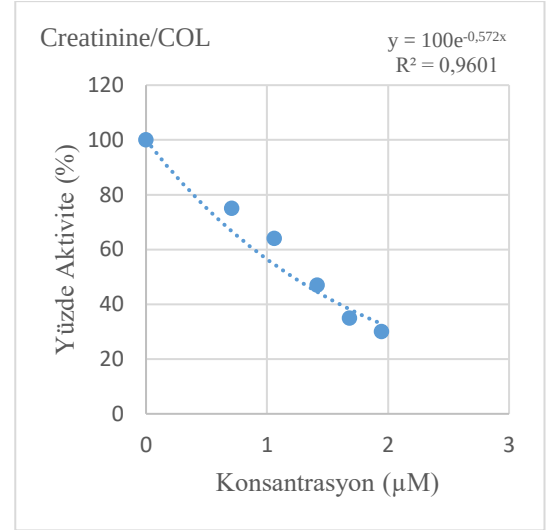
başlangıç değerlerinin yüksek olduğu, konsantrasyon arttıkça aktivitenin 30 düzeyine kadar gerilediği görülmüştür. Bu uyumlu sonuçlar, Creatinine'in kollajenaz enzimi üzerinde doz artışına duyarlı, düzenli ve kararlı bir inhibisyon oluşturduğunu ortaya koymaktadır (Tablo 4.46). Bu sonuçlara ilişkin inhibisyon eğrileri Şekil 4.121, Şekil 4.122 ve Şekil 4.123'de sunulmuş olup, Creatinine'in kollajenaz üzerindeki belirgin inhibitör etkisini açık şekilde göstermektedir.

Tablo 4.46: Creatinine bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

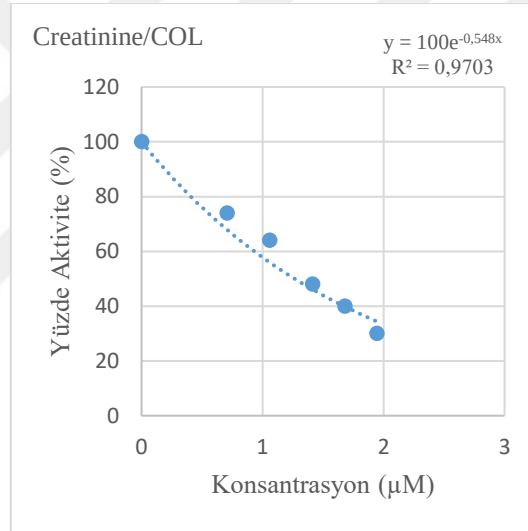
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
8 µL	74
12 µL	60
16 µL	48
19 µL	40
22 µL	31
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
8 µL	75
12 µL	64
16 µL	47
19 µL	35
22 µL	30
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
8 µL	74
12 µL	64
16 µL	48
19 µL	40
22 µL	30

Şekil 4.120: COL inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)

Şekil 4.121: COL inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar)

Şekil 4.122: COL inhibisyon eğrisi – Creatinine (3.Tekrar)

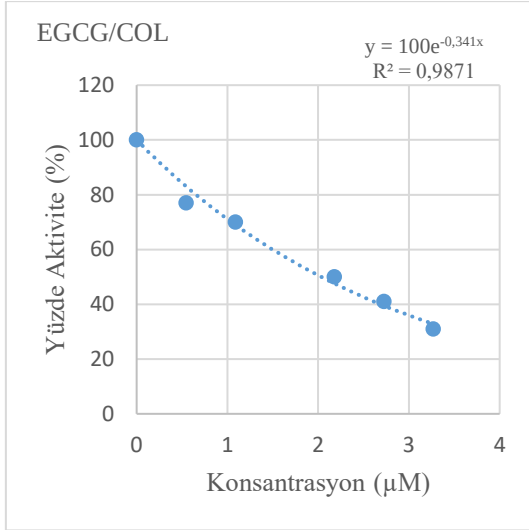
4.6.7 Epigallocatechin gallate bileşiğinin kollajenaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi (Standart inhibitör)

Epigallocatechin gallate (EGCG), bu çalışmada kollajenaz enzimi için standart inhibitör olarak kullanılmıştır. Deneylerde reaksiyon karışımında 40 µL enzim bulunmakta olup kontrol aktivitesi 100 olarak kabul edilmiştir. Bileşik çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş şekilde uygulanmıştır. Üç tekrar boyunca elde edilen veriler, inhibitör konsantrasyonu arttıkça kollajenaz aktivitesinin düzenli biçimde azaldığını göstermektedir. İlk tekrarda aktivite 25 µL’de 77 iken, 50 µL’de 70’e, 100 µL’de 50’ye düşmüş; daha yüksek inhibitör

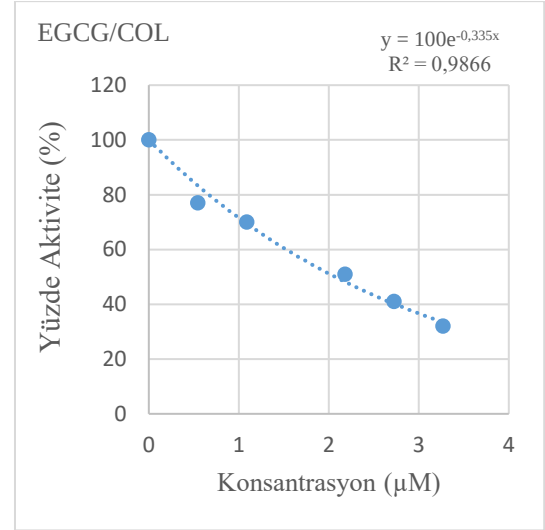
hacimlerinde 125 μL 'de 41'e ve 150 μL 'de 31'e kadar gerilemiştir. İkinci ve üçüncü tekrarlar da aynı eğilimi doğrulamış; her iki tekrarda da en yüksek konsantrasyonda aktivite yaklaşık 31–32 düzeyine kadar azalmıştır. Üç tekrarın birbirine oldukça yakın değerler vermesi, EGCG'nin kollajenaz enzimi için güvenilir bir standart inhibitör olduğunu ve artan konsantrasyonla birlikte enzim aktivitesini düzenli şekilde azalttığını ortaya koymaktadır (Tablo 4.47). Bu ilişki Şekil 4.124, Şekil 4.125 ve Şekil 4.136'da sunulan inhibisyon eğrilerinde de açıkça gösterilmektedir.

Tablo 4.47: EGCG bileşiğinin COL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

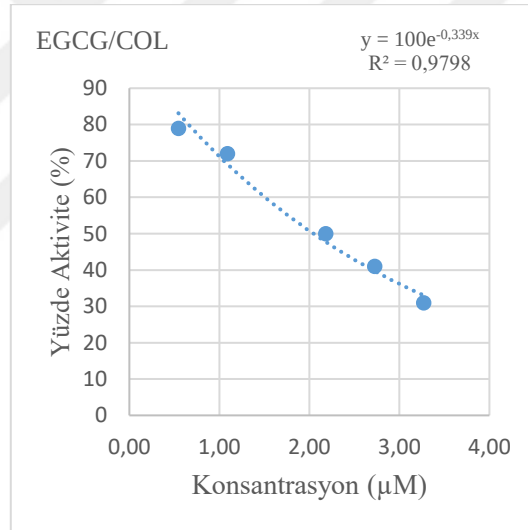
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
25 μL	77
50 μL	70
100 μL	50
125 μL	41
150 μL	31
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
25 μL	77
50 μL	70
100 μL	51
125 μL	41
150 μL	32
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
25 μL	79
50 μL	72
100 μL	50
125 μL	41
150 μL	31

Şekil 4.123: COL inhibisyon eğrisi – EGCG (1.Tekrar)

Şekil 4.124: COL inhibisyon eğrisi – EGCG (2.Tekrar)

Şekil 4.125: COL inhibisyon eğrisi –EGCG (3.Tekrar)

Bu çalışmada elde edilen IC₅₀ değerleri, kollajenaz enzimi üzerinde test edilen bileşiklerin inhibitör güçlerini karşılaştırmalı olarak değerlendirmeye olanak sağlamaktadır. Tablo 4.48 incelendiğinde, standart inhibitör olarak kullanılan Epigallocatechin gallate'in (EGCG) IC₅₀ değerinin 2.05 µM olduğu görülmektedir. Tablodaki verilere göre Thiazolidin-2,4-dione (0.73 µM), 3-Aminorhodanine (0.73 µM), Rhodanine (1.00 µM), 2-Thiohydantoin (1.25 µM) ve Creatinine (1.25 µM) EGCG'den daha düşük IC₅₀ değerlerine sahiptir. Bu bulgu, söz konusu bileşiklerin kollajenazı EGCG'ye kıyasla daha düşük konsantrasyonlarda inhibe

edebildiğini ve dolayısıyla daha güçlü inhibitörler olduğunu göstermektedir. Buna karşılık Hydantoin'in IC_{50} değeri 3.64 μM olup EGCG'nin üzerinde bir değerdir; bu da Hydantoin'in kollajenaz inhibisyonu açısından standart inhibitöre göre daha zayıf bir etki sergilediğini ortaya koymaktadır. Tüm bileşiklerde R^2 değerlerinin 0.96–0.99 aralığında bulunması, elde edilen doz–yanıt eğrilerinin güvenilir ve tekrarlanabilir olduğunu göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, çalışmada incelenen bileşiklerin büyük bölümünün kollajenaz üzerinde EGCG'den daha güçlü inhibitör etkiye sahip olduğu, özellikle Thiazolidin-2,4-dione ve 3-Aminorhodanine'in en yüksek potansiyeli ortaya koyduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.48: Bileşiklerin COL inhibisyonuna ait IC_{50} ve R^2 değerleri

Bileşikler/Enzimler	COL	
	IC_{50} (μM)	R^2
Thiazolidin-2,4-dione	0,73±0,3	0,9816
Rhodanine	1,00±0,009	0,984
Hydantoin	3,64±0,01	0,9896
2-Thiohydantoin	1,25±0,008	0,9684
3-Aminorhodanine	0,73±0,003	0,9879
Creatinine	1,25±0,03	0,9713
Epigallocatechin gallate	2,048±0,02	0,9845

4.7 Elastaz enzimi inhibisyon sonuçları

Bu bölümde, çalışmada incelenen bileşiklerin elastaz enzimi üzerindeki inhibisyon etkilerine ait sonuçlar sunulmuş ve elde edilen bulgular standart inhibitör ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

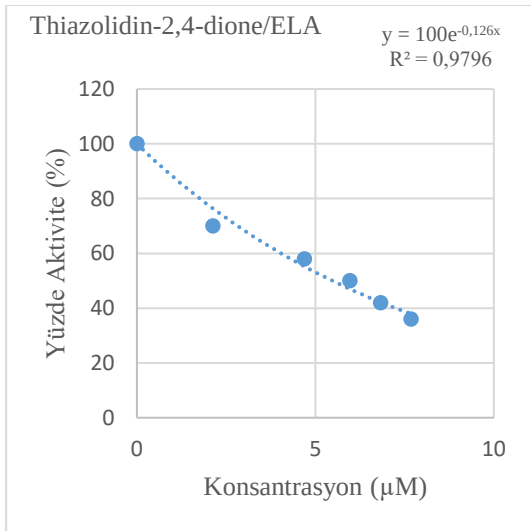
4.7.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Bu çalışmada Thiazolidin-2,4-dione'nin elastaz üzerindeki etkisi incelenmiştir. Deneylerde 40 μL enzim kullanılmış, kontrol aktivitesi 100 olarak alınmış ve bileşik çözücüsünde 100 kat seyreltilerek uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 4.49'da gösterilmekte olup, inhibitör miktarı arttıkça elastaz aktivitesinin düzenli bir şekilde azaldığı görülmektedir. İlk tekrarda aktivite 25 μL 'de 70'e, 55 μL 'de 58'e, 70 μL 'de 50'ye gerilemiş; en yüksek konsantrasyon olan 90 μL 'de aktivite 36'ya düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da aynı eğilimi göstermiştir. Bu düşüşü ortaya koyan inhibisyon eğrileri Şekil 4.127–4.129'da yer

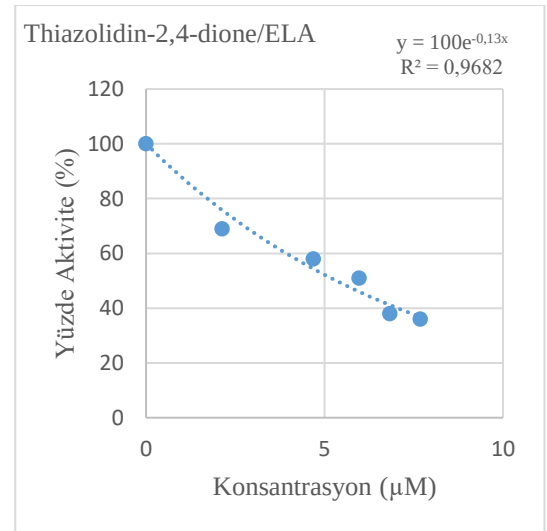
almaktadır. Üç tekrarın birbiriyle uyumlu olması, Thiazolidin-2,4-dione'nin elastaz üzerinde konsantrasyona bağlı bir inhibisyon oluşturduğunu açıkça göstermektedir.

Tablo 4.49: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

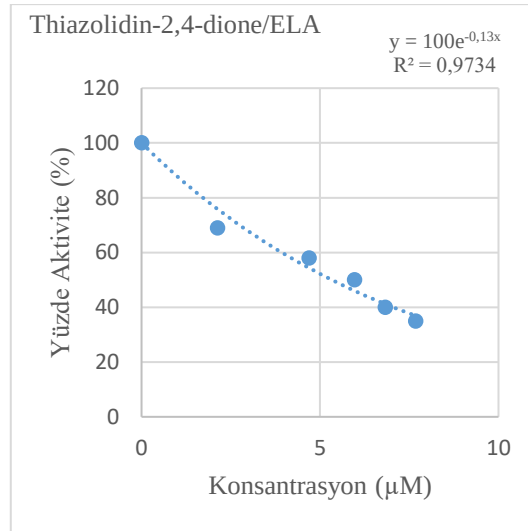
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
25 µL	70
55 µL	58
70 µL	50
80 µL	42
90 µL	36
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
25 µL	69
55 µL	58
70 µL	51
80 µL	38
90 µL	36
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
25 µL	69
55 µL	58
70 µL	50
80 µL	40
90 µL	35

Şekil 4.126: ELA inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dion (1.Tekrar)

Şekil 4.127: ELA inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dion (2.Tekrar)

Şekil 4.128: ELA inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dion (3.Tekrar)

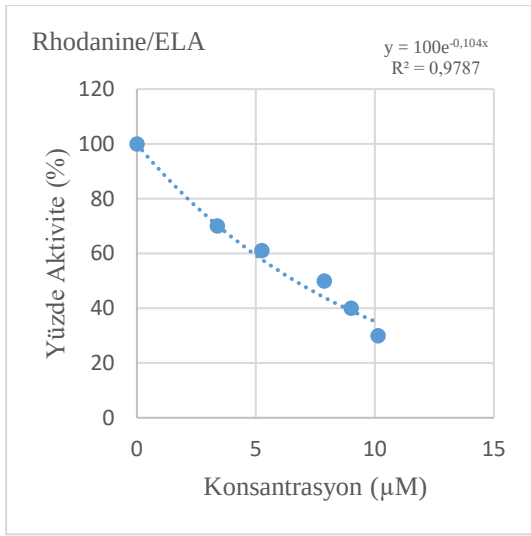
4.7.2 Rhodanine bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Bu çalışmada Rhodanine'in elastaz enzimi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Deneylerde karışıma 40 µL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiş ve bileşik çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş şekilde uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.50'de gösterilmekte olup, inhibitör konsantrasyonu artırıldıkça elastaz aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı görülmektedir. İlk tekrarda aktivite 45 µL'de 70'e, 70 µL'de 61'e ve 105 µL'de 50'ye düşmüştür. Daha yüksek inhibitör hacimlerinde aktivite 120 µL'de 40'a, 135 µL'de ise 30'a kadar gerilemiştir. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer bir azalma göstermiştir. Bu konsantrasyona bağlı aktivite düşüşü Şekil 4.130–4.132'de verilen inhibisyon eğrilerinde açıkça izlenmektedir. Üç tekrarın uyumlu sonuçlar vermesi, Rhodanine'in elastaz aktivitesini artırılan konsantrasyonla birlikte düzenli bir şekilde azalttığını göstermektedir.

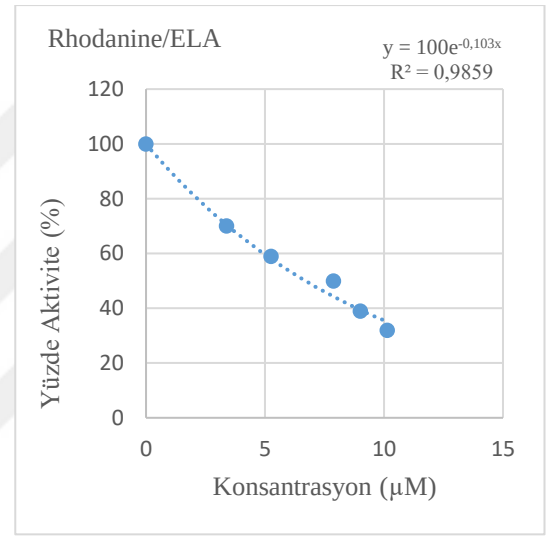
Tablo 4.50: Rhodanine bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
45 µL	70
70 µL	61
105 µL	50
120 µL	40
135 µL	30
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite

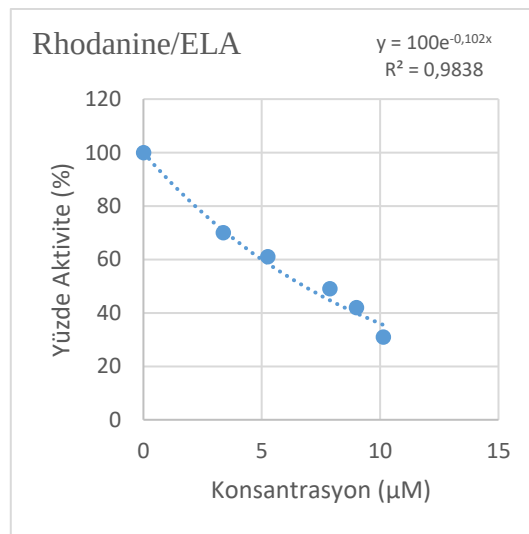
45 µL	70
70 µL	59
105 µL	50
120 µL	39
135 µL	32
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
45 µL	70
70 µL	61
105 µL	49
120 µL	42
135 µL	31

Şekil 4.129: ELA inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.130: ELA inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar)

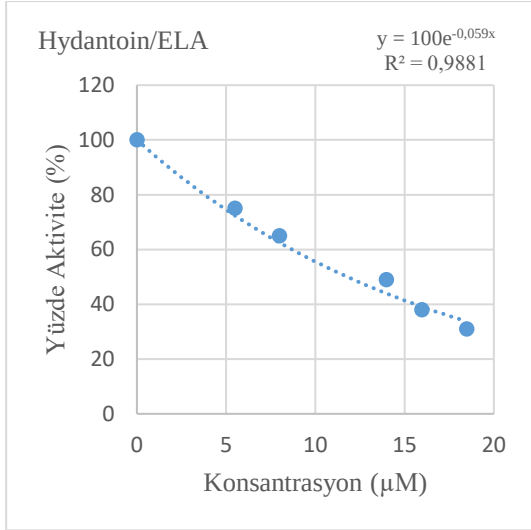
Şekil 4.131: ELA inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3.Tekrar)

4.7.3 Hydantoin bileşiminin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

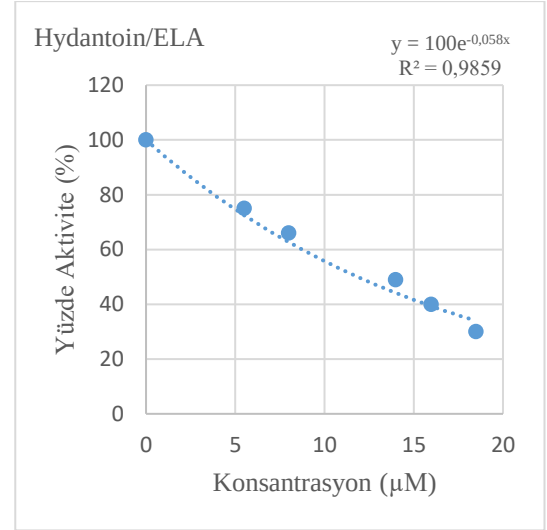
Bu çalışmada Hydantoin'in elastaz enzimi üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Deneylerde karışıma 40 µL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiş ve bileşik çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş şekilde uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.51'de verilmiş olup inhibitör konsantrasyonu arttıkça elastaz aktivitesinin düzenli bir azalma gösterdiği görülmektedir. İlk tekrarda aktivite 55 µL'de 75'e, 80 µL'de 65'e ve 140 µL'de 49'a gerilemiştir. Daha yüksek hacimlerde aktivite 160 µL'de 38'e, 185 µL'de ise 31'e kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da aynı eğilimi sürdürmüştür; her iki tekrarda da aktivite 55 µL'de yaklaşık 75 düzeyinden başlayarak 185 µL'de 30–32 aralığına kadar azalmıştır. Bu doz–yanıt ilişkisi, Şekil 4.133–4.135'de yer alan inhibisyon eğrilerinde açık şekilde izlenmektedir. Üç tekrarın uyumlu sonuçlar vermesi, Hydantoin'in elastaz aktivitesini artan konsantrasyonla birlikte düzenli ve tutarlı bir biçimde azalttığını göstermektedir.

Tablo 4.51: Hydantoin bileşiminin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

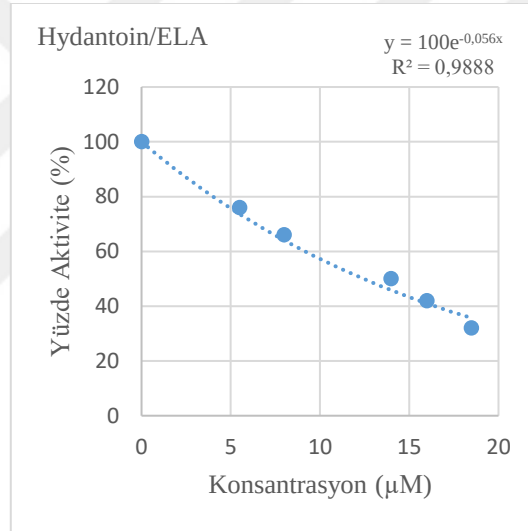
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
55 µL	75
80 µL	65
140 µL	49
160 µL	38
185 µL	31
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
55 µL	75
80 µL	66
140 µL	49
160 µL	40
185 µL	30
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
55 µL	76
80 µL	66
140 µL	50
160 µL	42
185 µL	32

Şekil 4.132: ELA inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.133: ELA inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.134: ELA inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar)

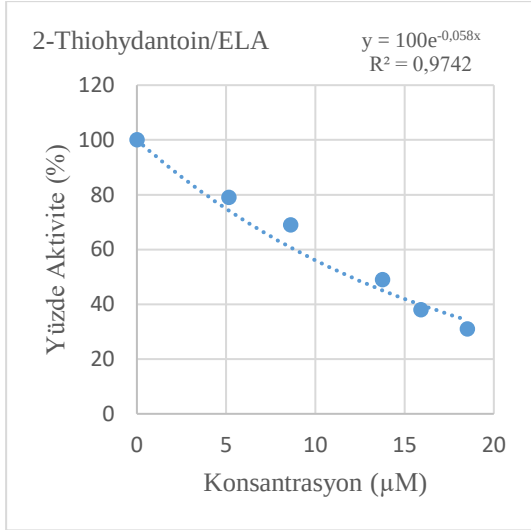
4.7.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Bu çalışmada 2-Thiohydantoin'in elastaz enzimi üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Deneylerde karışıma 40 µL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak kabul edilmiş ve bileşik çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş şekilde uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.52'de gösterilmekte olup inhibitör konsantrasyonu arttıkça elastaz aktivitesinin düzenli bir biçimde azaldığı açıkça görülmektedir. İlk tekrarda aktivite 60 µL'de 79 olarak ölçülmüş; 100 µL'de 69'a, 160 µL'de 49'a düşmüş ve en yüksek inhibitör miktarında (215 µL) aktivite 31 seviyesine gerilemiştir. İkinci tekrarda da aynı eğilim korunmuş; aktivite 60 µL'de

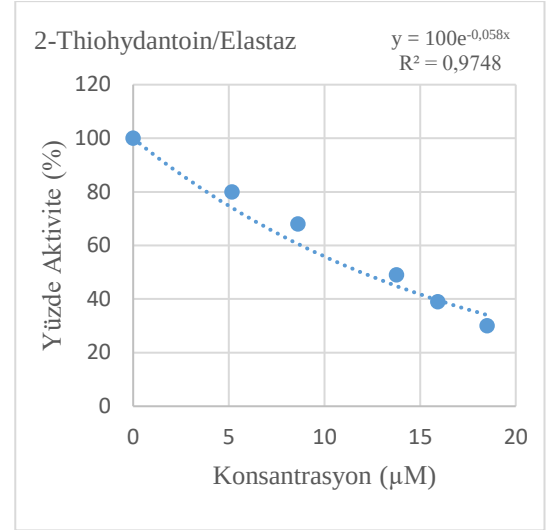
80'den başlayarak 215 μL 'de 30'a kadar inmiştir. Üçüncü tekrar sonuçları da bu düzeni doğrulamış ve aktivite 60 μL 'de 80 iken 215 μL 'de 34 düzeyine kadar düşmüştür. Bu doz–yanıt ilişkisi Şekil 4.136–4.138'deki inhibisyon eğrilerinde net biçimde izlenmektedir. Üç tekrarın birbiriyle uyumlu sonuçlar vermesi, 2-Thiohydantoin'in elastaz aktivitesini artan konsantrasyonla birlikte düzenli ve tutarlı şekilde azalttığını göstermektedir.

Tablo 4.52: 2-Thiohydantoin bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

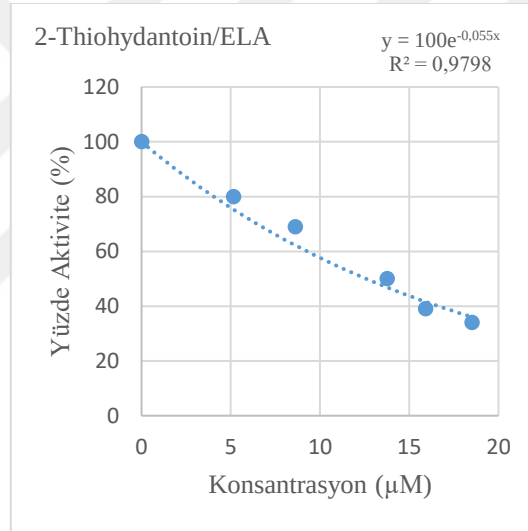
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
60 μL	79
100 μL	69
160 μL	49
185 μL	38
215 μL	31
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
60 μL	80
100 μL	68
160 μL	49
185 μL	39
215 μL	30
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
60 μL	80
100 μL	69
160 μL	50
185 μL	39
215 μL	34

Şekil 4.135: ELA inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.136: ELA inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.137: ELA inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3.Tekrar)

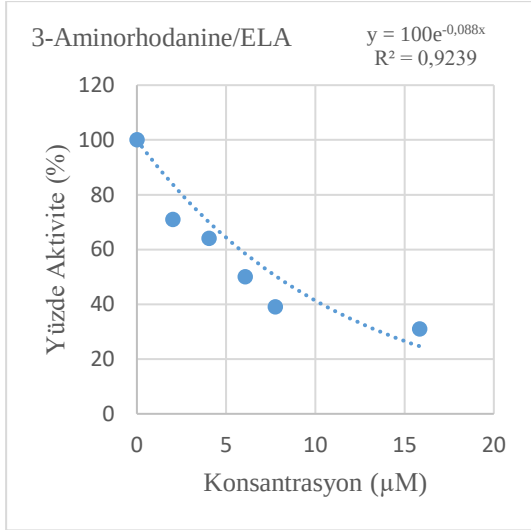
4.7.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Bu çalışmada 3-Aminorhodanine'in elastaz enzimi üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Deneylerde karışıma 40 μL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak kabul edilmiş ve bileşik çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş şekilde uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.53'de sunulmakta olup inhibitör konsantrasyonu arttıkça elastaz aktivitesinin düzenli bir şekilde azaldığı açıkça görülmektedir. İlk tekrarda aktivite 30 μL'de 71 olarak ölçülmüş, 60 μL'de 64'e, 90 μL'de 50'ye, 115 μL'de 39'a ve en yüksek inhibitör miktarı olan 235 μL'de 31'e düşmüştür. İkinci tekrar da benzer değerler üretmiş; aktivite aynı konsantrasyonlarda

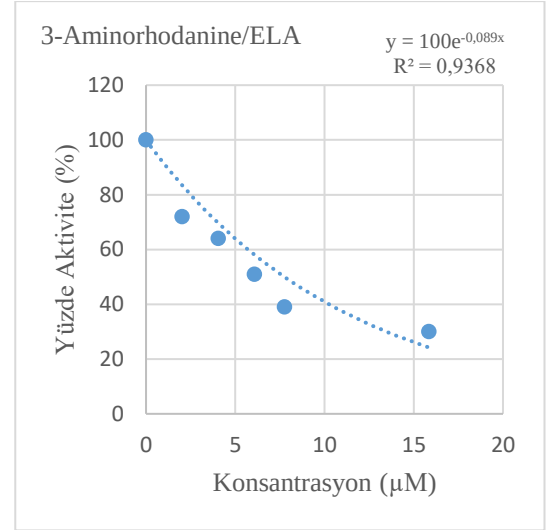
sırasıyla 72, 64, 51, 39 ve 30 olarak kaydedilmiştir. Üçüncü tekrarda aktivite 30 μL 'de 76 iken 235 μL 'de 28'e kadar gerilemiştir. Bu doz–yanıt ilişkisi Şekil 4.139–4.141'te gösterilen inhibisyon eğrilerinde de net biçimde izlenmektedir. Üç tekrarın birbirine oldukça yakın sonuçlar vermesi, 3-Aminorhodanine'in elastaz aktivitesini artan konsantrasyonla birlikte düzenli ve tekrarlanabilir şekilde azalttığını göstermektedir.

Tablo 4.53: 3-Aminorhodanine bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

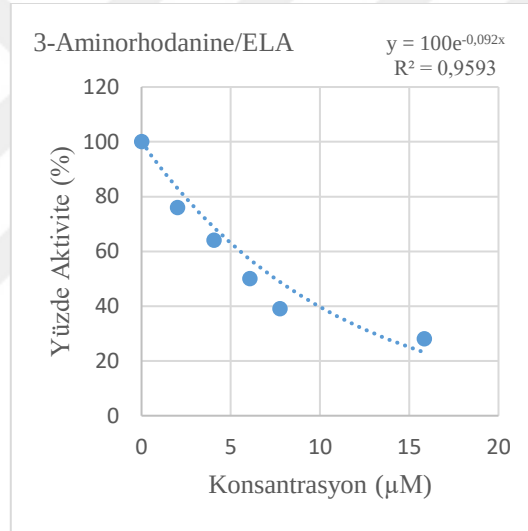
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 μL	71
60 μL	64
90 μL	50
115 μL	39
235 μL	31
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 μL	72
60 μL	64
90 μL	51
115 μL	39
235 μL	30
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 μL	76
60 μL	64
90 μL	50
115 μL	39
235 μL	28

Şekil 4.138: ELA inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.139: ELA inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar)

Şekil 4.140: ELA inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar)

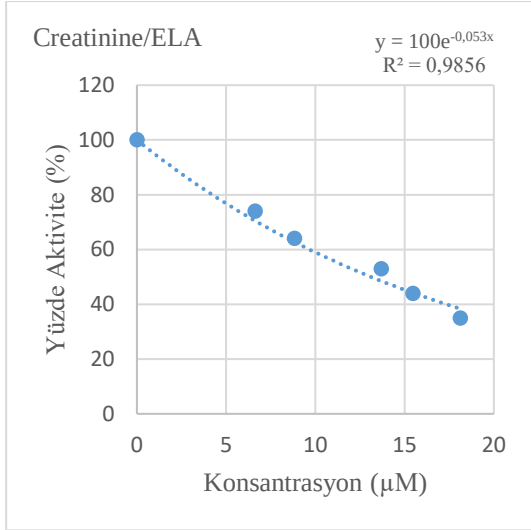
4.7.6 Creatinine bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Bu çalışmada Creatinine'in elastaz enzimi üzerindeki inhibitör etkisi değerlendirilmiştir. Deneylerde karışıma 40 µL elastaz enzimi eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak kabul edilmiş ve bileşik çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş şekilde uygulanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 4.54'de sunulmakta olup inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinde düzenli bir azalma meydana geldiği görülmektedir. İlk tekrarda aktivite 75 µL'de 74'e düşmüş; 100 µL'de 64, 155 µL'de 53, 175 µL'de 44 ve en yüksek inhibitör miktarı olan 205

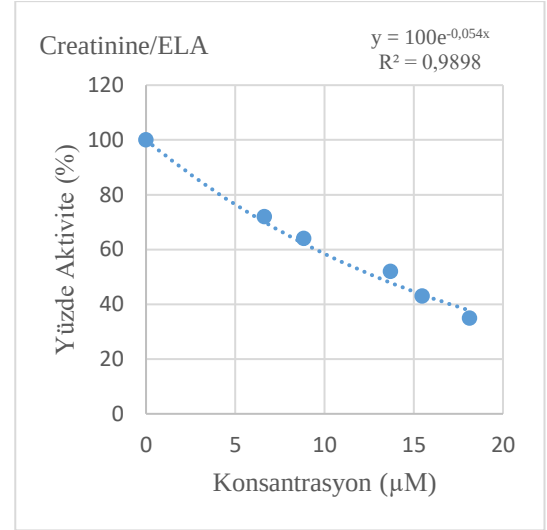
μL 'de 35 olarak ölçülmüştür. İkinci tekrar da benzer bir eğilim göstermiş ve aktivite aynı konsantrasyonlarda sırasıyla 72, 64, 52, 43 ve 35 olarak kaydedilmiştir. Üçüncü tekrarda da aynı düzen korunmuş; aktivite 75 μL 'de 76'dan başlayarak 205 μL 'de 35'e kadar gerilemiştir. Bu doz-yanıt ilişkisi, Şekil 4.142–4.144'de yer alan inhibisyon eğrilerinde de açık bir şekilde izlenmektedir. Üç tekrarın birbiriyle uyumlu sonuçlar vermesi, Creatinine'in elastaz aktivitesini artan konsantrasyonla birlikte düzenli biçimde azalttığını göstermektedir.

Tablo 4.54: Creatinine bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

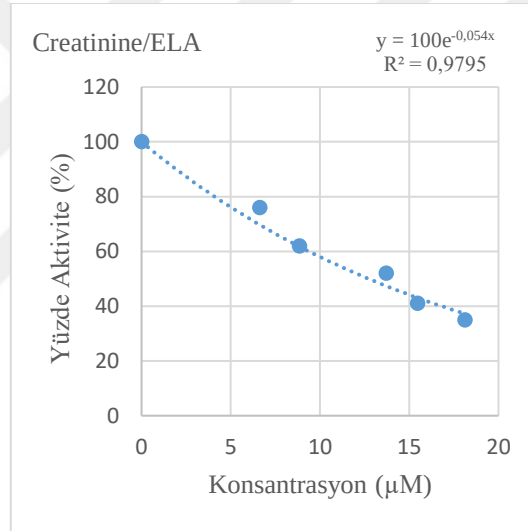
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
75 μL	74
100 μL	64
155 μL	53
175 μL	44
205 μL	35
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
75 μL	72
100 μL	64
155 μL	52
175 μL	43
205 μL	35
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
75 μL	76
100 μL	62
155 μL	52
175 μL	41
205 μL	35

Şekil 4.141: ELA inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)

Şekil 4.142: ELA inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar)

Şekil 4.143: ELA inhibisyon eğrisi – Creatinine (3.Tekrar)

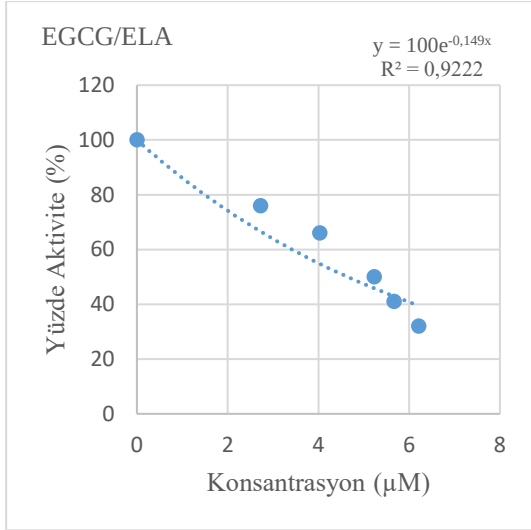
4.7.7 Epigallocatechin gallate bileşiğinin elastaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi (Standart inhibitör)

Bu çalışmada Epigallocatechin gallate (EGCG), elastaz enzimi için standart inhibitör olarak kullanılmıştır. Deneylerde karışıma 40 µL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak belirlenmiş ve bileşik çözücüsünde 100 kat seyreltilmiş şekilde uygulanmıştır. Elde edilen ölçümler Tablo 4.55’de sunulmakta olup inhibitör konsantrasyonu arttıkça elastaz aktivitesinin düzenli bir şekilde azaldığı görülmektedir. İlk tekrarda aktivite 125 µL’de

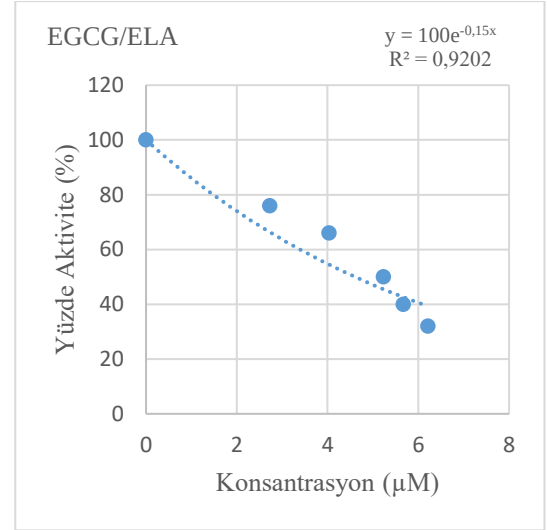
76'ya, 185 μ L'de 66'ya ve 240 μ L'de 50'ye düşmüş; daha yüksek konsantrasyonlarda 260 μ L'de 41'e ve 285 μ L'de 32'ye kadar gerilemiştir. İkinci ve üçüncü tekrarlar da benzer değerler üretmiş ve tüm ölçümler artan konsantrasyon ile birlikte aktivitenin düzenli biçimde azaldığını göstermiştir. Bu doz–yanıt eğilimi, Şekil 4.145–4.147'de gösterilen inhibisyon eğrilerinde de açıkça izlenmektedir. Üç tekrarın birbiriyle uyumlu sonuçlar vermesi, EGCG'nin elastaz üzerinde kararlı ve tekrarlanabilir bir inhibisyon etkisi oluşturduğunu göstermektedir.

Tablo 4.55: EGCG bileşiğinin ELA enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

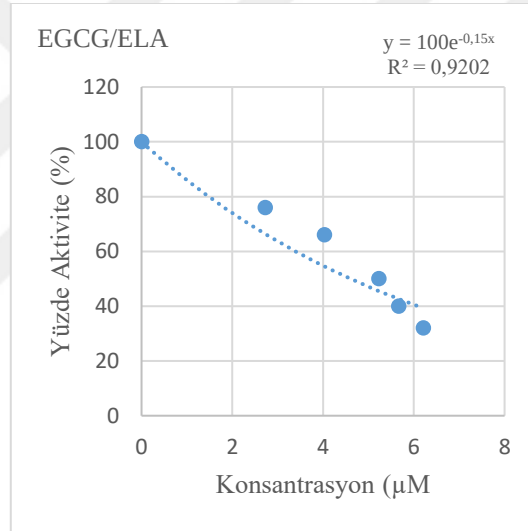
1.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
125 μ L	76
185 μ L	66
240 μ L	50
260 μ L	41
285 μ L	32
2.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
125 μ L	77
185 μ L	66
240 μ L	51
260 μ L	39
285 μ L	31
3.Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
125 μ L	76
185 μ L	66
240 μ L	50
260 μ L	40
285 μ L	32

Şekil 4.144: ELA inhibisyon eğrisi – EGCG (1.Tekrar)

Şekil 4.145: ELA inhibisyon eğrisi – EGCG (2.Tekrar)

Şekil 4.146: ELA inhibisyon eğrisi – EGCG (3.Tekrar)

Elastaz enzimi için hesaplanan IC_{50} değerleri Tablo 4.56’da verilmiştir. Standart inhibitör olan EGCG’nin IC_{50} değeri $4.61 \mu M$ ’dir ve diğer bileşiklerin karşılaştırılması bu değer üzerinden yapılmıştır. Tabloya göre, yalnızca Thiazolidin-2,4-dione ($5.38 \mu M$) EGCG’ye yakın bir etki göstermektedir. Bu bileşiğin elastazı inhibe etme gücünün EGCG’ye en yakın aday olduğu anlaşılmaktadır. Diğer bileşiklerin IC_{50} değerleri EGCG’den daha yüksektir. Rhodanine ($6.73 \mu M$) ve 3-Aminorhodanine ($7.73 \mu M$) orta düzeyde etki göstermektedir. Hydantoin ($12.03 \mu M$), 2-Thiohydantoin ($12.16 \mu M$) ve Creatinine ($12.9 \mu M$) ise en zayıf inhibitörlerdir. R^2 değerlerinin 0.94–0.98 aralığında olması, elde edilen doz–yanıt eğrilerinin

güvenilir olduğunu göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, elastaz üzerinde en güçlü etkinin EGCG'ye ait olduğu; yalnızca Thiazolidin-2,4-dione'nin bu etkiye yakın bir inhibisyon oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 4.56: Bileşiklerin ELA inhibisyonuna ait IC₅₀ ve R² değerleri

Bileşikler/Enzimler	ELA	
	IC ₅₀ (μ M)	R ²
Thiazolidin-2,4-dione	5,38 $\pm$ 0,1	0,9737
Rhodanine	6,73 $\pm$ 0,07	0,9828
Hydantoin	12,03 $\pm$ 0,3	0,9876
2-Thiohydantoin	12,16 $\pm$ 0,4	0,9763
3-Aminorhodanine	7,73 $\pm$ 0,2	0,94
Creatinine	12,9 $\pm$ 0,1	0,985
Epigallocatechin Gallate	4,61 $\pm$ 0,05	0,9166

4.8 Hyaluronidaz enzim inhibisyon sonuçları

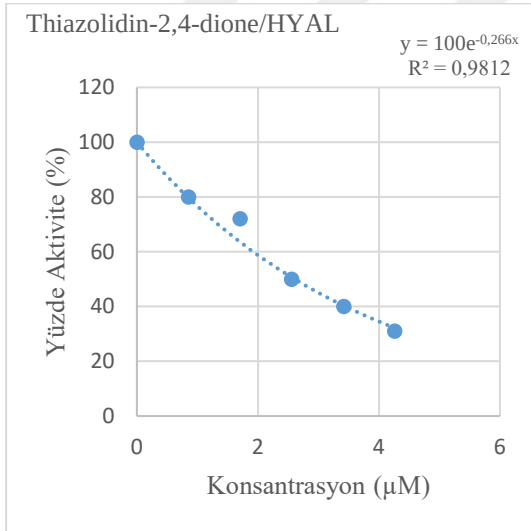
Bu bölümde, test edilen bileşiklerin hyalüronidaz enzimi üzerindeki inhibisyon etkilerine ait sonuçlar sunulmuş ve elde edilen bulgular standart inhibitör ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

4.8.1 Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin hyalüronidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

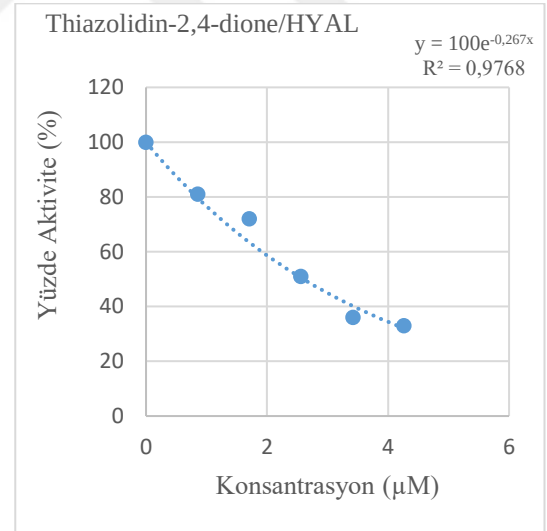
Bu çalışmada Thiazolidin-2,4-dione'nin hyalüronidaz enzimi üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Deneylerde karışıma 40 μ L enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak kabul edilmiştir. Bileşik çözütüsünde 100 kat seyreltilerek uygulanmıştır. Tablo 4.57'te görüldüğü üzere, inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesi düzenli olarak azalmıştır. İlk tekrarda aktivite 10 μ L'de 80 iken, 50 μ L'de 31'e kadar düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da aynı eğilimi göstermiş ve en yüksek inhibitör miktarında aktivite 33 birim düzeyine gerilemiştir. Şekil 4.148–4.150'de verilen inhibisyon eğrileri de bu azalmayı doğrulamakta olup, Thiazolidin-2,4-dione'nin hyalüronidaz aktivitesini konsantrasyona bağlı olarak düzenli şekilde azalttığı açıkça görülmektedir.

Tablo 4.57: Thiazolidin-2,4-dione bileşiğinin HYAL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

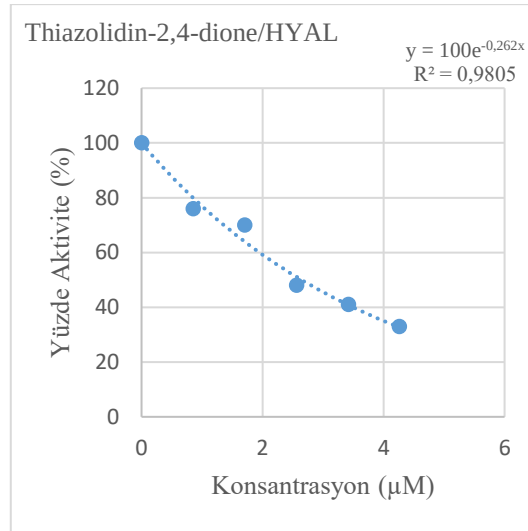
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	80
20 µL	72
30 µL	50
40 µL	40
50 µL	31
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	81
20 µL	72
30 µL	51
40 µL	36
50 µL	33
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
10 µL	76
20 µL	70
30 µL	48
40 µL	41
50 µL	33

Şekil 4.147: HYAL inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (1.Tekrar)

Şekil 4.148: HYAL inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (2.Tekrar)

Şekil 4.149: HYAL inhibisyon eğrisi – Thiazolidin-2,4-dione (3.Tekrar)

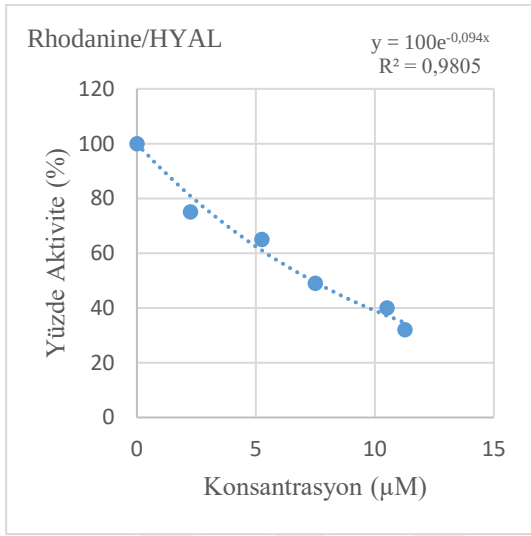
4.8.2 Rhodanine bileşiğinin hyalüronidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Bu çalışmada Rhodanine'in hyalüronidaz enzimi üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Deneylerde karışıma 40 µL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak kabul edilmiştir ve bileşik 100 kat seyreltilerek uygulanmıştır. Tablo 4.58'de görüldüğü üzere, inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesi düzenli bir şekilde azalmıştır. İlk tekrarda aktivite 30 µL'de 75 iken, en yüksek konsantrasyon olan 160 µL'de 32'ye düşmüştür. İkinci ve üçüncü tekrarlar da aynı eğilimi göstermiş; her iki tekrarda da aktivite 160 µL'de yaklaşık 30–34 birim seviyesine kadar gerilemiştir. Şekil 4.151–4.153'de yer alan inhibisyon eğrileri de bu düşüşü açık biçimde doğrulamakta olup, Rhodanine'in hyalüronidaz aktivitesini konsantrasyon arttıkça düzenli şekilde azalttığı görülmektedir.

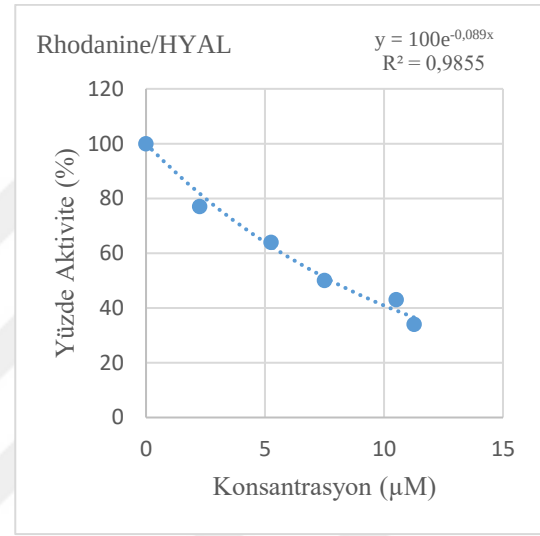
Tablo 4.58: Rhodanine bileşiğinin HYAL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 µL	75
70 µL	65
100 µL	49
140 µL	40
160 µL	32
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 µL	77
70 µL	64

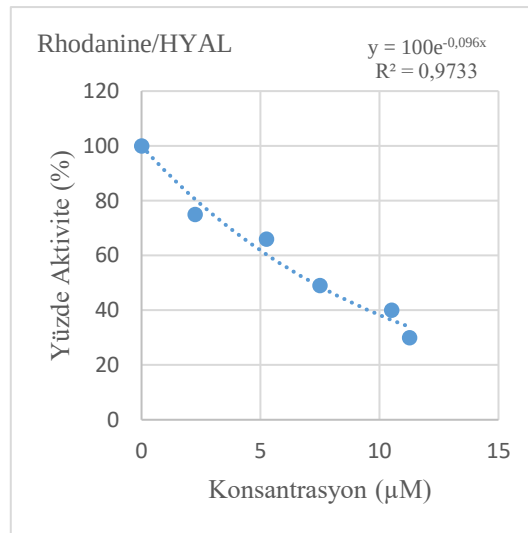
120 µL	50
140 µL	43
160 µL	34
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
30 µL	75
70 µL	66
120 µL	49
140 µL	40
160 µL	30

Şekil 4.150: HYAL inhibisyon eğrisi – Rhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.151: HYAL inhibisyon eğrisi – Rhodanine (2.Tekrar)

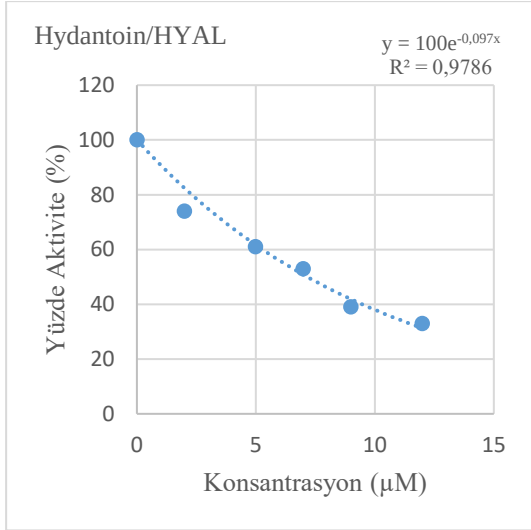
Şekil 4.152: HYAL inhibisyon eğrisi – Rhodanine (3.Tekrar)

4.8.3 Hydantoin bileşiğinin hyalüronidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

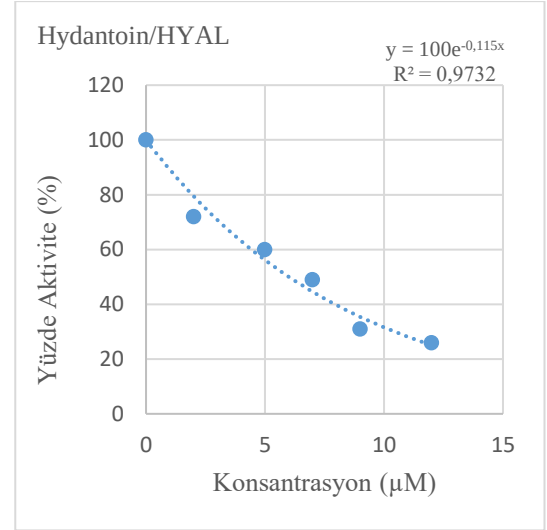
Bu çalışmada Hydantoin'in hyalüronidaz enzimi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Deneylerde karışıma 40 µL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak kabul edilmiş ve bileşik 100 kat seyreltilmiş şekilde uygulanmıştır. Tablo 4.59 incelendiğinde, inhibitör konsantrasyonu yükseldikçe enzim aktivitesinin düzenli bir şekilde azaldığı görülmektedir. İlk tekrarda aktivite 20 µL'de 74 iken, en yüksek konsantrasyon olan 120 µL'de 33'e düşmüştür. İkinci tekrarda aktivite 20 µL'de 72'den başlayarak 120 µL'de 26'ya kadar gerilemiş, üçüncü tekrarda ise 20 µL'de 70 olan aktivite aynı konsantrasyonda 28'e kadar azalmıştır. Şekil 4.154–4.156'de verilen inhibisyon eğrileri de bu eğilimi desteklemekte olup Hydantoin'in artan konsantrasyonla birlikte hyalüronidaz aktivitesini düzenli bir şekilde azalttığı açıkça görülmektedir.

Tablo 4.59: Hydantoin bileşiğinin HYAL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

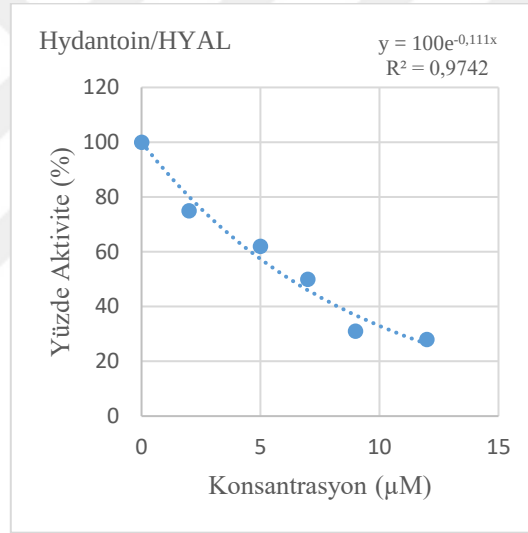
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
20 µL	74
50 µL	61
70 µL	53
90 µL	39
120 µL	33
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
20 µL	72
50 µL	60
70 µL	49
90 µL	31
120 µL	26
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
20 µL	70
50 µL	62
70 µL	50
90 µL	31
120 µL	28

Şekil 4.153: HYAL inhibisyon eğrisi – Hydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.154: HYAL inhibisyon eğrisi – Hydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.155: HYAL inhibisyon eğrisi – Hydantoin (3.Tekrar)

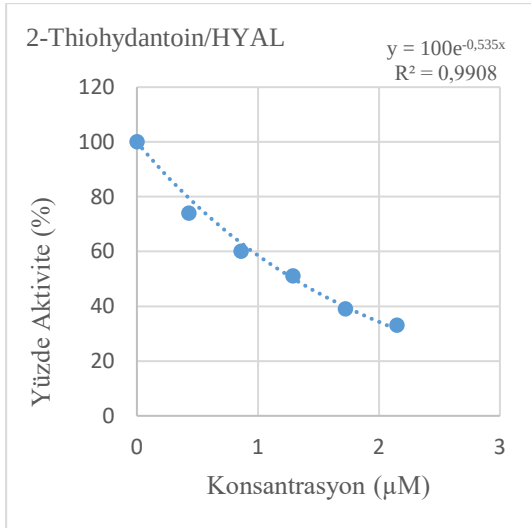
4.8.4 2-Thiohydantoin bileşiğinin hyalüronidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Bu çalışmada 2-Thiohydantoin'in hyalüronidaz enzimi üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Deneylerde karışıma 40 µL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak kabul edilmiş ve bileşik 100 kat seyreltilmiş şekilde uygulanmıştır. Tablo 4.60'de görüldüğü üzere, inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesi düzenli bir şekilde azalmıştır. İlk tekrarda aktivite 5 µL'de 74 iken, en yüksek konsantrasyon olan 25 µL'de 33'e kadar düşmüştür. İkinci tekrar da aynı eğilimi sürdürmüştür; aktivite 5 µL'de 70'ten başlayıp 25 µL'de yine 33'e gerilemiştir. Üçüncü tekrarda ise aktivite 5 µL'de 76 iken 25 µL'de 28'e kadar azalmıştır. Şekil 4.157–

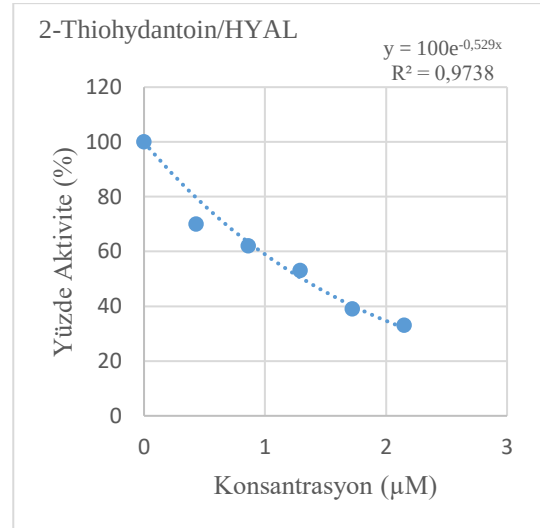
4.159’da verilen inhibisyon eğrileri de bu düşüşü açık biçimde göstermekte olup, 2-Thiohydantoin’in artan konsantrasyonla birlikte hyalüronidaz aktivitesini düzenli şekilde azalttığı görülmektedir.

Tablo 4.60: 2-Thiohydantoin bileşiğinin HYAL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

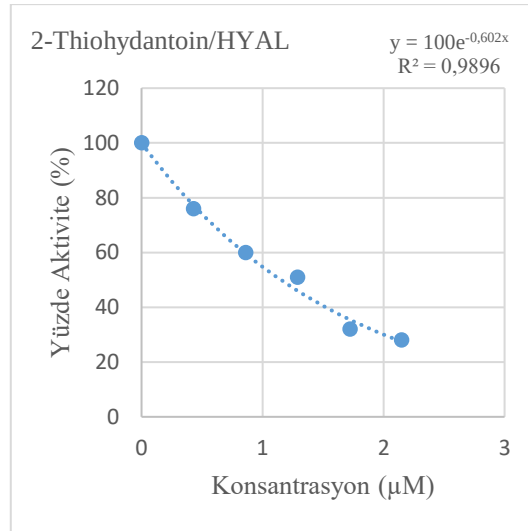
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
5 µL	74
10 µL	60
15 µL	51
20 µL	39
25 µL	33
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
5 µL	70
10 µL	62
15 µL	53
20 µL	39
25 µL	33
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
5 µL	76
10 µL	60
15 µL	51
20 µL	32
25 µL	28

Şekil 4.156: HYAL inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (1.Tekrar)

Şekil 4.157: HYAL inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (2.Tekrar)

Şekil 4.158: HYAL inhibisyon eğrisi – 2-Thiohydantoin (3.Tekrar)

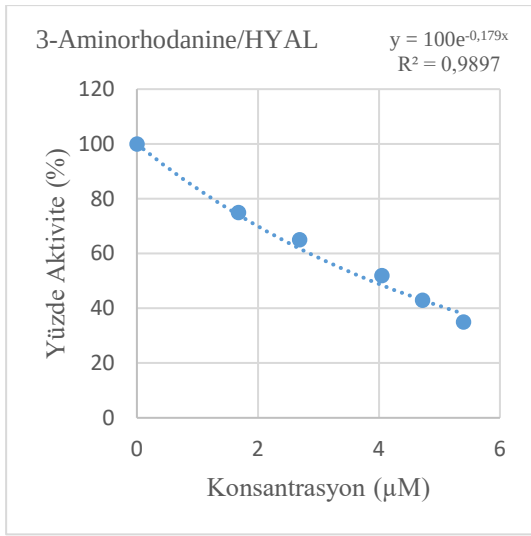
4.8.5 3-Aminorhodanine bileşiğinin hyalüronidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

Bu çalışmada 3-Aminorhodanine'in hyalüronidaz enzimi üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Deneylerde karışıma 40 µL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak kabul edilmiş ve bileşik 100 kat seyreltilerek uygulanmıştır. Tablo 4.61 incelendiğinde inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı görülmektedir. İlk tekrarda aktivite 25 µL'de 75 iken en yüksek konsantrasyon olan 80 µL'de 35'e düşmüştür. İkinci tekrarda aktivite 25 µL'de 72'den 80 µL'de 33'e gerilemiş; üçüncü tekrarda ise 25 µL'de 76 olan aktivite 80 µL'de 31'e kadar düşmüştür. Bu eğilim, Şekil 4.160–4.162'de verilen inhibisyon eğrilerinde de açık şekilde görülmekte olup 3-Aminorhodanine'in artan konsantrasyonla birlikte hyalüronidaz aktivitesini düzenli bir şekilde azalttığı anlaşılmaktadır.

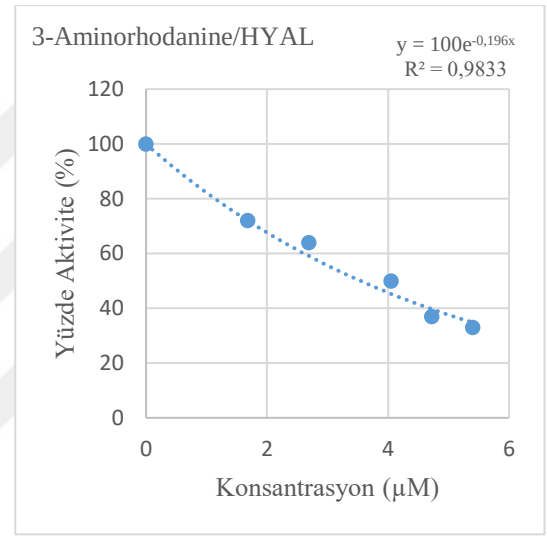
Tablo 4.61: 3-Aminorhodanine bileşiğinin HYAL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
25 µL	75
40 µL	65
60 µL	52
70 µL	43
80 µL	35
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite

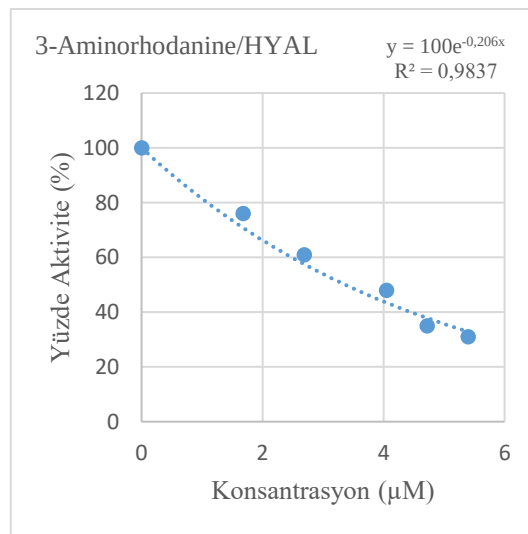
25 µL	72
40 µL	64
60 µL	50
70 µL	37
80 µL	33
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
25 µL	76
40 µL	61
60 µL	48
70 µL	35
80 µL	31

Şekil 4.159: HYAL inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (1.Tekrar)

Şekil 4.160: HYAL inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (2.Tekrar)

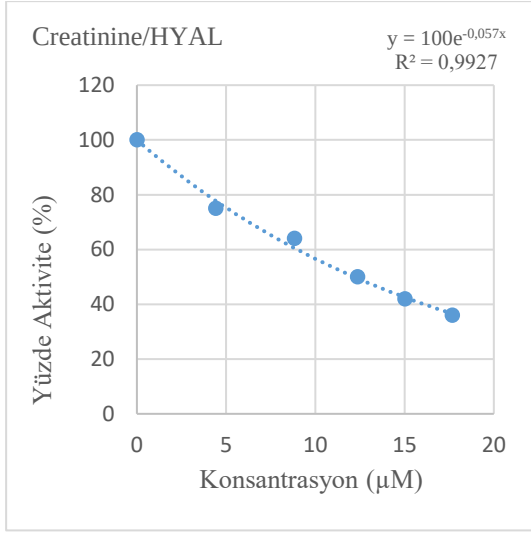
Şekil 4.161: HYAL inhibisyon eğrisi – 3-Aminorhodanine (3.Tekrar)

4.8.6 Creatinine bileşiğinin hyalüronidaz enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

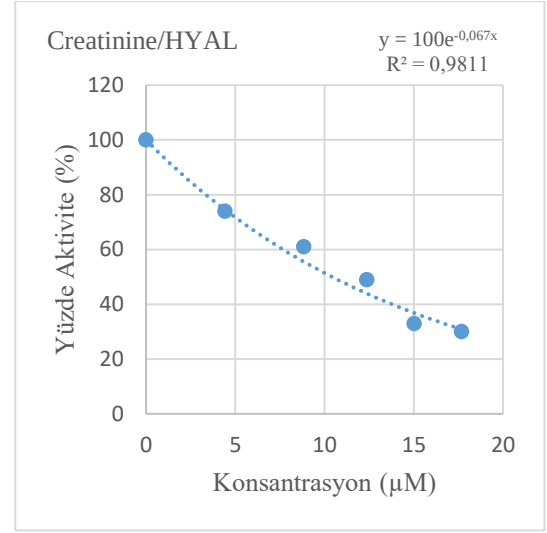
Bu çalışmada Creatinine'in hyalüronidaz enzimi üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Deneylerde karışıma 40 µL enzim eklenmiş, kontrol aktivitesi 100 olarak kabul edilmiş ve bileşik 100 kat seyreltilerek uygulanmıştır. Tablo 4.62 incelendiğinde inhibitör konsantrasyonu arttıkça enzim aktivitesinin düzenli biçimde azaldığı görülmektedir. İlk tekrarda aktivite 50 µL'de 75 iken konsantrasyon 200 µL'ye yükseltildiğinde 36'ya düşmüştür. İkinci tekrar da aynı eğilimi göstermiş; aktivite 50 µL'de 74'ten başlayarak 200 µL'de 30'a gerilemiştir. Üçüncü tekrarda ise aktivite 50 µL'de 72 iken 200 µL'de 34'e kadar azalmıştır. Şekil 4.163–4.165'de verilen inhibisyon eğrileri, bu düşüşü açık biçimde göstermekte olup Creatinine'in artan konsantrasyonla birlikte hyalüronidaz aktivitesini düzenli şekilde azalttığı görülmektedir.

Tablo 4.62: Creatinine bileşiğinin HYAL enzimi üzerine etkisinin incelenmesi

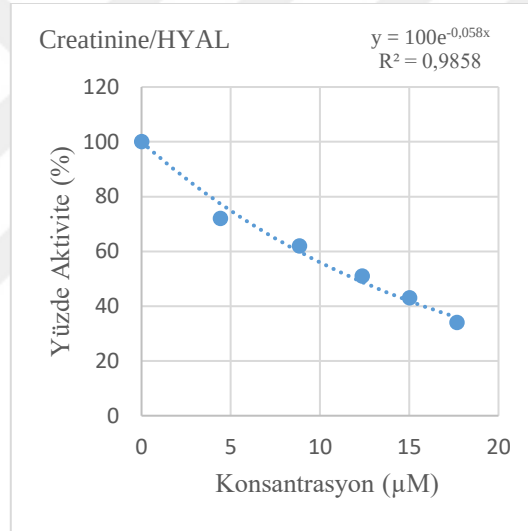
1. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
50 µL	75
100 µL	64
140 µL	50
170 µL	42
200 µL	36
2. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
50 µL	74
100 µL	61
140 µL	49
170 µL	33
200 µL	30
3. Tekrar / İnhibitör Konsantrasyonu	Aktivite
50 µL	72
100 µL	62
140 µL	51
170 µL	43
200 µL	34

Şekil 4.162: HYAL inhibisyon eğrisi – Creatinine (1.Tekrar)

Şekil 4.163: HYAL inhibisyon eğrisi – Creatinine (2.Tekrar)

Şekil 4.164: HYAL inhibisyon eğrisi – Creatinine (3.Tekrar)

Hyalüronidaz için elde edilen IC_{50} değerleri Tablo 4.63’de gösterilmektedir. Standart inhibitör EGCG, 0.20 μM ile en düşük IC_{50} değerine sahip olup en güçlü inhibisyonu sağlamıştır. Bileşikler arasında en etkili ikinci inhibitör, 1.25 μM IC_{50} değeriyle 2-Thiohydantoin’dir. Thiazolidin-2,4-dione ve 3-Aminorhodanine orta düzeyde inhibisyon oluştururken; Rhodanine, Hydantoin ve Creatinine daha yüksek IC_{50} değerleriyle daha zayıf etki göstermiştir. Tablo 4.63’deki R^2 değerleri, doz–yanıt eğrilerinin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.63: Bileşiklerin HYAL inhibisyonuna ait IC₅₀ ve R² değerleri

Bileşikler/Enzimler	HYAL	
	IC ₅₀ (μM)	R ²
Thiazolidin-2,4-dione	2,62±0,03	0,9795
Rhodanine	7,45±0,3	0,9798
Hydantoin	7,15±0,6	0,9753
2-Thiohydantoin	1,25±0,09	0,9847
3-Aminorhodanine	3,6±0,3	0,9856
Creatinine	11,48±0,99	0,9865
Epigallocatechin Gallate*	0.20 ± 0.00	0,93

* Epigallocatechin gallate'a (EGCG) ait IC₅₀ ve R² değerleri literatürden alınmıştır (Wanigasekera vd., 2014).

4.9 Metal Şelatlama Deney Sonuçları

Bu çalışmada metal şelatlama kapasitesini belirlemek için üç farklı konsantrasyonda absorbands ölçümleri yapılmıştır (Tablo 4.64–4.66). Her konsantrasyon için ortalama değerler hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 4.67’te gösterilmiştir. Bu ortalamalar kullanılarak metal şelatlama grafiği oluşturulmuştur (Şekil 4.166). Grafik 4.160 Bileşiklerin metal şelatlama kapasitelerinin BHA ve BHT’ye yakın olduğu, ancak EDTA’ya göre daha düşük kaldığı görülmüştür. Buna rağmen, tüm bileşiklerde metal şelatlama aktivitesinin bulunduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.64: Metal şelatmalara için birinci konsantrasyon değerleri

	1	2	3	ORT	STSP	TOPLAM
KONTROL	0,43	0,43	0,43	0,43	0	0,43±0
BHA	0,33	0,37	0,352	0,350	0,028	0,35±0,028
BHT	0,36	0,36	0,374	0,360	0,000	0,36±0
EDTA	0,245	0,256	0,223	0,251	0,008	0,250±0,007
Thiazolidin-2,4-dione	0,358	0,361	0,356	0,360	0,002	0,359±0,002
Rhodanine	0,352	0,351	0,344	0,352	0,001	0,351±0,000
Hydantoin	0,364	0,355	0,358	0,360	0,006	0,359±0,006
2-Thiohydantoin	0,401	0,403	0,401	0,402	0,001	0,402±0,001
3- Aminorhodanine	0,241	0,244	0,248	0,243	0,002	0,242±0,002
Creatinine	0,302	0,311	0,304	0,307	0,006	0,306±0,006

Tablo 4.65: Metal şelatmla için ikinci konsantrasyon değlerleri

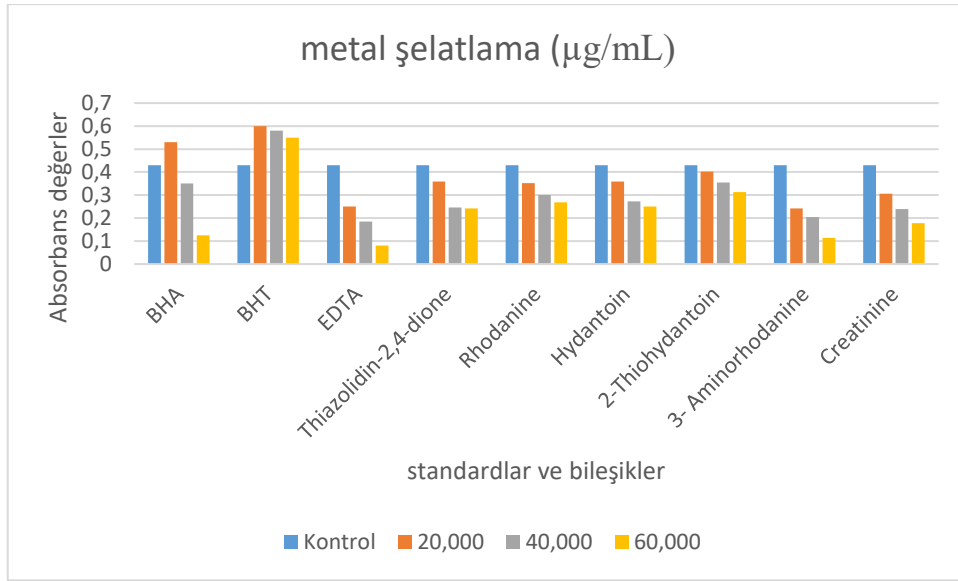
	1	2	3	ORT	STSP	TOPLAM
KONTROL	0,43	0,43	0,43	0,43	0	0,43±0
BHA	0,246	0,26	0,288	0,253	0,010	0,253±0,009
BHT	0,35	0,345	0,33	0,3475	0,004	0,347±0,003
EDTA	0,18	0,19	0,157	0,185	0,007	0,185±0,007
Thiazolidin-2,4-dione	0,247	0,246	0,262	0,2465	0,001	0,246±0,000
Rhodanine	0,3	0,3	0,298	0,3	0,000	0,3±0
Hydantoin	0,277	0,267	0,284	0,272	0,007	0,272±0,007
2-Thiohydantoin	0,354	0,356	0,355	0,355	0,001	0,355±0,001
3-Aminorhodanine	0,203	0,206	0,203	0,2045	0,002	0,204±0,002
Creatinine	0,243	0,234	0,245	0,2385	0,006	0,238±0,006

Tablo 4.66: Metal şelatmla için üçüncü konsantrasyon değlerleri

	1	2	3	ORT	STSP	TOPLAM
KONTROL	0,43	0,43	0,43	0,43	0	0,43±0
BHA	0,245	0,24	0,233	0,2425	0,003536	0,242±0,003
BHT	0,31	0,314	0,311	0,312	0,002828	0,312±0,002
EDTA	0,09	0,07	0,08	0,08	0,014142	0,08±0,014
Thiazolidin-2,4-dione	0,244	0,24	0,235	0,242	0,002828	0,242±0,002
Rhodanine	0,266	0,27	0,259	0,268	0,002828	0,268±0,002
Hydantoin	0,255	0,246	0,255	0,2505	0,006364	0,250±0,006
2-Thiohydantoin	0,311	0,314	0,317	0,3125	0,002121	0,312±0,002
3-Aminorhodanine	0,101	0,128	0,123	0,1145	0,019092	0,114±0,019
Creatinine	0,188	0,167	0,19	0,1775	0,014849	0,177±0,014

Tablo 4.67: Bileşiklerin metal şelatmla değlerinin ortalamaları

	Kontrol	20,000	40,000	60,000
BHA	0,43	0,530	0,350	0,125
BHT	0,43	0,600	0,580	0,550
EDTA	0,43	0,251	0,185	0,080
Thiazolidin-2,4-dione	0,43	0,360	0,247	0,242
Rhodanine	0,43	0,352	0,300	0,268
Hydantoin	0,43	0,360	0,272	0,251
2-Thiohydantoin	0,43	0,402	0,355	0,313
3-Aminorhodanine	0,43	0,243	0,205	0,115
Creatinine	0,43	0,307	0,239	0,178

Şekil 4.165: Metal şelatma değerleri grafik şeklinde verilmiştir.

4.10 Moleküler Docking Sonuçları

40ME, 1OCE, 1R47, 2CAB, 3DC3, 2TCL, 4YM9 ve 2PE4 proteinleri karşısında thiazolidin-2,4-dion, rhodanine, hydantoin, 2-thiohydantoin, 3-aminorhodanine ve creatinine bileşiklerinin bağlanma davranışları Tablo 4.68’de sunulmuştur. Bu tabloda, moleküler docking çalışması kapsamında incelenen protein–ligand eşleşmeleri ve değerlendirilen molekül grupları özetlenmiştir.

Tablo 4.68: Seçili proteinler karşısında test bileşiklerinin bağlanma davranışları.

40ME	Asetilkolinesteraz
1OCE	Bütirilkolinesteraz
1R47	α -GLİ
2CAB	Karbonik Anhidraz I
3DC3	Karbonik Anhidraz II
2TCL	Kolajenaz
4YM9	Elastaz
2PE4	Hyaluronidase

Bağlanma etkileşimlerine ait sayısal docking parametreleri Tablo 4.69’da verilmiştir. Docking skorları incelendiğinde, hydantoin, 2-thiohydantoin ve thiazolidin-2,4-dion türevlerinin çoğu hedef protein karşısında daha düşük (daha negatif) docking skorları sergilediği görülmektedir. Buna karşılık creatinine türevinin birçok protein için daha yüksek

docking skorları göstermesi, bu molekülün bağlanma gücünün görece daha sınırlı olduğunu düşündürmektedir.

Glide ligand verimliliği (ligand efficiency) değerleri değerlendirildiğinde, hydantoin ve 2-thiohydantoin türevlerinin küçük ve kompakt yapıları sayesinde daha avantajlı değerler sunduğu görülmektedir. Rhodanine ve creatinine gibi daha büyük veya daha polar gruplar içeren moleküllerde ise ligand verimliliği değerlerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu durum, hydantoin iskeletinin kompakt yapısı ile birlikte hidrojen bağı verici ve alıcı gruplar içermesiyle ilişkilendirilmektedir.

Glide hbond skorları açısından yapılan değerlendirmede, hydantoin ve 2-thiohydantoin türevlerinin proteinlerin aktif bölgelerinde daha güçlü hidrojen bağları kurabildiği görülmektedir. 3-aminorhodanine ve creatinine türevlerinde ise hidrojen bağı katkılarının daha sınırlı olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, söz konusu moleküllerde aktif bölge ile etkileşime giren hidrojen bağı ağının daha düşük etkinlikle oluştuğunu göstermektedir.

Van der Waals ve elektrostatik etkileşimleri temsil eden Glide evdw ve Glide ecoul değerleri incelendiğinde, birçok protein için van der Waals katkısının hydantoin ve thiazolidin-2,4-dion türevlerinde daha belirgin olduğu görülmektedir. Elektrostatik etkileşimler açısından ise özellikle 2-thiohydantoin türevlerinin öne çıktığı anlaşılmaktadır. Sülfür atomunun yüksek polarize edilebilirliği, bu moleküllerin özellikle yüklü amino asit kalıntılarıyla daha güçlü elektrostatik etkileşimler kurabilmesine olanak sağlamaktadır.

Bağlanma komplekslerinin genel stabilitesini yansıtan Glide emodel değerleri değerlendirildiğinde, hydantoin türevlerinin özellikle bütirilkolinesteraz (1OCE) ve karbonik anhidraz I (2CAB) proteinlerinde daha kararlı kompleksler oluşturduğu görülmektedir. Creatinine türevinin ise çoğu protein için daha yüksek emodel değerleri sergileyerek bağlanma kararlılığı açısından zayıf bir profil ortaya koyduğu anlaşılmaktadır. Benzer şekilde Glide energy parametreleri de hydantoin ve 2-thiohydantoin türevlerinin çoğu protein karşısında daha düşük toplam bağlanma enerjilerine sahip olduğunu göstermektedir.

Protein–ligand etkileşimlerinin üç boyutlu gösterimleri Şekil 4.167–Şekil 4.174’te sunulmuştur. Bu şekillerde, farklı molekül sınıflarının asetilkolinesteraz, bütirilkolinesteraz,

α -glikozidaz, karbonik anhidraz izoenzimleri, kolajenaz, elastaz ve hyaluronidaz enzimlerinin aktif bölgeleriyle kurdukları hidrojen bağları, hidrofobik etkileşimler ve bağlanma konformasyonları görsel olarak gösterilmiştir. Görsel analizler, Tablo 4.69’da sunulan sayısal docking sonuçlarıyla uyumlu biçimde, hydantoin, 2-thiohydantoin ve thiazolidin-2,4-dion türevlerinin aktif bölgelerde daha etkin bağlanabildiğini ortaya koymaktadır.

Glide internal enerji değerleri incelendiğinde, hydantoin ve thiazolidin-2,4-dion türevlerinin rijit halka yapıları sayesinde daha düşük deformasyon enerjilerine sahip olduğu, creatinine türevinin ise bağlanma sırasında daha yüksek yapısal deformasyon maliyeti gösterdiği belirlenmiştir. Glide posenum değerleri, bazı moleküllerin bağlanma cebine uyum sağlayabilecek birden fazla stabil konformasyon sunabildiğini, creatinine türevinin ise daha sınırlı sayıda bağlanma pozisyonu sergilediğini göstermektedir.

Genel olarak Tablo 4.69 ve Şekil 4.167–Şekil 4.174 birlikte değerlendirildiğinde; hydantoin, 2-thiohydantoin ve thiazolidin-2,4-dion türevlerinin asetilkolinesteraz, bütirikolinesteraz, α -glikozidaz, karbonik anhidraz izoenzimleri, kolajenaz ve elastaz gibi farklı hedef proteinler karşısında daha güçlü ve daha kararlı bağlanma profilleri sergilediği; rhodanine ve 3-aminorhodanine türevlerinin orta düzeyde etkileşim gösterdiği; creatinine türevinin ise tüm docking parametreleri açısından daha zayıf bir bağlanma profiline sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgular, özellikle hydantoin ve thiazolidinedion iskeletlerinin inhibitör tasarımı açısından güçlü farmakofor adayları olduğunu desteklemektedir.

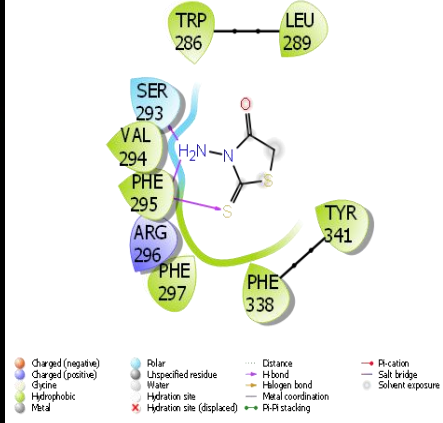
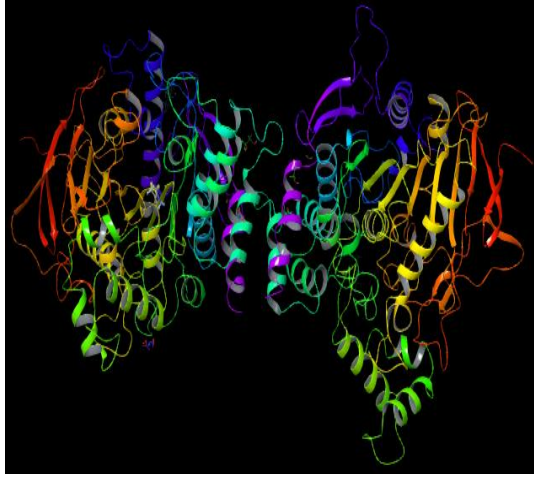
Moleküler docking analizleri ile deneysel enzim inhibisyon sonuçları genel eğilimler açısından uyumlu olmakla birlikte, bazı protein–ligand eşleşmelerinde birebir bir örtüşme gözlenmemiştir. Bu durum, moleküler docking çalışmalarının protein ve ligandları statik yapılar üzerinden değerlendirmesinden kaynaklanabilmektedir. Enzim inhibisyon deneyleri ise biyolojik ortamın dinamik koşullarını yansıttığından, bileşiklerin gerçek inhibisyon potansiyelini daha kapsamlı şekilde ortaya koymaktadır. Özellikle aktif bölge esnekliği yüksek olan α -glikozidaz ve elastaz gibi enzimlerde, protein konformasyonundaki değişimler ve çözelti etkileri docking skorları ile deneysel veriler arasında farklılıklara yol açabilmektedir. Bu nedenle moleküler docking sonuçları, deneysel verileri destekleyen ve açıklayan tamamlayıcı bir yöntem olarak değerlendirilmelidir.

Tablo 4.69: Molekülün proteinlere karşı docking parametrelerine ait sayısal değerler

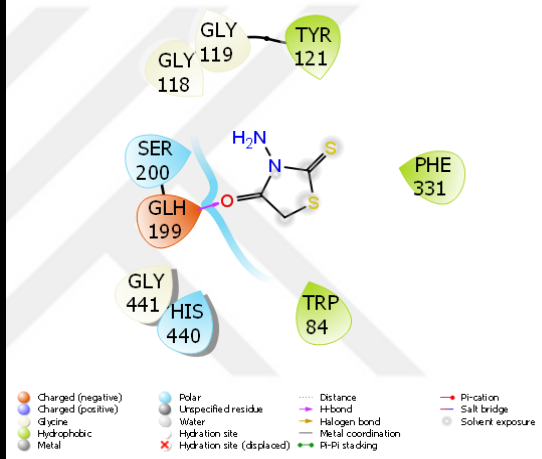
40ME	Docking Score	Glide ligand efficiency	Glide hbond	Glide evdw	Glide ecoul	Glide emodel	Glide energy	Glide einternal	Glide posenum
Thiazolidin-2,4-dione	-5.39	-0.77	-0.59	-14.39	-6.79	-28.62	-21.17	0.00	93
Rhodanine	-6.35	-0.91	-0.46	-19.49	-4.36	-33.05	-23.85	0.00	253
Hydantoin	-5.87	-0.84	-0.60	-15.83	-7.45	-31.63	-23.29	0.00	62
2-Thiohydantoin	-6.25	-0.89	-0.54	-17.97	-5.10	-31.97	-23.07	0.00	378
3-Aminorhodanine	-6.73	-0.84	-0.59	-20.52	-7.03	-38.63	-27.55	0.00	381
Creatinine	-6.12	-0.77	-0.32	-17.90	-8.52	-36.71	-26.42	0.00	374
1OCE	Docking Score	Glide ligand efficiency	Glide hbond	Glide evdw	Glide ecoul	Glide emodel	Glide energy	Glide einternal	Glide posenum
Thiazolidin-2,4-dione	-5.90	-0.84	-0.61	-10.08	-13.87	-34.14	-23.96	0.00	59
Rhodanine	-5.44	-0.78	-0.32	-21.91	-2.81	-32.77	-24.72	0.00	31
Hydantoin	-6.00	-0.86	-0.61	-11.85	-11.95	-32.40	-23.79	0.00	122
2-Thiohydantoin	-5.86	-0.84	-0.61	-19.16	-5.15	-32.80	-24.31	0.00	2
3-Aminorhodanine	-6.07	-0.76	-0.37	-20.07	-7.23	-37.08	-27.30	0.00	147
Creatinine	-6.06	-0.76	-0.47	-17.34	-9.43	-36.67	-26.78	0.00	341
2CAB	Docking Score	Glide ligand efficiency	Glide hbond	Glide evdw	Glide ecoul	Glide emodel	Glide energy	Glide einternal	Glide posenum
Thiazolidin-2,4-dione	-4.57	-0.65	-0.44	-7.66	-6.90	-20.91	-14.57	0.00	24
Rhodanine	-4.54	-0.65	-0.32	-15.02	-5.16	-25.62	-20.18	0.00	156
Hydantoin	-4.66	-0.67	-0.33	-12.62	-6.17	-24.02	-18.80	0.00	127
2-Thiohydantoin	-5.56	-0.79	-0.51	-14.91	-6.73	-28.73	-21.64	0.00	314
3-Aminorhodanine	-4.88	-0.61	-0.32	-17.67	-4.92	-29.21	-22.59	0.00	319
Creatinine	-4.77	-0.60	-0.25	-16.23	-7.28	-32.96	-23.51	0.00	247

1R47	Docking Score	Glide ligand efficiency	Glide hbond	Glide evdw	Glide ecoul	Glide emodel	Glide energy	Glide einternal	Glide posenum
Thiazolidin-2,4-dione	-4.73	-0.68	-0.3	-19.48	-6.51	-35.98	-26	0	26
Rhodanine	-5.42	-0.77	-0.54	-20.28	-6.21	-37.43	-26.49	0	134
Hydantoin	-6.29	-0.9	-0.39	-17.04	-8.76	-38.95	-25.8	0	51
2-Thiohydantoin	-4.99	-0.71	-0.37	-18.46	-6.8	-35.03	-25.26	0	279
3-Aminorhodanine	-6.28	-0.78	-0.7	-18.25	-10.72	-41.58	-28.97	0	71
Creatinine	-5.19	-0.65	-0.29	-17.86	-7.62	-35.47	-25.49	0	56
3DC3	Docking Score	Glide ligand efficiency	Glide hbond	Glide evdw	Glide ecoul	Glide emodel	Glide energy	Glide einternal	Glide posenum
Thiazolidin-2,4-dione	-7.12	-1.02	-0.61	-10.02	-7.16	-37.27	-17.18	0.00	250
Rhodanine	-4.47	-0.64	-0.13	-16.76	-5.76	-30.11	-22.51	0.00	111
Hydantoin	-7.15	-1.02	-0.61	-8.49	-10.07	-43.26	-18.56	0.00	366
2-Thiohydantoin	-4.52	-0.65	-0.09	-16.69	-7.99	-33.31	-24.68	0.00	355
3-Aminorhodanine	-5.25	-0.66	-0.32	-20.07	-7.13	-37.01	-27.21	0.00	215
Creatinine	-5.55	-0.69	-0.56	-14.35	-11.56	-37.54	-25.92	0.00	254
2TCL	Docking Score	Glide ligand efficiency	Glide hbond	Glide evdw	Glide ecoul	Glide emodel	Glide energy	Glide einternal	Glide posenum
Thiazolidin-2,4-dione	-5.28	-0.75	-0.32	-9.33	-15.66	-41.14	-24.99	0.00	277
Rhodanine	-6.10	-0.87	-0.54	-22.42	-3.79	-39.98	-26.21	0.00	338
Hydantoin	-5.04	-0.72	-0.56	-11.23	-10.06	-31.04	-21.29	0.00	77
2-Thiohydantoin	-5.65	-0.81	-0.37	-23.76	-2.78	-37.66	-26.53	0.00	292
3-Aminorhodanine	-5.25	-0.66	-0.44	-17.13	-9.48	-37.07	-26.61	0.00	18
Creatinine	-5.55	-0.69	-0.41	-18.03	-8.75	-37.51	-26.78	0.00	340

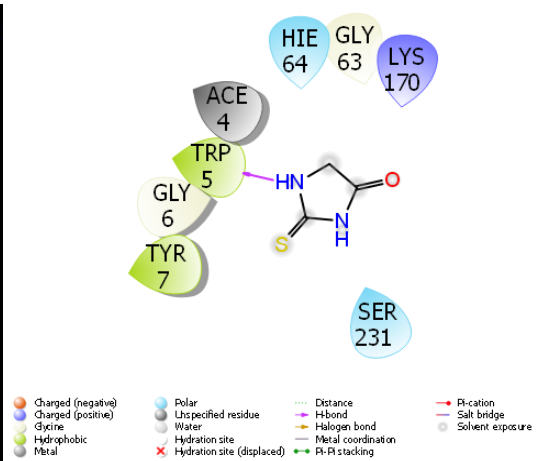
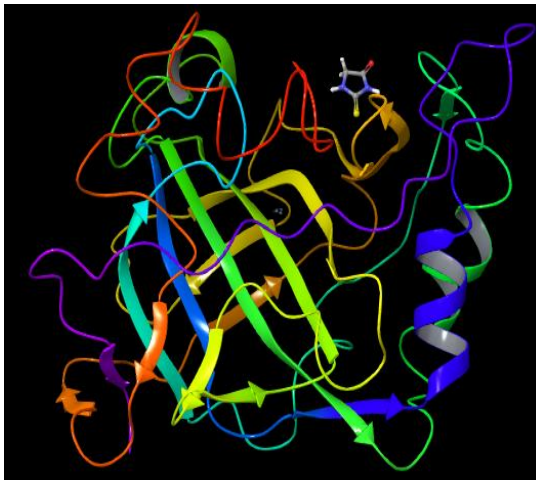
4YM9	Docking Score	Glide ligand efficiency	Glide hbond	Glide evdw	Glide ecoul	Glide emodel	Glide energy	Glide einternal	Glide posenum
Thiazolidin-2,4-dione	-3.97	-0.57	-0.32	-15.60	-5.51	-26.79	-21.11	0.00	294
Rhodanine	-4.57	-0.65	-0.24	-16.97	-3.48	-26.20	-20.46	0.00	9
Hydantoin	-4.31	-0.62	-0.15	-16.56	-5.52	-27.96	-22.08	0.00	309
2-Thiohydantoin	-5.34	-0.76	-0.55	-14.99	-6.47	-28.85	-21.46	0.00	260
3-Aminorhodanine	-4.04	-0.51	0.00	-16.60	-1.60	-22.70	-18.20	0.00	261
Creatinine	-5.00	-0.63	-0.12	-18.57	-6.49	-32.93	-25.06	0.00	347
2PE4	Docking Score	Glide ligand efficiency	Glide hbond	Glide evdw	Glide ecoul	Glide emodel	Glide energy	Glide einternal	Glide posenum
Thiazolidin-2,4-dione	-2.36	-0.34	-0.05	-2.25	-11.81	-0.05	-11.34	-9.52	0.00
Rhodanine	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hydantoin	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2-Thiohydantoin	-0.79	-0.11	-0.09	-2.43	-12.99	-0.07	-11.11	-9.35	0.00
3-Aminorhodanine	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Creatinine	-3.81	-0.48	-0.08	-2.30	-12.54	-0.16	-19.79	-15.98	0.00

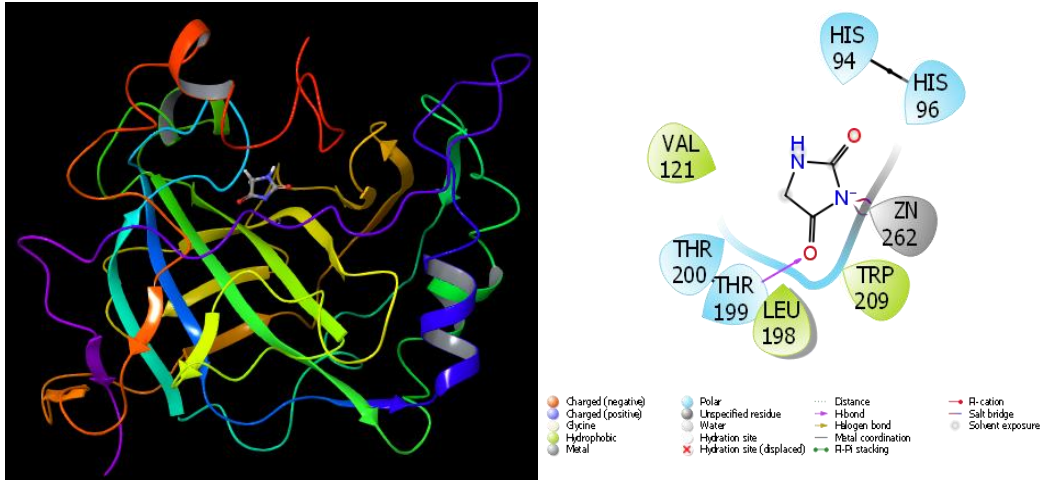
Şekil 4.166: 3-Aminorhodanine molekülünün AChE proteini ile etkileşimlerinin gösterimi

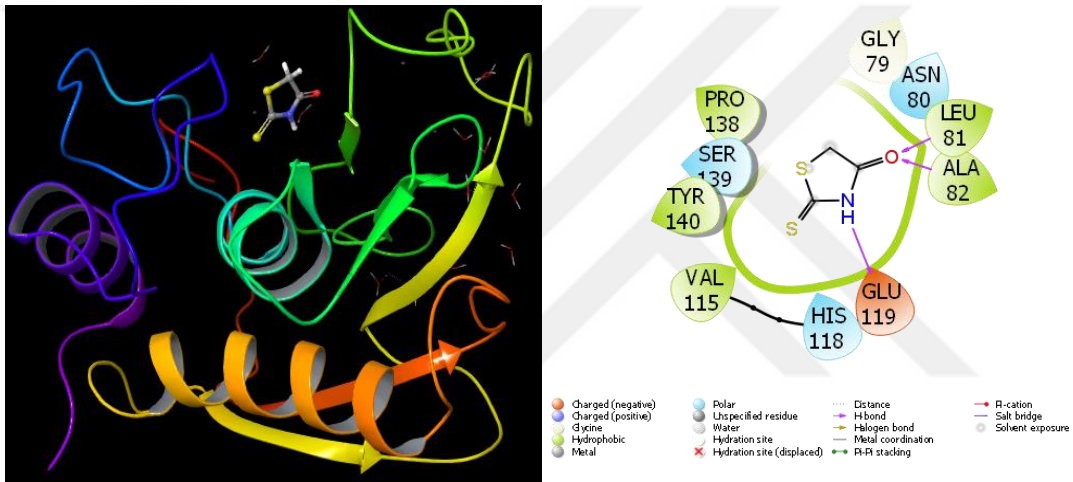
Şekil 4.167: 3-Aminorhodanine molekülünün BChE proteini ile etkileşimlerinin gösterimi

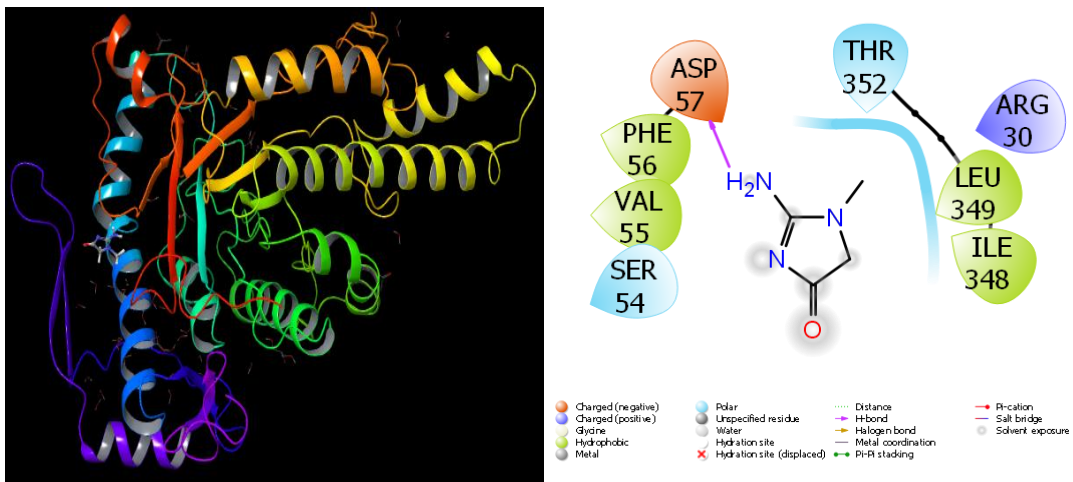
Şekil 4.168: 2-Thiohydantoin molekülünün hCA I enzimi ile etkileşimlerinin gösterimi

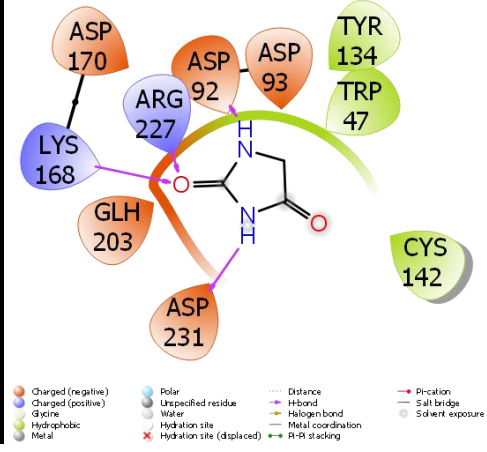
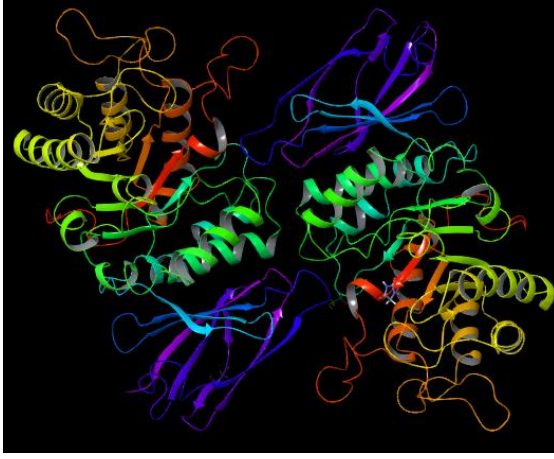
Şekil 4.169: Hydantoin molekülünün hCA II enzimi ile etkileşimlerinin gösterimi

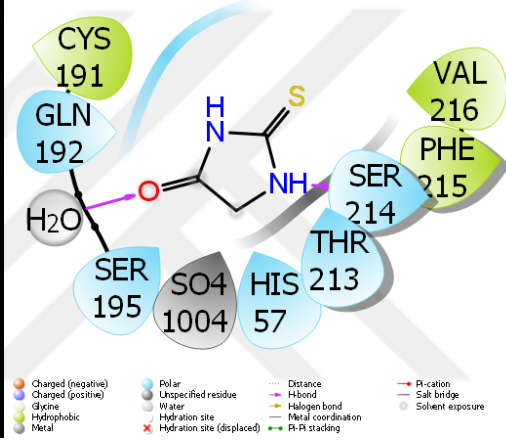
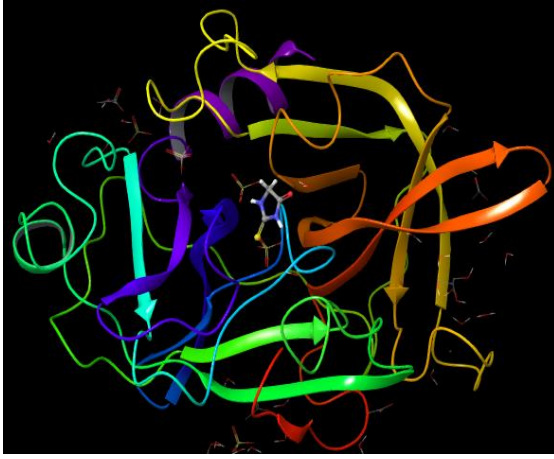
Şekil 4.170: Rhodanine molekülünün Kollajenaz enzimi ile etkileşimlerinin gösterimi

Şekil 4.171: Rhodanine molekülünün Hyaluronidaz enzimi ile etkileşimlerinin gösterimi

Şekil 4.172: Hydantoin molekülünün alfa-Gli enzimi ile etkileşimlerinin gösterimi

Şekil 4.173: 2-Thiohydantoin molekülünün Elastaz enzimi ile etkileşimlerinin gösterimi

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada thiazolidin-2,4-dion, hydantoin, 2-thiohydantoin, rhodanine, 3-aminorhodanine ve kreatinin türevlerinin biyolojik etkileri; enzim inhibisyon deneyleri, moleküler docking analizleri ve metal şelatlama sonuçları birlikte değerlendirilmiştir. Enzim inhibisyon deneylerinden elde edilen IC_{50} ve R^2 değerleri Tablo 5.1’de sunulmuş olup, incelenen tüm bileşiklerin AChE, BChE, α -glikozidaz, hCA I–II, kollajenaz, elastaz ve hiyalüronidaz enzimleri üzerinde inhibitör etki gösterdiği belirlenmiştir. Özellikle hydantoin ve thiazolidin-2,4-dion türevlerinin birçok enzim için daha düşük IC_{50} değerleri sergilediği ve diğer bileşiklere kıyasla daha dengeli ve güçlü bir biyolojik profil sunduğu görülmüştür. Bu durum, söz konusu bileşiklerin hem sinir sistemiyle ilişkili enzimler hem de metabolik ve inflamatuvar süreçlerde rol alan hedefler üzerinde belirgin bir inhibitör potansiyele sahip olduğunu göstermektedir.

Moleküler docking analizleri, hydantoin ve thiazolidin-2,4-dion iskeletine sahip bileşiklerin asetilkolinesteraz, bütirilkolinesteraz, α -glikozidaz, karbonik anhidraz izoenzimleri, kollajenaz ve elastaz proteinlerinin aktif bölgelerine uygun şekilde yerleştiğini ve kararlı etkileşimler oluşturduğunu ortaya koymuştur. Docking skorları, ligand verimliliği ve bağlanma enerjileri birlikte değerlendirildiğinde, bu bileşiklerin hedef proteinlerle daha avantajlı etkileşim profilleri sergilediği anlaşılmıştır. Bununla birlikte, özellikle aktif bölge esnekliği yüksek olan α -glikozidaz ve elastaz enzimlerinde, docking sonuçları ile deneysel enzim inhibisyon verileri arasında birebir örtüşme her durumda gözlenmemiştir. Bu farklılıkların, moleküler docking çalışmalarının statik protein yapıları üzerinden yürütülmesinden ve biyolojik ortamın dinamik koşullarını tam olarak yansıtamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu bağlamda, docking sonuçları deneysel verileri destekleyen ve açıklayan tamamlayıcı bir araç olarak değerlendirilmelidir.

Metal şelatlama deneyleri sonucunda, incelenen bileşiklerin tamamının metal iyonlarını bağlama kapasitesine sahip olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, bileşiklerin metal şelatlama aktivitelerinin BHA ve BHT gibi standart antioksidanlara yakın, ancak güçlü bir şelatlayıcı olan EDTA’ya kıyasla daha düşük olduğunu göstermiştir. Buna rağmen, gözlenen metal şelatlama kapasitesinin, bileşiklerin antioksidan özelliklerini desteklediği ve enzim inhibisyon aktivitelerine katkı sağlayabilecek nitelikte olduğu değerlendirilmiştir.

Tüm sonuçlar birlikte ele alındığında, özellikle hydantoin ve thiazolidin-2,4-dion çekirdek yapılarını içeren bileşiklerin; sinir sistemi hastalıkları, diyabetle ilişkili enzimler ve inflamatuvar süreçler açısından ilaç geliştirme çalışmaları için güçlü adaylar olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bileşiklerin gelecekte hücre kültürü ve hayvan modellerinde biyolojik etkilerinin araştırılması, güvenlik profillerinin ayrıntılı olarak incelenmesi ve yapısal optimizasyon çalışmalarının yapılması, daha etkili ve seçici yeni ilaç adaylarının geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Tablo 5.1: İncelenen bileşiklerin farklı enzimler üzerindeki inhibitör aktiviteleri (IC₅₀) ve regresyon katsayıları (R²)

Bileşik	AChE IC ₅₀ (nM) / R ²	BChE IC ₅₀ (nM) / R ²	α -Gli IC ₅₀ (μ M) / R ²	hCA I IC ₅₀ (nM) / R ²	hCA II IC ₅₀ (nM) / R ²	Col IC ₅₀ (μ M) / R ²	ELA IC ₅₀ (μ M) / R ²	Hyal IC ₅₀ (μ M) / R ²
Thiazolidin-2,4-dione	948,3±20 / 0,9730	1502,5±30 / 0,9727	0,53±0,007 / 0,9965	539,7±2 / 0,9894	277,1±10 / 0,9899	0,73±0,30 / 0,9816	5,38±0,10 / 0,9737	2,62±0,03 / 0,9795
Rhodanine	585,9±5 / 0,9757	1184,7±10 / 0,9774	0,78±0,005 / 0,9775	782,3±10 / 0,9821	640,7±5 / 0,9881	1,00±0,009 / 0,9840	6,73±0,07 / 0,9828	7,45±0,30 / 0,9798
Hydantoin	352,1±11 / 0,9466	846,1±6 / 0,9923	0,98±0,002 / 0,9524	465,8±20 / 0,9623	301,2±4 / 0,9911	3,64±0,01 / 0,9896	12,03±0,30 / 0,9876	7,15±0,60 / 0,9753
2-Thiohydantoin	961,8±18 / 0,9740	880,4±6 / 0,9593	1,34±0,002 / 0,9924	919,9±30 / 0,9605	613,3±10 / 0,9804	1,25±0,008 / 0,9684	12,16±0,40 / 0,9763	1,25±0,09 / 0,9847
3-Aminorhodanine	433,4±5 / 0,9359	1010±2 / 0,9881	0,76±0,001 / 0,9926	947±40 / 0,9930	631,7±30 / 0,9823	0,73±0,003 / 0,9879	7,73±0,20 / 0,9400	3,60±0,30 / 0,9856
Creatinine	946,7±30 / 0,9651	830,3±30 / 0,9448	1,47±0,04 / 0,9697	271,1±10 / 0,9905	144,9±3 / 0,9812	1,25±0,03 / 0,9713	12,90±0,10 / 0,9850	11,48±0,99 / 0,9865
Referans	Takrin: 660,6±4 / 0,965	Takrin: 876,6±14,6 /0,967	Akarboz: 0,27±0,006 /0,936	Acetazolamide: 1010±10 / 0,9266	Acetazolamide: 945±6,6 / 0,9204	EGCG: 2,048±0,02 /0,984	EGCG: 4,61±0,05 /0,916	EGCG: 0,20±0,00 / 0,93

KAYNAKLAR

- Abdoli, M., Bonardi, A., Gratter, P., Supuran, C. T., ve Žalubovskis, R. (2024). Synthesis, carbonic anhydrase inhibition studies and modelling investigations of phthalimide–hydantoin hybrids. *Journal of Enzyme Inhibition and Medicinal Chemistry*, 39(1), 2335927. <https://doi.org/10.1080/14756366.2024.2335927>.
- Agu, P. C., Afiukwa, C. A., Orji, O. U., Ezech, E. M., Ofoke, I. H., Ogbu, C. O., Ugwuja, E. I., ve Aja, P. M. (2023). Molecular docking as a tool for the discovery of molecular targets of nutraceuticals in diseases management. *Scientific Reports*, 13(1), 13398.
- Ahsan, M. J., Azam, F., ve Bakht, M. A. (2022). Thiazolidin-2,4-dione scaffold: An insight into recent advances as antimicrobial, antioxidant, and hypoglycemic agents. *Molecules*, 27(19), 6763. <https://doi.org/10.3390/molecules27196763>.
- Akbulut, M. (2023). Manyetik özellikli ikili enzim-inorganik hibrit nano çiçeklerin sentezi, karakterizasyonu ve enzim aktivitesinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Amine, A., Arduini, F., Moscone, D., ve Palleschi, G. (2016). Recent advances in biosensors based on enzyme inhibition. *Biosensors and Bioelectronics*, 76, 180-194. <https://doi.org/10.1016/j.bios.2015.07.010>.
- Apak, R., Özyürek, M., Güçlü, K., ve Çapanoğlu, E. (2016). Antioxidant activity/capacity measurement. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 64(5), 997–1027. <https://doi.org/10.1021/acs.jafc.5b04739>.
- Apakkan Aksun, S., Özmen, D., ve Bayındır, O. (2001). Metalloproteinazlar, inhibitörleri ve ilişkili fizyolojik ve patolojik durumlar. *Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi*, 21(4), 332–342.
- Arjmand, B., Hamidpour, S. K., Alavi-Moghadam, S., Yavari, H., Shahbazbadr, A., Tavirani, M. R., Gilany, K., ve Larijani, B. (2022). Molecular docking as a therapeutic approach for targeting cancer stem cell metabolic processes. *Frontiers in Pharmacology*, 13, 768556. <https://doi.org/10.3389/fphar.2022.768556>.
- Bayındır, S., Caglayan, C., Karaman, M., ve Gülçin, İ. (2019). The green synthesis and molecular docking of novel N-substituted rhodanines as effective inhibitors for carbonic anhydrase and acetylcholinesterase enzymes. *Bioorganic Chemistry*, 90, 103096. <https://doi.org/10.1016/j.bioorg.2019.103096>.
- Berg, J. M., Tymoczko, J. L., Gatto, G. J., ve Stryer, L. (2019). *Biochemistry* (9th ed.). W. H. Freeman.
- Bingöl, G. (1977). Vitaminler ve enzimler. Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi.
- Bingöl, Z. (2016). 1, 1, 2, 2-tetrakis (p-hidroksifenil) etan: İnsan karbonik anhidraz izoenzimleri I ve II, asetilkolinesteraz, bütirikolinesteraz, glutatyon S-transferaz

enzimleri üzerine inhibisyon etkisi ve antioksidan kapasitesinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Calleja-Agius, J., Brincat, M., ve Borg, M. (2013). Skin connective tissue and ageing. *Best Practice and Research Clinical Obstetrics and Gynaecology*, 27(5), 727-740.
- Camargo, P. G., Fabris, M., Nakamae, M. Y. T., de Freitas Oliveira, B. G., da Silva Lima, C. H., de Fátima, Â., ve Macedo Jr, F. (2022). Thiohydantoin and hydantoin derived from amino acids as potent urease inhibitors: Inhibitory activity and ligand-target interactions. *Chemico-Biological Interactions*, 365, 110045.
- Cawston, T. E., ve Wilson, A. J. (2006). Understanding the role of tissue degrading enzymes and their inhibitors in development and disease. *Best Practice ve Research Clinical Rheumatology*, 20(5), 983-1002.
- Ceylan, R. (2022). Yeni bir seri 1,3-benzoksazol türevlerinin anti-elastaz aktivitelerinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Giresun Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Cho, S., Kim, S. H., ve Shin, D. (2019). Recent applications of hydantoin and thiohydantoin in medicinal chemistry. *European Journal of Medicinal Chemistry*, 164, 517-545.
- Chung, J. H., Seo, J. Y., Lee, M. K., Eun, H. C., Lee, J. H., Kang, S., Fisher, G. J., ve Voorhees, J. J. (2001). Ultraviolet modulation of human macrophage metalloelastase in human skin in vivo. *Journal of Investigative Dermatology*, 116(6), 915–919. <https://doi.org/10.1046/j.1523-1747.2001.01352.x>.
- Csokaa, A. B., Frostb, G. I., ve Stern, R. (2001). The six hyaluronidase-like genes in the human and mouse genomes. *Matrix Biology*, 499-508.
- Colović, M. B., Krstić, D. Z., Lazarević-Pašti, T. D., Bondžić, A. M., ve Vasić, V. M. (2013). Acetylcholinesterase inhibitors: Pharmacology and toxicology. *Current Neuropharmacology*, 11(3), 315–335. <https://doi.org/10.2174/1570159X11311030006>.
- Copeland, R. A. (2016). *Evaluation of enzyme inhibitors in drug discovery: A guide for medicinal chemists and pharmacologists* (2nd ed.). Wiley.
- Çakmak, Y. S., Zengin, G., Eskin, B., Yıldırım, K., Topal, M., Aydın, G. H., Unlu, E., Baydemir, M., ve Erten, K. (2017). Medicago rigidula (L.) ALL.'nın antioksidan ve enzim inhibisyon aktiviteleri ve fenolik bileşiminin incelenmesi. *Marmara Pharmaceutical Journal*, 21(3), 522-529.
- Çağlar, N. (2022). Geobacillus kaustophilus'a (HTA426) ait hücre içi kollajenaz'ın (GK2549) klonlanması ve heterolog ifadesi. Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Çelik, M. (2024). Enzim inhibitörü pestisitlerin tayinine yönelik elektrokimyasal nanosensörlerin geliştirilmesi. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Çelikdemir Yıldırım, N. (2025). Deneyisel polikistik over sendromu (PKOS) oluşturulan ratlarda Maca kökü (*Lepidium meyenii*)'nün bazı biyokimyasal ve antioksidan parametreler üzerine etkisi. Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Chatonnet, A., ve Lockridge, O. (1989). Comparison of butyrylcholinesterase and acetylcholinesterase. *Biochemical Journal*, 260(3), 625-634.
- Checchi, V., Montebugnoli, L., Tarquini, B., ve Bruschi, S. (2020). The role of matrix metalloproteinases in periodontal disease. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(14), 4923. MDPI.
- Chincholkar, L., Ng, J. K. C., Acharya, R., ve Rokadia, H. (2023). Clinical relevance of serum creatinine in kidney function assessment: Current perspectives. *Journal of Clinical Nephrology and Renal Care*, 10(1), 1–9. <https://doi.org/10.23937/2572-3286.1510059>.
- Daniel, R. M., Danson, M. J., Eiseenthal, R., Lee, C. K., ve Peterson, M. E. (2008). The effect of temperature on enzyme activity: New insights and their implications. *Extremophiles*, 12(1), 51–59. <https://doi.org/10.1007/s00792-007-0089-7>.
- Das, U. N. (2012). Acetylcholinesterase and butyrylcholinesterase as markers of low-grade systemic inflammation. *Annals of Hepatology*, 11(3), 409-411.
- Delanaye, P., Björk, J., Christensson, A., ve Grubb, A. (2021). Creatinine or cystatin C: What to use as estimation of glomerular filtration rate. *Clinical Chemistry*, 67(3), 441–450.
- de Oliveira, S., ve Saldanha, C. (2020). Neutrophil extracellular traps and their multiple roles in inflammatory disorders. *Clinical Biochemistry*, 79, 1–8. <https://doi.org/10.1016/j.clinbiochem.2020.02.010>.
- Derosa, G., ve Maffioli, P. (2012). α -Glucosidase inhibitors and their use in clinical practice. *Archives of Medical Science*, 8(5), 899–906. <https://doi.org/10.5114/aoms.2012.31622>.
- Doğan, M., Koçyiğit, Ü. M., Çetin, F. N., Yılmaz, B. N., ve Taşkın, T. (2023). Composition characterization and biological activity study of *Achillea vermicularis* extract and extract-loaded nanoparticles. *Biotechnology and Applied Biochemistry*, 70(3), 1270-1278.
- Durgun, M., Akocak, S., Lolak, N., Topal, F., Koçyiğit, Ü. M., Türkeş, C., vd. (2024). Design and synthesis of pyrazole carboxamide derivatives as selective cholinesterase and carbonic anhydrase inhibitors: Molecular docking and biological evaluation. *ChemBioChem*, e202301824.
- Eydemir, H. (2010). Biyolojik aktif bazı maddelerin teorik olarak incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Friesner, R. A., vd. (2004). Glide: A new approach for rapid, accurate docking and scoring. *Journal of Medicinal Chemistry*, 47, 1739–1749.
- Galeev, T. R., ve Nugmanov, R. I. (2021). Heterocyclic compounds: Structure, reactivity and biological significance. *Journal of Molecular Structure*, 1240, 130556. <https://doi.org/10.1016/j.molstruc.2021.130556>.
- Gökalp, Y. H., Nas, S., ve Certel, M. (2002). *Biyokimya-1, Temel yapıları ve kavramları* (3. baskı). Denizli.
- Greig, N. H., Utsuki, T., Yu, Q., Zhu, X., Holloway, H. W., Perry, T., Lee, B., Ingram, D. K., ve Lahiri, D. K. (2001). A New Therapeutic Target in Alzheimer's Disease Treatment: Attention to Butyrylcholinesterase. *Current Medical Research and Opinion*, 17(3), 159-165.
- Grinter, S. Z., ve Zou, X. (2014). Challenges, applications, and recent advances of protein-ligand docking in structure-based drug design. *Molecules*, 19(7), 10150-10176.
- Gupta, S., Jha, S., Rani, S., Arora, P., ve Kumar, S. (2024). Medicinal perspective of 2,4-thiazolidinediones derivatives: An insight into recent advancements. *ChemistryOpen*, 13(11), e202400147. <https://doi.org/10.1002/open.202400147>.
- Gupta, A., Sharma, R., ve Verma, P. (2025). Hydantoin-based privileged scaffolds in medicinal chemistry: Recent progress and future perspectives. *European Journal of Medicinal Chemistry*, 262, 115987. <https://doi.org/10.1016/j.ejmech.2024.115987>.
- Guyot, N., ve Wehrle-Haller, B. (2021). Elastin and elastases: Biological functions and roles in diseases. *Matrix Biology Plus*, 12, 100079. <https://doi.org/10.1016/j.mbplus.2021.100079>.
- Gülçin, İ. (2012). Antioxidant activity of food constituents-An overview. *Archives of Toxicology*, 86(3), 345-391.
- Gülçin, İ., Topal, F., Çakmakçı, R., Gören, A. C., Bilsel, M., ve Erdoğan, U. (2011). Pomological features, nutritional quality, polyphenol content analysis and antioxidant properties of domesticated and three wild ecotype forms of raspberries (*Rubus idaeus* L.). *Journal of Food Science*, 76(4), C585-C593.
- Gülçin, İ., ve Alwasel, S. H. (2022). Metal ions, metal chelators and metal chelating assays as antioxidant methods. *Processes*, 10(1), 132. <https://doi.org/10.3390/pr10010132>.
- Günay, A. (2014). Yeni rodanin bileşiklerinin tiyazol-4, 5-dionlardan Wittig reaksiyonu ile sentezi. Yüksek lisans tezi, Bozok Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Güven, O. C. (2022). Bakır (Cu) nanoçiçeklerinin yeşil sentez yöntemi kullanılarak sentezlenmesi, karakterizasyonu, fotokatalitik, antimikrobiyal ve antioksidan aktivitesinin belirlenmesi. Yüksek lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

- Halliwell, B., ve Gutteridge, J. M. C. (2015). *Free radicals in biology and medicine* (5th ed.). Oxford University Press.
- Hasanova, N. (2024). Fibromiyalji hastalarında karbonik anhidraz II otoantikorunun varlığının araştırılması. Yüksek lisans tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Hasanzade, S. (2023). Toprakta izole edilen mikroorganizmalardan lipaz enzimi izolasyonu ve karakterizasyonu. Yüksek lisans tezi, Eskişehir Teknik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Havrylyuk, D., Zimenkovsky, B., Karpenko, O., Grellier, P., ve Lesyk, R. (2016). Synthetic approaches, structure–activity relationship and biological applications for pharmacologically attractive pyrazole/pyrazoline–thiazolidine-based hybrids. *European Journal of Medicinal Chemistry*, 113, 145–166. <https://doi.org/10.1016/j.ejmech.2016.02.030>.
- Heckmann, C. M., ve Paradisi, F. (2020). Looking back: A short history of the discovery of enzymes and how they became powerful chemical tools. *ChemCatChem*, 12(24), 6082–6102. <https://doi.org/10.1002/cctc.202001107>.
- Imtaiyaz Hassan, M., Shajee, B., Waheed, A., Ahmad, F., ve Sly, W. S. (2013). Structure, function and applications of carbonic anhydrase isozymes. *Bioorganic & Medicinal Chemistry*, 21(6), 1570–1582. <https://doi.org/10.1016/j.bmc.2012.04.044>.
- Kabir, E. (2022). A review on biological and medicinal impact of heterocyclic compounds. *Results in Chemistry*, 4, 100606. <https://doi.org/10.1016/j.rechem.2022.100606>.
- Kalaycıoğlu, L., Serpek, B., Nizamlioğlu, M., Başpınar, N., ve Tiftik, A. M. (2006). *Biyokimya*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Karaytuğ, T. (2024). Doğal ve mutant *Bacillus* sp. suşlarından farklı ısı kararlılığına sahip alkalın proteaz enzimlerinin izolasyonu, karakterizasyonu ve biyoteknolojik potansiyelinin araştırılması. Doktora tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Kaul, A., Short, W. D., Wang, X., ve Keswani, S. G. (2021). Hyaluronidases in Human Diseases. *International Journal of Molecular Sciences*, 22(6), 3204.
- Khan, H., Amin, S., Kamal, M. A., ve Patel, S. (2018). Flavonoids as acetylcholinesterase inhibitors: Current therapeutic standing and future prospects. *Biomedicine ve Pharmacotherapy*, 101, 860-870.
- Khirallah, H. M., Abdel-Mageed, W. M., ve El-Sayed, A. A. (2022). Design, synthesis and biological evaluation of 2-thiohydantoin derivatives as anti-inflammatory agents. *Molecules*, 27(19), 6271. <https://doi.org/10.3390/molecules27196271>.
- Khirallah, S. M., Ramadan, H. M. M., Shawky, A., Qahl, S. H., Baty, R. S., Alqadri, N., ... Saied, E. M. (2022). Development of novel 1,3-disubstituted-2-thiohydantoin

- analogues with potent anti-inflammatory activity: In vitro and in silico assessments. *Molecules*, 27(19), 6271. <https://doi.org/10.3390/molecules27196271>.
- Korkmaz, B., Horwitz, M. S., Jenne, D. E., ve Gauthier, F. (2010). Neutrophil elastase, proteinase 3, and cathepsin G as therapeutic targets in human diseases. *Pharmacological Reviews*, 62(4), 726–759. <https://doi.org/10.1124/pr.110.002733>.
- Kraunsoe, J. A. E., Claridge, T. D. W., ve Lowe, G. (1996). Inhibition of human leukocyte elastase by peptide trifluoromethyl ketones. *Journal of the American Chemical Society*, 118(3), 709–710.
- Kumar, H., Aggarwal, N., Marwaha, M. G., Deep, A., Chopra, H., Matin, M. M., ve Al-Harrasi, A. (2022). Thiazolidin-2, 4-dione scaffold: an insight into recent advances as antimicrobial, antioxidant, and hypoglycemic agents. *Molecules*, 27(19), 6763.
- Kumar, A., Singh, AK, Singh, H., Vijayan, V., Kumar, D., Naik, J., Thareja, S., Yadav, JP, Pathak, P., Grishina, M., Verma, A., Khalilullah, H., Jaremko, M., Emwas, A.-H., Kumar, P. (2023). Nitrogen Containing Heterocycles as Anticancer Agents: A Medicinal Chemistry Perspective. *Pharmaceuticals*, 16 (2), 299. <https://doi.org/10.3390/ph16020299>.
- Lane, R. M., Potkin, S. G., ve Enz, A. (2006). Targeting acetylcholinesterase and butyrylcholinesterase in dementia. *Nature Reviews Drug Discovery*, 5(3), 220–234. <https://doi.org/10.1038/nrd2053>.
- Layer, P. G., Allebrandt, K., Andermann, P., Bodur, E., Boopathy, R., Bytyqi, A. H., ve Paraoanu, L. E. (2005). On the multifunctionality of cholinesterases. *Chemico-Biological Interactions*, 37(41), 157-158.
- Lebovitz, H. E. (1997). Alpha-glucosidase inhibitors. *Endocrinology and Metabolism Clinics of North America*, 26(3), 539–551. [https://doi.org/10.1016/S0889-8529\(05\)70266-8](https://doi.org/10.1016/S0889-8529(05)70266-8).
- Lee, S. H., Park, S. J., ve Choi, S.-Y. (2020). How and why are cancers acidic. *Cancers*, 12(6), 1616. <https://doi.org/10.3390/cancers12061616>.
- Liu, Y., Wang, J., Zhang, H., ve Wang, Z. (2022). Enzyme inhibition in toxicology and environmental risk assessment. *Toxicology Letters*, 356, 1–10. <https://doi.org/10.1016/j.toxlet.2021.11.006>.
- Maren, T. H., Jankowska, L., Sanyal, G., ve Edelhauser, H. F. (1983). The transcorneal permeability of sulfonamide carbonic anhydrase inhibitors and their effect on aqueous humor secretion. *Experimental Eye Research*, 36(4), 457-479. [https://doi.org/10.1016/0014-4835\(83\)90041-6](https://doi.org/10.1016/0014-4835(83)90041-6).
- McDonald, A. G., ve Tipton, K. F. (2023). Enzyme nomenclature and classification: the state of the art. *FEBS Journal*. <https://doi.org/10.1111/febs.16274>.

- Meng, X. Y., Zhang, H. X., Mezei, M., ve Cui, M. (2011). Molecular docking: a powerful approach for structure-based drug discovery. *Current Computer Aided Drug Design*, 7(2), 146-157.
- Mendonça, J. S., vd. (2022). Natural antioxidant evaluation: Detection, analysis, and bioavailability. *Molecules*, 27(11), 3563. <https://doi.org/10.3390/molecules27113563>.
- Mezoughi, A. Belgasem, Mohammed, W. Abdussalam and Ettarhouni, Z. O. (2021). Recent Biological Applications and Chemical Synthesis of Thiohydantoins. *Journal of Chemical Reviews*, 3(3), 196-218. doi: 10.22034/jcr.2021.285244.1111.
- Mixon, A., Kumar, P., ve Yu, H. (2021). An in vitro investigation to understand the synergistic role of MMPs and ADAMTSs in cartilage destruction during arthritis. *Scientific Reports*, 11, Article 14432. <https://doi.org/10.1038/s41598-021-93744-1>.
- Morris, G. M., ve Lim-Wilby, M. (2008). Molecular docking. In A. R. Leach ve S. J. Leach (Eds.), *Molecular modeling of proteins* (pp. 365–382). Humana Press. https://doi.org/10.1007/978-1-60327-058-8_19.
- Munteanu, I. G., ve Apetrei, C. (2021). Analytical methods used in determining antioxidant activity: A review. *Molecules*, 26(14), 4306. <https://doi.org/10.3390/molecules26144306>.
- Nelson, D. L., ve Cox, M. M. (2005). *Lehninger principles of biochemistry* (4. baskı). W. H. Freeman.
- Nelson, D. L., ve Cox, M. M. (2017). *Lehninger Principles of Biochemistry* (7th ed.). W.H. Freeman.
- Nelson, D. L., Cox, M. M., ve Hoskins, A. A. (2021). *Lehninger principles of biochemistry* (8. baskı). W. H. Freeman.
- Nimse, S. B., ve Pal, D. (2015). Free radicals, natural antioxidants, and their reaction mechanisms. *RSC Advances*, 5(35), 27986–28006. <https://doi.org/10.1039/C4RA13315C>.
- Occhipinti, R., ve Boron, W. F. (2019). Role of carbonic anhydrases and inhibitors in acid–base physiology: insights from mathematical modeling. *International Journal of Molecular Sciences*, 20(15), 3841. <https://doi.org/10.3390/ijms20153841>.
- Ochs, R. S. (2000). Understanding Enzyme Inhibition. *Journal of Chemical Education*, 77(11), 1453. <https://doi.org/10.1021/ed077p1453>.
- Özmen, H. D. (2015). Hiyalüronidaz enzim inhibitörleri. Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Petlichnaya, L. I. (1967). The dual reactivity of 3-aminorhodanine. *Chemistry of Heterocyclic Compounds*, 3(2), 521-523.

- Pham-Huy, L. A., He, H., ve Pham-Huy, C. (2008). Free radicals, antioxidants in disease and health. *International Journal of Biomedical Science*, 4(2), 89–96.
- Pulik, Ł., Krzemiński, P., Prokop, J., Gałało, I., ve Kotela, A. (2023). Matrix metalloproteinases in rheumatoid arthritis and osteoarthritis: A state-of-the-art review. *Rheumatology Forum*, 9(3), 148–153. <https://doi.org/10.5114/rf.2023.130310>.
- Prior, R. L., Wu, X., ve Schaich, K. (2005). Standardized methods for the determination of antioxidant capacity and phenolics in foods and dietary supplements. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 53(10), 4290–4302. <https://doi.org/10.1021/jf0502698>.
- Radzki, D., vd. (2024). Matrix metalloproteinases in the periodontium — vital in health and disease. *International Journal of Molecular Sciences*, 25(5), 2763.
- Ring, B., Wrighton, S. A., ve Mohutsky, M. (2014). Reversible mechanisms of enzyme inhibition and resulting clinical significance. In B. Ring ve S. A. Wrighton (Eds.), *Enzyme kinetics in drug metabolism: Fundamentals and applications* (pp. 37–56). Springer.
- Saboury, A. A. (2009). Enzyme Inhibition and Activation: A General Theory. *Journal of the Iranian Chemical Society*, 6(2), 219-229. <https://doi.org/10.1007/BF03245829>.
- Sahasrabudhe, A., ve Deodhar, M. (2010). Anti-hyaluronidase, anti-elastase activity of *Garcinia indica*. *International Journal of Botany*, 6(3), 299-303.
- Savaş, F. (2024). V. cracca L.'nin bazı metabolik enzimler üzerine inhibitör potansiyelinin belirlenmesi ve biyoaktif bileşiklerinin analizi. Yüksek lisans tezi, Muş Alparslan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Seçgin, Ö. (2013). Maya hücreleri ve invertaz enziminin poli(etilenoksit) elektronlarda tutuklanması. Yüksek lisans tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Schrödinger Release 2023. Maestro, Protein Preparation Wizard, LigPrep, *Glide*. Schrödinger, LLC.
- Shende, P., Kasture, P., ve Gaud, R. S. (2018). Nanoflowers: The future trend of nanotechnology for multi-applications. *Artificial Cells, Nanomedicine, and Biotechnology*, 46(sup1), 413-422.
- Siedle, B., Hrenn, A., ve Merfort, I. (2007). Natural compounds as inhibitors of human neutrophil elastase. *Planta Medica*, 53(05), 401-420.
- Skariyachan, S., ve Garka, S. (2018). *Exploring the binding potential of carbon nanotubes and fullerene towards major drug targets of multidrug-resistant bacterial pathogens and their utility as novel therapeutic agents*. In A. M. Grumezescu (Ed.), *Fullerenes, graphenes and nanotubes* (pp. 1–29). William Andrew Publishing.

- Solak, B. (2025). Rosmarinik asit yüklü PLGA bazlı nanosistemlerin hazırlanması, karakterizasyonu ve antioksidan etkinliklerinin belirlenmesi. Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi, Farmasötik Teknoloji Anabilim Dalı.
- Sousa, S. F., Ramos, M. J., Lim, C., ve Fernandes, P. A. (2015). Relationship Between Enzyme/Substrate Properties and Enzyme Efficiency in Hydrolases. *ACS Catalysis*, 5(10), 5877-5887. <https://doi.org/10.1021/acscatal.5b00923>.
- Supuran, C. T. (2008). Carbonic anhydrases: Novel therapeutic applications for inhibitors and activators. *Nature Reviews Drug Discovery*, 7(2), 168–181. <https://doi.org/10.1038/nrd2467>.
- Supuran, C. T. (2016). Structure and function of carbonic anhydrases. *Biochemical Journal*, 473(14), 2023–2032. <https://doi.org/10.1042/BCJ20160115>.
- Taslimi, P. (2017). Olivetol'un antioksidan kapasitesinin belirlenmesi ve bazı metabolik enzimler üzerinde inhibisyon etkilerinin incelenmesi. Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Taslimi, P., Akıncıoğlu, H., ve Gülçin, İ. (2017). Synephrine and phenylephrine act as α -amylase, α -glycosidase, acetylcholinesterase, butyrylcholinesterase, and carbonicanhydrase enzymes inhibitors. *PubMed*, 31(11), e21973.
- Taslimi, P., Osmanova, S., Gülçin, İ., Sardarova, S., Farzaliyev, V., Sujayev, A., Kaya, R., Koç, F., Beydemir, S., Alwasel, S. H., ve Kufreviöglu, O. I. (2017). Discovery of potent carbonic anhydrase, acetylcholinesterase and butyrylcholinesterase enzymes inhibitors: the new amides and thiazolidine-4-ones synthesized on an acetophenone base. *Journal of Biochemical and Molecular Toxicology*. <https://doi.org/10.1002/jbt.21931>.
- Timur, Ç. (2023). RAT'larda doksorubisin uygulamasının glutasyon S-transferaz, asetilkolinesteraz ve bütirilkolinesteraz enzimleri üzerine aktivitesi; kafeik asitin etkisi. Yüksek lisans tezi, Iğdır Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Tomasic, T., ve Mašič, L. P. (2009). Rhodanine as a privileged scaffold in drug discovery. *Current Medicinal Chemistry*, 16(13), 1596–1629.
- Tüzün, B. (2020). Examination of anti-oxidant properties and molecular docking parameters of some compounds in human body. *Turkish Computational and Theoretical Chemistry*, 4(2), 76–87.
- Vandenberghe, L. S., ve MGBP, S. K. (2020). Chapter 2–classification of enzymes and catalytic properties. *İçinde S. P. Singh, A. Pandey, R. R. Singhanian, S. S. Kumar, ve D. V. D. D. C. S. L. V. G. A. Kumar (Ed.), Enzyme Technology (s. 11-30)*. Elsevier.
- van de Laar, F. A., Lucassen, P. L., Akkermans, R. P., van de Lisdonk, E. H., Rutten, G. E., ve van Weel, C. (2005). Alpha-glucosidase inhibitors for type 2 diabetes mellitus. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (2), CD003639. <https://doi.org/10.1002/14651858.CD003639.pub2>.

- van de Laar, F. A. (2008). Alpha-glucosidase inhibitors in the early treatment of type 2 diabetes. *Vascular Health and Risk Management*, 4(6), 1189–1195. <https://doi.org/10.2147/vhrm.s3119>.
- Verma, A., ve Saraf, S. K. (2008). 4-Thiazolidinone – A biologically active scaffold. *European Journal of Medicinal Chemistry*, 43(5), 897–905. <https://doi.org/10.1016/j.ejmech.2007.07.017>.
- Voet, D., ve Voet, J. G. (2016). *Biochemistry* (5. baskı). Wiley.
- Wang, Z. D., Sheikh, S. O., ve Zhang, Y. (2006). A simple synthesis of 2-thiohydantoin. *Molecules*, 11(10), 739-750.
- Wang, G.-C., Peng, Y.-P., Xie, Z.-Z., Wang, J., ve Chen, M. (2017). Synthesis, α -glucosidase inhibition and molecular docking studies of novel thiazolidine-2,4-dione or rhodanine derivatives. *MedChemComm*, 8(7), 1477–1484. <https://doi.org/10.1039/c7md00173h>.
- Wanigasekera, W. M. P. N., ve Ratnasooriya, W. D. (2014). In vitro anti-hyaluronidase activity of Sri Lankan low grown orthodox orange pekoe grade black tea (*Camellia sinensis* L.). *Asian Pacific Journal of Tropical Biomedicine*, 4(12), 959–963.
- Wensing, A. M. J., Calvez, V., Ceccherini-Silberstein, F., Charpentier, C., Günthard, H. F., Paredes, R., ... Vandamme, A. M. (2019). 2019 update of the drug resistance mutations in HIV-1. *Topics in Antiviral Medicine*, 27(3), 111–121.
- Wu, F., Jiang, H., Zheng, B., Kogiso, M., Yao, Y., Zhou, C., Wang, Z., ve Song, Y. (2015). Inhibition of cancer-associated mutant isocitrate dehydrogenases by 2-thiohydantoin compounds. *Journal of Medicinal Chemistry*, 58(17), 6899-6908.
- Yılmaz, G. (2025). İki farklı rakımdan elde edilen kestane (*Castanea sativa* Mill.) ballarının fizikokimyasal, antioksidan ve biyoaktif özelliklerinin belirlenmesi. Yüksek lisans tezi, Ordu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yurtseven, L. (2014). Bazı rodanin türevlerinin biyolojik aktivitelerinin belirlenmesi. Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

EKLER

Ek 1: Yapay zekâ kullanım tablosu

No	Yapay Zekâ Aracı	Kullanım Amacı	Kullanıldığı Bölüm	Kullanım Şekli
	ChatGPT	İngilizce özet yazımında dil bilgisi ve ifade bütünlüğünün kontrolü	Özet	Dilbilgisi, yazım ve ifade hatalarının tespiti için öneri amaçlı kullanıldı.
	ChatGPT	Akademik metinlerde dil bilgisi ve yazım hatalarının kontrolü	Giriş, Bulgular	Mevcut metinler üzerinde dilbilgisel düzenleme önerileri alındı.
	ChatGPT	Kaynakça biçimlendirme desteği	Kaynaklar	Kaynakların APA 7 formatına uygunluğunun kontrol edilmesi amacıyla kullanıldı.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Zeynep Karaoğlu

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi/ Biyoteknoloji
Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi/ Biyoteknoloji A.B.D.
Bildiği Yabancı Diller : İngilizce
Bilimsel Faaliyet/Yayınlar : Mahmudov, I., Ibrahimova, B., Taslimi, P., Sadeghian, N., Karaoğlu, Z., Taskin-Tok, T., ve Gulçin, İ. (2024). Synthesis, characterization, crystal structure, molecular docking, and biological studies of Cu, Ni and Co metal complexes of pyrazole. Journal of Molecular Structure, 1309, 138205.
<https://doi.org/10.1016/j.molstruc.2024.138205>

İş Deneyimi

Stajlar : Tarım ve Orman Bakanlığı Şap Enstitüsü Müdürlüğü
Projeler ve Kurs Belgeleri : Güneş Kremleri ve Güneş Losyonlarında Kullanılmak Üzere Fotoliz Enziminin Rekombinant Üretimi/ Tübitak 2209-B
Çalıştığı Kurumlar : Desteklab- Biyoteknolog
Sanitrum Biyoteknoloji A.Ş. – Araştırma ve Geliştirme Uzmanı

